חולין

תלמוד בבלי

תלמוד בבלי (ויקיטקסט), ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף ב עמוד א

מתני׳ הכל שוחטין ושחיטתן כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה:

גמ׳ הכל שוחטין לכתחלה ושחיטתן כשרה דיעבד

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי וכל הכל לכתחלה הוא אלא מעתה הכל ממירין אחד האנשים ואחד הנשים ה״נ דלכתחלה הוא והא כתיב (ויקרא כז, י) לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב

התם כדקתני טעמא לא שהאדם רשאי להמיר אלא שאם המיר מומר וסופג את הארבעים

אלא הכל מעריכין ונערכין נודרין ונידרין הכי נמי דלכתחלה והא כתיב (דברים כג, כג) וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא

וכתיב (קהלת ה, ד) טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ותניא טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר דברי רבי מאיר ר׳ יהודה אומר טוב מזה ומזה נודר ומשלם ואפי׳ רבי יהודה לא קאמר אלא באומר הרי זו אבל

דף ב עמוד ב

אבל אמר הרי עלי לא

וכל הכל לאו לכתחלה הוא אלא הכל חייבים בסוכה הכל חייבין בציצית הכי נמי דלאו לכתחלה

חייבין לא קאמינא אלא מעתה הכל סומכין אחד האנשים ואחד הנשים הכי נמי דלאו לכתחלה והא כתיב (ויקרא א, ד) וסמך ידו ונרצה

אין איכא הכל לכתחלה ואיכא הכל דיעבד אלא הכל דהכא ממאי דלכתחלה הוא דתקשי לך דלמא דיעבד הוא ולא תקשי לך

א״ל אנא שחיטתן כשרה קשיא לי מדקתני שחיטתן כשר׳ דיעבד מכלל דהכל לכתחלה הוא דאי דיעבד תרתי דיעבד למה לי

אמר רבה בר עולא הכי קתני הכל שוחטין ואפי׳ טמא בחולין טמא בחולין מאי למימרא בחולין שנעשו על טהרת הקדש וקסבר חולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו

כיצד הוא עושה מביא סכין ארוכה ושוחט בה כדי שלא יגע בבשר

ובמוקדשים לא ישחוט שמא יגע בבשר ואם שחט ואומר ברי לי שלא נגעתי שחיטתו כשרה

חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו בחולין גרידי דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו

וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה אלא אטמא בחולין הא אמרת לכתחלה נמי שחיט

ואלא אטמא במוקדשים בברי לי סגי דליתיה קמן דנשייליה

האי טמא במוקדשים מהכא נפקא מהתם נפקא כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים בנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שלא יהיו טמאין נוגעין בבשר

הכא עיקר התם איידי דתנא שאר פסולין תנא נמי טמא במוקדשים ואב״א התם עיקר דבקדשים קאי הכא איידי דתנא טמא בחולין תני נמי טמא במוקדשים

האי טמא דאיטמא במאי אילימא דאיטמי במת (במדבר יט, טז) בחלל חרב אמר רחמנא

דף ג עמוד א

חרב הרי הוא כחלל אב הטומאה הוא לטמייה לסכין ואזל סכין וטמיתיה לבשר

אלא דאיטמי בשרץ ואי בעית אימא לעולם דאיטמי במת וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה דתניא בכל שוחטים בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה

אביי אמר הכי קתני הכל שוחטין ואפילו כותי במה דברים אמורים כשישראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא ישחוט

ואם שחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו

חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו

וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה

אלא אכותי הא אמרת כשישראל עומד על גביו שחיט אפילו לכתחלה קשיא

אמר רבא ויוצא ונכנס לכתחלה לא והתנן המניח עובד כוכבים בחנותו וישראל יוצא ונכנס מותר התם מי קתני מניח המניח קתני דיעבד

אלא מהכא אין השומר צריך להיות יושב ומשמר אלא אע״פ שיוצא ונכנס מותר

אלא אמר רבא הכי קתני הכל שוחטין ואפי׳ כותי בד״א כשישראל יוצא ונכנס אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו

חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו ושמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה

אלא אכותי הא אמרת אפילו יוצא ונכנס שחיט לכתחלה קשיא

רב אשי אמר הכי קתני הכל שוחטין ואפילו ישראל מומר מומר למאי לאכול נבילות לתיאבון וכדרבא דאמר רבא ישראל מומר אוכל נבילות לתיאבון

דף ג עמוד ב

בודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו אבל לא בדק ונתן לו לא ישחוט ואם שחט בודק סכינו אחריו נמצאת סכינו יפה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו

חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה

אלא אישראל מומר אי דבדק סכין ונותן לו הא אמרת שוחט לכתחלה אלא דלא בדק אי דאיתיה לסכין ליבדקיה השתא ואי דליתיה לסכין כי אחרים רואין אותו מאי הוי דלמא בסכין פגומה שחיט קשיא

רבינא אמר הכי קתני הכל שוחטין הכל מומחין שוחטין מומחין ואע״פ שאין מוחזקין

בד״א שיודעין בו שיודע לומר הלכות שחיטה אבל אין יודעין בו שיודע לומר הלכות שחיטה לא ישחוט ואם שחט בודקין אותו אם יודע לומר הלכות שחיטה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו

חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה

אלא אשאין מומחין בבודקין אותו סגי דליתיה לקמן דליבדקיה

ואיכא דאמרי רבינא אמר הכי קתני הכל שוחטין הכל מוחזקין שוחטין מוחזקין אע״פ שאין מומחין בד״א ששחטו לפנינו ב׳ וג׳ פעמים ולא נתעלף אבל לא שחט לפנינו ב׳ וג׳ פעמים לא ישחוט שמא יתעלף ואם שחט ואמר ברי לי שלא נתעלפתי שחיטתו כשרה

חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה

אלא אשאין מוחזקין והאמרת בברי לי סגי דליתיה קמן דלישייליה

רבינא ורבה בר עולא כאביי ורבא ורב אשי לא אמרי משום דקשיא להו וכולן

כולהו כרבה בר עולא לא אמרי להך לישנא דאמרת הכא עיקר אדרבה התם עיקר דבקדשים קאי

להך לישנא דאמרת התם עיקר והכא איידי דתנא טמא בחולין תנא נמי טמא במוקדשין טמא בחולין גופיה לא איצטריכא ליה חולין שנעשו על טהרת קדש לאו כקדש דמו

כולהו כרבינא לא אמרי להך לישנא דאמר מומחין אין שאין מומחין לא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן

להך לישנא דאמר מוחזקין אין שאין מוחזקין לא לעלופי לא חיישינן

רבא לא אמר כאביי כי קושייה אביי לא אמר כרבא התם לא נגע הכא נגע

רב אשי לא אמר כתרוייהו קסבר כותים גרי אריות הן

אביי לא אמר כרב אשי לא סבירא ליה הא דרבא אלא רבא מאי טעמא לא אמר כשמעתיה

לדבריו דאביי קאמר וליה לא סבירא ליה:

תנו רבנן שחיטת כותי מותרת במה דברים אמורים כשישראל עומד על גביו אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו

כיוצא בו מצא בידו

דף ד עמוד א

דקוריא של צפרים קוטע ראשו של אחד מהן ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו

אביי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אביי דייק מרישא טעמא דישראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא

רבא דייק מסיפא טעמא דבא ומצאו ששחט אבל יוצא ונכנס שפיר דמי

ולאביי קשיא סיפא אמר לך יוצא ונכנס נמי בא ומצאו קרי ליה ולרבא קשיא רישא אמר לך יוצא ונכנס נמי כעומד על גביו דמי

כיוצא בו מצא בידו דקוריא של צפרין קוטע ראשו כו׳ אמאי ליחוש דלמא האי הוא דהוה שחיט שפיר

אמר רב מנשה (סימן מכני״ס איזמ״ל בזכרי״ם) במכניסן תחת כנפיו

ודלמא סימנא הוה יהיב ליה בגויה אמר רב משרשיא דממסמס ליה מסמוסי

ודלמא קסברי כותים אין שחיטה לעוף מן התורה

ולטעמיך שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מי כתיבן

אלא כיון דאחזיקו בהו אחזיקו בהו ה״נ כיון דאחזיקו אחזיקו

ואחזוק ולא אחזוק בדלא כתיבא תנאי היא דתניא מצת כותי מותרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח

ר״א אוסר לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות כישראל

רשב״ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל

אמר מר מצת כותי מותרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח פשיטא מהו דתימא לא בקיאי בשימור קמ״ל ר״א אוסר לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאי בשימור

רשב״ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל היינו ת״ק איכא בינייהו דכתיבא ולא אחזיקו בה ת״ק סבר כיון דכתיבא אע״ג דלא אחזיקו בה ורשב״ג סבר אי אחזוק אין אי לא אחזוק לא

אי הכי כל מצוה שהחזיקו בה כותים אם החזיקו מיבעי ליה

אלא איכא בינייהו דלא כתיבא ואחזיקו בה תנא קמא סבר כיון דלא כתיבא אע״ג דאחזיקו בה נמי לא רשב״ג סבר כיון דאחזוק אחזוק

גופא אמר רבא ישראל מומר אוכל נבילות לתיאבון בודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו

מאי טעמא כיון דאיכא התירא ואיסורא לא שביק התירא ואכיל איסורא

אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח

אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח

דף ד עמוד ב

מותר מיד מפני שהן מחליפין

סברוה הא מני רבי יהודה היא דאמר חמץ אחר הפסח דאורייתא וקתני מפני שהן מחליפין אלמא לא שביק התירא ואכיל איסורא

ממאי דלמא ר״ש היא דאמר חמץ אחר הפסח דרבנן וכי מקילינן בדרבנן בדאורייתא לא מקילינן

ותיהוי נמי ר״ש מי קתני שאני אומר החליפו מפני שמחליפין קתני דודאי מחליפין ומה בדרבנן לא שביק התירא ואכיל איסורא בדאורייתא לא כ״ש

לימא מסייע ליה הכל שוחטין ואפילו כותי ואפילו ערל ואפילו ישראל מומר האי ערל ה״ד אילימא מתו אחיו מחמת מילה האי ישראל מעליא הוא אלא פשיטא מומר לערלות וקא סבר מומר לדבר אחד לא הוי מומר לכל התורה כולה

אימא סיפא ואפילו ישראל מומר האי מומר ה״ד אי מומר לדבר אחר היינו מומר לערלות אלא לאו מומר לאותו דבר וכדרבא

לא לעולם אימא לך מומר לאותו דבר לא מ״ט כיון דדש ביה כהתירא דמי ליה אלא מומר לעבודת כוכבים וכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל ישראל מומר לעבודת כוכבים מותר לאכול משחיטתו

גופא אמר רב ענן אמר שמואל ישראל מומר לעבודת כוכבים מותר לאכול משחיטתו שכן מצינו ביהושפט מלך יהודה שנהנה מסעודת אחאב שנאמר (דברי הימים ב יח, ב) ויזבח לו אחאב צאן ובקר לרוב ולעם אשר עמו ויסיתהו לעלות אל רמות גלעד

ודלמא מיזבח זבח מיכל לא אכל ויסיתהו כתיב ודלמא בדברים אין הסתה בדברים

ולא והכתיב (דברים יג, ז) כי יסיתך אחיך באכילה ובשתיה והכתיב (איוב ב, ג) ותסיתני בו לבלעו חנם למעלה שאני

ודלמא משתא אשתי מיכל לא אכל מאי שנא שתיה דאמרינן מומר לעבודת כוכבים לא הוי מומר לכל התורה כולה אכילה נמי מומר לעבודת כוכבים לא הוי מומר לכל התורה כולה

הכי השתא שתיה סתם יינן הוא ועדיין לא נאסר יינן של עובדי כוכבים אבל אכילה אימא לך מומר לעבודת כוכבים הוי מומר לכל התורה כולה

איבעית אימא לאו אורחיה דמלכא משתיא בלא מיכלא ואיבעית אימא ויזבח ויסיתהו כתיב במה הסיתו בזביחה

ודלמא עובדיה זבח לרוב כתיב עובדיה לא הוה ספיק

ודלמא שבעת אלפים זבוח דכתיב (מלכים א יט, יח) והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וגו׳ טמורי הוו מיטמרי מאיזבל

ודלמא גברי דאחאב הוו מעלו לא ס״ד דכתיב (משלי כט, יב) מושל מקשיב על דבר שקר כל משרתיו רשעים

ודלמא גברי דיהושפט נמי לא הוו מעלו זבוח גברי דאחאב אכול גברי דיהושפט זבוח עובדיה אכל יהושפט

לא סלקא דעתך מדמושל מקשיב על דבר שקר כל משרתיו רשעים הא לדבר אמת משרתיו צדיקים

ודלמא זבוח גברי דאחאב אכל אחאב וגבריה זבוח גברי דיהושפט אכל יהושפט וגבריה

דף ה עמוד א

לא הוה מפליג נפשיה מיניה מנלן אילימא מדכתיב (מלכים א כב, ד) כמוני כמוך כעמי כעמך אלא מעתה כסוסי כסוסיך הכי נמי אלא מה דהוי אסוסיך תהוי אסוסי ה״נ מאי דהוי עלך ועילוי עמך תיהוי עלי ועילוי עמי

אלא מהכא (מלכים א כב, י) ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה יושבים איש על כסאו מלובשים בגדים בגורן פתח שער שומרון מאי גורן אילימא גורן ממש אטו שער שומרון גורן הוה אלא כי גורן דתנן סנהדרין היתה כחצי גורן עגולה כדי שיהו רואין זה את זה

לימא מסייע ליה (מלכים א יז, ו) והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בערב ואמר רב יהודה אמר רב מבי טבחי דאחאב על פי הדבור שאני

מאי עורבים אמר רבינא עורבים ממש א״ל רב אדא בר מניומי ודלמא תרי גברי דהוי שמייהו עורבים מי לא כתיב (שופטים ז, כה) ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב וגו׳ א״ל איתרמאי מילתא דתרוייהו הוה שמייהו עורבים

ודלמא על שם מקומן מי לא כתיב (מלכים ב ה, ב) וארם יצאו גדודים וישבו מארץ ישראל נערה קטנה וקשיא לן קרי לה נערה וקרי לה קטנה וא״ר פדת קטנה דמן נעורן אם כן עורביים מיבעי ליה

לימא מסייע ליה הכל שוחטין ואפילו כותי ואפילו ערל ואפילו ישראל מומר האי ערל ה״ד אילימא שמתו אחיו מחמת מילה האי ישראל מעליא הוא אלא פשיטא מומר לערלות

אימא סיפא ואפילו ישראל מומר ה״ד אי מומר לדבר אחד היינו מומר לערלות אלא לאו מומר לעבודת כוכבים וכדרב ענן

לא לעולם אימא לך מומר לעבודת כוכבים לא דאמר מר חמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה

אלא מומר לאותו דבר וכדרבא

מיתיבי (ויקרא א, ב) מכם ולא כולכם להוציא את המומר מכם בכם חלקתי ולא באומות מן הבהמה להביא בני אדם שדומים לבהמה מכאן אמרו מקבלין קרבנות מפושעי ישראל כדי שיחזרו בהן בתשובה חוץ מן המומר ומנסך את היין ומחלל שבתות בפרהסיא

הא גופא קשיא אמרת מכם ולא כולכם להוציא את המומר והדר תני מקבלין קרבנות מפושעי ישראל

הא לא קשיא רישא מומר לכל התורה כולה מציעתא מומר לדבר אחד

אימא סיפא חוץ מן המומר ומנסך את היין ומחלל שבת בפרהסיא האי מומר היכי דמי אי מומר לכל התורה כולה היינו רישא ואי מומר לדבר אחד קשיא מציעתא

אלא לאו הכי קאמר חוץ מן המומר לנסך את היין ולחלל שבתות בפרהסיא אלמא מומר לעבודת כוכבים הוה מומר לכל התורה כולה ותיובתא דרב ענן תיובתא

והא מהכא נפקא מהתם נפקא

דף ה עמוד ב

(ויקרא ד, כז) מעם הארץ פרט למומר

ר״ש בן יוסי אומר משום ר״ש (ויקרא ד, כב) אשר לא תעשינה בשגגה ואשם השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו אינו שב מידיעתו אינו מביא קרבן על שגגתו

ואמרינן מאי בינייהו ואמר רב המנונא מומר לאכול חלב והביא קרבן על הדם איכא בינייהו

חדא בחטאת וחדא בעולה וצריכי דאי אשמעינן חטאת משום דלכפרה הוא אבל עולה דדורון הוא אימא לקבל מיניה ואי אשמעינן עולה משום דלאו חיובא הוא אבל חטאת דחיובא הוא אימא לקבל מיניה צריכא

וכל היכא דכתיב בהמה גריעותא היא והכתיב (תהלים לו, ז) אדם ובהמה תושיע ה׳ ואמר רב יהודה אמר רב אלו בני אדם שהן ערומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה התם כתיב אדם ובהמה הכא בהמה לחודיה כתיב

וכל היכא דכתיב אדם ובהמה מעליותא היא והא כתיב (ירמיהו לא, כז) וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה התם הא חלקיה קרא זרע אדם לחוד וזרע בהמה לחוד

(סימן נקלף)

א״ר חנן א״ר יעקב בר אידי א״ר יהושע בן לוי משום בר קפרא ר״ג ובית דינו נמנו על שחיטת כותי ואסרוה א״ל רבי זירא לרבי יעקב בר אידי שמא לא שמע רבי אלא בשאין ישראל עומד על גביו א״ל דמי האי מרבנן כדלא גמירי אינשי שמעתא בשאין ישראל עומד על גביו למימרא בעי

קבלה מיניה או לא קבלה מיניה ת״ש דאמר ר״נ בר יצחק א״ר אסי אני ראיתי את רבי יוחנן שאכל משחיטת כותי אף רבי אסי אכל משחיטת כותי ותהי בה רבי זירא לא שמיעא להו דאי הוה שמיעא להו הוו מקבלי לה או דלמא שמיע להו ולא קבלוה

הדר פשיט לנפשיה מסתברא דשמיע להו ולא קבלוה דאי ס״ד לא שמיע להו ואי הוה שמיע להו הוו מקבלי לה היכי מסתייעא מילתא למיכל איסורא השתא בהמתן של צדיקים אין הקב״ה מביא תקלה על ידן צדיקים עצמן לא כל שכן

דף ו עמוד א

ואי סלקא דעתיך לא קבלה מיניה לישני ליה כאן כשישראל עומד על גביו כאן כשאין ישראל עומד על גביו אלא לאו ש״מ קבלה מיניה ש״מ

ומ״ט גזרו בהו רבנן כי הא דר״ש בן אלעזר שדריה ר״מ לאתויי חמרא מבי כותאי אשכחיה ההוא סבא א״ל (משלי כג, ב) ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה הלך ר״ש בן אלעזר וספר דברים לפני ר״מ וגזר עליהן

מאי טעמא אמר רב נחמן בר יצחק דמות יונה מצאו להן בראש הר גריזים שהיו עובדין אותה ור״מ לטעמיה דחייש למיעוטא וגזר רובא אטו מיעוטא ורבן גמליאל ובית דינו נמי כר״מ סבירא להו

פשטיה דקרא במאי כתיב בתלמיד היושב לפני רבו דתני רבי חייא (משלי כג, א) כי תשב ללחום את מושל בין תבין את אשר לפניך ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה

אם יודע תלמיד ברבו שיודע להחזיר לו טעם בין ואם לאו תבין את אשר לפניך ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה פרוש הימנו

רבי יצחק בן יוסף שדריה רבי אבהו לאתויי חמרא מבי כותאי אשכחיה ההוא סבא א״ל לית כאן שומרי תורה הלך רבי יצחק וספר דברים לפני רבי אבהו והלך רבי אבהו וספר דברים לפני רבי אמי ורבי אסי ולא זזו משם עד שעשאום עובדי כוכבים גמורין

למאי אי לשחיטה ויין נסך מהתם גזרו בהו רבנן אינהו גזור ולא קבלו מינייהו אתו רבי אמי ורבי אסי גזרו וקבלו מינייהו

מאי עובדי כוכבים גמורין אמר ר״נ בר יצחק לבטל רשות וליתן רשות

וכדתניא ישראל מומר משמר שבתו בשוק מבטל רשות ונותן רשות ושאינו משמר שבתו בשוק אינו מבטל רשות ונותן רשות

מפני שאמרו ישראל נותן רשות ומבטל רשות ובעובד כוכבים עד שישכור

כיצד אמר לו רשותי קנויה לך רשותי מבוטלת לך קנה ואינו צריך לזכות

רבי זירא ורב אסי איקלעו לפונדקא דיאי אייתו לקמייהו ביצים המצומקות ביין רבי זירא לא אכל ורב אסי אכל א״ל רבי זירא לרב אסי ולא חייש מר לתערובת דמאי א״ל לאו אדעתאי

א״ר זירא אפשר גזרו על התערובת דמאי ומסתייעא מילתא דרב אסי למיכל איסורא השתא בהמתן של צדיקים אין הקב״ה מביא תקלה על ידן צדיקים עצמן לא כל שכן

נפק רבי זירא דק ואשכח דתנן הלוקח יין לתת לתוך המורייס או לתוך האלונתית כרשינין לעשות מהן טחינין עדשים לעשות מהן רסיסין חייב משום דמאי ואין צריך לומר משום ודאי

והן עצמן מותרין מפני שהן תערובת

ולא גזרו על תערובת דמאי והתניא הנותן לשכנתו עיסה לאפות וקדירה לבשל אינו חושש לשאור ותבלין שבה לא משום שביעית ולא משום מעשר

ואם אמר לה עשי לי משליכי חושש לשאור ותבלין שבה משום שביעית ומשום מעשר

שאני התם דכיון דקאמר לה עשי לי משליכי כמאן דעריב בידים דמי רפרם אמר שאני שאור ותבלין דלטעמא עביד וטעמא לא בטיל

ולחלופי לא חיישינן והתנן הנותן לחמותו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שחשודה מחלפת המתקלקל התם כדתניא טעמא א״ר יהודה רוצה היא בתקנת בתה ובושה מחתנה

דף ו עמוד ב

ולעלמא לא חיישינן והתנן הנותן לפונדקית שלו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל הימנה מפני שחשודה מחלפת התם נמי מוריא ואמרה בר בי רב ליכול חמימא ואנא איכול קרירא

ולחלופי לא חיישינן והתניא אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ בזמן שהיא טמאה אבל לא בזמן שהיא טהורה

רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון מפני שחבירתה נותנת לה ואוכלת

השתא מיגזל גזלה חלופי מיבעיא אמר רב יוסף התם נמי מוריא ואמרה תורא מדישיה קאכיל

העיד רבי יהושע בן זרוז בן חמיו של רבי מאיר לפני רבי על ר״מ שאכל עלה של ירק בבית שאן והתיר רבי את בית שאן כולה על ידו

חברו עליו אחיו ובית אביו אמרו לו מקום שאבותיך ואבות אבותיך נהגו בו איסור אתה תנהוג בו היתר

דרש להן מקרא זה (מלכים ב יח, ד) וכתת נחש הנחשת אשר עשה משה כי עד הימים ההמה היו בני ישראל מקטרים לו ויקרא לו נחושתן אפשר בא אסא ולא ביערו בא יהושפט ולא ביערו והלא כל עבודה זרה שבעולם אסא ויהושפט ביערום

דף ז עמוד א

אלא מקום הניחו לו אבותיו להתגדר בו אף אני מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו

מכאן לתלמיד חכם שאמר דבר הלכה שאין מזיחין אותו ואמרי לה אין מזניחין אותו ואמרי לה אין מזחיחין אותו

מאן דאמר מזיחין כדכתיב (שמות כח, כח) ולא יזח החשן ומאן דאמר אין מזניחין דכתיב (איכה ג, לא) כי לא יזנח לעולם ה׳ ומאן דאמר מזחיחין דתנן משרבו זחוחי הלב רבו מחלוקות בישראל

מתקיף לה יהודה בריה דר׳ שמעון בן פזי ומי איכא למאן דאמר דבית שאן לאו מארץ ישראל היא והכתיב (שופטים א, כז) ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה ואת תענך ואת בנותיה

אישתמיטתיה הא דאמר ר׳ שמעון בן אליקים משום ר׳ אלעזר בן פדת שאמר משום ר׳ אלעזר בן שמוע הרבה כרכים כבשום עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל

וקסבר קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא והניחום כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית

אמר ליה ר׳ ירמיה לרבי זירא והא ר׳ מאיר עלה בעלמא הוא דאכיל אמר ליה מאגודה אכליה ותנן ירק הנאגד משיאגד

ודלמא לאו אדעתיה השתא בהמתן של צדיקים אין הקב״ה מביא תקלה על ידן צדיקים עצמן לא כל שכן

ודלמא עישר עליהם ממקום אחר לא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ודלמא נתן עיניו בצד זה ואכל בצד אחר אמר ליה חזי מאן גברא רבה קמסהיד עליה

מאי בהמתן של צדיקים דרבי פנחס בן יאיר הוה קאזיל לפדיון שבויין פגע ביה בגינאי נהרא

אמר ליה גינאי חלוק לי מימך ואעבור בך אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני אתה ספק עושה ספק אי אתה עושה אני ודאי עושה אמר ליה אם אי אתה חולק גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם חלק ליה

הוה ההוא גברא דהוה דארי חיטי לפיסחא אמר ליה חלוק ליה נמי להאי דבמצוה עסיק חלק ליה הוה ההוא טייעא דלווה בהדייהו אמר ליה חלוק ליה נמי להאי דלא לימא כך עושים לבני לויה חלק ליה

אמר רב יוסף כמה נפיש גברא ממשה ושתין רבוון דאילו התם חד זימנא והכא תלתא זימנין ודלמא הכא נמי חדא זימנא אלא כמשה ושתין רבוון

אקלע להההוא אושפיזא רמו ליה שערי לחמריה לא אכל

דף ז עמוד ב

חבטינהו לא אכל נקרינהו לא אכל אמר להו דלמא לא מעשרן עשרינהו ואכל אמר ענייה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכילין אותה טבלים

ומי מיחייבא והתנן הלוקח לזרע ולבהמה וקמח לעורות ושמן לנר ושמן לסוך בו את הכלים פטור מהדמאי

התם הא אתמר עלה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שלקחן מתחלה לבהמה אבל לקחן מתחלה לאדם ונמלך עליהם לבהמה חייב לעשר והתניא הלוקח פירות מן השוק לאכילה ונמלך עליהן לבהמה הרי זה לא יתן לא לפני בהמתו ולא לפני בהמת חברו אלא אם כן עישר

שמע רבי נפק לאפיה אמר ליה רצונך סעוד אצלי אמר לו הן צהבו פניו של רבי

אמר לו כמדומה אתה שמודר הנאה מישראל אני ישראל קדושים הן יש רוצה ואין לו ויש שיש לו ואינו רוצה וכתיב (משלי כג, ו) אל תלחם [את] לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו כי כמו שער בנפשו כן הוא אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמך ואתה רוצה ויש לך

מיהא השתא מסרהיבנא דבמלתא דמצוה קא טרחנא כי הדרנא אתינא עיילנא לגבך

כי אתא איתרמי על בההוא פיתחא דהוו קיימין ביה כודנייתא חוורתא אמר מלאך המות בביתו של זה ואני אסעוד אצלו

שמע רבי נפק לאפיה אמר ליה מזבנינא להו אמר ליה (ויקרא יט, יד) ולפני עור לא תתן מכשול

מפקרנא להו מפשת היזקא עקרנא להו איכא צער בעלי חיים קטילנא להו איכא (דברים כ, יט) בל תשחית

הוה קא מבתש ביה טובא גבה טורא בינייהו בכה רבי ואמר מה בחייהן כך במיתתן על אחת כמה וכמה דאמר ר׳ חמא בר חנינא גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן שנאמר (מלכים ב יג, כא) ויהי הם קוברים איש והנה ראו [את] הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי ויקם על רגליו

אמר ליה רב פפא לאביי ודילמא לקיומי ביה ברכתא דאליהו דכתיב (מלכים ב ב, ט) ויהי נא פי שנים ברוחך אלי אמר ליה אי הכי היינו דתניא על רגליו עמד ולביתו לא הלך

אלא במה איקיים כדאמר ר׳ יוחנן שריפא צרעת נעמן שהיא שקולה כמת שנאמר (במדבר יב, יב) אל נא תהי כמת

אמר ר׳ יהושע בן לוי למה נקרא שמן ימים שאימתם מוטלת על הבריות דאמר ר׳ חנינא מימי לא שאלני אדם על מכת פרדה לבנה וחיה והא קחזינא דחיי אימא וחיית והא קחזינא דמיתסי דחיוורן ריש כרעייהו קא אמרינן

(דברים ד, לה) אין עוד מלבדו אמר רבי חנינא ואפילו כשפים ההיא איתתא דהות קא מהדרא למישקל עפרא מתותיה כרעיה דרבי חנינא אמר לה שקולי לא מסתייעא מילתיך אין עוד מלבדו כתיב והאמר ר׳ יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה שאני ר׳ חנינא דנפישא זכותיה

ואמר ר׳ חנינא אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א״כ מכריזין עליו מלמעלה שנאמר (תהלים לז, כג) מה׳ מצעדי גבר כוננו (משלי כ, כד) ואדם מה יבין דרכו א״ר אלעזר דם ניקוף מרצה כדם עולה אמר רבא בגודל ימין ובניקוף שני והוא דקאזיל לדבר מצוה

אמרו עליו על ר׳ פנחס בן יאיר מימיו לא בצע על פרוסה שאינה שלו ומיום שעמד על דעתו לא נהנה מסעודת אביו:

דף ח עמוד א

א״ר זירא אמר שמואל ליבן סכין ושחט בה שחיטתו כשרה חידודה קודם לליבונה והאיכא צדדין בית השחיטה מירווח רווח

איבעיא להו ליבן שפוד והכה בו משום שחין נדון או משום מכוה נדון

למאי נפקא מינה לכדתניא שחין ומכוה מטמאין בשבוע אחד בשני סימנין בשער לבן ובפסיון ולמה חלקן הכתוב לומר שאין מצטרפין זה עם זה

ותניא איזהו שחין ואיזהו מכוה לקה בעץ באבן בגפת בחמי טבריא ובכל דבר שלא בא מחמת האור לאתויי אבר מעיקרו זהו שחין ואיזהו מכוה נכוה בגחלת ברמץ בסיד רותח בגפסית רותח ובכל דבר הבא מחמת האור לאתויי חמי האור זו היא מכוה

ותניא שחין ומכוה אם שחין קודם למכוה בטל מכוה את השחין ואם מכוה קודמת לשחין בטל שחין את המכוה

והכא היכי דמי כגון דהוה ביה חצי גריס שחין מעיקרא וליבן שפוד והכה בו ונפק ביה חצי גריס אחר

מאי חבטא קדים ואתי הבלא ומבטל ליה לחבטא והוה ליה שחין ומכוה ולא מצטרפין או דלמא הבלא קדים ואתי חבטא ומבטל ליה להבלא והוה ליה שחין ושחין ומצטרף

ת״ש דאמר ר׳ זירא אמר שמואל ליבן סכין ושחט בה שחיטתו כשירה חידודה קודם לליבונה אלמא חבטא קדים חדוד שאני

ת״ש ליבן שפוד והכה בו נדון משום מכות אש אלמא חבטא קדים התם נמי דברזייה מיברז דהיינו חדוד:

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה סכין של עבודת כוכבים מותר לשחוט בה ואסור לחתוך בה בשר מותר לשחוט בה מקלקל הוא ואסור לחתוך בה בשר מתקן הוא

אמר רבא פעמים שהשוחט אסור במסוכנת ומחתך מותר באטמי דקיימין לקורבנא

ותיפוק ליה משום שמנונית דאיסורא

דף ח עמוד ב

בחדשה

חדשה בין לר׳ ישמעאל בין לר׳ עקיבא משמשי עבודת כוכבים הן ומשמשי עבודת כוכבים אינן אסורין עד שיעבדו איבעית אימא דפסק ביה גווזא לעבודת כוכבים ואיבעית אימא בישנה שליבנה באור

אתמר השוחט בסכין של עובדי כוכבים רב אמר קולף ורבה בר בר חנה אמר מדיח לימא בהא קמיפלגי דמר סבר בית השחיטה צונן ומר סבר בית השחיטה רותח

לא דכ״ע בית השחיטה רותח הוא מאן דאמר קולף שפיר ומאן דאמר מדיח איידי דטרידי סימנין לאפוקי דם לא בלעי

איכא דאמרי דכ״ע בית השחיטה צונן מאן דאמר מדיח שפיר מאן דאמר קולף אגב דוחקא דסכינא בלע

סכין טריפה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בחמין וחד אמר בצונן והלכתא אפילו בצונן ואי איכא בליתא דפרסא למיכפריה לא צריך

ולמאן דאמר בחמין מ״ט משום דקא בלעה איסורא דהיתירא נמי בלעה אבר מן החי אימת בלעה לכי חיימא אימת קא חיימא לכי גמרה שחיטה ההיא שעתא היתירא הוה:

אמר רב יהודה אמר רב הטבח צריך שלשה סכינין אחת ששוחט בה ואחד שמחתך בה בשר ואחד שמחתך בה חלבים

וליתקן ליה חדא וליחתוך בה בשר והדר ליחתוך בה חלבים גזירה שמא יחתוך חלבים ואחר כך בשר השתא נמי מיחלף ליה כיון דאצרכינהו תרי אית ליה היכרא

וא״ר יהודה אמר רב הטבח צריך שני כלים של מים אחד שמדיח בו בשר ואחד שמדיח בו חלבים וניתקן ליה חדא ונדיח בו בשר והדר נדיח בו חלבים גזירה שמא ידיח חלבים ואח״כ בשר השתא נמי מיחלפי ליה כיון דאצרכיניה תרתי אית ליה היכרא

אמר אמימר משמיה דרב פפא לא ליסחוף איניש כפלי עילוי בישרא דדאיב תרבא ובלע בישרא

אי הכי כי תריצי נמי דאיב תרבא ובלע בשרא קרמא מפסיק מתתאי אי הכי

דף ט עמוד א

מעילאי נמי קרמא איכא איידי דממשמשא ידא דטבחא מפתת

ואמר רב יהודה אמר רב תלמיד חכם צריך שילמוד ג׳ דברים כתב שחיטה ומילה ורב חנניא בר שלמיא משמיה דרב אמר אף קשר של תפילין וברכת חתנים וציצית ואידך הני שכיחן

ואמר רב יהודה אמר שמואל כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור

מאי קמ״ל כולהו תנינהו לא צריכא ששחט לפנינו ב׳ וג׳ פעמים ושחט שפיר מהו דתימא מדאידך שחט שפיר האי נמי שחט שפיר קמ״ל כיון דלא גמר זימנין דשהי ודריס ולא ידע

ואמר רב יהודה אמר שמואל הטבח צריך שיבדוק בסימנים לאחר שחיטה אמר רב יוסף אף אנן נמי תנינא ר״ש אומר אם שהה כדי ביקור מאי לאו כדי ביקור סימנין

א״ל אביי לא הכי א״ר יוחנן כדי ביקור חכם א״כ נתת דבריך לשיעורים אלא כדי ביקור טבח חכם

לא בדק מאי ר׳ אליעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר בר׳ ינאי אמר טרפה ואסורה באכילה במתניתא תנא נבלה ומטמאה במשא

במאי קמיפלגי בדרב הונא דאמר בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה נשחטה הרי היא בחזקת היתר עד שיודע לך במה נטרפה

מר סבר בחזקת איסור קיימא והשתא מתה היא ומר סבר בחזקת איסור אמרינן בחזקת טומאה לא אמרינן

גופא אמר רב הונא בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה ולימא נשחטה הותרה הא קמ״ל דאע״ג דאיתיליד בה ריעותא

כדבעא מיניה רבי אבא מרב הונא בא זאב ונטל בני מעים מהו

נטל הא ליתנהו אלא נקב בני מעים מהו נקב הא קא חזינן דהוא נקבינהו אלא נטלן והחזירן כשהן נקובין מהו מי חיישי׳ שמא במקום נקב נקב או לא

א״ל אין חוששין שמא במקום נקב נקב

איתיביה ראה צפור המנקר בתאנה ועכבר המנקר באבטיחים

דף ט עמוד ב

חוששין שמא במקום נקב נקב

אמר ליה מי קא מדמית איסורא לסכנתא סכנה שאני א״ל רבא מאי שנא ספק סכנתא לחומרא ספק איסורא נמי לחומרא

א״ל אביי ולא שאני בין איסורא לסכנתא והא אילו ספק טומאה ברה״ר ספיקו טהור ואילו ספק מים מגולין אסורין

א״ל התם הלכתא גמירי לה מסוטה מה סוטה ברה״י אף טומאה ברה״י

מתיב רב שימי שרץ בפי חולדה וחולדה מהלכת על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואילו ספק מים מגולין אסורין

התם נמי הלכתא גמירי לה מסוטה מה סוטה דבר שיש בה דעת לישאל אף הכא נמי דבר שיש בו דעת לישאל

אמר רב אשי ת״ש צלוחית שהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה טמאה שאני אומר אדם טמא נכנס לשם וכיסה

הניחה מכוסה ובא ומצאה מגולה אם יכולה חולדה לשתות ממנה או נחש לדברי רבן גמליאל או שירד בה טל בלילה פסולה

ואמר רבי יהושע בן לוי מה טעם

דף י עמוד א

מפני שדרכן של שרצים לגלות ואין דרכן לכסות

(אי נמי טעמא דהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה מכוסה ובא ומצאה מגולה הא מצאה כמה שהניחה לא טומאה איכא ולא פסולה איכא)

ואילו ספק מים מגולים אסורין ש״מ חמירא סכנתא מאיסורא ש״מ

תנן התם ג׳ משקין אסורין משום גלוי מים ויין וחלב כמה ישהו ויהיו אסורין כדי שיצא הרחש ממקום קרוב וישתה וכמה מקום קרוב א״ר יצחק בריה דרב יהודה כדי שיצא מתחת אוזן כלי וישתה

ישתה הא קא חזי ליה אלא ישתה ויחזור לחורו:

איתמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר רב הונא אפילו שיבר בה עצמות כל היום פסולה חיישינן שמא בעור נפגמה ורב חסדא אמר כשרה שמא בעצם נפגמה

בשלמא רב הונא כשמעתיה אלא רב חסדא מאי טעמא אמר לך עצם ודאי פוגם עור ספק פוגם ספק לא פוגם הוי ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי

מתיב רבא לסיועיה לרב הונא טבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ אע״פ שנתעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן והא הכא דודאי טבל ספק הוה עליה ספק לא הוה עליה וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי

שאני התם דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל

ה״נ העמד בהמה על חזקתה ואימר לא נשחטה הרי שחוטה לפניך

ה״נ הרי טבל לפניך הא איתילידא ביה ריעותא

ה״נ איתילידא בה ריעותא סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי

מיתיבי שחט את הושט ואח״כ נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח״כ שחט את הושט פסולה

שחט את הושט ונמצא הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסול

כל ספק בשחיטה לאתויי מאי לאו לאתויי כה״ג לא לאתויי ספק שהה ספק דרס

דף י עמוד ב

ומאי שנא התם איתילידא בה ריעותא בבהמה הכא סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי

והילכתא כוותיה דרב הונא כשלא שיבר בה עצם והילכתא כוותיה דרב חסדא כששיבר בה עצם מכלל דרב חסדא אע״ג דלא שיבר בה עצם אלא במאי איפגים אימא בעצם דמפרקת איפגים

הוה עובדא וטרף רב יוסף עד תליסר חיותא כמאן כרב הונא ואפילו בקמייתא לא כרב חסדא ולבר מקמייתא

ואיבעית אימא לעולם כרב הונא דאי כרב חסדא מכדי מתלא תלינן ממאי דבעצם דמפרקת דקמייתא איפגים דלמא בעצם דמפרקת דבתרייתא איפגים

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי רב כהנא מצריך בדיקותא בין כל חדא וחדא כמאן כרב הונא ולמיפסל קמייתא לא כרב חסדא ולאכשורי בתרייתא

אי הכי תיבעי נמי בדיקת חכם עד אחד נאמן באיסורין אי הכי מעיקרא נמי לא האמר רבי יוחנן לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם

מנא הא מלתא דאמור רבנן אוקי מילתא אחזקיה

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר׳ יונתן אמר קרא (ויקרא יד, לח) ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים דלמא אדנפיק ואתא בצר ליה שיעורא אלא לאו משום דאמרינן אוקי אחזקיה

מתקיף לה רב אחא בר יעקב ודילמא כגון שיצא דרך אחוריו דקא חזי ליה כי נפק

אמר ליה אביי שתי תשובות בדבר חדא דיציאה דרך אחוריו לא שמה יציאה ועוד אחורי הדלת מאי איכא למימר וכי תימא דפתח ביה כוותא והתנן בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו

א״ל רבא דקאמרת יציאה דרך אחוריו לא שמה יציאה כהן גדול ביום הכפורים יוכיח דכתיב ביה יציאה ותנן יצא ובא לו דרך כניסתו ודקאמרת בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו הני מילי היכא דלא איתחזק אבל היכא דאיתחזק איתחזק

תניא דלא כרב אחא בר יעקב ויצא הכהן מן הבית יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר תלמוד לומר אל פתח הבית

אי פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר תלמוד לומר מן הבית עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד עומד בצד המשקוף ומסגיר

ומנין שאם הלך לתוך ביתו והסגיר או שעמד בתוך הבית והסגיר שהסגרו מוסגר תלמוד לומר והסגיר את הבית מכל מקום

ורב אחא בר יעקב

דף יא עמוד א

כגון דקיימי דרא דגברי ואמרי כדקאי קאי

מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא מנלן דכתיב (שמות כג, ב) אחרי רבים להטות

רובא דאיתא קמן כגון ט׳ חנויות וסנהדרין לא קא מיבעיא לן

כי קא מיבעיא לן רובא דליתיה קמן כגון קטן וקטנה מנלן

א״ר אלעזר (סימן זמן שבח מכנש)

אתיא מרישא של עולה דאמר קרא (ויקרא א, ו) ונתח אותה לנתחיה אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

ממאי דילמא דפלי ליה ובדק ליה ואי משום אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים ה״מ היכא דחתיך ליה לגמרי אבל היכא דלייף לית לן בה

מר בריה דרבינא אמר אתיא משבירת עצם בפסח דאמר רחמנא (שמות יב, מו) ועצם לא תשברו בו וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

ממאי דלמא דמנח גומרתא עליה וקלי ליה ובדיק ליה דתניא המחתך בגידים והשורף בעצמות אין בו משום שבירת עצם

ר״נ בר יצחק אמר אתיא מאליה דאמר רחמנא (ויקרא ג, ט) חלבו האליה תמימה וליחוש שמא נפסקה חוט השדרה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

וכי תימא דמתתאי פסיק לה (ויקרא ג, ט) לעומת העצה אמר רחמנא מקום שהכליות יועצות

ממאי דלמא דפתח לה ובדיק לה ואי משום תמימה הני מילי היכא דחתכה לגמרי אבל היכא דלייף לית לן בה

רב ששת בריה דרב אידי אמר אתיא מעגלה ערופה דאמר רחמנא (דברים כא, ו) הערופה כשהיא שלמה תיהוי וליחוש דלמא טרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

וכי תימא מאי נפקא מינה הא אמרי דבי רבי ינאי כפרה כתיב בה כקדשים

רבה בר רב שילא אמר אתיא מפרה אדומה דאמר רחמנא (במדבר יט, ג) ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה וליחוש דילמא טרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

וכי תימא מאי נפקא מינה חטאת קרייה רחמנא

רב אחא בר יעקב אמר אתיא משעיר המשתלח דרחמנא אמר (ויקרא טז, ז) ולקח את שני השעירים שיהו שניהם שוים וליחוש

דף יא עמוד ב

דילמא חד מינייהו טריפה הוא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

וכי תימא מאי נפקא לן מינה הא אין גורל קובע לעזאזל אלא בדבר הראוי לשם וכי תימא דבדקינן ליה והתנן לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה אברים אברים

רב מרי אמר אתיא (שמות כא, טו) ממכה אביו ואמו דאמר רחמנא קטליה וליחוש דלמא לאו אביו הוא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ורוב בעילות אחר הבעל

ממאי דלמא כגון שהיו אביו ואמו חבושים בבית האסורין אפילו הכי אין אפוטרופוס לעריות

רב כהנא אמר אתיא מהורג את הנפש דאמר רחמנא קטליה וליחוש דלמא טרפה הוה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

וכי תימא דבדקינן ליה הא קא מינוול וכי תימא משום איבוד נשמה דהאי נינוליה וניחוש שמא במקום סייף נקב הוה

רבינא אמר אתיא מעדים זוממין דאמר רחמנא (דברים יט, יט) ועשיתם לו כאשר זמם וגו׳ וליחוש דלמא הך דאסהידו ביה טרפה הוה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

וכי תימא דבדקינן ליה והתניא ברבי אומר לא הרגו נהרגין הרגו אין נהרגין

רב אשי אמר אתיא משחיטה עצמה דאמר רחמנא שחוט ואכול וליחוש שמא במקום נקב קא שחיט אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא

אמר רב אשי אמריתא לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמרי לה רב כהנא קמיה דרב שימי ואמר ליה ודלמא היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר

דאי לא תימא הכי לר״מ דחייש למיעוטא הכי נמי דלא אכיל בישרא וכי תימא הכי נמי

דף יב עמוד א

פסח וקדשים מאי איכא למימר אלא היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר ה״נ היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר:

א״ר נחמן אמר רב ראה אחד ששחט אם ראהו מתחלה ועד סוף מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו

היכי דמי אי דידע דגמיר למה לי ראה ואי דידע דלא גמיר פשיטא

ואלא דלא ידע אי גמיר אי לא גמיר לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן

מי לא תניא הרי שמצא תרנגולת שחוטה בשוק או שאמר לשלוחו צא שחוט והלך ומצא שחוט חזקתו שחוט

אלמא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן הכא נמי לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן

לעולם דידע דלא גמיר וכגון דשחט קמן חד סימן שפיר מהו דתימא מדהאי שפיר הך נמי שפיר קמ״ל האי אתרמויי איתרמי ליה אידך שמא שהה שמא דרס

בעא מיניה רב דימי בר יוסף מרב נחמן האומר לשלוחו צא ושחוט והלך ומצא שחוט מהו אמר לו חזקתו שחוט האומר לשלוחו צא ותרום והלך ומצא תרום מאי אמר ליה אין חזקתו תרום

מה נפשך אי חזקה שליח עושה שליחותו אפילו תרומה נמי ואי אין חזקה שליח עושה שליחותו אפילו שחיטה נמי לא

אמר ליה לכי תיכול עלה כורא דמלחא לעולם אין חזקה שליח עושה שליחותו ושחיטה אי נמי דילמא אינש אחרינא שמע ואזל שחט רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תרומה דילמא אינש אחרינא שמע ואזל תרם הוה ליה תורם שלא מדעת והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה

לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תנאי היא דתניא הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטים רבי יהודה אוסר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברים של רבי יהודה שמצאן באשפה ודברי רבי חנינא בנו של ר׳ יוסי הגלילי שמצאן בבית

מאי לאו בהא קמיפלגי דמ״ס אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ומר סבר לא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן

אמר רב נחמן בר יצחק לא דכולי עלמא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ובבית דכ״ע לא פליגי דשרי באשפה שבשוק דכולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי באשפה שבבית מ״ס אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ומר סבר אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית

אמר מר אמר רבי נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה מאי אשפה אילימא אשפה שבשוק הא אמרת דכולי עלמא לא פליגי דאסור אלא לאו פשיטא באשפה שבבית

אימא סיפא ודברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי בית אילימא בית ממש האמרת דכולי עלמא לא פליגי דשרי אלא פשיטא באשפה שבבית קשיא דרבי אדרבי

דף יב עמוד ב

הכי קאמר נראין דברי רבי יהודה לרבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי באשפה שבשוק שאף רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי לא נחלק עליו אלא באשפה שבבית אבל באשפה שבשוק מודי ליה ונראין כו׳:

חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן: שמא קלקלו לא קתני אלא שמא יקלקלו אמר רבא זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחלה:

וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתן כשרה: מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה

אמר רבא רבי נתן היא דתני אושעיא זעירא דמן חבריא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה רבי נתן מכשיר וחכמים פוסלין הוא תני לה והוא אמר לה הלכה כרבי נתן

והא בעינן מוליך ומביא שהלכה ובאה כדרכה:

א״ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה

א״ל רבי אמי ותיבעי ליה מעשה מ״ש מעשה דלא קא מבעיא ליה דתנן יש להן מעשה מחשבה נמי לא תיבעי ליה דתנן אין להן מחשבה

דתנן האלון והרמון והאגוז שחקקום תינוקות למוד בהן עפר או שהתקינום לכף מאזנים טמאין מפני שיש להן מעשה

דף יג עמוד א

ואין להן מחשבה

אמר ליה מחשבה גרידתא לא קא מיבעיא ליה כי קא מיבעיא ליה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו

כגון דהוה קיימא עולה בדרום ואתיוה בצפון ושחטה מאי מדאתייא בצפון ושחט איכוין לה או דילמא מקום הוא דלא איתרמי ליה

הא נמי אמרה רבי יוחנן חדא זימנא דתנן המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם טל אינן בכי יותן ואם נתכוין לכך הרי הן בכי יותן

העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שנתכוונו לכך אינן בכי יותן מפני שיש להן מעשה ואין להן מחשבה

וא״ר יוחנן ל״ש אלא שלא היפך בהן אבל היפך בהן הרי זה בכי יותן

הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן

רב נחמן בר יצחק מתני הכי א״ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קטן יש לו מעשה או אין לו מעשה

אמר ליה רבי אמי ותיבעי ליה מחשבה מאי שנא מחשבה דלא קא מיבעיא ליה דתנן אין להן מחשבה מעשה נמי לא תיבעי ליה דתנן יש להן מעשה

הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן ופשיט יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא אין להן מחשבה ואפי׳ מדרבנן מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו מדרבנן יש לו

בעא מיניה שמואל מרב הונא מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר (ויקרא א, ה) ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשם בן בקר אמר לו זו בידינו היא לעכב מנין (ת״ל) (ויקרא יט, ה) לרצונכם תזבחוהו לדעתכם זבוחו:

מתני׳ שחיטת עובד כוכבים נבלה ומטמאה במשא:

גמ׳ נבלה אין איסור הנאה לא מאן תנא א״ר חייא ברבי אבא א״ר יוחנן דלא כרבי אליעזר דאי ר״א האמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים

רבי אמי אמר הכי קתני שחיטת עובד כוכבים נבלה הא דמין לעבודת כוכבים תנינא להא דת״ר שחיטת מין לעבודת כוכבים פיתו פת כותי יינו יין נסך ספריו ספרי קוסמין פירותיו טבלין וי״א אף

דף יג עמוד ב

בניו ממזרין

ות״ק אשתו לא מפקר

אמר מר שחיטת עובד כוכבים נבלה וניחוש שמא מין הוא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אין מינין באומות עובדי כוכבים

והא קאחזינן דאיכא אימא אין רוב עובדי כוכבים מינין סבר לה כי הא דאמר ר׳ חייא בר אבא א״ר יוחנן נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הן אלא מנהג אבותיהן בידיהן

אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אין מינין באומות עובדי כוכבים למאי אילימא לשחיטה השתא שחיטת מין דישראל אמרת אסירא דעובד כוכבים מבעיא אלא למורידין השתא דישראל מורידין דעובדי כוכבים מבעיא

אמר רב עוקבא בר חמא לקבל מהן קרבן דתניא (ויקרא א, ב) מכם ולא כולכם להוציא את המומר מכם בכם חלקתי ולא בעובדי כוכבים

ממאי דלמא הכי קאמר מישראל מצדיקי קבל מרשיעי לא תקבל אבל בעובדי כוכבים כלל כלל לא ס״ד דתניא איש מה ת״ל איש איש לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל:

ומטמאה במשא: פשיטא כיון דנבלה היא מטמאה במשא אמר רבא הכי קתני זו מטמאה במשא ויש לך אחרת שהיא מטמאה אפילו באהל ואיזו זו תקרובת עבודת כוכבים וכרבי יהודה בן בתירא

איכא דאמרי אמר רבא הכי קתני זו מטמאה במשא ויש לך אחרת שהיא כזו שמטמאה במשא ואינה מטמאה באהל ואיזו זו תקרובת עבודת כוכבים ודלא כר׳ יהודה בן בתירא

דתניא ר׳ יהודה בן בתירא אומר מנין לתקרובת עבודת כוכבים שהיא מטמאה באהל שנאמר (תהלים קו, כח) ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת מטמא באהל אף תקרובת עבוד׳ כוכבי׳ מטמאה באהל:

מתני׳ השוחט בלילה וכן הסומא ששחט שחיטתו כשרה:

גמ׳ השוחט דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהי לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה

אר״פ בשאבוקה כנגדו אמר רב אשי דיקא נמי דקתני התם דומיא דיום והכא דומיא דסומא ש״מ:

דף יד עמוד א

מתני׳ השוחט בשבת וביום הכיפורים אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה:

גמ׳ אמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונסבין חבריא למימר רבי יהודה היא

הי רבי יהודה א״ר אבא רבי יהודה דהכנה היא דתנן מחתכין את הדילועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן אלמא כיון דלא איתכן מאתמול אסורה ה״נ כיון דלא איתכן מאתמול אסורה

א״ל אביי מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לכלבים הכא מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לאדם מי סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת בהמה בחייה לגדל עומדת

א״ה בהמה לרבי יהודה בי״ט היכי שחטינן אמר לו עומדת לאכילה ועומדת לגדל נשחטה הוברה דלאכילה עומדת לא נשחטה הוברה דלגדל עומדת

והא לית ליה לרבי יהודה ברירה מנא לן אי נימא מדתניא

הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי ר״מ רבי יהודה ורבי יוסי ור״ש אוסרין

דף יד עמוד ב

התם כדקתני טעמא אמרו לו לרבי מאיר אי אתה מודה שמא יבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע אמר להן לכשיבקע

אלא מדתני איו

דתני איו רבי יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרח עירובו למזרח למערב עירובו למערב ואילו לכאן ולכאן לא

והוינן בה מאי שנא לכאן ולכאן דלא דאין ברירה מזרח ומערב נמי אין ברירה

ואמר רבי יוחנן וכבר בא חכם

אלא אמר רב יוסף רבי יהודה דכלים היא דתנן כל הכלים הניטלין בשבת שבריהן ניטלין ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה שברי עריבה לכסות בהן פי חבית שברי זכוכית לכסות בהן פי הפך

רבי יהודה אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה שברי זכוכית לצוק לתוכן שמן

מעין מלאכתן אין מעין מלאכה אחרת לא אלמא כיון דלא איתכן מאתמול להך מלאכה אסירי הכא נמי כיון דלא איתכן מאתמול אסורה

אמר ליה אביי מי דמי התם מעיקרא כלי והשתא שבר כלי והוה ליה נולד ואסור הכא מעיקרא אוכלא ולבסוף אוכל אוכלא דאיפרת הוא

ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר אוכלא דאיפרת שפיר דמי דתנן אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין

רבי יהודה אומר אם לאוכלין היוצא מהן מותר ואם למשקין היוצא מהן אסור

לאו אתמר עלה אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בסלי זיתים וענבים

אלמא כיון דלסחיטה קיימי יהיב דעתיה הכא נמי כיון דלשחיטה קיימא יהיב דעתיה

מידי הוא טעמא אלא לרב האמר רב חלוק היה רבי יהודה אפילו בסלי זיתים וענבים

אלא אמר רב ששת בריה דרב אידי רבי יהודה דנרות היא דתניא מטלטלין נר חדש אבל לא ישן דברי רבי יהודה

אימר דשמעת ליה לרבי יהודה במוקצה מחמת מיאוס מוקצה מחמת איסור מי שמעת ליה אין דתנן רבי יהודה אומר

דף טו עמוד א

כל נרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו באותה שבת

ודלמא שאני התם דהוא דחי ליה בידים

אלא אמר רב אשי רבי יהודה דמבשל היא דתנן המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי רבי מאיר

רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית

רבי יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו במזיד לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים

ונוקמה במזיד ורבי מאיר

לא סלקא דעתך דקתני דומיא דיום הכפורים מה יום הכפורים לא שנא בשוגג ולא שנא במזיד לא אכיל אף הכא נמי לא שנא בשוגג ולא שנא במזיד לא אכיל

ומי מצית מוקמת לה בשוגג ורבי יהודה והא אף על פי שמתחייב בנפשו קתני הכי קאמר אע״פ דבמזיד מתחייב בנפשו הוא הכא דבשוגג שחיטתו כשרה

ונוקמה כרבי יוחנן הסנדלר דאמר לא שנא בשוגג ולא שנא במזיד לא אכיל רבי יוחנן הסנדלר קמפליג במוצאי שבת לאחרים ולא לו תנא דידן שחיטתו כשרה קתני לא שנא לו ולא שנא לאחרים

תני תנא קמיה דרב המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ומשתיק ליה רב

מאי טעמא משתיק ליה אילימא משום דסבירא ליה כרבי יהודה ותנא תני כרבי מאיר משום דסבירא ליה כרבי יהודה מאן דתני כרבי מאיר משתיק ליה

ועוד מי סבר לה כרבי יהודה והאמר רב חנן בר אמי כי מורי להו רב לתלמידיה מורי להו כר׳ מאיר וכי דריש בפירקא דריש כרבי יהודה משום עמי הארץ

וכי תימא תנא בפירקיה תנא קמיה אטו כולי עלמא לתנא צייתי לאמורא צייתי

אמר רב נחמן בר יצחק תנא שוחט תנא קמיה דרב השוחט בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל אמר ליה מאי דעתיך כרבי מאיר עד כאן לא קשרי רבי מאיר אלא במבשל דראוי לכוס אבל שוחט דאין ראוי לכוס לא

והא מתניתין דשוחט הוא ואמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונסבין חבריא למימר רבי יהודה היא הא רבי מאיר שרי

כי שרי רבי מאיר

דף טו עמוד ב

כגון שהיה לו חולה מבעוד יום

אי הכי מאי טעמא דרבי יהודה דאסר כגון שהיה לו חולה והבריא

וכי הא דאמר רב אחא בר אדא אמר רב ואמרי לה אמר רבי יצחק בר אדא אמר רב השוחט לחולה בשבת אסור לבריא המבשל לחולה בשבת מותר לבריא

מאי טעמא האי ראוי לכוס והאי אינו ראוי לכוס

אמר רב פפא פעמים שהשוחט מותר כגון שהיה לו חולה מבעוד יום מבשל אסור כגון שקצץ לו דלעת

אמר רב דימי מנהרדעא הלכתא השוחט לחולה בשבת מותר לבריא באומצא מ״ט כיון דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה כי קא שחיט אדעתא דחולה קא שחיט המבשל לחולה בשבת אסור לבריא גזירה שמא ירבה בשבילו:

מתני׳ השוחט במגל יד בצור ובקנה שחיטתו כשרה

הכל שוחטין ולעולם שוחטין ובכל שוחטין חוץ ממגל קציר והמגירה והשינים והציפורן מפני שהם חונקין:

גמ׳ השוחט דיעבד אין לכתחלה לא בשלמא במגל יד דלמא אתי למעבד באידך גיסא אלא צור וקנה לכתחלה לא ורמינהי בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה

לא קשיא כאן בתלוש כאן במחובר דאמר רב כהנא השוחט במחובר לקרקע רבי פוסל ור׳ חייא מכשיר עד כאן לא קא מכשיר רבי חייא אלא בדיעבד אבל לכתחלה לא

במאי אוקימתא כרבי חייא ודיעבד אלא הא דתניא בכל שוחטין בין בתלוש בין במחובר בין שהסכין למעלה וצואר בהמה למטה בין שהסכין למטה וצואר בהמה למעלה מני לא רבי ולא ר׳ חייא אי ר׳ חייא דיעבד אין לכתחלה לא אי רבי דיעבד נמי לא

לעולם רבי חייא ואפילו לכתחלה והאי דקמיפלגי בדיעבד להודיעך כחו דרבי

ואלא מתניתין דקתני השוחט דיעבד אין לכתחלה לא מני לא רבי ולא רבי חייא אי רבי חייא אפילו לכתחלה אי רבי דיעבד נמי לא

לעולם רבי חייא ואפילו לכתחלה ומתניתין דקתני השוחט רבי היא

קשיא דרבי אדרבי לא קשיא כאן במחובר מעיקרו כאן בתלוש ולבסוף חיברו

ומנא תימרא דשני לן בין מחובר מעיקרו לתלוש ולבסוף חיברו דתניא השוחט במוכני שחיטתו כשרה במחובר לקרקע שחיטתו כשרה נעץ סכין בכותל ושחט בה שחיטתו כשרה היה צור יוצא מן הכותל או קנה עולה מאליו ושחט בו שחיטתו פסולה

דף טז עמוד א

קשיין אהדדי אלא לאו ש״מ שאני בין מחובר מעיקרו לתלוש ולבסוף חברו ש״מ

אמר מר השוחט במוכני שחיטתו כשרה והתניא שחיטתו פסולה ל״ק הא בסרנא דפחרא הא בסרנא דמיא

ואיבעית אימא הא והא בסרנא דמיא ולא קשיא הא בכח ראשון הא בכח שני

וכי הא דאמר רב פפא האי מאן דכפתיה לחבריה ואשקיל עליה בידקא דמיא ומית חייב מ״ט גירי דידיה הוא דאהני ביה וה״מ בכח ראשון אבל בכח שני גרמא בעלמא הוא

יתיב רב אחוריה דרבי חייא ורבי חייא קמיה דרבי ויתיב רבי וקאמר מנין לשחיטה שהוא בתלוש שנאמר (בראשית כב, י) ויקח את המאכלת לשחוט א״ל רב לרבי חייא מאי קאמר א״ל וי״ו דכתיב באופתא קאמר והא קרא קאמר קרא זריזותיה דאברהם קמ״ל

אמר רבא פשיטא לי תלוש ולבסוף חברו לענין עבודת כוכבים הוי תלוש דאמר מר המשתחוה לבית שלו אסרו ואי ס״ד הוי מחובר (דברים יב, ב) אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם

לענין הכשר זרעים תנאי היא דתנן הכופה קערה על הכותל בשביל שתודח הרי זה בכי יותן בשביל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן

הא גופא קשיא אמרת בשביל שתודח הרי זה בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל אין זה בכי יותן

והדר תני בשביל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל ה״ז בכי יותן

א״ר אלעזר תברא מי ששנה זו לא שנה זו רב פפא אמר כולה חד תנא הוא הא בכותל מערה הא בכותל בנין

וה״ק הכופה קערה על הכותל בשביל שתודח ה״ז בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל אין זה בכי יותן

בד״א בכותל מערה אבל בכותל בנין בשביל שלא ילקה הכותל הוא דאינו בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל ה״ז בכי יותן

בעי רבא

דף טז עמוד ב

תלוש ולבסוף חברו לענין שחיטה מאי

תא שמע היה צור יוצא מן הכותל או שהיה קנה עולה מאליו ושחט בו שחיטתו פסולה

הכא במאי עסקינן בכותל מערה דיקא נמי דקתני דומיא דקנה עולה מאליו ש״מ

ת״ש נעץ סכין בכותל ושחט בה שחיטתו כשרה שאני סכין דלא מבטל ליה

ת״ש במחובר לקרקע שחיטתו כשרה דלמא פרושי קא מפרש לה מאי מחובר לקרקע סכין דלא מבטל ליה

אמר מר נעץ סכין בכותל ושחט בה שחיטתו כשרה אמר רב ענן אמר שמואל לא שנו אלא שהסכין למעלה וצואר בהמה למטה אבל סכין למטה וצואר בהמה למעלה חיישינן שמא ידרוס

והא קתני בין שהסכין למטה וצואר בהמה למעלה בין שהסכין למעלה וצואר בהמה למטה

אמר רב זביד לצדדין קתני סכין למטה וצואר בהמה למעלה בתלוש סכין למעלה וצואר בהמה למטה במחובר רב פפא אמר בעופא דקליל

אמר רב חסדא א״ר יצחק ואמרי לה במתניתא תנא ה׳ דברים נאמרו בקרומית של קנה אין שוחטין בה ואין מלין בה ואין מחתכין בה בשר ואין מחצצין בה שינים ואין מקנחים בה

אין שוחטין בה והתניא בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה אמר רב פפא בסימונא דאגמא

ואין מחתכין בה בשר רב פפא מחתך בה קרבי דגים דזיגי רבה בר רב הונא מחתך בה עופא דרכיך

ואין מקנחין בה תיפוק ליה משום דאמר מר המקנח בדבר שהאור שולטת בו שיניו נושרות אמר רב פפא קינוח פי מכה קאמרינן:

הכל שוחטין ולעולם שוחטין: הכל שוחטין הכל בשחיטה ואפילו עוף

לעולם שוחטין מאן תנא אמר רבה רבי ישמעאל היא דתניא (דברים יב, כ) כי ירחיב ה׳ אלהיך את גבולך כאשר דבר לך ואמרת אוכלה בשר וגו׳ ר׳ ישמעאל אומר לא בא הכתוב אלא להתיר להם בשר תאוה

שבתחלה נאסר להם בשר תאוה משנכנסו לארץ הותר להם בשר תאוה

ועכשיו שגלו יכול יחזרו לאיסורן הראשון לכך שנינו לעולם שוחטין

מתקיף לה רב יוסף האי לעולם שוחטין לעולם שוחטין ואוכלין מבעי ליה ועוד מעיקרא מאי טעמא איתסר משום דהוו מקרבי למשכן ולבסוף מאי טעמא אישתרו דהוו מרחקי ממשכן

דף יז עמוד א

וכ״ש השתא דארחיקו להו טפי

אלא אמר רב יוסף רבי עקיבא היא דתניא (דברים יב, כא) כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה׳ אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך ר׳ עקיבא אומר לא בא הכתוב אלא לאסור להן בשר נחירה שבתחלה הותר להן בשר נחירה משנכנסו לארץ נאסר להן בשר נחירה

ועכשיו שגלו יכול יחזרו להתירן הראשון לכך שנינו לעולם שוחטין:

במאי קמיפלגי רבי עקיבא סבר בשר תאוה לא איתסר כלל ר׳ ישמעאל סבר בשר נחירה לא אישתרי כלל

בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב (ויקרא א, ה) ושחט את בן הבקר אלא לרבי עקיבא מאי ושחט קדשים שאני

בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב (במדבר יא, כב) הצאן ובקר ישחט להם אלא לר׳ עקיבא מאי הצאן ובקר ישחט להם ינחר להם מיבעי ליה נחירה שלהן זו היא שחיטתן

בשלמא לר׳ ישמעאל היינו דתנן השוחט ונתנבלה בידו והנוחר והמעקר פטור מלכסות אלא לר׳ עקיבא אמאי פטור מלכסות

הואיל ואיתסר איתסר

בשלמא לר׳ עקיבא דאמר בשר תאוה לא איתסר כלל היינו דכתיב (דברים יב, כב) אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו אלא לרבי ישמעאל צבי ואיל גופיה מי הוי שרי

כי אסר רחמנא בהמה דחזיא להקרבה אבל חיה דלא חזיא להקרבה לא אסר רחמנא

בעי רבי ירמיה אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ מהו

אימת אילימא בשבע שכבשו השתא דבר טמא אישתרי להו דכתיב (דברים ו, יא) ובתים מלאים כל טוב ואמר ר׳ ירמיה בר אבא אמר רב כתלי דחזירי בשר נחירה מבעיא

אלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שכבשו כי אשתרי להו שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי תיקו

אמר רבה שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין בכל שוחטים מאי משנית ליה

וכי תימא בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה הא דומיא דהנך קתני אי הנך בשוחטין האי נמי בשוחטין ואי הנך בנשחטין האי נמי בנשחטין

אלא אמר רבא הכל שוחטין חדא לאתויי כותי וחדא לאתויי ישראל מומר לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה:

חוץ ממגל קציר והמגירה: אבוה דשמואל פגם ושדר פגם ושדר שלחו ליה כמגירה שנינו

תנו רבנן

דף יז עמוד ב

סכין שיש בה פגימות הרבה תידון כמגירה ושאין בה אלא פגימה אחת אוגרת פסולה מסוכסכת כשרה היכי דמיא אוגרת היכי דמיא מסוכסכת א״ר אליעזר אוגרת משתי רוחות מסוכסכת מרוח אחת

מאי שנא משתי רוחות דמורשא קמא מחליש ומורשא בתרא בזע מרוח אחת נמי חורפא דסכינא מחליש מורשא בזע דקאים אריש דסכינא סוף סוף כי אזלא מחלשא כי אתא בזע כגון שהוליך ולא הביא

אמר רבא ג׳ מדות בסכין אוגרת לא ישחוט ואם שחט שחיטתו פסולה מסוכסכת לא ישחוט בה לכתחלה ואם שחט שחיטתו כשרה עולה ויורד בסכין שוחט בה לכתחלה

א״ל רב הונא בריה דרב נחמיה לרב אשי אמרת לן משמיה דרבא מסוכסכת פסולה והא (אמר רבא) מסוכסכת כשרה לא קשיא כאן שהוליך והביא כאן שהוליך ולא הביא

אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי דמיא לסאסאה מאי אמר ליה מאן יהיב לן מבשריה ואכלינן

אמר רב חסדא מנין לבדיקת סכין מן התורה שנאמר (שמואל א יד, לד) ושחטתם בזה ואכלתם

פשיטא כיון דכי נקב טריפה בעיא בדיקה לחכם קאמרינן והאמר רבי יוחנן לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא

במערבא בדקי לה בשימשא בנהרדעא בדקו לה במיא רב ששת בדק לה בריש לישניה רב אחא בר יעקב בדק לה בחוט השערה

בסורא אמרי בישרא אכלה בישרא לבדקה אמר רב פפא צריכא בדיקה אבישרא ואטופרא (ואתלתא רוחתא)

אמר ליה רבינא לרב אשי אמר לן רב סמא בריה דרב משרשיא משמך דאמרת ליה משמיה דרבא צריכא בדיקה אבישרא ואטופרא ואתלתא רוחתא אמר ליה אבישרא ואטופרא אמרי ואתלתא רוחתא לא אמרי איכא דאמרי אבישרא ואטופרא ואתלתא רוחתא אמרי משמיה דרבא לא אמרי

רבינא ורב אחא בריה דרבא הוו יתבי קמיה דרב אשי אייתו סכין לקמיה דרב אשי לבדקה אמר ליה לרב אחא בריה דרבא בידקא בדקה אטופרא ואבישרא ואתלתא רוחתא אמר ליה יישר וכן אמר רב כהנא

רב יימר אמר אטופרא ואבישרא צריכא אתלתא רוחתא לא צריכא מי לא א״ר זירא אמר שמואל ליבן סכין ושחט בה שחיטתו כשרה שחידודה קודם לליבונה וקשיא לן האיכא צדדין ואמרינן בית השחיטה מרווח רווח הכא נמי בית השחיטה מרווח רווח

אמר רב הונא בר רב קטינא אמר רבי שמעון בן לקיש שלש פגימות הן פגימת עצם בפסח פגימת אוזן בבכור פגימת מום בקדשים

ורב חסדא אמר אף פגימת סכין ואידך בחולין לא קא מיירי

וכולן פגימתן כדי פגימת המזבח

דף יח עמוד א

וכמה פגימת המזבח כדי שתחגור בה צפורן

מיתיבי כמה פגימת המזבח ר׳ שמעון בן יוחאי אומר טפח ר״א בן יעקב אומר כזית לא קשיא הא בסידא הא באבנא

אמר רב הונא האי טבחא דלא סר סכינא קמי חכם משמתינן ליה ורבא אמר מעברינן ליה ומכרזינן אבשריה דטרפה היא

ולא פליגי כאן בשנמצאת סכינו יפה כאן בשלא נמצאת סכינו יפה רבינא אמר היכא דלא נמצאת סכינו יפה ממסמס ליה בפרתא דאפי׳ לעובד כוכבים נמי לא מזדבן

ההוא טבחא דלא סר סכינו קמיה דרבא בר חיננא שמתיה ועבריה ואכריז אבשריה דטרפה היא אקלעו מר זוטרא ורב אשי לגביה אמר להו ליעיינו רבה במלתיה דתלו ביה טפלי

בדקה רב אשי לסכיניה ונמצאת יפה ואכשריה אמר ליה מר זוטרא ולא ליחוש מר לסבא א״ל שליחותיה קא עבדינן

אמר רבה בר הונא שן תלושה וצפורן תלושה מותר לשחוט בה לכתחלה והא אנן תנן חוץ ממגל קציר והמגירה והשינים והצפורן מפני שהן חונקין

שן אשן לא קשיא הא בחדא הא בתרתי צפורן אצפורן לא קשיא הא בתלושה הא במחוברת:

מתני׳ השוחט במגל קציר בדרך הליכתה ב״ש פוסלין וב״ה מכשירין ואם החליקו שיניה הרי היא כסכין:

גמ׳ א״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן אף כשהכשירו ב״ה לא הכשירו אלא לטהרה מידי נבילה אבל באכילה אסורה א״ר אשי דיקא נמי דקתני ב״ש פוסלין וב״ה מכשירין ולא קתני ב״ש אוסרין וב״ה מתירין וליטעמיך ליתני ב״ש מטמאין וב״ה מטהרין אלא פוסלין ומכשירין ואוסרין ומתירין חדא מילתא היא:

מתני׳ השוחט מתוך הטבעת ושייר בה מלא החוט על פני כולה שחיטתו כשרה ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר מלא חוט על פני רובה:

גמ׳ רב ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה כר׳ יוסי בר׳ יהודה ואף ר׳ יוסי בר׳ יהודה לא אמר אלא בטבעת הגדולה הואיל ומקפת את כל הקנה אבל בשאר טבעות לא

ובשאר טבעות לא והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר

דף יח עמוד ב

השוחט בשאר טבעות אע״פ שאין מקיפות את כל הקנה הואיל ומקיפות את רוב הקנה שחיטתו כשרה ומוגרמת פסולה העיד רבי חנינא בן אנטיגנוס על מוגרמת שהיא כשרה

אמר רב יוסף רבי יוסי בר יהודה תרתי קאמר רב ושמואל סברי כוותיה בחדא ופליגי עליה בחדא

והא לא אמר קאמרי הכי קאמר הלכה כמותו בטבעת הגדולה ואין הלכה כמותו בשאר טבעות

כי סליק רבי זירא אכל מוגרמת דרב ושמואל אמרי ליה לאו מאתריה דרב ושמואל את אמר להו מאן אמרה יוסף בר חייא יוסף בר חייא מכולי עלמא גמיר

שמע רב יוסף איקפד אמר אנא מכולי עלמא גמירנא אנא מרב יהודה גמירנא דאפי׳ ספיקי דגברי גריס דאמר רב יהודה אמר ר׳ ירמיה בר אבא ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל שלשה מתירין את הבכור במקום שאין מומחה

ור׳ זירא לית ליה נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם

אמר אביי הני מילי מבבל לבבל ומארץ ישראל לארץ ישראל אי נמי מארץ ישראל לבבל אבל מבבל לארץ ישראל כיון דאנן כייפינן להו עבדינן כוותייהו

רב אשי אמר אפילו תימא מבבל לארץ ישראל הני מילי היכא דדעתו לחזור ר׳ זירא אין דעתו לחזור הוה

אמר ליה אביי לרב יוסף והא רבנן דאתו ממחוזא אמרי אמר רבי זירא משמיה דרב נחמן מוגרמת כשרה א״ל נהרא נהרא ופשטיה

רבי שמעון בן לקיש אכשר בחודא דכובעא קרי עליה רבי יוחנן גיסא גיסא אמר רב פפי משמיה דרבא פגע בחיטי טרפה

איבעיא להו פגע ונגע בהן דכתיב (מלכים א ב, כה) ויפגע בו וימת או דלמא פגע ולא נגע כדכתיב (בראשית לב, ב) ויפגעו בו מלאכי אלהים

איתמר אמר רב פפא משמיה דרבא שייר בחיטי כשרה אמר רב אמימר בר מר ינוקא הוה קאימנא קמיה דר׳ חייא בריה דרב אויא ואמר לי שייר בחיטי כשרה א״ל רבינא לרב אשי אמר לי רב שמן מסוברא איקלע מר זוטרא לאתרין ודרש שייר בחיטי כשרה מר בר רב אשי אמר פגע בחיטי כשרה שייר בחיטי טרפה

דף יט עמוד א

והלכתא משיפוי כובע ולמטה כשרה והיינו דשייר בחיטי

רב נחמן אכשר משיפוי כובע ולמטה אמר ליה רב חנן בר רב קטינא לרב נחמן כמאן לא כרבנן ולא כרבי יוסי ברבי יהודה

אמר ליה אנא לא חילק ידענא ולא בילק ידענא אנא שמעתא ידענא דא״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן ואמרי לה א״ר אבא בר זבדא א״ר חנינא ואמרי לה א״ר יעקב בר אידי א״ר יהושע בן לוי משיפוי כובע ולמטה כשרה

ואריב״ל מוגרמת דרבנן כשרה לרבי יוסי בר׳ יהודה

ודרבי יוסי ברבי יהודה כשרה לרבי חנינא בן אנטיגנוס

פשיטא מהו דתימא ר״ח בן אנטיגנוס אדרבנן קאי קא משמע לן

ואימא ה״נ א״כ העיד עליה מיבעי ליה והלכתא כר׳ חנינא בן אנטיגנוס דקאי רב נחמן כוותיה

אמר רב הונא אמר רב אסי מחלוקת בששחט שני שליש והגרים שליש דרבנן סברי כולה שחיטה בעינן בטבעת גדולה ורבי יוסי ברבי יהודה סבר רובו ככולו

אבל הגרים שליש ושחט שני שליש דברי הכל פסולה דכי נפקא חיותא בעינן רובא בשחיטה וליכא

א״ל רב חסדא אדרבה לימא מר איפכא מחלוקת כשהגרים שליש ושחט שני שליש דרבי יוסי ברבי יהודה סבר מידי דהוה אחצי קנה פגום ורבנן התם מקום שחיטה הכא לאו מקום שחיטה

אבל שחט שני שליש והגרים שליש דברי הכל כשרה דהא תנן רובו של אחד כמוהו

א״ל רב יוסף מאן נימא לן דההוא רובא דהתם לאו רבי יוסי ברבי יהודה קתני לה דלמא רבי יוסי בר׳ יהודה קתני לה

אמר ליה אביי אטו כל רובי דעלמא רבי יוסי ברבי יהודה קתני להו אמר ליה אנא רובא דשחיטה קאמינא דשמענא להו דפליגי

לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב הונא אמר רב אסי מחלוקת שהגרים שליש ושחט שני שליש דרבי יוסי בר ר׳ יהודה סבר מידי דהוה אחצי קנה פגום ורבנן התם מקום שחיטה הכא לאו מקום שחיטה

אבל שחט שני שליש והגרים שליש דברי הכל כשרה דהא תנן רובו של אחד כמוהו

מתקיף לה רב חסדא מאן לימא לן דההוא רובא דהתם לאו רבי יוסי ברבי יהודה קתני לה דלמא רבי יוסי ברבי יהודה קתני לה א״ל רב יוסף אטו כל רובי דעלמא רבי יוסי ברבי יהודה קתני להו אמר ליה אנא רובא דשחיטה קאמינא דשמענא להו דפליגי

הגרים שליש ושחט שליש והגרים שליש רב הונא אמר רב כשרה רב יהודה אמר רב טרפה רב הונא אמר רב כשרה כי נפקא חיותא בשחיטה קא נפקא רב יהודה אמר רב טרפה בעינן רובא בשחיטה וליכא

שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש רב יהודה אמר רב כשרה אתו שיילוה לרב הונא אמר להו טרפה שמע רב יהודה איקפד אמר טריפנא ומכשר ומכשרנא טריף אמר רב הונא שפיר קא מיקפד חדא איהו שמיע ליה מיניה דרב ואנא לא שמיע לי ועוד האיכא רובא בשחיטה

א״ל רב חסדא לא תהדר בך

דף יט עמוד ב

דא״כ מפסדת לה לקמייתא התם מ״ט קא מכשרת דכי נפקא חיותא בהכשירה קא נפקא הכא נמי כי נפקא חיותא בהגרמה קא נפקא

איקלע רב נחמן לסורא בעו מיניה שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש מהו אמר להו לאו היינו דר׳ אלעזר בר מניומי דא״ר אלעזר בר מניומי שחיטה העשויה כמסרק כשרה

ודלמא במקום שחיטה במקום שחיטה מאי למימרא מהו דתימא בעינן שחיטה מפורעת וליכא קמ״ל

(סימן בכ״ד)

יתיב רבי אבא אחוריה דרב כהנא ויתיב רב כהנא קמיה דרב יהודה ויתיב וקאמר שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש מהו א״ל שחיטתו כשרה

הגרים שליש ושחט שליש והגרים שליש מהו א״ל שחיטתו פסולה

שחט במקום נקב מהו א״ל שחיטתו כשרה

שחט ופגע בו נקב מהו א״ל שחיטתו פסולה

אזל רבי אבא אמרה קמיה דר׳ אלעזר אזל ר״א אמרה קמיה דר׳ יוחנן א״ל מאי שנא

א״ל שחט במקום נקב נעשה כמי ששחט עובד כוכבים וגמר ישראל שחט ופגע בו נקב נעשה כמי ששחט ישראל וגמר עובד כוכבים קרי עליה עובד כוכבים עובד כוכבים

אמר רבא שפיר קרי עליה עובד כוכבים עובד כוכבים בשלמא התם מדהוה ליה לישראל למשחט רובא ולא שחט כי נפקא חיותא בידא דעובד כוכבים קא נפקא אלא הכא מכדי משחט שחיט מה לי במקום נקב מה לי פגע בו נקב:

מתני׳ השוחט מן הצדדין שחיטתו כשרה המולק מן הצדדין מליקתו פסולה השוחט מן העורף שחיטתו פסולה המולק מן העורף מליקתו כשירה השוחט מן הצואר שחיטתו כשרה המולק מן הצואר מליקתו פסולה שכל העורף כשר למליקה וכל הצואר כשר לשחיטה נמצא כשר בשחיטה פסול במליקה כשר במליקה פסול בשחיטה:

גמ׳ מאי עורף אילימא עורף ממש מאי אריא שוחט אפילו מולק נמי (ויקרא ה, ח) ממול ערפו אמר רחמנא ולא ערפו אלא מאי עורף ממול עורף כדקתני סיפא כל העורף כשר למליקה

מנהני מילי דתנו רבנן ממול ערפו מול הרואה את העורף וכן הוא אומר (במדבר כב, ה) והוא יושב ממולי ואומר (ירמיהו ב, כז) כי פנו אלי עורף ולא פנים מאי ואומר וכי תימא עורף גופיה לא ידעינן היכא דנדע מול דידיה היכא תא שמע כי פנו אלי עורף ולא פנים מכלל דעורף להדי פנים

אמרי בני ר׳ חייא מצות מליקה מחזיר סימנים לאחורי העורף ומולק איכא דאמרי אף מחזיר ואיכא דאמרי מחזיר דוקא

ומסתברא כמאן דאמר אף מחזיר ממאי מדקתני השוחט מן העורף שחיטתו פסולה המולק מן העורף מליקתו כשרה

דף כ עמוד א

ואי ס״ד מחזיר דוקא מאי איריא מולק אפי׳ שוחט נמי אלא לאו שמע מינה אף מחזיר ומתני׳ בדלא אהדר

א״ר ינאי יקבלו הרובין את תשובתן דקתני נמצא כשר בשחיטה פסול במליקה כשר במליקה פסול בשחיטה למעוטי מאי לאו למעוטי מחזיר סימנין לאחורי העורף דלא

אמר רבה בר בר חנה לא למעוטי שן וצפורן שן וצפורן בהדיא קתני להו

אלא א״ר ירמיה למעוטי מוליך ומביא הניחא למ״ד מוליך ומביא במליקה פסול אלא למ״ד כשר מאי איכא למימר בני ר׳ חייא סברי לה כמ״ד מוליך ומביא במליקה פסול

אמר רב כהנא מצות מליקה קוצץ ויורד וזו היא מצותה סבר רבי אבין למימר קוצץ ויורד אין מוליך ומביא לא א״ל ר׳ ירמיה כ״ש דמוליך ומביא במליקה כשר ומאי זו היא מצותה אימא אף זו היא מצותה:

א״ר ירמיה אמר שמואל כל הכשר בשחיטה כנגדו בעורף כשר במליקה הא פסול בשחיטה פסול במליקה למעוטי מאי אילימא למעוטי עיקור סימנין והא תני רמי בר יחזקאל אין עיקור סימנין בעוף

אמר רב פפא למעוטי ראשו ראשו פשיטא (ויקרא ה, ח) ממול ערפו אמר רחמנא ולא בראשו

מאי ראשו שיפוי ראשו כגון דנקט משיפוי ראשו והגרים ואזל עד דמטא תתאי וכדרב הונא אמר רב אסי דאמר רב הונא אמר רב אסי הגרים שליש ושחט שני שליש פסולה

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי הא דתני רמי בר יחזקאל אין עיקור סימנין בעוף לא אמרן אלא למ״ד אין שחיטה לעוף מן התורה

דף כ עמוד ב

אבל למ״ד יש שחיטה לעוף מן התורה יש עיקור

אמר ליה אדרבה איפכא מסתברא למאן דאמר יש שחיטה לעוף מן התורה איכא למימר דהכי אגמריה דאין עיקור ואפי׳ למאן דאמר כבהמה לענין עיקור לא ליהוי כבהמה

אלא למ״ד אין שחיטה לעוף מן התורה אלא מדברי סופרים מהיכא גמירי לה מבהמה כולה מילתא כבהמה

אמר רבינא אמר לי רבין בר קיסי הא דתני רמי בר יחזקאל אין עיקור סימנין בעוף לא אמרן אלא במליקה אבל בשחיטה יש עיקור והא״ר ירמיה אמר שמואל כל הכשר בשחיטה כנגדו בעורף כשר במליקה הא פסול פסול ההוא פליגא

אמר זעירי נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבלה

אמר רב חסדא אף אנן נמי תנינא מלק בסכין מטמא בגדים אבית הבליעה ואי אמרת טרפה הויא מליקתה זו היא שחיטתה תהני לה סכין לטהרה מידי נבלה

אמרי התם משום דלאו שחיטה היא כלל מאי טעמא רב הונא אמר מפני שהוא מחליד רבא אמר מפני שהוא דורס

מ״ד מפני שהוא מחליד מ״ט לא אמר מפני שהוא דורס קסבר מוליך ומביא במליקה כשר ומ״ד מפני שהוא דורס מאי טעמא לא אמר מפני שהוא מחליד אמר לך חלדה היכי דמי כחולדה הדרה בעיקרי בתים דמכסיא הכא הא מיגליא

אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי וכי מתה עומד ומולק

א״ל אביי ותקשי לך עולת העוף דבעיא שני סימנין וכי מתה עומד ומולק אמר ליה התם כדי לקיים בה מצות הבדלה

אי הכי עור נמי כל המעכב בשחיטה מעכב בהבדלה וכל שאינו מעכב בשחיטה אינו מעכב בהבדלה

והא מיעוט סימנין לרבנן דלא מעכבי בשחיטה ומעכבי בהבדלה אלא אימא כל שישנו בשחיטה ישנו בהבדלה וכל שאינו בשחיטה אינו בהבדלה

דף כא עמוד א

מכל מקום קשיא אמר רבא אימא וכן הוא עושה חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר

כי סליק רבי זירא אשכחיה לר׳ אמי דיתיב וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה וכי מתה עומד ומולק (דניאל ד, טז) אשתומם כשעה חדא אמר ליה אימא כך הוא עושה חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר

תניא נמי הכי כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד או רובו ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים

מני אי רבנן הא אמרי שנים דוקא אי כר״א בר״ש האמר רוב שנים

אימא שנים לרבנן רוב שנים לרבי אלעזר בר״ש ואיבעית אימא הא והא ר׳ אלעזר בר״ש ומאי שנים שדומין לשנים

אמר רב יהודה אמר שמואל נשברה מפרקת ורוב בשר עמה מטמא באהל

וא״ת אותו מעשה דעלי מפרקת בלא רוב בשר הואי זקנה שאני דכתיב (שמואל א ד, יח) ויהי כהזכירו את ארון האלהים ויפול מעל הכסא אחורנית בעד יד השער ותשבר מפרקתו וימת כי זקן האיש וכבד וגו׳

אמר ר׳ שמואל בר נחמני א״ר יוחנן קרעו כדג מטמא באהל א״ר שמואל בר יצחק ומגבו

אמר שמואל עשאה גיסטרא נבלה א״ר אלעזר ניטל הירך וחלל שלה (ניכר) נבלה ה״ד חלל שלה (ניכר) אמר רבא כל שרבוצה ונראית חסרה

תנן התם הותזו ראשיהן אע״פ שמפרכסין טמאים כזנב הלטאה שמפרכסת

מאי הותזו ר״ל אמר הותזו ממש ר׳ אסי אמר רבי מני כהבדלת עולת העוף

א״ל ר׳ ירמיה לרבי אסי כהבדלת עולת העוף לרבנן ולא פלגיתו או דלמא כהבדלת עולת העוף לר״א בר״ש ופלגיתו

א״ל כהבדלת עולת העוף לר״א בר״ש ופליגינן

איכא דאמרי ר״ש בן לקיש אמר הותזו ממש ר׳ אסי א״ר מני כהבדלת עולת העוף לרבי אלעזר בר״ש ברוב שנים

מאי רבנן ומאי רבי אלעזר בר״ש דתניא (ויקרא ה, י) ואת השני יעשה עולה כמשפט כמשפט חטאת בהמה

אתה אומר כמשפט חטאת בהמה או אינו אלא כמשפט חטאת העוף כשהוא אומר והקריבו חלק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף ומה אני מקיים כמשפט כמשפט חטאת בהמה מה חטאת בהמה אינה באה

דף כא עמוד ב

אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף עולת העוף אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית

אי מה להלן ברוב שנים אף כאן ברוב שנים ת״ל (ויקרא א, טו) ומלק והקטיר מה הקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו אף מליקה הראש בעצמו והגוף בעצמו

רבי ישמעאל אומר כמשפט חטאת העוף מה חטאת העוף ממול עורף אף עולת העוף ממול עורף

אי מה להלן מולק ואינו מבדיל בסימן אחד אף כאן מולק ואינו מבדיל בסימן אחד תלמוד לומר (ויקרא א, ה) והקריבו

רבי אלעזר ברבי שמעון אומר (ויקרא ה, י) כמשפט כמשפט חטאת העוף מה להלן

דף כב עמוד א

אוחז בראש ובגוף ומזה אף כאן אוחז בראש ובגוף ומזה

מאי קאמר הכי קאמר מה להלן כשהוא אחוז הראש בגוף מזה אף כאן כשהוא אחוז הראש בגוף מזה

אי מה להלן בסימן אחד אף כאן בסימן אחד ת״ל והקריבו

ות״ק וכי מאחר דנפקא לן מומלק והקטיר והקריבו למה לי

אי לאו והקריבו הוה אמינא מאי כמשפט כמשפט חטאת העוף

ואי משום ומלק והקטיר הוה אמינא מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של מזבח

השתא דכתב רחמנא והקריבו דרוש ביה נמי הא

חטאת בהמה דאינה באה אלא מן החולין מנלן אמר רב חסדא דאמר קרא (ויקרא טז, ו) והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו משלו ולא משל צבור ולא משל מעשר

ביום (ויקרא ז, לח) מביום צוותו נפקא כדי נסבה

ידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא דאמר רבה בר בר חנה אר״ש בן לקיש כל מקום שנאמר אצבע או כהונה אינה אלא ימין

ואידך כהונה בעיא אצבע אצבע לא בעיא כהונה

ותנא קמא ורבי אלעזר בר׳ שמעון ממול העורף מנא להו גמרי מליקה ממליקה:

מתני׳ כשר בתורין פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין תחלת הציהוב בזה ובזה פסול:

גמ׳ ת״ר תורין גדולים כשרים קטנים פסולים בני יונה קטנים כשרים גדולים פסולין נמצא כשר בתורין פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין

תנו רבנן תורים גדולים ולא קטנים שיכול והלא דין הוא

דף כב עמוד ב

ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים הוכשרו בקטנים תורים שהוכשרו בגדולים אינו דין שהוכשרו בקטנים ת״ל (ויקרא א, יד) תורים גדולים ולא קטנים

בני יונה קטנים ולא גדולים שיכול והלא דין הוא ומה תורים שלא הוכשרו בקטנים הוכשרו בגדולים בני יונה שהוכשרו בקטנים אינו דין שהוכשרו בגדולים תלמוד לומר בני יונה קטנים ולא גדולים

מאי תלמודא אמר רבא לא לישתמיט קרא ולכתוב מן בני התורים או מן היונה

אימא בני יונה דכתב בהו רחמנא בני קטנים אין גדולים לא תורים אי בעי גדולים לייתי אי בעי קטנים לייתי דומיא דבני יונה מה בני יונה קטנים אין גדולים לא אף תורים גדולים אין קטנים לא

ת״ר יכול יהו כל התורים וכל בני היונה כשרים תלמוד לומר מן התורים ולא כל התורים מן בני היונה ולא כל בני יונה פרט לתחילת הציהוב שבזה ושבזה שפסול מאימתי התורים כשרים משיזהיבו מאימתי בני יונה פסולין משיצהיבו

תני יעקב קרחה מאימתי בני יונה כשרים משיעלעו הוא תני לה והוא אמר לה (איוב לט, ל) אפרוחיו יעלעו דם אימת אמר אביי מכי שמיט גדפא מיניה ואתי דמא

בעי רבי זירא האומר הרי עלי עולה מן התורים או מן בני היונה והביא תחלת הציהוב שבזה ושבזה מהו ספיקא הוי ונפיק או דילמא בריה הוי ולא נפיק

אמר רבא תא שמע פרט לתחילת הציהוב שבזה ושבזה שפסול אי אמרת בשלמא בריה הוי שפיר אלא אי אמרת ספיקא הוי איצטריך קרא למעוטי ספיקא

דף כג עמוד א

כי איצטריך קרא למעוטי נרבע ונעבד

סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב (ויקרא כב, כה) כי משחתם בהם מום בם ותנא דבי רבי ישמעאל כל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים דבר ערוה דכתיב (בראשית ו, יב) כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ

עבודת כוכבים דכתיב (דברים ד, טז) פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל כל שהמום פוסל בו דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בו וכל שאין המום פוסל בו אין דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בו והני עופות הואיל ולא פסיל בהו מומא דאמר מר תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אימא דבר ערוה ועבודת כוכבים נמי לא לפסול בהו קא משמע לן

בעי רבי זירא האומר הרי עלי עולת בהמה מן האיל או מן הכבש והביא פלגס מהו

אליבא דרבי יוחנן לא תבעי לך דאמר בריה הוי דתנן הקריבו מביא עליו נסכי איל ואין עולה לו מזבחו

וא״ר יוחנן (במדבר טו, ו) או לאיל לרבות את הפלגס

כי תבעי לך אליבא דבר פדא

דף כג עמוד ב

דאמר מייתי ומתני

מי אמרינן איל וכבש מתנה בבריה לא מתנה או דלמא בבריה נמי מתנה דאמר אי בריה הוה ליהוי כוליה נדבה תיקו

בעי רבי זירא האומר הרי עלי לחמי תודה מן החמץ או מן המצה והביא שיאור מהו

שיאור דמאן אי שיאור דר״מ לרבי יהודה מצה מעלייתא היא

אי דרבי יהודה לר״מ חמץ הוא

ואי דר״מ לר׳ מאיר מדלקי עליה חמץ הוא

אלא דרבי יהודה לרבי יהודה מאי ספיקא הויא ונפיק ממה נפשך או דלמא בריה הוא ולא נפיק

והאמר רב הונא האומר הרי עלי לחמי תודה מביא תודה ולחמה וכיון דאיחייב ליה בתודה ולחמה הא לא ידע האי גברא אי חמץ הוא דליתי מצה אי מצה הוא דליתי חמץ

לא צריכא דאמר הרי עלי חלה לפטור תודתו של פלוני

סוף סוף הא לא ידע האי גברא אי חמץ הוא דליתי מצה אי מצה הוא דליתי חמץ לא צריכא דלא אמר לפטור מיפק גברא ידי נדרו נפיק או לא נפיק תיקו:

מתני׳ כשר בפרה פסול בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה:

גמ׳ תנו רבנן פרה בשחיטה כשרה בעריפה פסולה עגלה בעריפה כשרה בשחיטה פסולה נמצאת כשר בפרה פסול בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה

ותהא פרה כשרה בעריפה מק״ו ומה עגלה שלא הוכשרה בשחיטה הוכשרה בעריפה פרה שהוכשרה בשחיטה אינה דין שהוכשרה בעריפה

דף כד עמוד א

אמר קרא ושחט וחוקה בשחיטה אין בעריפה לא

וכל היכא דכתיב ביה חוקה לא דרשינן ק״ו והא גבי יום הכפורים דכתיב ביה חוקה ותניא (ויקרא טז, ט) ועשהו חטאת הגורל עושה חטאת ואין השם עושה חטאת

שיכול והלא דין הוא ומה במקום שלא קדש הגורל קדש השם מקום שקדש הגורל אינו דין שקדש השם ת״ל ועשהו חטאת הגורל עושה חטאת ואין השם עושה חטאת

טעמא דכתב רחמנא ועשהו חטאת הא לאו הכי דרשינן ק״ו

מיעט רחמנא גבי עגלה הערופה זאת בעריפה ואין אחרת בעריפה

ותהא עגלה כשרה בשחיטה מק״ו ומה פרה שלא הוכשרה בעריפה כשרה בשחיטה עגלה שכשרה בעריפה אינו דין שהוכשרה בשחיטה אמר קרא (דברים כא, ד) וערפו העגלה בעריפה אין בשחיטה לא:

מתני׳ כשר בכהנים פסול בלוים כשר בלוים פסול בכהנים:

גמ׳ ת״ר כהנים במומין פסולים בשנים כשרים לוים במומין כשרים בשנים פסולים נמצא כשר בכהנים פסול בלוים כשר בלוים פסול בכהנים

מנה״מ דת״ר (במדבר ח, כד) זאת אשר ללוים מה ת״ל לפי שנאמר (במדבר ח, כה) ומבן חמשים שנה ישוב למדנו ללוים שהשנים פוסלין בהם יכול מומין פוסלין בהם ודין הוא ומה כהנים שאין השנים פוסלין בהן מומין פוסלין בהן לוים שהשנים פוסלין בהם אינו דין שיהו מומין פוסלין בהם ת״ל זאת אשר ללוים זאת ללוים ואין אחרת ללוים

יכול יהו הכהנים פסולין בשנים והלא דין הוא ומה לוים שאין מומין פוסלין בהם שנים פוסלין בהם כהנים שהמומין פוסלין בהם אינו דין שיהו שנים פוסלין בהם ת״ל אשר ללוים ולא אשר לכהנים

יכול אף בשילה ובבית עולמים כן ת״ל (במדבר ד, מז) לעבוד עבודת עבודה ועבודת משא לא אמרתי אלא בזמן שהעבודה בכתף

כתוב אחד אומר (במדבר ח, כד) מבן חמש ועשרים שנה ומעלה וכתוב אחד אומר (במדבר ד, ג) מבן שלשים אי אפשר לומר שלשים שכבר נאמר כ״ה ואי אפשר לומר כ״ה שכבר נאמר שלשים הא כיצד כ״ה ללמוד ושלשים לעבודה

מכאן לתלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו ה׳ שנים שוב אינו רואה ר׳ יוסי אומר ג׳ שנים שנאמר (דניאל א, ה) ולגדלם שנים שלש וללמדם ספר ולשון כשדים

ואידך שאני לשון כשדים דקליל ואידך שאני הלכות עבודה דתקיפין

ת״ר כהן משביא שתי שערות עד שיזקין כשר לעבודה ומומין פוסלין בו בן לוי מבן שלשים ועד בן חמשים כשר לעבודה ושנים פוסלין בו בד״א באהל מועד שבמדבר אבל בשילה ובבית עולמים אין נפסלין אלא בקול א״ר יוסי מאי קרא

דף כד עמוד ב

(דברי הימים ב ה, יג) ויהי כאחד למחצצרים ולמשוררים להשמיע קול אחד:

עד שיזקין עד כמה אמר רבי אלעא אמר ר' חנינא עד שירתת

תנן התם בעל קרי שטבל ולא הטיל מים לכשיטיל טמא ר' יוסי אומר בחולה ובזקן טמא בילד ובבריא טהור

ילד עד כמה אמר רבי אלעא אמר רבי חנינא כל שעומד על רגלו אחת וחולץ מנעלו ונועל מנעלו אמרו עליו על רבי חנינא שהיה בן שמונים שנה והיה עומד על רגלו אחת וחולץ מנעלו ונועל מנעלו אמר רבי חנינא חמין ושמן שסכתני אמי בילדותי הן עמדו לי בעת זקנותי

ת"ר נתמלא זקנו ראוי ליעשות שליח ציבור ולירד לפני התיבה ולישא את כפיו מאימתי כשר לעבודה משיביא שתי שערות רבי אומר אומר אני עד שיהא בן עשרים

א"ר חסדא מ"ט דרבי דכתיב (עזרא ג, ח) ויעמידו [את] הלוים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה' ואידך לנצח שאני

והא האי קרא בלוים כתיב כדר' יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי בעשרים וארבעה מקומות נקראו כהנים לוים וזה אחד מהן (יחזקאל מד, טו) והכהנים הלוים בני צדוק

ת"ר (ויקרא כא, יז) איש מזרעך לדורותם מכאן אמר רבי אלעזר קטן פסול לעבודה ואפי' תם מאימתי כשר לעבודה משיביא שתי שערות אבל אחיו הכהנים אין מניחין אותו לעבוד עד שיהא בן כ'

איכא דאמרי הא רבי היא ואפי' פסול דרבנן לית ליה ואיכא דאמרי רבי אית ליה פסול מדרבנן והא רבנן היא ולכתחלה הוא דלא אבל דיעבד עבודתו כשרה:

מתני' טהור בכלי חרש טמא בכל הכלים טהור בכל הכלים טמא בכלי חרש:

גמ' ת"ר אויר כלי חרש טמא וגבו טהור אויר כל הכלים טהור וגבן טמא נמצא טהור בכלי חרש טמא בכל הכלים טהור בכל הכלים טמא בכלי חרש

מנהני מילי דת"ר תוכו ואע"פ שלא נגע

אתה אומר אע"פ שלא נגע או אינו אלא אם כן נגע רבי יונתן בן אבטולמוס אומר נאמר (ויקרא יא, לג) תוכו לטמא ונאמר תוכו ליטמא מה תוכו האמור לטמא אע"פ שלא נגע אף תוכו האמור ליטמא אע"פ שלא נגע

והתם מנלן אמר רבי יונתן התורה העידה על כלי חרס

דף כה עמוד א

ואפילו מלא חרדל

א"ל רב אדא בר אהבה לרבא ויהא כלי חרס מיטמא מגבו מק"ו ומה כל הכלים שאין מיטמאין מאוירן מיטמאין מגבן כלי חרס שמיטמא מאוירו אינו דין שיטמא מגבו

אמר קרא (במדבר יט, טו) וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו איזהו כלי שטומאתו קודמת לפתחו הוי אומר זה כלי חרס וכי אין צמיד פתיל עליו הוא דטמא הא יש צמיד פתיל עליו טהור

ויהיו כל הכלים מיטמאין מאוירן מק"ו ומה כלי חרס שאין מיטמא מגבו מיטמא מאוירו כל הכלים שמיטמאין מגבן אינו דין שמיטמאין מאוירן

אמר קרא תוכו תוכו של זה ולא תוכו של אחר

והני תוכו הא דרשינהו

ארבעה תוכו כתיבי (ויקרא יא, לג) תוכו תוך תוכו תוך

חד לגופיה וחד לג״ש וחד תוכו של זה ולא תוכו של אחר וחד תוכו ולא תוך תוכו ואפילו כלי שטף

ולא יהו כל הכלים מיטמאין מגבן אלא מתוכן ובנגיעה מק״ו ומה כלי חרס שמיטמא מאוירו אינו מיטמא מגבו כל הכלים שאין מיטמאין מאוירן אינו דין שאין מיטמאין מגבן

אמר קרא (במדבר יט, טו) וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא האי הוא דכי אין צמיד פתיל עליו טמא הא יש צמיד פתיל עליו טהור הא כל הכלים בין שיש צמיד פתיל עליהם בין שאין צמיד פתיל עליהם מיטמאין:

מתני׳ טהור בכלי עץ טמא בכלי מתכות טהור בכלי מתכות טמא בכלי עץ:

גמ׳ תנו רבנן גולמי כלי עץ טמאין פשוטיהן טהורין גולמי כלי מתכות טהורין פשוטיהן טמאין נמצא טהור בכלי עץ טמא בכלי מתכות טהור בכלי מתכות טמא בכלי עץ

ואלו הן גולמי כלי עץ כל שעתיד לשוף לשבץ לגרר לכרכב להטיח בטונס מחוסר כן או אוגן או אוזן טמא מחוסר חטיטה טהור

מחוסר חטיטה פשיטא לא צריכא דחק קפיזא בקבא

ואלו הן גולמי כלי מתכות כל שעתיד

דף כה עמוד ב

לשוף לשבץ לגרר לכרכר להקיש בקורנס מחוסר כן או אוגן או אוזן טהור מחוסר כסוי טמא

מאי שנא הני ומאי שנא הני רבי יוחנן אמר הואיל ולכבוד עשויין רב נחמן אמר הואיל ודמיהן יקרים

מאי בינייהו איכא בינייהו כלי עצם ואזדא רב נחמן לטעמיה דאמר רב נחמן כלי עצם ככלי מתכות דמו

מכלל דכלי עצם מקבלי טומאה אין דתניא רבי ישמעאל בנו של ר׳ יוחנן בן ברוקה אומר מה תלמוד לומר (במדבר לא, כ) וכל מעשה עזים תתחטאו להביא דבר הבא מן העזים מן הקרנים ומן הטלפים שאר בהמה וחיה מנין תלמוד לומר וכל מעשה א״כ מה ת״ל עזים פרט לעופות:

מתני׳ החייב בשקדים המרים פטור במתוקים החייב במתוקים פטור במרים:

גמ׳ ת״ר שקדים המרים קטנים חייבין גדולים פטורין מתוקים גדולים חייבין קטנים פטורין

רבי ישמעאל בר׳ יוסי אומר משום אביו זה וזה לפטור ואמרי לה זה וזה לחיוב אמר רבי אלעא הורה רבי חנינא בצפורי כדברי האומר זה וזה לפטור

ולמאן דאמר זה וזה לחיוב גדולים למאי חזו א״ר יוחנן הואיל ויכול למתקן ע״י האור:

מתני׳ התמד עד שלא החמיץ אינו ניקח בכסף מעשר ופוסל את המקוה משהחמיץ ניקח בכסף מעשר ואינו פוסל את המקוה

האחין השותפין כשחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה כשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון:

גמ׳ מני מתניתין לא רבי יהודה ולא רבנן דתניא המתמד ונתן מים במדה ומצא כדי מדתו פטור ור׳ יהודה מחייב

מני אי רבנן אע״ג דהחמיץ אי ר׳ יהודה אע״ג דלא החמיץ אמר ר״נ אמר רבה בר אבוה

דף כו עמוד א

בשהחמיץ מחלוקת ומתניתין ר׳ יהודה וכן א״ר יוסי ברבי חנינא בשהחמיץ מחלוקת

וא״ר נחמן אמר רבה בר אבוה תמד שלקחו בכסף מעשר ולבסוף החמיץ קנה מעשר מ״ט איגלאי מילתא למפרע דפירא הוא

אלא מתניתין דקתני החמיץ אין לא החמיץ לא דלמא אי שבקיה הוה מחמיץ אמר רבה כששייר ממנו בכוס ולא החמיץ

רבא אמר הא מני ר׳ יוחנן בן נורי היא דתנן ג׳ לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה יין ונפלו למקוה לא פסלוהו

ג׳ לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב חלב ומראיהן כמראה מים ונפלו למקוה לא פסלוהו

רבי יוחנן בן נורי אומר הכל הולך אחר המראה

לאו א״ר יוחנן בתר חזותא אזלינן הכא נמי זיל בתר חזותא וטעמא וחזותא דהאי מיא נינהו

ופליגא דרבי אלעזר דא״ר אלעזר הכל מודים שאין מפרישין עליו ממקום אחר אא״כ החמיץ

קסבר בלא החמיץ מחלוקת ועד כאן לא מחייב רבי יהודה אלא מיניה וביה אבל מעלמא לא דלמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב:

ת״ר התמד עד שלא החמיץ

דף כו עמוד ב

משיקו במים משהחמיץ אין משיקו במים אמר רבא לא שנו אלא שתמדו במים טהורים ונטמאו אבל טמאים מעיקרא לא

אזל רב גביהה מבי כתיל אמרה לשמעתא קמיה דרב אשי מ״ש טמאין מעיקרא דלא דאמרינן איידי דמיא יקירי שכני תתאי ופירא קפי מלעיל ולא קא סלקא להו השקה למיא א״ה טהורים ולבסוף נטמאו נמי

אלא מבלבלי ה״נ מבלבלי:

מתני׳ כל מקום שיש מכר אין קנס וכל מקום שיש קנס אין מכר:

גמ׳ אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר״מ אבל חכמים אמרו יש קנס במקום מכר דתניא קטנה מבת יום אחד עד שתביא ב׳ שערות יש לה מכר ואין לה קנס משתביא ב׳ שערות עד שתיבגר יש לה קנס ואין לה מכר דברי רבי מאיר שהיה רבי מאיר אומר כל מקום שיש מכר אין קנס וכל מקום שיש קנס אין מכר

וחכ״א קטנה מבת ג׳ שנים ויום אחד עד שתיבגר יש לה קנס

קנס אין מכר לא אימא אף קנס במקום מכר:

מתני׳ כל מקום שיש מיאון אין חליצה וכל מקום שיש חליצה אין מיאון:

גמ׳ אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר״מ אבל חכמים אומרים יש מיאון במקום חליצה דתניא עד מתי הבת ממאנת עד שתביא שתי שערות דברי ר״מ ר׳ יהודה אומר עד שירבה השחור על הלבן:

מתני׳ כל מקום שיש תקיעה אין הבדלה וכל מקום שיש הבדלה אין תקיעה

יו״ט שחל להיות בע״ש תוקעין ולא מבדילין במ״ש מבדילין ולא תוקעין

כיצד מבדילין המבדיל בין קודש לקודש ר׳ דוסא אומר בין קודש חמור לקודש הקל:

גמ׳ היכי תוקע אמר רב יהודה תוקע ומריע מתוך תקיעה ורב אסי אמר תוקע ומריע בנשימה אחת אתקין רב אסי בהוצל כשמעתיה

מיתיבי יו״ט שחל להיות בע״ש תוקעין ולא מריעין מאי לאו לא מריעין כלל לא רב יהודה מתרץ לטעמיה ורב אסי מתרץ לטעמיה רב יהודה מתרץ לטעמיה לא מריעין בפני עצמה אלא מתוך תקיעה ורב אסי מתרץ לטעמיה לא מריעין בשתי נשימות אלא בנשימה אחת:

ובמוצאי שבת כו׳: היכא אמר לה א״ר יהודה בחתימתה וכן אמר ר״נ בחתימתה

ורב ששת בריה דרב אידי אמר אף בפתיחתה ולית הלכתא כוותיה:

רבי דוסא אומר בין קדש חמור לקדש הקל: ולית הלכתא כותיה

א״ר זירא יו״ט שחל להיות באמצע שבת אומר המבדיל בין קדש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה מ״ט סדר הבדלות הוא מונה:

הדרן עלך הכל שוחטין

דף כז עמוד א

מתני׳ השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה שחיטתו כשרה ורובו של אחד כמוהו רבי יהודה אומר עד שישחוט את הוורידין חצי אחד בעוף ואחד וחצי בבהמה שחיטתו פסולה רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה שחיטתו כשרה:

גמ׳ השוחט דיעבד אין לכתחלה לא שנים בבהמה לכתחלה לא עד כמה לשחוט וליזיל איבעית אימא אאחד בעוף ואיבעית אימא ארובו של אחד כמוהו

(כמ״ש סימן)

אמר רב כהנא מנין לשחיטה שהיא מן הצואר שנאמר (ויקרא א, ה) ושחט את בן הבקר ממקום ששח חטהו ממאי דהאי חטהו לישנא דדכויי הוא דכתיב (ויקרא יד, מט) וחטא את הבית ואיבעית אימא מהכא (תהלים נא, ט) תחטאני באזוב ואטהר

ואימא מזנבו שח מכלל שזקוף בעינן והא שח ועומד הוא ואימא מאזנו בעינן דם הנפש וליכא

ואימא דקרע ואזיל עד דם הנפש ותו שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מנלן אלא גמרא שחיטה מן הצואר נמי גמרא

וקרא למאי אתא דלא לשוייה גיסטרא

רב יימר אמר אמר קרא (דברים יב, כא) וזבחת ממקום שזב חתהו מאי משמע דהאי חתהו לישנא דמתבר הוא דכתיב (דברים א, כא) אל תירא ואל תחת

ואימא מחוטמו זב על ידי חתוי בעינן והאי זב מאליו הוא ואימא מלבו ותו שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מנלן אלא גמרא שחיטה מן הצואר נמי גמרא

וקרא למאי אתא דלא לשוייה גיסטרא

דבי ר׳ ישמעאל תנא ושחט אל תקרי ושחט אלא וסחט ממקום שסח חטהו

ואימא מלשונו בעינן דם הנפש וליכא ואימא דקרע ואזיל עד דם הנפש ותו שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מנלן אלא גמרא שחיטה מן הצואר נמי גמרא

וקרא למאי אתא דלא לשוייה גיסטרא

ותנא מייתי לה מהכא דתניא ר׳ חייא אמר מנין לשחיטה מן הצואר שנאמר (ויקרא א, ח) וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים

שאין ת״ל את הראש ואת הפדר מה ת״ל את הראש ואת הפדר והלא ראש ופדר בכלל כל הנתחי׳ היו למה יצאו לפי שנאמר (ויקרא א, ו) והפשיט את העולה ונתח אין לי אלא נתחים שישנן בכלל הפשטה מנין לרבות את הראש שכבר הותז תלמוד לומר (ויקרא א, יב) את ראשו ואת פדרו וערך

מדקאמר את הראש שכבר הותז מכלל דשחיטה מן הצואר

ותנא פתח בראש ופדר ומסיים בראשו ופדרו הכי קאמר מנין לרבות את הראש שכבר הותז ת״ל (ויקרא א, ח) את הראש ואת הפדר

וראשו ופדרו למה לי מיבעי ליה לכדתניא מנין לראש ופדר שקודמין לכל הנתחים ת״ל את ראשו ואת פדרו וערך

דף כז עמוד ב

ופדר קמא דכתב רחמנא למה לי מיבעי ליה לכדתניא כיצד הוא עושה חופה את הפדר על בית השחיטה ומעלהו וזהו דרך כבוד של מעלה

והאי תנא מייתי לה מהכא דתניא (ויקרא יא, מו) זאת תורת הבהמה והעוף וכי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה בהמה מטמאה במגע ובמשא עוף אינו מטמא במגע ובמשא עוף מטמא בגדים אבית הבליעה בהמה אינה מטמאה בגדים אבית הבליעה

באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה לומר לך מה בהמה בשחיטה אף עוף בשחיטה אי מה להלן ברוב שנים אף כאן ברוב שנים ת״ל זאת

ר׳ אליעזר אומר באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה לומר לך מה עוף הכשרו מן הצואר אף בהמה הכשרה מן הצואר

אי מה להלן ממול עורף אף כאן ממול עורף ת״ל (ויקרא ה, ח) ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל ראשו של זה ממול עורף ואין ראשו של אחר ממול עורף

ור׳ אליעזר האי זאת מאי עביד ליה אי לאו זאת הוה אמינא מה עוף בסימן אחד אף בהמה בסימן אחד כתב רחמנא זאת

תני בר קפרא זאת תורת הבהמה והעוף הטיל הכתוב לעוף בין בהמה לדגים לחייבו בשני סימנין אי אפשר שכבר הוקש לדגים לפוטרו בלא כלום אי אפשר שכבר הוקש לבהמה הא כיצד הכשרו בסימן אחד

דגים דלאו בני שחיטה נינהו מנלן אילימא משום דכתיב (במדבר יא, כב) הצאן ובקר ישחט להם אם את כל דגי הים יאסף להם באסיפה בעלמא סגי להו

אלא מעתה גבי שליו דכתיב (במדבר יא, לב) ויאספו את השליו הכי נמי דלאו בשחיטה והא אמרת לפוטרו בולא כלום אי אפשר שכבר הוקש לבהמה התם לא כתיבא אסיפה במקום שחיטה דאחריני הכא כתיבא אסיפה במקום שחיטה דאחריני:

דרש עובר גלילאה בהמה שנבראת מן היבשה הכשרה בשני סימנים דגים שנבראו מן המים הכשירן בולא כלום עוף שנברא מן הרקק הכשרו בסימן אחד אמר רב שמואל קפוטקאה תדע שהרי עופות יש להן קשקשת ברגליהם כדגים:

ועוד שאלו כתוב אחד אומר (בראשית א, כ) ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף אלמא ממיא איברו וכתיב (בראשית ב, יט) ויצר ה׳ אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים אלמא מארעא איברו

אמר לו מן הרקק נבראו ראה תלמידיו מסתכלים זה בזה אמר להם קשה בעיניכם שדחיתי את אויבי בקש מן המים נבראו ולמה הביאן אל האדם לקרות להן שם

ויש אומרים בלשון אחר אמר לאותו הגמון ובלשון הראשון אמר להן לתלמידיו משום דכתיב על ויצר

אמר רב יהודה משום ר׳ יצחק בן פנחס אין שחיטה לעוף מן התורה שנאמר ושפך בשפיכה בעלמא סגי

א״ה חיה נמי איתקש לפסולי המוקדשין עוף נמי איתקש לבהמה דכתיב זאת תורת הבהמה והעוף הא כתיב (ויקרא יז, יג) ושפך את דמו

ומאי חזית דשדייה ליה על עוף שדייה אחיה מסתברא משום דסליק מיניה

(סימן נתנבל דם במליקה)

מיתיבי השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר פטור מלכסות ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה נחירתו זו היא שחיטתו ליבעי כסוי מי סברת בעוף לא בחיה

ת״ש השוחט וצריך לדם חייב לכסות כיצד הוא עושה או נוחרו או עוקרו

דף כח עמוד א

מאי לאו בעוף דקא בעי ליה לדמיה ליניכא לא בחיה דקא בעי ליה לדמיה ללכא:

ת"ש מלק בסכין מטמא בגדים אבית הבליעה ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה נהי נמי דכי תבר ליה שדרה ומפרקת הויא לה טרפה תהני לה סכין לטהרה מידי נבלה

הוא דאמר כי האי תנא דתניא ר"א הקפר ברבי אומר מה ת"ל (דברים יב, כב) אך כאשר יאכל את הצבי וגו' וכי מה למדנו מצבי ואיל מעתה

הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין מה פסולי המוקדשין בשחיטה אף צבי ואיל בשחיטה ועוף אין לו שחיטה מדברי תורה אלא מדברי סופרים

מאן תנא דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר רבי היא דתניא רבי אומר (דברים יב, כא) וזבחת כאשר צויתיך מלמד שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה:

אחד בעוף: איתמר ר"נ אמר או וושט או קנה רב אדא בר אהבה אמר וושט ולא קנה ר"נ אמר או וושט או קנה אחד קתני אחד כל דהו רב אדא בר אהבה אמר וושט ולא קנה מאי אחד מיוחד

(סימן שחט חצאין גרגרת פגימה דחטאת העוף)

מיתיבי שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט פסולה שחט את הוושט ונמצאת גרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה ואילו שחיטה בגרגרת לא קתני

משום דגרגרת עבידא לאישתמוטי

ת"ש שחט שני חצאי סימנין בעוף פסולה ואין צריך לומר בבהמה ר' יהודה אומר בעוף עד שישחוט את הושט ואת הורידין משום דושט סמוך לורידין

ת"ש שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר שחיטתו כשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגרגרת לא בבהמה ומאי גמרה גמרה לשחיטה כולה

ת"ש הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו כשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרו גמרו לקנה לא בבהמה ומאי גמרו גמרו לוושט

ת"ש כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים תיובתא דרב אדא בר אהבה תיובתא

מאי הוי עלה מאי הוי עלה כדקאמרת דלמא שאני התם דאיכא שדרה ומפרקת

מאי ת"ש דההוא בר אווזא דהוה בי רבא אתא כי ממסמס קועיה דמא אמר רבא היכי נעביד

דף כח עמוד ב

נשחטיה והדר נבדקיה דלמא במקום נקב קשחיט נבדקיה והדר נשחטיה האמר רבה וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים

אמר ליה רב יוסף בריה נבדקיה לקנה ונשחטיה לקנה ולכשריה והדר לפכוה לושט ולבדקיה אמר רבא חכים יוסף ברי בטרפות כר' יוחנן אלמא אחד דקאמר או האי או האי:

ר' יהודה אומר עד שישחוט: אמר רב חסדא לא א"ר יהודה אלא בעוף הואיל וצולהו כולו כאחד אבל בהמה כיון דמנתחה אבר אבר לא צריך

למימרא דטעמא דרבי יהודה משום דם הוא והתנן רבי יהודה אומר עד שישחוט את הוורידין

אימא עד שינקב את הוורידין ומאי עד שישחוט עד שינקוב בשעת שחיטה

תא שמע ווורידין בשחיטה דברי ר' יהודה אימא ווורידין צריך לנקבן בשעת שחיטה דברי רבי יהודה

תא שמע אמרו לו לרבי יהודה מאחר שלא הוזכרו וורידין אלא להוציא מהן דם מה לי בשחיטה מה לי שלא בשחיטה מכלל דרבי יהודה סבר בשחיטה הכי קאמרי לה מה לי לנקבן בשעת שחיטה מה לי לנקבן שלא בשעת שחיטה והוא סבר בשעת שחיטה אתי דם דחיים שלא בשעת שחיטה לא אתי דם דקריר

בעי ר׳ ירמיה וורידין לרבי יהודה שהה בהן דרס בהן מהו

א״ל ההוא סבא הכי אמר רבי אלעזר ואמרי לה אמר ליה ההוא סבא לרבי אלעזר הכי אמר רבי יוחנן מנקבן בקוץ והן כשרין

תניא כוותיה דרב חסדא שחט שני חצאי סימנין בעוף פסול ואין צריך לומר בבהמה רבי יהודה אומר בעוף עד שישחוט את הוושט ואת הווריד ין:

חצי אחד בעוף וכו׳: אתמר רב אמר מחצה על מחצה כרוב רב כהנא אמר מחצה על מחצה אינו כרוב

רב אמר מחצה על מחצה כרוב הכי אמר ליה רחמנא למשה לא תשייר רובא רב כהנא אמר מחצה על מחצה אינו כרוב הכי אמר ליה רחמנא למשה שחוט רובא

(סימן חצי קטינא גרגרת פגימה)

תנן חצי אחד בעוף ואחד וחצי בבהמה שחיטתו פסולה אי אמרת מחצה על מחצה כרוב אמאי פסול הא עבד ליה רוב מדרבנן דלמא לא אתי למעבד פלגא

א״ר קטינא ת״ש חלקו לשנים והן שוין שניהם טמאין לפי שאי אפשר לצמצם

הא אפשר לצמצם טהורין אמאי טהורין זיל הכא איכא רובא זיל הכא איכא רובא

אמר רב פפא תרי רובי בחד מנא ליכא

ת״ש שחט חצי גרגרת ושהה בה

דף כט עמוד א

כדי שחיטה אחרת וגמרה שחיטתו כשרה ואי אמרת מחצה על מחצה כרוב איטרפא לה

מי סברת בבהמה לא בעוף ממה נפשך אי מחצה על מחצה כרוב הא עביד ליה רובא אי מחצה על מחצה אינו כרוב לא עבד ולא כלום

ת״ש הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו כשרה ואי אמרת מחצה על מחצה כרוב טרפה הויא

אמר רבא שאני לענין טרפה דבעינן רוב הנראה לעינים

א״ל אביי ולא כל דכן הוא ומה טרפה דבמשהו מיטרפא היכא דבעינן רובא בעינן רוב הנראה לעינים שחיטה דעד דאיכא רובא לא מיתכשרא לא כ״ש דבעינן רוב הנראה לעינים

אלא דכולי עלמא מחצה על מחצה אינו כרוב וכי איתמר דרב ודרב כהנא לענין פסח אתמר

הרי שהיו ישראל מחצה טהורים ומחצה טמאים רב אמר מחצה על מחצה כרוב ורב כהנא אמר מחצה על מחצה אינו כרוב

והתם מ״ט דרב דכתיב (במדבר ט, י) איש איש כי יהיה טמא לנפש איש נדחה ואין ציבור נדחין:

רוב אחד בעוף: תנינא חדא זימנא רובו של אחד כמוהו

(הכש פשח סימן)

אמר רב הושעיא חדא בחולין וחדא בקדשים וצריכא דאי אשמועינן חולין התם הוא דסגי ליה ברובא משום דלאו לדם הוא צריך אבל קדשים דלדם הוא צריך אימא לא תיסגי ליה ברובא עד דאיכא כוליה

ואי אשמועינן קדשים משום דלדם הוא צריך אבל חולין דלדם לא צריך אימא בפלגא סגי ליה קמ״ל

הי בחולין והי בקדשים

אמר רב כהנא מיסתברא רישא בחולין וסיפא בקדשים ממאי מדקתני השוחט ואי סלקא דעתך רישא בקדשים המולק מיבעי ליה

אלא מאי סיפא בקדשים שחיטתו כשרה מליקתו כשרה מיבעי ליה הא ל״ק איידי דסליק מבהמה תנא נמי שחיטתו כשרה אלא רישא מכדי על עוף קאי אי ס״ד בקדשים המולק מיבעי ליה

רב שימי בר אשי אמר רישא בחולין מהכא דקתני אחד בעוף ואי ס״ד בקדשים הא איכא עולת העוף דבעי שני סימנים

אלא מאי סיפא בקדשים רוב אחד בעוף הא איכא עולת העוף דבעי שני סימנין מאי רוב אחד רוב כל אחד ואחד ובדין הוא דליתני רוב שנים כיון דאיכא חטאת דסגי ליה בחד סימן מש״ה לא פסיקא ליה

רב פפא אמר רישא בחולין מהכא דקתני רבי יהודה אומר עד שישחוט את הורידין ופליגי רבנן עליה אי אמרת בשלמא בחולין שפיר אלא אי אמרת בקדשים אמאי פליגי רבנן עליה הוא עצמו לדם הוא צריך

רב אשי אמר סיפא בקדשים מהכא דקתני השוחט שני ראשין כאחד שחיטתו כשרה השוחט דיעבד אין לכתחלה לא

אי אמרת בשלמא בקדשים היינו דלכתחלה לא משום דתני רב יוסף תזבח שלא יהא שנים שוחטים זבח אחד (ויקרא יט, ה) תזבחהו שלא יהא אחד שוחט שני זבחים

ואמר רב כהנא תזבחהו כתיב אלא אי אמרת בחולין אפילו לכתחלה נמי

ואף רשב״ל סבר רישא בחולין וסיפא בקדשים דאמר רשב״ל מאחר ששנינו רובו של אחד כמוהו למה שנינו רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה

לפי ששנינו הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר שחיטתו על ידו יכול לא מירק יהא פסול לכך שנינו רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה

אמר מר יכול לא מירק יהא פסול

דף כט עמוד ב

אם כן הויא ליה עבודה באחר ותניא כל עבודת יוה״כ אינן כשרות אלא בו

ה״ק יכול יהא פסול מדרבנן דס״ד אמינא איכא פסול מדרבנן לכך שנינו רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה ומאחר דאפילו פסולא דרבנן ליכא למה לי למרק מצוה למרק:

אמר ר״ש בן לקיש משום לוי סבא אינה לשחיטה אלא בסוף ורבי יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף

אמר רבא הכל מודים היכא דשחט סימן אחד עובד כוכבים וסימן אחד ישראל שהיא פסולה שהרי נעשה בה מעשה טרפה ביד עובד כוכבים

בעולת העוף נמי היכא דמליק סימן אחד למטה וסימן אחד למעלה פסולה שהרי עשה בה מעשה חטאת העוף למטה

לא נחלקו אלא כגון ששחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים למאן דאמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף מיחייב למ״ד אינה לשחיטה אלא בסוף לא מיחייב

א״ל רבה בר שימי מר לא אמר הכי ומנו רב יוסף היכא דשחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים נמי פסול שהרי עשה בה מעשה חטאת העוף בחוץ

לא נחלקו אלא כגון ששחט מיעוט סימנין בחוץ וגמרו בפנים למ״ד ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף מיחייב למ״ד אינה לשחיטה אלא בסוף לא מיחייב

מתיב רבי זירא כל העסוקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים ופוסלין אותה במלאכה אחרת

אירע בה פסול בשחיטתה בין קודם פסולה בין לאחר פסולה אינה מטמאה בגדים בהזאתה קודם פסולה מטמאה בגדים לאחר פסולה אינה מטמאה בגדים

ואי אמרת ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף לפלוג נמי בשחיטתה אירע בה פסול בשחיטה קודם פסולה מטמאה בגדים לאחר פסולה אינה מטמאה בגדים

אמר רבא נתקלקלה שחיטה קאמרת שאני התם דאגלאי מלתא למפרע דלאו שחיטה היא כלל

אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי למ״ד אינה לשחיטה אלא בסוף לפלוג בהכשרה דפרה כגון דשחטוה בתרי גברי דגברא קמא לא מטמאה וגברא בתרא מטמאה

אמר רב יוסף תרי גברי בחד זיבחא קאמרת בר מיניה דההוא דתנינא (דברים יב, טו) תזבח שלא יהו שנים שוחטין זבח אחד (ויקרא יט, ה) תזבחהו שלא יהא אחד שוחט שני זבחים

ואמר רב כהנא תזבחהו כתיב

א״ל אביי לאו אתמר עלה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן זו דברי רבי אלעזר ברבי שמעון

דף ל עמוד א

סתימתאה אבל חכמים אומרים ב׳ שוחטים זבח אחד

ולרבי אלעזר ברבי שמעון נמי לפלוג כגון דשחט חד גברא בשני סודרים דסודר קמא לא מטמא וסודר בתרא מטמא אלא בפסולא דפרה קא מיירי בהכשרה לא קא מיירי

מתיב רב אידי בר אבין ובמועד לשמו פטור שלא לשמו חייב

והוינן בה טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור

ואמאי פטור פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ש״מ פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה

ואמר ר׳ חייא בר גמדא נזרקה מפי חבורה ואמרו הכא במאי עסקינן כגון שהיו בעלים טמאי מתים דנדחין לפסח שני דסתמא לשמו קאי והאי הוא דבעי עקירה הא אחר לא בעי עקירה

אי אמרת בשלמא ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף איפסיל ליה מתחלת שחיטה אלא אי אמרת אינה לשחיטה אלא בסוף כיון דשחט ביה פורתא אידחי ליה מפסח אידך כי קא שחיט שלמים קא שחיט

אמר ליה אביי נהי דאידחי ליה מפסח מדמי פסח מי אידחי

וכי תימא בעי העמדה והערכה והתנן שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת הרי היא כחיה לכל דבריה

אמר רב יהודה אמר רב השוחט בשנים ושלשה מקומות שחיטתו כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי בעינן שחיטה מפורעת וליכא

ואף ר״ש בן לקיש סבר בעינן שחיטה מפורעת דא״ר שמעון בן לקיש מנין לשחיטה שהיא מפורעת שנאמר (ירמיהו ט, ז) חץ שחוט לשונם מרמה דבר

מתיב רבי אלעזר ב׳ אוחזין בסכין ושוחטין אפילו אחד מלמעלה ואחד מלמטה שחיטתו כשרה אמאי והא ליכא שחיטה מפורעת

אמר ליה ר׳ ירמיה משנתינו בסכין אחד ושני בני אדם

אמר ליה רבי אבא אי הכי היינו דתני עלה אין חוששין שמא יטרפו זה על זה אי אמרת בשלמא בשתי סכינין ושני בני אדם שפיר מהו דתימא ליחוש דלמא סמכי אהדדי והאי לא אתי למעבד רובא והאי לא אתי למעבד רובא קא משמע לן דאין חוששין

אלא אי אמרת בסכין אחת ושני בני אדם האי אין חוששין שמא יטרפו זה על זה שמא ידרוסו זה על זה מיבעי ליה

אמר ליה רבי אבין תני אין חוששין

דף ל עמוד ב

שמא ידרוסו זה על זה

מתיב רבי אבין שחט את הוושט למטה ואת הקנה למעלה או את הוושט למעלה ואת הקנה למטה שחיטתו כשרה אמאי והא ליכא שחיטה מפורעת

הוא מותיב לה והוא מפרק לה בשחיטה העשויה כקולמוס

ההוא תורא דאישחט בשנים ושלשה מקומות על רב יצחק בר שמואל בר מרתא שקל משופרי שופרי א״ל רבי זירא למדתנו רבינו משנתינו בשני סכינין וב׳ בני אדם

אמר רב יהודה אמר רב החליד את הסכין בין סימן לסימן ופסקו פסולה תחת העור כשרה

מאי קמ״ל תנינא או שהחליד את הסכין תחת השני ופסקו רבי ישבב אומר נבלה ר״ע אומר טרפה

אי ממתני׳ ה״א ה״מ מלמטה למעלה דלא קעביד כדרך שחיטה אבל מלמעלה למטה דקעביד כדרך שחיטה אימא שפיר דמי קמ״ל

תחת העור כשרה בי רב אמרי תחת העור איני יודע

איבעיא להו לבי רב דאמרי תחת העור איני יודע תחת מטלית מהו תחת צמר מסובך מהו תיקו

בעי רב פפא החליד במיעוט סימנים מהו תיקו:

מתני׳ השוחט ב׳ ראשין כאחד שחיטתו כשרה שנים אוחזין בסכין ושוחטים אפילו אחד למעלה ואחד למטה שחיטתו כשרה התיז את הראש בבת אחת פסולה היה שוחט והתיז את הראש בבת אחת אם יש בסכין מלא צואר כשרה

היה שוחט והתיז ב׳ ראשין בבת אחת אם יש בסכין מלא צואר אחד כשרה בד״א בזמן שהוליך ולא הביא או הביא ולא הוליך אבל אם הוליך והביא אפי׳ כל שהוא אפי׳ באיזמל כשרה:

גמ׳ מה״מ אמר שמואל דאמר קרא (ירמיהו ט, ז) חץ שחוט לשונם מרמה דבר

תנא דבי רבי ישמעאל ושחט אין ושחט אלא ומשך וכן הוא אומר (מלכים א י, טז) זהב שחוט ואומר חץ שחוט לשונם מרמה דבר

מאי ואומר וכי תימא זהב שחוט שנטווה כחוט הוא ת״ש חץ שחוט לשונם

רבא הוה בדיק ליה גירא לר׳ יונה בר תחליפא ושחט בה עופא בהדי דפרח ודלמא עביד חלדה חזינן

דף לא עמוד א

גידפי דמיפרמי

והא בעי כסוי וכי תימא דמכסו ליה והאמר רבי זירא אמר רב השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר (ויקרא יז, יג) וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה

דמזמין ליה לעפר דכולה פתקא:

היה שוחט והתיז [וכו׳]: אמר רבי זירא מלא צואר וחוץ לצואר

איבעיא להו מלא צואר וחוץ לצואר כמלא צואר דהוו לה תרי צוארי או דלמא מלא צואר וחוץ לצואר משהו

תא שמע היה שוחט והתיז שני ראשין בבת אחת אם יש לסכין מלא צואר אחד כשר מאי מלא צואר אחד אילימא מלא צואר אחד ותו לא השתא בבהמה אחת בעינן מלא צואר וחוץ לצואר בשתי בהמות סגי להו כמלא צואר אחד אלא פשיטא מלא צואר חוץ לשני צוארין

ש״מ מלא צואר חוץ לצואר ש״מ:

בד״א בזמן שהוליך ולא הביא וכו׳: אמר רב מנשה באיזמל שאין לו קרנים

אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב מנשה מחטא מאי אמר ליה מחטא מבזע בזע

מחטא דאושכפי מאי אמר ליה תנינא אפילו כל שהוא מאי לאו מחטא דאושכפי לא איזמל איזמל בהדיא קתני לה פרושי קא מפרש מאי כל שהו איזמל

ה״נ מסתברא דאי ס״ד מחטא דאושכפי השתא מחטא דאושכפי שריא איזמל מיבעיא איזמל אצטריכא ליה ס״ד אמינא ליגזר איזמל שאין לו קרנים אטו איזמל שיש לו קרנים קא משמע לן:

מתני׳ נפלה סכין ושחטה אע״פ ששחטה כדרכה פסולה שנאמר (דברים כז, ז) וזבחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל:

גמ׳ טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשרה ואע״ג דלא מיכוין

מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה אמר רבא ר׳ נתן היא דתני אושעיא זעירא דמן חבריא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה ר׳ נתן מכשיר וחכמים פוסלים הוא תני לה והוא אמר לה הלכה כר׳ נתן

והא אמרה רבא חדא זימנא דתנן וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה ואמרינן מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה ואמר רבא רבי נתן היא

צריכא דאי אשמועינן התם משום דקא מיכוין לשום חתיכה בעולם אבל הכא דלא קא מיכוין אימא לא

ואי אשמעינן הכא משום דקאתי מכח בן דעת אבל התם דלא קאתי מכח בן דעת אימא לא צריכא:

אתמר נדה שנאנסה וטבלה אמר רב יהודה אמר רב טהורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה ור׳ יוחנן אמר אף לביתה לא טהרה

א״ל רבא לר״נ לרב דאמר טהורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה עון כרת הותרה איסור מיתה מיבעיא

אמר ליה בעלה חולין הוא וחולין לא בעי כוונה ומנא תימרא דתנן גל שנתלש ובו ארבעים סאה ונפל על האדם ועל הכלים טהורין מאי לאו אדם דומיא דכלים מה כלים דלא מיכווני אף אדם נמי לא בעי כוונה

ממאי דלמא ביושב ומצפה עסקינן אימתי יתלש הגל

דף לא עמוד ב

וכלים דומיא דאדם מה אדם דבעינן כוונה אף כלים נמי דקא מכוין להו אדם

וכי תימא ביושב ומצפה מאי למימרא

מהו דתימא ליגזר משום חרדלית של גשמים אי נמי ליגזר ראשין אטו כיפין קמ״ל דלא גזרינן

ומנא תימרא דלא מטבלינן בכיפין דתנן מטבילין בראשין ואין מטבילין בכיפין שאין מטבילין באויר

אלא חולין דלא בעי כוונה מיהא מנלן דתנן פירות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלן ידיו טהורות ופירות אינן בכי יותן

ואם בשביל שיודחו ידיו טהורות ופירות בכי יותן

איתיביה רבא לרב נחמן טבל לחולין והוחזק לחולין אסור למעשר הוחזק אין לא הוחזק לא

הכי קאמר אע״פ שהוחזק לחולין אסור למעשר

איתיביה טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל מאי לאו כאילו לא טבל כלל

לא כאילו לא טבל למעשר אבל טבל לחולין הוא סבר דיחויי קא מדחי ליה נפק דק ואשכח דתניא טבל ולא הוחזק מותר לחולין ואסור למעשר

אמר ליה אביי לרב יוסף לימא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן מהא

א״ל רבי יוחנן הוא דאמר כרבי יונתן בן יוסף

דתניא רבי יונתן בן יוסף אומר (ויקרא יג, נח) וכובס מה ת״ל שנית מקיש תכבוסת שניה לתכבוסת ראשונה מה תכבוסת ראשונה לדעת אף תכבוסת שניה לדעת

אי מה להלן בעינן דעת כהן אף כאן בעינן דעת כהן ת״ל (ויקרא יג, נח) וטהר מכל מקום

מתקיף לה רב שימי בר אשי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה

ותנן נפלה סכין ושחטה אע״פ ששחטה כדרכה פסולה והוינן בה טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשרה ואע״ג דלא מיכוין ואמרינן מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה אמר רבא רבי נתן היא

בשחיטה אפילו רבי יונתן בן יוסף מדגלי רחמנא מתעסק בקדשים פסול מכלל דחולין לא בעינן כוונה

ורבנן נהי דלא בעינן כוונה לזביחה לחתיכה בעינן

אמר רבא בהא זכנהו רבי נתן לרבנן מי כתיב וחתכת (דברים יב, כא) וזבחת כתיב אי בעינן כוונה לחתיכה אפילו לזביחה נמי ליבעי אי לא בעינן כוונה לזביחה לחתיכה נמי לא ליבעי

היכי דמי נדה שנאנסה וטבלה אילימא דאנסה חבירתה ואטבלה כוונה דחברתה כוונה מעלייתא היא

ועוד בתרומה נמי אכלה דתנן החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה אם יש להן פקחות מתקנות אותן אוכלות בתרומה

א״ר פפא לר׳ נתן שנפלה מן הגשר ולרבנן שירדה להקר׃

אמר רבא שחט פרה ושחט בהמה אחרת עמה לדברי הכל פסולה

דף לב עמוד א

נשחטה בהמה אחרת עמה לרבי נתן פרה פסולה בהמה כשרה לרבנן פרה כשרה בהמה פסולה

פשיטא נשחטה בהמה אחרת לרבי נתן איצטריכא ליה סד״א (במדבר יט, ג) ושחט אותה אמר רחמנא ולא אותה וחבירתה והיכי דמי כגון ששחט שתי פרות בהדי הדדי אבל בהמה דחולין אימא לא קמ״ל

חתך דלעת עמה דברי הכל פסולה נחתכה דלעת עמה דברי הכל כשרה׃

מתני׳ נפלה סכין והגביהה נפלו כליו והגביהן השחיז את הסכין ועף בא חבירו ושחט אם שהה כדי שחיטה פסולה רבי שמעון אומר אם שהה כדי ביקור׃

גמ׳ מאי כדי שחיטה אמר רב כדי שחיטת בהמה אחרת

אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף או דלמא אף בהמה לעוף

אמר להו לא הוה בדיחנא ביה בחביבי דאישייליה

אתמר אמר רב כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף ושמואל אמר אפילו בהמה לעוף וכן כי אתא רבין אמר רבי יוחנן אפילו בהמה לעוף

רבי חנניא אמר כדי שיביא בהמה אחרת וישחוט יביא אפילו מעלמא נתת דבריך לשיעורין

אמר רב פפא עומדת להטיל איכא בינייהו

אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא כדי שיגביהנה וירביצנה וישחוט דקה לדקה וגסה לגסה

אמר רבא השוחט בסכין רעה אפילו כל היום כולו כשרה

בעי רבא שהיות מהו שיצטרפו

ותפשוט לה מדידיה התם בדלא שהה

בעי רב הונא בריה דרב נתן שהה במיעוט סימנים מהו תיקו:

ר״ש אומר אם שהה [כדי ביקור]: מאי כדי ביקור אמר רבי יוחנן כדי ביקרו של חכם אם כן נתת דבריך לשיעורין אלא כדי ביקור טבח חכם:

מתני׳ שחט את הוושט ופסק את הגרגרת או פסק את הגרגרת ואח״כ שחט את הוושט או שחט אחד מהן והמתין לה עד שמתה או שהחליד את הסכין תחת השני ופסקו רבי ישבב אומר נבלה ר״ע אומר טרפה

כלל אמר רבי ישבב משום רבי יהושע כל שנפסלה בשחיטתה נבלה כל ששחיטתה כראוי ודבר אחר גרם לה ליפסל טרפה והודה לו רבי עקיבא:

גמ׳ שחט את הוושט וכו׳ והודה לו רבי עקיבא ורמינהי אלו טרפות בבהמה

דף לב עמוד ב

נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת

אמר רבא לא קשיא כאן ששחט ולבסוף פסק כאן שפסק ולבסוף שחט שחט ולבסוף פסק נפסלת בשחיטה היא פסק ולבסוף שחט כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיא

איתיביה רב אחא בר הונא לרבא שחט את הוושט ופסק את הגרגרת פסק את הגרגרת ואחר כך שחט את הוושט נבלה

אימא וכבר שחט את הוושט מעיקרא

אמר ליה שתי תשובות בדבר חדא דהיינו קמייתא ועוד הא תנן ואח״כ

אלא אמר רבא אלו אסורות קתני ויש מהן נבלות ויש מהן טרפות

וליחשוב נמי דחזקיה דאמר חזקיה עשאה גיסטרא נבלה וליחשוב נמי דרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר נטלה ירך וחלל שלה נבלה

כי קתני נבלה דלא מטמאה מחיים אבל נבלה דמטמאה מחיים לא קתני

רבי שמעון בן לקיש אמר כאן ששחט במקום חתך כאן ששחט שלא במקום חתך שחט במקום חתך נפסלה בשחיטה היא שלא במקום חתך כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיא

ומי אמר רבי שמעון בן לקיש הכי והאמר רבי שמעון בן לקיש שחט את הקנה ואח״כ ניקבה הריאה כשרה אלמא כמאן דמנחא בדיקולא דמיא הכא נמי כמאן דמנחא בדיקולא דמיא

אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה ומשנה לא זזה ממקומה

גופא אמר רבי שמעון בן לקיש שחט את הקנה ואח״כ ניקבה הריאה כשרה אמר רבא לא אמר רבי שמעון בן לקיש אלא בריאה הואיל וחיי ריאה תלויה בקנה אבל בבני מעיים לא

מתקיף לה רבי זירא מאחר שנולדו בה סימני טרפה התרת מה לי בריאה מה לי בבני מעיים

והדר ביה רבי זירא דבעי רבי זירא ניקבו בני מעיים בין סימן לסימן מהו מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה או לא

ואמרינן לאו היינו דבעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו

דף לג עמוד א

מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה או לא

עד כאן לא איבעיא לן אלא לטהרה מידי נבלה אבל באכילה אסורה

א״ל רב אחא בר רב לרבינא דלמא לעולם לא הדר ביה ור׳ זירא לדבריו דרבא קאמר וליה לא סבירא ליה

אמר רב אחא בר יעקב שמע מינה מדר׳ שמעון בן לקיש מזמנין ישראל על בני מעיים ואין מזמנין עובדי כוכבים על בני מעיים

מאי טעמא ישראל דבשחיטה תליא מילתא כיון דאיכא שחיטה מעלייתא אישתרי להו עובדי כוכבים דבנחירה סגי להו ובמיתה תליא מילתא הני כאבר מן החי דמו

אמר רב פפא הוה יתיבנא קמיה דרב אחא בר יעקב ובעי דאימא ליה מי איכא מידי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור ולא אמרי ליה דאמינא הא טעמא קאמר

תניא דלא כרב אחא בר יעקב הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה חותך כזית בשר מבית השחיטה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה ואוכלו אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרין בו

מסייע ליה לרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין אמר ר׳ יצחק בר אשיאן הרוצה שיבריא חותך כזית בשר מבית שחיטתה של בהמה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרין בו:

מתני׳ השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם כשרים ונאכלין בידים מסואבות לפי שלא הוכשרו בדם ר׳ שמעון אומר הוכשרו בשחיטה:

גמ׳ טעמא דלא יצא מהן דם הא יצא מהן דם אין נאכלים בידים מסואבות אמאי ידים שניות הן ואין שני עושה שלישי בחולין

וממאי דבחולין עסקינן דקתני חיה דאילו קדשים חיה בקדשים מי איכא ותו אי בקדשים כי לא יצא מהן דם כשרה הוא עצמו לדם הוא צריך

ותו אי בקדשים כי יצא מהן דם מי מכשיר והאמר ר׳ חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שנאמר (דברים יב, טז) על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר שאינו נשפך כמים אינו מכשיר

ותו אי בקדשים כי לא יצא מהם דם לא מתכשרי ליתכשרי בחיבת הקדש דקיי״ל חיבת הקדש מכשרתן

א״ר נחמן אמר רבה בר אבוה הכא בחולין שלקחן בכסף מעשר עסקינן ודלא כר״מ דתנן

דף לג עמוד ב

כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים מטמא את הקדש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמעשר דברי ר״מ

וחכמים אוסרים במעשר

מתקיף לה רב שימי בר אשי ממאי דלמא עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי מאיר אלא באכילת מעשר אבל בנגיעה דמעשר ואכילה דחולין לא פליגי

והא נגיעה היא מדקתני נאכלין בידים מסואבות מי לא עסקינן דקא ספי ליה חבריה

אלא אמר רב פפא הכא בידים תחלות עסקינן ורבי שמעון בן אלעזר היא דתניא אין ידים תחלות לחולין רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר ידים תחלות לחולין ושניות לתרומה

תחלות לחולין אין לתרומה לא הכי קאמר תחלות אף לחולין שניות לתרומה אין לחולין לא

ומי איכא ידים תחלות אין דתניא הכניס ידיו לבית המנוגע ידיו תחלות דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים ידיו שניות

דכולי עלמא ביאה במקצת לא שמה ביאה והכא בגזירה ידיו אטו גופו קא מיפלגי

מר סבר ידיו כגופו שוינהו רבנן ומר סבר ידים כידים דעלמא שוינהו רבנן

ולוקמה כרבי עקיבא דאמר ידיו תחלות הויין דלמא כי קאמר רבי עקיבא הני מילי בתרומה וקדשים דחמירי אבל לחולין שניות הויין

וליהויין נמי שניות דהא שמעינן ליה לר״ע דאמר שני עושה שלישי בחולין

דתנן בו ביום דרש רבי עקיבא (ויקרא יא, לג) וכל כלי חרש וגו׳ יטמא טמא לא נאמר אלא יטמא לטמא אחרים לימד על ככר שני שהוא עושה שלישי בחולין

דלמא הני מילי בטומאה דאורייתא אבל בדרבנן לא

אמר ר״א א״ר הושעיא הכא בחולין שנעשו על טהרת הקדש עסקינן ודלא כרבי יהושע דתניא רבי אליעזר אומר האוכל אוכל ראשון ראשון שני שני שלישי שלישי

רבי יהושע אומר האוכל אוכל ראשון ושני שני שלישי שני לקדש ואין שני לתרומה

בחולין שנעשו על טהרת תרומה

על טהרת תרומה אין על טהרת הקדש לא קסבר חולין שנעשו על טהרת הקדש לית בהו שלישי

ולוקמה

דף לד עמוד א

בחולין שנעשו על טהרת תרומה ורבי יהושע לא ס״ד דקתני בשר דאי בתרומה בשר מי איכא

אלא מאי בקדשים חיה בקדשים מי איכא בשר בבשר מיחלף בשר בפירי לא מיחלף

אמר עולא חבריא אמרין בחולין שנעשו על טהרת הקדש ודלא כרבי יהושע

ואנא אמינא רבי יהושע היא ולא מיבעיא קאמר לא מיבעיא חולין שנעשו על טהרת קדש דחמירי דאית בהו שלישי אלא אפילו חולין שנעשו על טהרת תרומה נמי אית בהו שלישי

מאן חבריא רבה בר בר חנה היא דאמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן מאי אהדרי רבי אליעזר ורבי יהושע להדדי

אמר לו ר״א לרבי יהושע מצינו אוכל חמור מן האוכל דאילו נבלת עוף טהור בחוץ לא מטמא ואילו אוכלה מטמא בגדים אבית הבליעה ואנו היאך לא נעשה אוכל כמאכל

ורבי יהושע מנבלת עוף טהור לא גמרינן דחידוש הוא אלא מצינו שהמאכל חמור מן האוכל דאילו מאכל בכביצה ואוכל עד דאכיל כחצי פרס ואנו היאך נעשה אוכל כמאכל

ור״א טומאה משיעורין לא גמרינן ועוד לדבריך שאתה אומר על ראשון שני יפה אתה אומר שני שני למה

אמר לו מצינו שהשני עושה שני ע״י משקין

אמר לו והא משקין נמי תחלה הוו דתנן כל הפוסל בתרומה מטמא משקין להיות תחלה חוץ מטבול יום

ועוד שלישי שני למה

אמר לו אף אני לא אמרתי אלא בתרומה שטהרתה

דף לד עמוד ב

טומאה היא אצל הקדש

אמר רבי זירא א״ר אסי א״ר יוחנן א״ר ינאי האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקדש נעשה גופו שני לקדש

איתיביה רבי זירא לרבי אסי שלישי שני לקדש ואין שני לתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה על טהרת תרומה אין על טהרת הקדש לא

אמר ליה לא מיבעיא קאמר

והא אף אני לא אמרתי אלא בתרומה קאמר אמוראי נינהו ואליבא דרבי יוחנן

אמר עולא האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה נפסל גופו מלאכול בתרומה

מאי קמ״ל תנינא שלישי שני לקדש ואין שני לתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה שני הוא דלא הוי הא שלישי הוי

אי מההיא הוה אמינא לא שני הוי ולא שלישי הוי ואיידי דאמר שני בקדש אמר נמי אין שני בתרומה קמ״ל

איתיביה רב המנונא לעולא הראשון שבחולין טמא ומטמא והשני פוסל ואינו מטמא והשלישי נאכל בנזיד הדמע

ואי אמרת נפסל גופו מלאכול בתרומה ספינן ליה מידי דפסיל ליה לגופיה אמר ליה הנח לנזיד הדמע

דף לה עמוד א

דליכא כזית בכדי אכילת פרס

א״ר יונתן אמר רבי האוכל שלישי של תרומה עצמה אסור לאכול ומותר ליגע

ואיצטריך דעולא ואיצטריך דרבי יונתן דאי מדעולא הוה אמינא הני מילי בחולין שנעשו על טהרת תרומה אבל תרומה בנגיעה נמי אסור איצטריך דרבי יונתן ואי מדרבי יונתן הוה אמינא הני מילי תרומה אבל חולין באכילה נמי שרי צריכי

יתיב רב יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דר״נ ויתיב וקאמר האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקדש טהור לאכול בקדש שאין לך דבר שעושה רביעי בקדש אלא קדש מקודש בלבד

מתיב רמי בר חמא שלישי שני לקדש ואין שני לתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה אמאי הא לאו קדש מקודש הוא

א״ל הנח לתרומה שטהרתה טומאה היא אצל הקדש

ומנא תימרא דתנן בגדי עם הארץ מדרס לפרושין בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש

אמר רבא מדרסות קאמרת שאני מדרסות

דף לה עמוד ב

שמא תשב עליהן אשתו נדה אבל בפירי לא אמרינן ורבי יצחק בפירי נמי אמר

מתיב רבי ירמיה מדיפתי ומי אמרינן בפירי והתנן אם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן ולא קא מטמא ליה תרומה לקדש ואי אמרת טהרתה טומאה היא אצל הקדש תטמא תרומה לקדש

א״ל טומאה בחבורין קאמרת טומאה בחבורין שאני דמגו דמהימן אקדש מהימן נמי אתרומה

מתיב רב הונא בר נתן השני שבחולין מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה והשלישי מטמא משקה קדש ופוסל אוכלי קדש בחולין שנעשו על טהרת הקדש

תנאי היא דתניא חולין שנעשו על טהרת קדש הרי הן כחולין

ר״א ברבי צדוק אומר הרי הן כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד:

ר״ש אומר הוכשרו בשחיטה: אמר רב אסי אומר היה ר״ש שחיטתו מכשרת ולא דם

לימא מסייע ליה ר״ש אומר הוכשרו בשחיטה מאי לאו בשחיטה ולא בדם לא אף בשחיטה

ת״ש אמר להן ר״ש וכי הדם מכשיר והלא שחיטה מכשרת ה״ק להן וכי דם בלבד מכשיר אף שחיטה נמי מכשרת

ת״ש ר״ש אומר דם המת אינו מכשיר מאי לאו הא דם שחיטה מכשיר לא הא דם חללים מכשיר אבל דם שחיטה מאי לא מכשיר

לישמעינן דם שחיטה וכ״ש דם המת דם המת איצטריכא ליה ס״ד אמינא מה לי קטליה איהו מה לי קטליה מלאך המות קמ״ל

ת״ש ר״ש אומר דם מגפתו אינו מכשיר מאי לאו הא דם שחיטה מכשיר לא הא דם חללים מכשיר אבל דם שחיטה מאי לא מכשיר

לשמעינן דם שחיטה וכ״ש דם מגפתו דם מגפתו איצטריכא ליה ס״ד אמינא מה לי קטליה כולה מה לי קטליה פלגא

ומאי שנא דם חללים דמכשיר דכתיב (במדבר כג, כד) ודם חללים ישתה

דם שחיטה נמי כתיב (דברים יב, טז) על הארץ תשפכנו כמים ההוא למישרי דמן דפסולי המוקדשין בהנאה הוא דאתא

דף לו עמוד א

ס״ד אמינא הואיל ואסירי בגיזה ועבודה דמן לבעי קבורה קמשמע לן

תנא דבי רבי ישמעאל (במדבר כג, כד) ודם חללים ישתה פרט לדם קילוח שאינו מכשיר את הזרעים

ת״ר השוחט והתיז דם על הדלעת רבי אומר הוכשר רבי חייא אומר תולין

א״ר אושעיא מאחר שרבי אומר הוכשר ור׳ חייא אומר תולין אנו על מי נסמוך באו ונסמוך על דברי ר״ש שהיה ר״ש אומר שחיטה מכשרת ולא דם

אמר רב פפא הכל מודים היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד סוף כולי עלמא לא פליגי דמכשיר כי פליגי בנתקנח הדם בין סימן לסימן רבי סבר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי דם שחיטה הוא

רבי חייא סבר אינה לשחיטה אלא בסוף והאי דם מכה הוא ומאי תולין תולין הדבר עד גמר שחיטה אי איתיה לדם בסוף שחיטה מכשיר ואי לא לא מכשיר

ומאי באו ונסמוך על דברי ר״ש לר״ש לא מכשיר לרבי חייא מכשיר

בנתקנח מיהו אשוו להדדי מר לא מכשיר ומר לא מכשיר הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים

רב אשי אמר תולין לעולם משמע ונתקנח לר׳ חייא ספוקי מספקא ליה אי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף או אינה לשחיטה אלא בסוף ומאי תולין לא אוכלין ולא שורפין

ומאי באו ונסמוך על דברי ר״ש לר״ש לא מכשיר לרבי חייא ספיקא לענין שריפה מיהו שוו להדדי מר לא שרפיה ומר לא שרפיה

הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים והכי קאמר כגון זאת תולין לא אוכלין ולא שורפין

בעי ר״ש בן לקיש צריד של מנחות מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני כי מהניא חבת הקדש לאפסולי גופיה למימנא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא

א״ר אלעזר ת״ש (ויקרא יא, לד) מכל האוכל אשר יאכל וגו׳ אוכל הבא במים הוכשר אוכל שאינו בא במים לא הוכשר

אטו רבי שמעון בן לקיש לית ליה אוכל הבא במים רבי שמעון בן לקיש הכי קמיבעיא ליה חבת הקדש כאוכל הבא במים דמי או לא

רבי אלעזר נמי מיתורי קראי קאמר מכדי כתיב (ויקרא יא, לח) וכי יותן מים על זרע מכל האוכל אשר יאכל למה לי

דף לו עמוד ב

לאו למעוטי חיבת הקדש לא חד בטומאת מת וחד בטומאת שרץ

וצריכי דאי אשמעינן טומאת מת התם הוא דבעי הכשר משום דלא מטמא בכעדשה אבל שרץ דמטמא בכעדשה אימא לא ליבעי הכשר

ואי אשמעינן שרץ משום דלא מטמא טומאת שבעה אבל מת דמטמא טומאת שבעה אימא לא ליבעי הכשר צריכא

מתיב רב יוסף רבי שמעון אומר הוכשרו בשחיטה הוכשרו ואפילו למימני בהו ראשון ושני

אמאי והא לאו אוכל הבא במים הוא א״ל אביי עשאוהו כהכשר מים מדרבנן

אמר רבי זירא ת״ש הבוצר לגת שמאי אומר הוכשר הלל אומר לא הוכשר ושתיק ליה הלל לשמאי אמאי והא לאו אוכל הבא במים הוא אמר ליה אביי עשאוהו כהכשר מים מדרבנן

א״ל רב יוסף אמינא לך אנא הוכשרו בשחיטה ואת אמרת לי עשאוהו כהכשר מים ואמר לך רבי זירא ואמרת ליה עשאוהו כהכשר מים לר״ש בן לקיש נמי עשאוהו כהכשר מים

אמר ליה אטו ר׳ שמעון בן לקיש לתלות קמיבעיא ליה כי קא מיבעיא ליה לשרוף

מכלל דחיבת הקדש דאורייתא מנא לן אילימא מדכתיב (ויקרא ז, יט) והבשר אשר יגע בכל טמא האי בשר דאתכשר במאי

אילימא דאתכשר בדם והאמר רבי חייא בר אבא א״ר יוחנן מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שנאמר לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דם הנשפך כמים מכשיר שאינו נשפך כמים אינו מכשיר

אלא דאיתכשר במשקי בית מטבחיא והא א״ר יוסי ברבי חנינא משקי בית מטבחיא לא דיין שהן דכן אלא שאין מכשירין וכי תימא תרגמא אדם והא משקי קאמר אלא לאו דאתכשר בחבת הקדש

ודלמא כדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל כגון שהיתה לו פרה של זבחי שלמים והעבירה בנחל שחטה ועדיין משקה טופח עליה

אלא מסיפא והבשר לרבות עצים ולבונה עצים ולבונה בני אכילה נינהו אלא חבת הקדש מכשרא להו ומשויא להו אוכל הכא נמי חבת הקדש מכשרתה

דף לז עמוד א

מאי כי מהניא חבת הקדש לפסולא דגופיה אבל למימנא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא תיקו:

מתני׳ השוחט את המסוכנת רשב״ג אומר עד שתפרכס ביד וברגל ר״א אומר דיה אם זינקה אמר ר״ש השוחט בלילה ולמחר השכים ומצא כתלים מלאים דם כשרה שזינקה וכמדת ר״א וחכ״א עד שתפרכס או ביד או ברגל או עד שתכשכש בזנבה

אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש בלבד במה דברים אמורים שהיתה בחזקת מסוכנת אבל אם היתה בחזקת בריאה אפי׳ אין בה אחד מכל הסימנים הללו כשרה:

גמ׳ מסוכנת ממאי דשריא וממאי תיסק אדעתין דאסירא דכתיב (ויקרא יא, ב) זאת החיה אשר תאכלו חיה אכול ושאינה חיה לא תאכל והא מסוכנת אינה חיה

מדאמר רחמנא (דברים יד, כא) נבלה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס״ד מסוכנת אסירא השתא מחיים אסירא לאחר מיתה מיבעי

ודלמא היינו נבלה היינו מסוכנת לא ס״ד דכתיב (ויקרא יא, לט) וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה לאחר מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה מחיים לא אקרי נבלה

ודלמא לעולם אימא לך היינו נבלה היינו מסוכנת מחיים בעשה לאחר מיתה בלאו

אלא מדאמר רחמנא (שמות כב, ל) טרפה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס״ד מסוכנת אסירא השתא מסוכנת דלא מחסרא אסירא טרפה מיבעיא

ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בעשה ולא תעשה א״כ נבלה דכתב רחמנא ל״ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא

ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בשני לאוין ועשה

אלא מהכא (ויקרא ז, כד) וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו ואמר מר למאי הלכתא אמרה התורה יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב

דף לז עמוד ב

ואי סלקא דעתך טרפה היינו מסוכנת לכתוב רחמנא חלב נבלה יעשה לכל מלאכה וחלב טרפה לא תאכלוהו ואנא אמינא ומה מחיים אתי איסור טרפה חייל אאיסור חלב לאחר מיתה מיבעיא

אלא מדכתב רחמנא (ויקרא ז, כד) נבלה מכלל דטרפה לאו היינו מסוכנת

מתקיף לה מר בר רב אשי ודלמא לעולם אימא לך היינו טרפה היינו מסוכנת ודקאמרת נבלה דכתב רחמנא ל״ל להך נבלה דלא אתיא מכח מסוכנת והיכי דמי שעשאה גיסטרא התם נמי אי אפשר דלא הוי מסוכנת פורתא מקמי דליפסק לרובא

ואיבעית אימא א״כ לימא חלב נבלה וטרפה חלב חלב למה לי זו היא שאין חלבה חלוק מבשרה ויש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה ואיזו זו מסוכנת

ואיבעית אימא מהכא (יחזקאל ד, יד) ואומר אהה ה׳ אלהים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול

הנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי טומאה בלילה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם ולא בא בפי בשר פגול שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם משום רבי נתן אמרו שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה

אי אמרת בשלמא שריא היינו רבותיה דיחזקאל אלא אי אמרת אסירא מאי רבותיה דיחזקאל

ה״ד מסוכנת אמר רב יהודה אמר רב כל שמעמידין אותה ואינה עומדת רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב אמר אפילו אוכלת בקעיות רמי בר יחזקאל אמר אפילו אוכלת קורות

בסורא מתני הכי בפומבדיתא מתני הכי היכי דמיא מסוכנת אמר רב יהודה אמר רב כל שמעמידין אותה ואינה עומדת ואפילו אוכלת בקעיות רמי בר יחזקאל אמר אפילו אוכלת קורות

אשכחינהו שמואל לתלמידי דרב אמר להו מאי אמר רב במסוכנת אמרו ליה הכי אמר רב

דף לח עמוד א

גועה והטילה ריעי וכשכשה באזנה הרי זה פירכוס אמר להו אצטריכא ליה לאבא לאזוזי אוני שאני אומר כל שאינו דברים שהמיתה עושה

מאי נינהו דברים שהמיתה עושה אמר רב ענן לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל היתה ידה כפופה ופשטתה דבר שהמיתה עושה פשוטה וכפפה דברים שאין המיתה עושה

מאי קמ״ל תנינא בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש הא החזירה כשרה

אי ממתני׳ הוה אמינא דוקא דכייפה ופשטה והדר כייפה לה אבל פשוטה וכפפתה לא קמ״ל

מיתיבי ר׳ יוסי אומר היה ר״מ אומר גועה בשעת שחיטה אין זה פירכוס ר״א ברבי יוסי אומר משמו אפילו הטילה ריעי וכשכשה בזנבה אין זה פירכוס קשיא גועה אגועה קשיא ריעי אריעי

גועה אגועה לא קשיא הא דעבי קלה הא דעמי קלה ריעי אריעי נמי לא קשיא כאן בשותתת כאן במתרזת

אמר רב חסדא פירכוס שאמרו בסוף שחיטה מאי בסוף שחיטה באמצע שחיטה לאפוקי תחלת שחיטה דלא

אמר רב חסדא מנא אמינא לה דתנן בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה אימת אילימא בסוף שחיטה כל היכי תיחי ותיזיל אלא לאו באמצע שחיטה

א״ל רבא לעולם בסוף שחיטה שאני אומר כל שאינה עושה כן בסוף שחיטה בידוע שנשמתה נטולה הימנה קודם לכן

ר״נ בר יצחק אמר פירכוס שאמרו בתחלת שחיטה

אמר ר״נ בר יצחק מנא אמינא לה דתנן אמר ר״ש השוחט בלילה ולמחר מצא כתלים מלאים דם כשרה שזינקה וכמדת ר״א ואמר שמואל כותלי בית שחיטה שנינו אי אמרת בשלמא בתחלת שחיטה שפיר אלא אי אמרת בסוף שחיטה ליחוש דלמא בתחלת שחיטה זינקה

ודלמא שאני זינוק דעדיף

ומי עדיף והתנן ר״א אומר דייה אם זינקה קל מדרבן גמליאל ועדיף מדרבנן

אמר רבינא אמר לי סמא בר חילקאי אקשי בה אבוה דבר אבוברם ואמרי לה אחוה דבר אבוברם ומדרבנן מי עדיף והא תנן וחכמים אומרים עד שתפרכס או ביד או ברגל

רבנן אהייא קיימו אילימא אדר״ג כיון שפירכסה מיבעי ליה

אלא פשיטא אדר״א ואי עדיף מאי עד

רבא אמר פירכוס שאמרו בסוף שחיטה אמר רבא מנא אמינא לה דתניא שור

דף לח עמוד ב

(ויקרא כב, כז) או כשב פרט לכלאים או עז פרט לנדמה כי יולד פרט ליוצא דופן שבעת ימים פרט למחוסר זמן תחת אמו פרט ליתום

האי יתום ה״ד אילימא דילידתיה אמיה והדר מתה לעולם תיחי ותיזיל אלא דמתה והדר ילידתיה מכי יולד נפקא

אלא פשיטא זה פירש למיתה וזה פירש לחיים אי אמרת בשלמא בעינן חיותא בסוף לידה היינו דאיצטריך קרא למעוטי אלא אי אמרת לא בעינן חיותא בסוף לידה למה ליה מכי יולד נפקא

אמר רבא הלכתא כי הא מתניתא בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה

במה דברים אמורים ביד אבל ברגל בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה כשרה בד״א בדקה אבל בגסה בין ביד בין ברגל בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה כשרה ועוף אפילו לא רפרף אלא גפו ולא כשכש אלא זנבו הרי זה פירכוס

מאי קמ״ל כולהו תננהי בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש יד אין רגל לא דקה אין גסה לא עוף איצטריכא ליה דלא תנן:

מתני׳ השוחט לעובד כוכבי׳ שחיטתו כשרה ור״א פוסל אמר ר״א אפילו שחטה לאכול לעובד כוכבים מחצר כבד שלה פסולה שסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים

א״ר יוסי ק״ו הדברים ומה במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט:

גמ׳ הני תנאי אית להו דר׳ אליעזר ברבי יוסי דתניא אמר ר׳ אליעזר ברבי יוסי שמעתי שהבעלים מפגלין

מיהו ת״ק סבר אי שמעיניה דחשיב אין אי לא לא סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים לא אמרינן ור״א סבר אע״ג דלא שמעיניה דחשיב סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים אמרינן ואתא רבי יוסי למימר אע״ג דשמעיניה דחשיב זה מחשב וזה עובד לא אמרינן

איכא דאמרי בדשמעיניה דחשיב פליגי ת״ק סבר כי אמרינן זה מחשב וזה עובד הני מילי בפנים אבל בחוץ לא חוץ מפנים

דף לט עמוד א

לא ילפינן ואתא רבי אליעזר למימר ילפינן חוץ מפנים ואתא רבי יוסי למימר אפילו בפנים נמי זה מחשב וזה עובד לא אמרינן

אתמר השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים רבי יוחנן אמר פסולה ר״ש בן לקיש אמר מותרת

רבי יוחנן אמר פסולה מחשבין מעבודה לעבודה וילפינן חוץ מפנים

ריש לקיש אמר מותרת אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא גמרינן חוץ מפנים

ואזדו לטעמייהו דאתמר שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה רבי יוחנן אמר פסולה ר״ש בן לקיש אמר כשרה

רבי יוחנן אמר פסולה מחשבין מעבודה לעבודה וגמרינן ממחשבת פיגול ר״ש בן לקיש אמר כשרה אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא גמרינן ממחשבת פיגול

וצריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר ר״ש בן לקיש משום דחוץ מפנים לא ילפינן אבל פנים מפנים אימא מודי ליה לרבי יוחנן

ואי אתמר בהך בההיא קאמר רבי יוחנן אבל בהא אימא מודי ליה לר״ש בן לקיש צריכא

מתיב רב ששת א״ר יוסי ק״ו הדברים ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט

מאי אין מחשבה פוסלת בחולין אילימא דלא פסלה כלל אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיתסרא היכי משכחת לה

אלא פשיטא מעבודה לעבודה וה״ק ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין מעבודה לעבודה אין הכל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין מעבודה לעבודה אלא באותה עבודה אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט

פנים קשיא לר״ש בן לקיש חוץ קשיא לרבי יוחנן

בשלמא פנים לר״ש בן לקיש לא קשיא הא מקמי דשמעה מרבי יוחנן הא לבתר דשמעה מרבי יוחנן אלא חוץ קשיא לרבי יוחנן

הוא מותיב לה והוא מפרק לה בארבע עבודות וה״ק ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין בארבע עבודות אין הכל הולך אלא אחר העובד

דף לט עמוד ב

מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אלא בשתי עבודות אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט

תניא כוותיה דרבי יוחנן השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים הרי אלו זבחי מתים שחטה ואח״כ חישב עליה זה היה מעשה בקיסרי ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר

אמר רב חסדא לא אמרו בה איסור משום כבודן דרבנן לא היתר משום כבודו דרבי אליעזר

ממאי דלמא עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא דלא שמענא דחשיב אבל הכא דשמענא דחשיב הוכיח סופו על תחלתו

אי נמי ע״כ לא קאמר ר״א התם אלא גבי עובד כוכבים דסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים אבל ישראל הוכיח סופו על תחלתו לא אמרינן

אלא אמר רב שיזבי לא אמרו בה היתר משום כבודו דרשב״ג הי רשב״ג

אילימא רשב״ג דגיטין דתנן הבריא שאמר כתבו גט לאשתי רצה לשחק בה

ומעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לגג ונפל ומת אמר רשב״ג אם מעצמו נפל ה״ז גט ואם הרוח דחתו אינו גט

והוינן בה מעשה לסתור

חסורי מיחסרא והכי קתני אם הוכיח סופו על תחלתו ה״ז גט ומעשה נמי בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לגג ונפל ומת אמר רשב״ג אם מעצמו נפל ה״ז גט ואם הרוח דחתו אינו גט

ודלמא שאני התם דקאמר כתבו

אלא אמר רבינא משום כבודו דרשב״ג דהכא דתניא הכותב נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים ואמר הלה אי אפשי בהן אם היה רבו שני כהן הרי אלו אוכלין בתרומה רבן שמעון בן גמליאל אומר כיון שאמר הלה אי אפשי בהן כבר זכו בהן יורשין

והוינן בה לת״ק אפילו עומד וצווח

אמר רבה ואיתימא רבי יוחנן בצווח מעיקרא דכ״ע לא פליגי דלא קנה בשותק ובסוף צווח דכ״ע לא פליגי דקנה

כי פליגי שזיכה לו ע״י אחר ושתק ולבסוף צווח ת״ק סבר מדשתיק קננהו והאי דקא צווח מיהדר קא הדר ביה

ורשב״ג סבר הוכיח סופו על תחילתו והא דלא צווח מעיקרא סבר כי לא אתי לידיה אמאי אצווח

אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי

הנהו טייעי דאתו לציקוניא יהיב דיכרי לטבחי ישראל אמרו להו דמא ותרבא לדידן משכא ובישרא לדידכו שלחה רב טובי בר רב מתנה לקמיה דרב יוסף כי האי גוונא מאי שלח ליה הכי א״ר יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי

א״ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי לר״א יהיב ליה זוזא לטבח ישראל מאי אמר ליה חזינן אי איניש אלמא הוא דלא מצי מדחי ליה אסור ואי לא א״ל רישיך והר׳:

מתני׳ השוחט לשם הרים לשם גבעות לשם ימים לשם נהרות לשם מדברות שחיטתו פסולה

דף מ עמוד א

שנים אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשם אחד מכל אלו ואחד לשם דבר כשר שחיטתו פסולה׳

גמ׳ פסולה אין זבחי מתים לא ורמינהי השוחט לשום הרים לשום גבעות לשום נהרות לשום מדברות לשום חמה ולבנה לשום כוכבים ומזלות לשום מיכאל השר הגדול לשום שילשול קטן הרי אלו זבחי מתים

אמר אביי לא קשיא הא דאמר להר הא דאמר לגדא דהר דיקא נמי דקתני דומיא דמיכאל שר הגדול ש״מ

אמר רב הונא היתה בהמת חבירו רבוצה לפני עבודת כוכבים כיון ששחט בה סימן אחד אסרה סבר לה כי הא דאמר עולא אמר ר׳ יוחנן אע״פ שאמרו המשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה עשה בה מעשה אסרה

איתיביה רב נחמן לרב הונא השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודת כוכבים חייב שלש חטאות ואי אמרת כיון ששחט בה סימן אחד אסרה אשחוטי חוץ לא ליחייב

דף מ עמוד ב

מחתך בעפר הוא אמר רב פפא הכא בחטאת העוף עסקינן דכולהו בהדי הדדי קאתי

מכדי רב הונא כמאן אמרה לשמעתיה כעולא ועולא מעשה כל דהו קאמר

אלא באומר בגמר זביחה הוא עובדה

אי הכי מאי איריא חטאת לישמעינן זבח

אלא אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא הכא במאי עסקינן כגון שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו דכולהו בהדי הדדי קאתיין

אמר רב פפא אי לאו דאמר רב הונא סימן אחד לא הויא חטאת תיובתיה מאי מעשה מעשה רבה

ואמר רב פפא אי לאו דאמר רב הונא בהמת חברו לא הויא חטאת תיובתיה מאי טעמא דידיה מצי אסר דחבריה לא מצי אסר

פשיטא מהו דתימא כיון דקני ליה לכפרה כדידיה דמיא קמ״ל

(נעץ סימן) רב נחמן ורב עמרם ורב יצחק אמרי אין אדם אוסר דבר שאין שלו

מיתיבי השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודת כוכבים חייב שלש חטאות ואוקמינן בחטאת העוף ובחצי קנה פגום טעמא דחטאת העוף הוא דכולהו בהדי הדדי קאתיין

דף מא עמוד א

אבל זבח לא ואי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו מאי אריא חטאת העוף אפי׳ חטאת בהמה נמי כיון דקניא ליה לכפרה כדידיה דמיא

ת״ש ב׳ אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר כשר שחיטתו פסולה הכא במאי עסקינן דאית ליה שותפות בגוה

ת״ש המטמא והמדמע והמנסך בשוגג פטור במזיד חייב הכא נמי דאית ליה שותפות בגוה

כתנאי עובד כוכבים שניסך יינו של ישראל שלא בפני עבודת כוכבים אסרו ר׳ יהודה בן בתירא ור׳ יהודה בן בבא מתירין אותו מפני שני דברים אחד שאין מנסכין יין אלא בפני עבודת כוכבים ואחד שיכול לומר לו לא כל הימנך שתאסר ייני לאונסי

ורב נחמן ורב עמרם ורב יצחק אמרי אפי׳ למ״ד אדם אוסר דבר שאינו שלו ה״מ כותי אבל ישראל לצעוריה קא מיכוין

ת״ש ב׳ אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר כשר שחיטתו פסולה הכא במאי עסקינן בישראל מומר

ת״ש המטמא והמדמע והמנסך בשוגג פטור במזיד חייב הכא נמי בישראל מומר

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי התרו בו וקבל עליו התראה מאי אמר ליה התיר עצמו למיתה קאמרת אין לך מומר גדול מזה:

מתני׳ אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות ולא לתוך כלים אבל שוחט הוא לתוך עוגה של מים ובספינה על גבי כלים אין שוחטין לגומא כל עיקר אבל עושה גומא בתוך ביתו בשביל שיכנס הדם לתוכה ובשוק לא יעשה כן שלא

דף מא עמוד ב

יחקה את הצדוקים:

גמ׳ אין שוחטין לא לתוך וכו׳: מאי שנא לתוך ימים דלא דאמרי לשרא דימא קא שחיט לתוך עוגה של מים נמי אמרי לבבואה קא שחיט אמר רבא בעכורים שנו:

אין שוחטין לגומא וכו׳: והא אמרת אין שוחטין לגומא כלל אמר אביי רישא בגומא שבשוק

אמר ליה רבא והא מדקתני סיפא ובשוק לא יעשה כן מכלל דרישא לאו בשוק עסקינן

אלא אמר רבא הכי קאמר אין שוחטין לגומא כל עיקר והרוצה לנקר חצרו כיצד הוא עושה עושה מקום חוץ לגומא ושוחט ודם שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשה כן שלא יחקה את הצדוקים

תניא כוותיה דרבא היה מהלך בספינה ואין לו מקום בספינה לשחוט מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט ודם שותת ויורד על דופני הספינה ואין שוחט לגומא כל עיקר

והרוצה לנקר חצרו כיצד הוא עושה עושה מקום חוץ לגומא ושוחט ודם שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשה כן משום שנאמר (ויקרא יח, ג) ובחוקותיהם לא תלכו ואם עשה כן צריך בדיקה אחריו:

מתני׳ השוחט לשם עולה לשם זבחים לשם אשם תלוי לשם פסח לשם תודה שחיטתו פסולה ור״ש מכשיר

שנים אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר כשר שחיטתו פסולה השוחט לשם חטאת לשם אשם ודאי לשם בכור לשם מעשר לשם תמורה שחיטתו כשרה

זה הכלל כל דבר שנידר ונידב השוחט לשמו אסור ושאינו נידר ונידב השוחט לשמו כשר:

גמ׳ השוחט לשם עולה אשם תלוי בר נידר ונידב הוא אמר ר׳ יוחנן הא מני רבי אלעזר היא דאמר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום

פסח בר נידב ונידר הוא זמנא קביעא ליה אמר ר׳ אושעיא שאני פסח הואיל והפרשתו כל השנה כולה

א״ר ינאי לא שנו אלא תמימים אבל בעלי מומין מידע ידיע ור׳ יוחנן אמר אפי׳ בעלי מומין נמי זימנין דרמי ליה מידי אמומא ולא ידיע:

השוחט לשם חטאת: א״ר יוחנן לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת אבל מחוייב חטאת אימא לשום חטאתו הוא עושה והא לא קאמר לשם חטאתי אמר ר׳ אבהו באומר לשם חטאתי:

לשם תמורה: אמר ר״א לא שנו אלא שאין לו זבח בתוך ביתו אבל יש לו זבח בתוך ביתו אימא אמורי אמיר ביה והא לא קאמר לשם תמורת זבחי א״ר אבהו באומר לשם תמורת זבחי:

זה הכלל: לאתויי מאי לאתויי עולת נזיר דמהו דתימא הא לא נדר אימר נדר בצינעא

ושאינו נידר ונידב לאתויי עולת יולדת

א״ר אלעזר לא שנו אלא שאין לו אשה אבל יש לו אשה אימר לשמה הוא עושה והא לא קאמר לשם עולת אשתי א״ר אבהו באומר לשם עולת אשתי

פשיטא

דף מב עמוד א

מהו דתימא אם איתא דילדה קלא הוה ליה קא משמע לן אימר אפולי אפיל:

הדרן עלך השוחט

מתני׳ אלו טרפות בבהמה נקובת הושט ופסוקת הגרגרת ניקב קרום של מוח ניקב הלב לבית חללו נשברה השדרה ונפסק החוט שלה ניטל הכבד ולא נשתייר הימנו כלום

הריאה שניקבה או שחסרה ר״ש אומר עד שתינקב לבית הסמפונות ניקבה הקבה ניקבה המרה ניקבו הדקין הכרס הפנימית שניקבה או שנקרע רוב החיצונה רבי יהודה אומר הגדולה טפח והקטנה ברובה המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ

נפלה מן הגג נשתברו רוב צלעותיה ודרוסת הזאב רבי יהודה אומר דרוסת הזאב בדקה ודרוסת ארי בגסה דרוסת הנץ בעוף הדק ודרוסת הגס בעוף הגס זה הכלל כל שאין כמוה חיה טרפה:

גמ׳ א״ר שמעון בן לקיש רמז לטרפה מן התורה מנין מנין (שמות כב, ל) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו אלא רמז לטרפה שאינה חיה מן התורה מנין דקתני סיפא זה הכלל כל שאין כמוה חיה טרפה מכלל דטרפה אינה חיה מנא לן

דכתיב (ויקרא יא, ב) וזאת החיה אשר תאכלו חיה אכול שאינה חיה לא תיכול מכלל דטרפה לא חיה

ולמאן דאמר טרפה חיה מנ״ל נפקא ליה מזאת החיה אשר תאכלו זאת החיה אכול חיה אחרת לא תיכול מכלל דטרפה חיה

ואידך האי זאת מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל זאת החיה אשר תאכלו מלמד שתפס הקב״ה מכל מין ומין והראה לו למשה ואמר לו זאת אכול וזאת לא תיכול

ואידך נמי מבעי ליה לכדתנא דבי ר׳ ישמעאל אין ה״נ אלא טרפה חיה מנא ליה נפקא ליה מאידך תנא דבי ר׳ ישמעאל דתנא דבי ר׳ ישמעאל (ויקרא יא, מז) בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל אלו שמונה עשרה טרפות שנאמרו למשה מסיני

ותו ליכא והא איכא בסגר ושב שמעתתא

דף מב עמוד ב

בשלמא לתנא דידן דתנא תנא ודשייר אתיא בזה הכלל אלא לתנא דבי ר׳ ישמעאל דאמר י״ח טרפות ותו ליכא והא איכא בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה טרפה סבר ליה כרבי שמעון בן אלעזר דאמר יכולה היא ליכוות ולחיות

אע״ג דיכולה ליכוות ולחיות למאן קאמר לתנא דבי רבי ישמעאל תנא דבי ר׳ ישמעאל טרפה חיה ס״ל אלא סבר לה כר״ש בן אלעזר דאמר כשרה היא

והאיכא חסרון בשדרה דתנן כמה חסרון בשדרה בש״א שתי חוליות וב״ה אומרים חוליא אחת ואמר רב יהודה אמר שמואל וכן לטרפה

המסס ובית הכוסות דקא חשבת להו בתרתי חשבינהו בחדא אפיק חדא ועייל חדא

והאיכא גלודה סבר לה כר״מ דמכשיר

והא איכא חרותא מרה מאן קתני לה ר׳ יוסי ברבי יהודה אפיק מרה ועייל חרותא

והאיכא שב שמעתתא דאמר רב מתנא האי בוקא דאטמא דשף מדוכתיה טרפה ואמר רכיש בר פפא משמיה דרב לקתה בכוליא אחת טרפה ותנן ניטל הטחול כשרה ואמר רב עוירא משמיה דרבא לא שנו אלא ניטל אבל ניקב טרפה

ואמר רבה בר בר חנה אמר שמואל סימנים שנדלדלו ברובן טרפה ואמר רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל נעקרה צלע מעיקרה טרפה וגולגולת שנחבסה ברובה ובשר החופה את רוב הכרס ברובו טרפה

נקובי תמניא הוו חשבינהו בחד אפיק שב ועייל שב

אי הכי פסוקי נמי תרי הוו חשבינהו בחד בצר להו חדא ועוד דרב עוירא משמיה דרבא נמי נקובה היא

דף מג עמוד א

אלא הנך תרתי דאפקת לא תיפוק

אמר עולא ח׳ מיני טרפות נאמרו לו למשה בסיני נקובה ופסוקה נטולה וחסורה קרועה ודרוסה נפולה ושבורה לאפוקי לקותא דרכיש בר פפא

אמר חייא בר רבא ח׳ טרפות יש בנקובה אם תאמר ט׳ מרה ר׳ יוסי ברבי יהודה קתני לה דתניא ניקבה הקיבה ניקבו הדקים טרפה רבי יוסי בר׳ יהודה אומר אף ניקבה המרה

(הלכות חבר כזית מרה וקורקבן סימן)

אמר רבי יצחק בר׳ יוסף אמר רבי יוחנן הלכה כר׳ יוסי בר׳ יהודה

ואמר רבי יצחק בר׳ יוסף אמר רבי יוחנן מאי אהדרו ליה חבריה לר׳ יוסי בר׳ יהודה (איוב טז, יג) ישפוך לארץ מררתי ועדיין איוב קיים אמר להם אין מזכירין מעשה נסים דאי לא תימא הכי (איוב טז, יג) יפלח כליותי ולא יחמול מי קא חיי אלא ניסא שאני דכתיב (איוב ב, ו) רק את נפשו שמור הכא נמי ניסא שאני

ואמר ר׳ יצחק ברבי יוסף אמר ר׳ יוחנן הלכה כדברי האומר כזית

ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה אמר ר׳ יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן ניטלה הכבד ולא נשתייר הימנה כלום הא נשתייר כשרה אע״ג דלא הוי כזית אמוראי נינהו ואליבא דר׳ יוחנן

דאמר ר׳ יצחק בר׳ יוסף אמר ר׳ יוחנן מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה

ואמר רבי יצחק בר׳ יוסף אמר ר׳ יוחנן ניקב הקורקבן וכיס שלו קיים כשר

איבעיא להו ניקב הכיס וקורקבן קיים מאי תא שמע דאמר רב נחמן ניקב זה בלא זה כשר אמר רבא שני עורות יש לו לווושט חיצון אדום ופנימי לבן ניקב זה בלא זה כשר למה לי למימר חיצון אדום ופנימי לבן דאי חליף טרפה

אבעיא להו ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה מהו אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא בווושט כשר בקורקבן פסול מתקיף לה רב אשי אדרבה וושט דאכלה ביה ופעיא ביה רווח גמדא ליה ופשטה ליה זמנין דמיהנדזין בהדי הדדי קורקבן דמינח נייח כדקאי קאי א״ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי הכי אמרינן משמיה דמר זוטרא דאמר משמיה דרב פפא כוותיך

ואמר רבה קרום שעלה מחמת מכה בווושט אינו קרום ואמר רבה וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא בפנים למאי נפקא מינה

דף מג עמוד ב

לספק דרוסה

ההיא ספק דרוסה דאתאי לקמיה דרבה הוה קא בדיק ליה רבה לווושט מאבראי אמר ליה אביי והא מר הוא דאמר וושט אין לו בדיקה אלא מבפנים אפכיה רבה ובדקיה ואישתכח עליה תרי קורטי דמא וטרפה ורבה נמי לחדודי לאביי הוא דבעי

אמר עולא ישב לו קוץ בווושט אין חוששין שמא הבריא

(דרס חתיכות בסכין טמאה סימן)

ולעולא מ״ש מספק דרוסה קסבר עולא אין חוששין לספק דרוסה

ומאי שנא משתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן התם איתחזק איסורא

ומאי שנא מהשוחט בסכין ונמצא׳ פגומה התם איתייליד לה ריעותא בסכין

ומאי שנא מספק טומאה ברשות היחיד דספקו טמא וליטעמיך נידמייה לספק טומאה ברשות הרבים דספקו טהור אלא התם הלכתא גמירי לה מסוטה

יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב כהנא ויתיב וקאמר נמצאת אתמר אבל ישב חיישינן אמר להו רב כהנא לא תציתו ליה ישב איתמר אבל נמצאת לא איצטריך ליה לעולא דכולהו חיוי ברייתא קוצי אכלן

איתמר תורבץ הווושט רב אמר במשהו ושמואל אמר ברובו רב אמר במשהו מקום שחיטה הוא ושמואל אמר ברובו לאו מקום שחיטה הוא

הי ניהו תורבץ הווושט אמר מרי בר מר עוקבא אמר שמואל כל שחותכו ומרחיב זה הוא תורבץ הווושט חותכו ועומד במקומו זהו וושט עצמו אמר להו רב פפי מר לא אמר הכי ומנו רב ביבי בר אביי אלא כל שחותכו ועומד במקומו זה תורבץ הווושט אלא איזהו וושט עצמו כל שחותכו וכויץ יונה אמר זירא מבלעתא וכמה אמר רב אויא פחות משערתא ועדיף מחיטתא

ההוא תורא דהוה לבני רב עוקבא דאתחיל ביה שחיטה בתורבץ הווושט וגמר בווושט אמר רבא רמינא עליה חומרי דרב וחומרי דשמואל וטריפנא ליה

חומרי דרב דאמר רב במשהו והאמר רב מקום שחיטה הוא כשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא אי שמואל האמר ברובו כרב דאמר במשהו

איגלגל מילתא מטאי לקמיה דר׳ אבא אמר להו תורא בין לרב בין לשמואל שרי זילו אמרו ליה לבריה דרב יוסף בר חמא דלשלים דמי תורא למריה

אמר מר בריה דרבינא מותבינא תיובתא כלפי סנאיה דרבא לעולם הלכתא כדברי ב״ה והרוצה לעשות כדברי בית שמאי עושה כדברי בית הלל עושה מקולי בית שמאי ומקולי ב״ה רשע

דף מד עמוד א

מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל עליו הכתוב אומר (קהלת ב, יד) הכסיל בחושך הולך אלא אי כבית שמאי כקוליהן וכחומריהן אי כבית הלל כקוליהן וכחומריהן

הא גופא קשיא אמרת לעולם הלכה כדברי ב״ה והדר תני והרוצה לעשות כדברי ב״ש יעשה

לא קשיא כאן קודם בת קול כאן לאחר בת קול

ואי בעית אימא אף לאחר בת קול ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול

מכל מקום קשיא

אמר רב טבות כולה כרב עבדא דכי אתא רמי בר יחזקאל אמר לא תציתו להו להני כללי דכייל יהודה אחי משמיה דרב הכי אמר רב וושט נתנו [בו] חכמים שיעור מכלל דתורבץ הוושט לאו מקום שחיטה הוא וקאמר במשהו

למעלה עד כמה אמר רב נחמן עד כדי תפיסת יד למטה עד כמה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה עד כדי שישעיר

איני והאמר רבינא אמר גניבא משמיה דרב טפח בוושט סמוך לכרס זהו כרס הפנימי אמאי כי קא שחט בכרס קא שחיט

אימא טפח בכרס סמוך לוושט זהו כרס הפנימי איבעית אימא כי קאמר רב בתורא דמשעיר טפי

אמר רב נחמן אמר שמואל תורבץ הוושט שניטל כולו מלחי כשר ותנא תונא ניטל לחי התחתון כשר

מתקיף לה רב פפא והאיכא עיקור סימנים

ולרב פפא קשיא מתניתין ניטל לחי התחתון כשר

בשלמא מתניתין לרב פפא לא קשיא הא דאיעקור איעקורי הא דאיגום איגומי מעילוי סימנים אלא לשמואל קשיא

לא תימא כולו אלא אימא רובו

והאמר רבה בר בר חנה אמר שמואל סימנים שנדלדלו ברובן טרפה אמר רב שישא בריה דרב אידי הא דאקפל איקפולי התם דאפרוק אפרוקי:

ופסוקת הגרגרת: תנא כמה פסוקת הגרגרת ברובה וכמה רובה רב אמר

דף מד עמוד ב

רוב עוביה ואמרי לה רוב חללה

ההיא פסוקת הגרגרת דאתאי לקמיה דרב יתיב וקא בדיק לה ברוב עוביה אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב לימדתנו רבינו ברוב חללה שדריה לקמיה דרבה בר בר חנה בדקה ברוב חללה ואכשרה וזבן מינה בתליסר איסתירי פשיטי בישרא

והיכי עביד הכי והתניא חכם שטימא אין חבירו רשאי לטהר אסר אין חבירו רשאי להתיר שאני הכא דרב לא אסר מיסר

וכיון דאורי בה חכם היכי אכל מינה והא כתיב (יחזקאל ד, יד) ואומר אהה ה׳ אלהים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול

הנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי טומאה בלילה ונבלה וטרפה לא אכלתי שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם ולא בא בפי בשר פגול שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם משום ר׳ נתן אמרו שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה

הני מילי מילתא דתליא בסברא רבה בר בר חנה אגמריה סמך

ותיפוק ליה משום חשדא דתניא דן את הדין זיכה וחייב טימא וטיהר אסר והתיר וכן העדים שהעידו כולן רשאין ליקח אבל אמרו חכמים הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו

ה״מ מידי דמזבין משומא הכא מתקלא מוכח כי הא דרבה שרא טרפתא וזבן מינה בישרא אמרה ליה בת רב חסדא אבא שרי בוכרא ולא זבן מיניה בישרא

אמר לה ה״מ בוכרא דאשומא מזדבן הכא מתקלא מוכח מאי איכא משום אומצא מעלייתא כל יומא אומצא מעלייתא זבנו לי

אמר רב חסדא איזהו תלמיד חכם זה הרואה טרפה לעצמו ואמר רב חסדא איזהו (משלי טו, כז) שונא מתנות יחיה זה הרואה טרפה לעצמו

דרש מר זוטרא משמיה דרב חסדא כל מי שקורא ושונה ורואה טרפה לעצמו ושימש תלמידי חכמים עליו הכתוב אומר (תהלים קכח, ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך רב זביד אמר זוכה ונוחל שני עולמות העולם הזה והעולם הבא אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא

ר׳ אלעזר כי הוו משדרי ליה מבי נשיאה מידי לא שקיל וכי הוו מזמני ליה לא אזיל אמר לא קא בעי מר דאיחי דכתיב ושונא מתנות יחיה רבי זירא כי משדרי ליה לא שקיל כי הוו מזמנין ליה אזיל אמר

דף מה עמוד א

אתייקורי הוא דמתייקרו בי

אמר רב יהודה אמר רב ניקבה כנפה מצטרפים לרובא

מתיב רב ירמיה ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך אפילו יש בה נקבים הרבה מצטרפים למלא מקדח אלמא כיון דשיעורה מלא מקדח למלא מקדח מצטרפין ה״נ כיון דשיעוריה כאיסר לכאיסר מצטרפין

אישתמיטתיה הא דאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא

אמר רבה בר בר חנה א״ר יהושע בן לוי ניטלה הימנה רצועה מצטרפת לכאיסר בעא מיניה רבי יצחק בר נחמני מרבי יהושע בן לוי ניקבה כנפה מהו אמר ליה הרי אמרו נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא

בעופא מאי

אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר מקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה אמר רב פפא וסימניך נפיא

נפחתה כדלת אמר רב נחמן כדי שיכנס איסר לרחבו נסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה וחוליא אחת למטה כשרה

אמרוה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה חוליא דקאמר רב אלא אימא אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה

אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יונתן הכי אמר להו ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא

תנא רבי חייא בר יוסף קמיה דרבי יוחנן כל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר כל שפושטת צוארה ורועה ובלבד שלא תאנס

בעי רב חנינא ואיתימא רב חנניה אנסה עצמה מהו תיקו יתיב רבי יוחנן ורשב״ל נפק מילתא מביניהו אנס בסימנים ושחט פסולה ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה

תנו רבנן איזהו חזה זה הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרס חותך שתי צלעות משתי דפנות אילך ואילך וזהו חזה הניתן לכהנים:

ניקב קרום של מוח: רב ושמואל דאמרי תרוייהו קרמא עילאה אע״ג דלא אינקיב תתאה ואמרי לה עד דאינקיב תתאה אמר רבי שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנח ביה מוחא

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בביצים ניכר א״ר שמעון בן פזי אמר ריב״ל משום בר קפרא מוח כל מה שבקדירה נדון כמוח התחיל למשוך נדון כחוט השדרה ומהיכן מתחיל לימשך אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי כמין שני

דף מה עמוד ב

פולין יש מונחין על פי הקדרה מן הפולין ולפנים כלפנים מן הפולין ולחוץ כלחוץ ופולין עצמן איני יודע ומסתברא כלפנים

רבי ירמיה בדק בעופא ואשכח כמין שני פולין מונחין על פי הקדרה:

ניקב הלב לבית חללו: בעי רבי זירא לבית חלל קטן או לבית חלל גדול א״ל אביי מאי תיבעי לך מי לא תנן ר״ש אומר עד שתנקב לבית הסמפונות ואמר רבה בר תחליפא אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רב עד שתנקב לסמפון גדול

הכי השתא התם לבית הסמפונות קתני להיכא דשפכי סמפונות כולהו והכא לבית חללו קתני מה לי חלל גדול מה לי חלל קטן

קנה הלב רב אמר במשהו ושמואל אמר ברובו

הי ניהו קנה הלב אמר רבה בר יצחק אמר רב חלב שעל גבי דפנות דפנות סלקא דעתך אלא שעל גבי דופני ריאה

אמר אמימר משמיה דרב נחמן תלתא קני הוו חד פריש לליבא וחד פריש לריאה וחד פריש לכבדא דריאה כריאה דכבדא ככבדא דליבא פליגי

מר בר חייא מתני איפכא דריאה ככבדא דכבדא כריאה דליבא פליגי

אזל רבי חייא בר יוסף אמרה לשמעתא דרב קמיה דשמואל א״ל אי הכי אמר אבא לא ידע בטרפות ולא כלום:

נשבר השדרה: ת״ר חוט השדרה שנפסק ברובו דברי רבי רבי יעקב אומר אפילו ניקב

הורה רבי כרבי יעקב אמר רב הונא אין הלכה כרבי יעקב

וכמה רובו רב אמר רוב עורו ואמרי לה רוב מוחו

מאן דאמר רוב מוחו כ״ש רוב עורו למאן דאמר רוב עורו רוב מוחו מאי

ת״ש דאמר ניולי אמר רב הונא רובו שאמרו רוב עורו מוח זה לא מעלה ולא מוריד

רב נתן בר אבין הוה יתיב קמיה דרב בדק ברוב עורו וקא בדיק ברוב מוחו א״ל אם רוב עורו קיים מוח זה אינו מעלה ואינו מוריד

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי נתמרך פסול נתמסמס פסול איזוהי המרכה ואיזוהי המסמסה המרכה כל שנשפך כקיתון מסמסה כל שאינו יכול לעמוד

בעי רבי ירמיה אינו יכול לעמוד מפני כבדו מאי תיקו בי רב אמרי נתמסמס פסול נתמזמז כשר מיתיבי רשב״א אומר בהמה שנתמזמז מוחה טרפה ההיא נתמסמס איתמר

איני והא לוי הוה יתיב בי מסותא חזייא לההוא גברא דטרייה לרישיה אמר נתמזמז מוחיה דדין לאו דלא חיי אמר אביי לא לומר שאינו מוליד

עד היכן חוט השדרה אמר רב יהודה אמר שמואל עד בין הפרשות

רב דימי בר יצחק הוה קא בעי למיזל לבי חוזאי אתא לקמיה דרבי יהודה אמר ליה ליחוי לי מר בין הפרשות היכא א״ל זיל אייתי לי גדי ואחוי לך אייתי ליה גדי שמינה א״ל בליעה טפי ולא ידיע אייתי ליה כחוש א״ל בליטן טפי ולא ידיע

א״ל תא אגמרך גמרא הכי אמר שמואל עד אחת טרפה שלישית כשרה שניה איני יודע

בעי רב הונא בריה דרב יהושע

דף מו עמוד א

עד ועד בכלל או דלמא עד ולא עד בכלל

בעי רב פפא את״ל עד ולא עד בכלל פי פרשה מהו

בעי רבי ירמיה את״ל עד ועד בכלל פרשה עצמה מהו

ת״ש הפרשה תידון כבשר מאי לאו פרשה ראשונה ושניה לא שלישית

בעופא ר׳ ינאי אומר למטה מן האגפים ור״ל אמר עד בין אגפים

אמר עולא הוה קאימנא קמיה דבן פזי ואייתו לקמיה עופא ובדק עד בין אגפים ושלח ליה דבי נשיאה וקם ואזל ולא ידענא אי משום דלא צריך למבדק טפי אי משום כבוד נשיאה:

ניטלה הכבד וכו׳: הא נשתייר הימנה כלום כשרה אע״ג דלא הוי כזית והתנן ניטל הכבד ונשתייר הימנה כזית כשרה

אמר רב יוסף לא קשיא הא ר׳ חייא הא ר״ש בר רבי כי הא דר׳ חייא זריק לה ור״ש בר רבי מטביל לה וסימניך עשירין מקמצין

ההוא פולמוסא דאתא לפומבדיתא ערקו רבה ורב יוסף פגע בהו ר׳ זירא אמר להו ערוקאי כזית שאמרו במקום מרה רב אדא בר אהבה אמר במקום שהיא חיה אמר רב פפא הלכך בעינן כזית במקום מרה ובעינן כזית במקום שהיא חיה

בעי ר׳ ירמיה מתלקט מהו כרצועה מהו בעי רב אשי כזית מרודד מהו תיקו

בעא מיניה ר׳ זריקא מר׳ אמי נדלדלה כבד ומעורה בטרפשיה מהו אמר ליה דלדול זה איני יודע מהו אי למ״ד במקום מרה הא איכא אי למ״ד במקום שהיא חיה הא איכא:

הריאה שניקבה: רב ושמואל ורב אסי דאמרי קרמא עילאה ואמרי לה קרמא תתאה אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן וסימניך כיתונא דורדא דמנחא ביה ריאה

פשיטא אי אינקיב עילאה ולא אינקיב תתאה מגין כדרבה דאמר רבה האי ריאה דאגליד

דף מו עמוד ב

כאהינא סומקא כשרה אינקיב תתאה ולא אינקיב עילאה מגין או לא מגין

פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר לא מגין וחד אמר מגין והלכתא מגין כדרב יוסף דאמר רב יוסף האי ריאה דאוושא אי ידעינן היכא אוושא מותבינן עלה גדפא או רוקא או גילא אי מבצבצא טרפה ואי לא כשרה ואי לא ידעינן היכא אוושא מייתינן מתיכלתא דמיא פשורי ומותבינן לה בגוה

בחמימי לא דכווצי בקרירי לא דמטרשי אלא מותבינן בפשורי ונפחינא לה אי מבצבצא טרפה ואי לא כשרה תתאה אינקיב עילאה לא אינקיב והאי דאוושא זיקא דביני ביני הוא

(אהיני סומקא דיבש גילדי סימן)

גופא אמר רבא האי ריאה דאיגליד כאהינא סומקא כשרה ואמר רבא ריאה שהאדימה מקצתה כשרה כולה טרפה

א״ל רבינא לרבא מקצתה מ״ט דהדרא בריא כולה נמי הדרא בריא מי לא תניא ושאר שקצים ורמשים עד שיצא מהם דם

וכי תימא לשמונה שרצים מדמינן לה דתניא נצרר הדם אף על פי שלא יצא אי הכי אפילו מקצתה נמי אלא לא שנא

ואמר רבא ריאה שיבשה מקצתה טרפה וכמה אמר רב פפי משמיה דרבא כדי שתפרך בצפורן

כמאן כרבי יוסי בן המשולם דתניא איזו היא יבשה שאם תינקב ואינה מוציאה טיפת דם רבי יוסי בן המשולם אומר יבשה כדי שתהא נפרכת בצפורן

אפילו תימא רבנן גבי אוזן בכור דקא שליט ביה זיקא לא הדרא בריא אבל ריאה דלא קא שליט ביה אוירא הדרא בריא ואמר רבא האי ריאה דקיימא גילדי גילדי אוכמי אוכמי חזותא חזותא כשרה

אמר אמימר משמיה דרבא אין מקיפין בבועי

ואמר רבא הני תרתי אוני דסריכן להדדי לית להו בדיקה ולא אמרן אלא שלא כסדרן אבל כסדרן היינו רביתייהו

דף מז עמוד א

ואמר רבא הני תרתי בועי דסמיכי להדדי לית להו בדיקותא חדא ומתחזיא כתרתי מייתינן סילוא ובזעינן לה אי שפכן להדדי חדא היא וכשרה ואי לא תרתי נינהו וטרפה

ואמר רבא ה׳ אוני אית לה לריאה אפה כלפי גברא תלתא מימינא ותרתי משמאלא חסיר או יתיר או חליף טרפה

ההוא יתירתא דאתאי לקמיה דמרימר הוה יתיב רב אחא אבבא א״ל מאי אמר לך א״ל אכשרה ניהלה א״ל הדר עיילה קמיה א״ל זיל אימא ליה למאן דיתיב אבבא לית הלכתא כוותיה דרבא ביתרת

והני מילי דקיימא בדרא דאוני אבל ביני ביני טרפה

ההוא ביני ביני דאתא לקמיה דרב אשי סבר רב אשי למיטרפה א״ל רב הונא מר בר אויא כל הני חיוי ברייתא הכי אית להו וקרו לה טבחי עינוניתא דוורדא והני מילי מגואי

דף מז עמוד ב

אבל אגבה אפילו כטרפא דאסא טרפה

אמר רפרם האי ריאה דדמיא לאופתא טרפה איכא דאמרי בחזותא ואיכא דאמרי בגישתא איכא דאמרי דנפיחה ואיכא דאמרי דפחיזא ואיכא דאמרי דשיעא דלית לה חיתוכא דאוני

אמר רבא ככוחלא כשרה כדיותא טרפה דא״ר חנינא שחור אדום הוא אלא שלקה

ירוקה כשרה מדרבי נתן אדומה כשרה מדרבי נתן דתניא רבי נתן אומר פעם אחת הלכתי לכרכי הים באתה אשה אחת לפני שמלה בנה ראשון ומת שני ומת שלישי הביאתו לפני ראיתיו שהיה אדום אמרתי לה בתי המתיני לו עד שיבלע בו דמו המתינה לו ומלה אותו וחיה והיו קורין אותו נתן הבבלי על שמי

ושוב פעם אחת הלכתי למדינת קפוטקיא באתה אשה לפני שמלה בנה ראשון ומת שני ומת שלישי הביאתו לפני ראיתיו שהיה ירוק הצצתי בו ולא היה בו דם ברית אמרתי לה בתי המתיני לו עד שיפול בו דמו המתינה לו ומלה אותו וחיה והיו קורין אותו נתן הבבלי על שמי

אמר רב כהנא ככבדא כשרה כבשרא טרפה וסימניך (שמות כב, ל) ובשר בשדה טרפה

אמר רב סמא בריה דרבא האי ריאה דדמיא ככשותא וכמוריקא וכגון ביעתא טרפה אלא ירוקה דכשרה היכי דמיא ככרתי

אמר רבינא אטום בריאה מייתינן סכינא וקרעינן לה אי אית בה מוגלא ודאי מחמת מוגלא הוא וכשרה ואי לא מותבינן עלה גדפא או רוקא אי מבצבצא כשרה ואי לא טרפה

אמר רב יוסף קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום ואמר רב יוסף האי ריאה דאושא אי ידעינן היכא אושא מנחינן עלה גדפא או גילא או רוקא אי מבצבצא טרפה ואי לא כשרה ואי לא ידעינן לה מייתי משיכותא דמיא פשורי ומותבינן לה בגוה

בחמימי לא דכווצי בקרירי לא דמטרשי אלא בדקינן לה בפשורי אי מבצבצא טרפה ואי לא כשרה תתאה אינקיב עילאה לא אינקיב והאי דאושא זיקא דביני וביני הוא

אמר עולא א״ר יוחנן ריאה שנשפכה כקיתון כשרה אלמא קסבר חסרון מבפנים לא שמיה חסרון

איתיביה רבי אבא לעולא הריאה שניקבה או שחסרה מאי חסרה אילימא מבחוץ היינו ניקבה אלא לאו מבפנים ושמע מינה חסרון מבפנים שמיה חסרון

לא לעולם מבחוץ ודקא אמרת היינו ניקבה לא צריכא לרבי שמעון דאמר עד שתנקב לבית הסמפונות ה״מ נקב דלית ביה חסרון אבל נקב דאית ביה חסרון אפילו רבי שמעון מודה

רבי חנניה חלש על לגביה רבי נתן וכל גדולי הדור אייתו קמיה ריאה שנשפכה כקיתון ואכשרה

אמר רבא והוא דקיימי סמפונות אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מנא ידעינן אמר ליה מייתינן צעא דקוניא ושפכינן לה בגויה אי אית בה שורייקי חיורי טרפה ואי לא כשרה

אמר רב נחמן ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים כשרה תניא נמי הכי ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים אפילו מחזקת רביעית כשרה ניטלה

דף מח עמוד א

שלפוחית שלה כשרה התליע כבד שלה זה היה מעשה ועלו עליה בני עסיא ג׳ רגלים ליבנה לרגל שלישי התירוה להם:

אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לדופן אין חוששין לה העלתה צמחים חוששין לה מר יהודה משמיה דאבימי אמר אחד זה ואחד זה חוששין לה

היכי עבדינן אמר רבא רבין בר שבא אסברה לי מייתינן סכינא דחליש פומיה ומפרקינן לה אי איכא ריעותא בדופן תלינן בתר דופן ואי לא מחמת ריאה הוא וטרפה ואע״ג דלא קא מפקא זיקא

רב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק לה בפשורי אמר ליה מר זוטרא בריה דרב הונא בריה דרב פפי לרבינא הא דרב נחמיה בריה דרב יוסף אתון אהא מתניתו לה אנן אדרבא מתנינן לה דאמר רבא הני תרתי אוני דריאה דסריכן להדדי לית להו בדיקותא לאכשורי רב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק לה בפשורי

מתקיף לה רב אשי האי מאי בשלמא הכא תלינן בדופן וכשרה אבל התם אי האי נקיב טרפה ואי האי נקיב טרפה

ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה לא קשיא התם במקום רביתא הכא שלא במקום רביתא

והיכא מקום רביתא חיתוכי דאוני

גופא אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה אמר רבינא והוא דסביך בבשרא אמר ליה רב יוסף לרבינא ואי לא סביך מאי טרפה אלמא אמרינן נקובה היא אי הכי כי סביך נמי

דהא תניא ניקב פסול מפני שהוא שותת נסתם כשר מפני שהוא מוליד וזהו פסול שחוזר להכשירו וזהו למעוטי מאי לאו למעוטי כה״ג

לא למעוטי קרום שעלה מחמת מכה בריאה דאינו קרום

מתקיף לה רב עוקבא בר חמא אילו אינקיב בדופן להדה מאי טרפה ליתני נקובת הדופן

וליטעמיך הא דאמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה אילו אינקיב כבד להדה מאי טרפה ליתני נקובת הכבד

אלא כי ניקבה דלאו מיניה מיטרפא לא קתני ה״נ כיון דלאו מיניה מיטרפא לא קתני

בעא מיניה רבה בר בר חנה משמואל העלתה צמחין מהו א״ל כשרה א״ל אף אני אומר כן אלא שהתלמידים מזדנזין בדבר דאמר רב מתנא מליא מוגלא טרפה מים זכים כשרה אמר ליה ההיא בכוליא אתמר

רבי יצחק בר יוסף הוה קאזיל בתריה דרבי ירמיה בשוקא דטבחי חזנהו להנך דקיימין צמחי צמחי אמר ליה לא בעי מר אומצא אמר ליה לית לי פריטי אמר ליה אקפן אנא אמר ליה מה אעביד לך דכי אתו לקמיה דרבי יוחנן משדר להו לקמיה דרבי יהודה ברבי שמעון דמורי בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון להיתירא וליה לא סבירא ליה

אמר רבא כי הוה מסגינן בתריה דרב נחמן בשוקא

דף מח עמוד ב

דגלדאי ואמרי לה בשוקא דרבנן חזי הנך דקיימן כנדי כנדי ולא אמר להו ולא מידי

רבי אמי ורבי אסי הוו חלפי בשוקא דטבריא חזי הנך דקיימי טינרי טינרי ולא אמרי להו ולא מידי:

אתמר מחט שנמצאת בריאה רבי יוחנן ורבי אלעזר ורבי חנינא מכשרי רבי שמעון בן לקיש ורבי מני בר פטיש ורבי שמעון בן אליקים טרפי

לימא בהא קמיפלגי דמר סבר חסרון מבפנים שמיה חסרון ומר סבר לא שמיה חסרון לא דכולי עלמא חסרון מבפנים לא שמיה חסרון והכא בהא קמיפלגי מר סבר סמפונא נקט ואתאי ומר סבר נקובי נקיב ואתאי

ההיא מחטא דאשתכח בחיתוכא דריאה אייתוה לקמיה דרבי אמי סבר לאכשורה איתיביה רבי ירמיה ואיתימא רבי זריקא הריאה שניקבה או שחסרה מאי חסרה אילימא מבחוץ היינו ניקבה אלא לאו מבפנים וש״מ חסרון מבפנים שמיה חסרון

הדר שדרוה לקמיה דרבי יצחק נפחא סבר לאכשורה איתיביה רבי ירמיה ואיתימא ר׳ זריקה הריאה שניקבה או שחסרה מאי חסרה אילימא מבחוץ היינו ניקבה אלא לאו מבפנים וש״מ חסרון מבפנים שמיה חסרון

הדר שדרוה לקמיה דר׳ אמי וטרפה אמרי ליה והא רבנן מכשרי אמר להן הן הכשירו שיודעים מאיזה טעם הכשירו אנן מאיזה טעם נכשיר דלמא אי הוה ריאה קמן מינקבה

טעמא דליתא הא איתא ולא מינקבה כשרה והאמר רב נחמן האי סמפונא דריאה דאינקיב טרפה ההוא לחבירו אתמר

והאמר רב נחמן האי הדורא דכנתא דאינקיב להדי חבריה מגין עליה אמר רב אשי טרפות קא מדמי להדדי אין אומרין בטרפות זו דומה לזו שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה

ההיא מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דריאה אתיוה לקמיה דרבנן טרופאי לא אמרו בה לא איסור ולא היתר היתר לא אמרי בה כשמעתייהו איסור נמי לא אמרי בה כיון דבסמפונא רבה אישתכח אימא סמפונא נקט ואתאי

ההיא מחטא דאישתכח בחתיכה דכבדא סבר מר בריה דרב יוסף למיטרפה אמר ליה רב אשי אילו אשתכח בבשרא כה״ג הוה טריף מר אלא אמר רב אשי חזינא אי קופא לבר נקובי נקיב ואתאי אי קופא לגיו סמפונא נקט ואתאי

וה״מ באלימתא אבל קטינתא לא שנא קופא לגיו לא שנא קופא לבר נקובי נקיב ואתאי

ומאי שנא ממחט שנמצאת

דף מט עמוד א

בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדין טרפה ולא אמרינן ליחזי אי קופא לבר אי קופא לגיו

אמרי התם כיון דאיכא אוכלים ומשקים אימא אוכלים ומשקים דחקוה

ההוא מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דכבדא הונא מר בריה דרב אידי טריף רב אדא בר מניומי מכשר אתו שיילוה לרבינא אמר להו שקילו גלימא דטרופאי

ההיא קשיתא דאישתכח במרה אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אמר הא ודאי סימפונא נקט ואתאי אע״ג דלא קא נפקא מירבל הוא דרביל ליה וה״מ דדיקלא אבל דזיתא מיבזע בזע

א״ר יוחנן למה נקרא שמה ריאה שמאירה את העינים איבעיא להו לאכילה או ע״י סמנין

ת״ש דאמר רב הונא בר יהודה אווזא בזווזא וריאה דידה בארבעה ואי ס״ד לאכילה לינקט בזווזא וליכול אלא ע״י סמנין

אינקבה ריאה היכא דממשמשא ידיה דטבחא תלינן או לא תלינן רב אדא בר נתן אמר תלינן מר זוטרא בריה דרב מרי אמר לא תלינן והלכתא תלינן

אמר רב שמואל בריה דרבי אבהו אבא מרישי כלי דרפרם הוה ואמר תלינן אמרוה קמיה להא דמר זוטרא בריה דרב מרי ולא קבלה

אמר רב משרשיא כוותיה דאבוה דאבא מסתברא דהא תלינן בזאב

מורנא פליגי בה רב יוסף בר דוסאי ורבנן חד אמר קודם שחיטה פריש וחד אמר לאחר שחיטה פריש והלכתא לאחר שחיטה פריש:

ר״ש אומר עד שתינקב: אמר רבה בר תחליפא א״ר ירמיה בר אבא עד שתינקב לסמפון גדול

יתיב רב אחא בר אבא קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר אמר רבי מלוך א״ר יהושע בן לוי הלכה כר״ש א״ל מלוך ערבאה קאמרת אין הלכה כר״ש קאמר

כי סליק רבי זירא אשכחיה לרב ביבי דיתיב וקאמר א״ר מלוך א״ר יהושע בן לוי הלכה כר״ש א״ל חיי דמר דאנא ורבי חייא בר אבא ורב אסי איקלעינן לאתריה דרבי מלוך ואמרי ליה אי אמר מר הלכה כרבי שמעון ואמר לן אין הלכה כר״ש אמרי ואת מה בידך א״ל הכי א״ר יצחק בר אמי אריב״ל הלכה

כר״ש

ואין הלכה כרבי שמעון:

ניקבה הקבה: אמר רבי יצחק בר נחמני א״ר אושעיא חלב שע״ג קבה כהנים נהגו בו היתר כרבי ישמעאל שאמר משום אבותיו וסימניך ישמעאל כהנא מסייע כהני

מאי היא דתניא (במדבר ו, כג) כה תברכו את בני ישראל רבי ישמעאל אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים לכהנים עצמן לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מברך לכהנים

רבי עקיבא אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים מפי גבורה לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מסכים על ידם

אלא רבי עקיבא ברכה לכהנים מנא ליה אמר רב נחמן בר יצחק (בראשית יב, ג) מואברכה מברכיך

ומאי מסייע כהני דמוקי לה לברכת כהנים במקום ברכה דישראל

רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו מאי היא דתניא (ויקרא ג, ג) את כל החלב אשר על הקרב

דף מט עמוד ב

וגו׳ להביא חלב שעל גבי הדקין דברי רבי ישמעאל ר׳ עקיבא אומר להביא חלב שע״ג הקבה

ורמינהי את החלב אשר על הקרב ר״ש אומר מה חלב המכסה את הקרב קרום ונקלף אף כל קרום ונקלף ר״ע אומר מה חלב המכסה את הקרב תותב קרום ונקלף אף כל תותב קרום ונקלף

שלח רבין משמיה דר׳ יוחנן כך היא הצעה של משנה ואיפוך קמייתא

מאי חזית דאפכת קמייתא איפוך בתרייתא שאני הכא כיון דקתני מה דווקא

אי הכי כר׳ ישמעאל כר׳ עקיבא היא אמר רב נחמן בר יצחק שאמר משום אבותיו וליה לא ס״ל

אמר רב חלב טהור סותם טמא אינו סותם ורב ששת אומר אחד זה ואחד זה סותם

בעי רבי זירא חלב חיה מאי דוקא אמר חלב טהור סותם והאי נמי טהור הוא או דלמא משום דמהדק והאי לא מהדק

אמר אביי מאי תיבעי ליה נהי דשרי באכילה אהדוקי לא מהדק

ההוא נקב דסתמה חלב טמא דאתא לקמיה דרבא אמר רבא למאי ניחוש לה חדא דהא אמר רב ששת חלב טמא נמי סותם ועוד התורה חסה על ממונם של ישראל א״ל רב פפא לרבא רב ואיסורא דאורייתא ואת אמרת התורה חסה על ממונן של ישראל

מניומין כנדוקא איגלי ליה בסתקא דדובשא אתא לקמיה דרבא אמר רבא למאי ניחוש לה חדא דתנן שלשה משקים אסורים משום גילוי היין והמים והחלב ושאר כל המשקים מותרים ועוד התורה חסה על ממונם של ישראל א״ל רב נחמן בר יצחק לרבא ר׳ שמעון וסכנת נפשות ואת אמרת התורה חסה על ממונם של ישראל

רבי שמעון מאי היא דתניא חמשה אין בהם משום גילוי ציר וחומץ שמן ודבש ומורייס ר״ש אומר אף הן יש בהן משום גילוי וא״ר שמעון אני ראיתי נחש ששתה ציר בצידן אמרו לו שטיא הוה ואין מביאין ראיה מן השוטים

אמר ליה אודי לי מיהת בציר דהא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ורבנן כי הוה להו גילויא שדו ליה בציר אמר ליה אודי לי מיהא בדבש דרבי שמעון בן אלעזר קאי כוותיה דתניא וכן היה ר״ש בן אלעזר אוסר בדבש

אמר רב נחמן חלב העשוי ככובע אינו סותם היכא אמרי לה חיטי דכרכשא ואמרי לה טרפשא דליבא

אמר רבא שמעית מיניה דרב נחמן תרתי חימצא ובר חימצא חד סתים וחד לא סתים ולא ידענא הי מינייהו רב הונא בר חיננא ורב הונא בריה דרב נחמן אמר בר חימצא סתים חימצא לא סתים אמר רב טבות וסימניך יפה כח הבן מכח האב

הי חימצא והי בר חימצא ת״ש דאמר רב נחמן אינהו מיכל אכלי

דף נ עמוד א

ולדידן מיסתם נמי לא סתים

דאקשתא כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי דאייתרא

איכא דאמרי דאייתרא כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי דאקשתא

כי הא דאמר רב אויא אמר רבי אמי מקמצין וכן אמר רבי ינאי משום זקן אחד מקמצין אמר רב אויא הוה קאימנא קמיה דרבי אמי קמצו והבו ליה ואכל

שמעיה דרבי חנינא הוה קאי קמיה דרבי חנינא א״ל קמוץ הב לי דאיכול חזייה דהוי קמחסם אמר ליה בבלאה את גום שדי

תניא רשב״ג אומר בני מעיין שניקבו וליחה סותמתן כשרה מאי ליחה אמר רב כהנא שירקא דמעייא דנפיק אגב דוחקא

גמירי חבריא דרבי אבא מרבי אבא ומנו רבי זירא ואמרי לה חבריא דרבי זירא מר׳ זירא ומנו רבי אבא (אמר רבי אבא) בריה דרבי חייא בר אבא הכי אמר (רבי חייא בר אבא אמר) רבי יוחנן הלכה כרשב״ג בטרפה והלכה כרבי שמעון באבל

הלכה כרשב״ג בטרפה הא דאמרן כרבי שמעון באבל מאי היא דתנן כל שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהן

ממקום רחוק מונה לעצמו מכאן ואילך אפילו בא ממקום קרוב מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו ביום השביעי בא ממקום קרוב מונה עמהן

אמר מאן דהוא איזכי ואיסק ואגמרה לשמעתא מפומיה דמרה כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה דר׳ חייא בר אבא א״ל אמר מר הלכה כרשב״ג בטרפה א״ל הא אין הלכה אמרי

כרבי שמעון באבל מאי א״ל פלוגתא נינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה ורב נחמן אמר אין הלכה

ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטרפה והלכה כרבי שמעון באבל דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל

אמר רב שימי בר חייא מקיפים בבני מעיים

הנהו בני מעיים דאתו לקמיה דרבא אקפינהו ולא אידמו אתא רב משרשיא בריה ממשמש בהו ואידמו אמר ליה מנא לך הא אמר ליה כמה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתי לקמיה דמר אמר ליה חכים ברי בטרפות כרבי יוחנן

רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו מקיפים בריאה אמר רבא לא אמרן אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והלכתא אפילו מערוגה לערוגה מדקה לדקה ומגסה לגסה אבל לא מגסה לדקה ולא מדקה לגסה

אביי ורבא דאמרי תרוייהו מקיפין בקנה אמר רב פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא והלכתא אפילו מחוליא לחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא

אמר זעירי חלחולת שניקבה כשרה הואיל ויריכים מעמידות אותה וכמה אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן מקום הדבק ברובו שלא במקום הדבק במשהו

אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן אמר לאו מי אמינא לכו לא תתלו ביה

דף נ עמוד ב

בוקי סריקי הכי אמר רב נחמן מקום הדבק אפילו ניטל כולו כשר והוא שנשתייר בו כדי תפיסה וכמה אמר אביי כמלא בטדא בתורא:

הכרס הפנימי: אמר רב יהודה אמר רב העיד נתן בר שילא ריש טבחיא דצפורי לפני רבי משום רבי נתן אי זו היא כרס הפנימי סניא דיבי וכן אמר רבי יהושע בן קרחה סניא דיבי רבי ישמעאל אמר איסתומכא דכרסא

רב אסי אמר רבי יוחנן מקום צר יש בכרס ואיני יודע איזהו אמר רב נחמן בר יצחק נפל כרסא בבירא אמר רב אחא בר רב עוא אמר רב אסי מן המיצר ולמטה

רבי יעקב בר נחמני אמר שמואל מקום שאין בו מילת רבי אבינא אמר גניבא משמיה דרב טפח בוושט סמוך לכרס זו היא כרס הפנימית

אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר חנינא כל הכרס כולו זו היא כרס הפנימית ואיזהו כרס החיצון בשר החופה את רוב הכרס רבה בר רב הונא אמר מפרעתה מאי מפרעתה אמר רב אויא היכא דפרעי טבחי

בנהרדעא עבדי כרבה בר רב הונא א״ל רב אשי לאמימר כל הני שמעתתא מאי א״ל כולהו שייכן בדרבה בר רב הונא

ודרב אסי א״ר יוחנן מאי א״ל כבר פירשה רב אחא בר עוא ודרבי אבינא ודבני מערבא מאי א״ל הני ודאי פליגי:

רבי יהודה אומר בגדולה כו׳: אמר רבי בנימין בר יפת אר״א לא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש אלא כל שנקרע בה טפח ולא הוי רובא זו היא ששנינו בגדולה טפח רובא ולא הוי טפח זו היא ששנינו בקטנה ברובא

רובא ולא הוי טפח פשיטא לא צריכא דהויא טפח במשהו מהו דתימא עד דמיקרע בה טפח לא הוי טרפה קמ״ל

אמר גניבא אמר רבי אסי נקדרה כסלע טרפה שאם תמתח תעמוד על הטפח אמר רבי חייא בר אבא לדידי מפרשא לי מיניה דגניבא אמברא דנהרדעא כסלע כשרה יתר מכסלע טרפה וכמה יתר מכסלע אמר רב יוסף כגון דעיילן תלת קשייתא בציפא בדוחקא בלא ציפא ברווחא:

המסס ובית הכוסות: תנו רבנן מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדים טרפה נמצא עליה קורט דם

דף נא עמוד א

בידוע שלפני שחיטה לא נמצא עליה קורט דם בידוע שלאחר שחיטה

הגליד פי המכה בידוע ששלשה ימים קודם שחיטה לא הגליד פי המכה המוציא מחבירו עליו הראיה

ומאי שנא מכל נקובי דעלמא דאע״ג דליכא דם טריף מר התם ליכא מידי למיסרך הכא כיון דאיכא מחט אי איתא דקודם שחיטה הוא מיסרך הוה סריך

א״ל רב ספרא לאביי חזי מר האי צורבא מרבנן דאתא ממערבא ואמר רב עוירא שמני ואמר מעשה ובא לפני רבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד וטרפה שלח ליה לא אתא לגביה אזל הוא לגביה הוה קאי אאיגרא אמר ניחות מר וניתי לא נחית סליק הוא לגביה א״ל אימא לי גופא דעובדא היכי הוה

אמר ליה מפטיר כנסיות אנא לעילא מרבי רבה והוה רב הונא ציפוראה ורבי יוסי מדאה יושבין לפניו ובאת לפני רבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד והפכה רבי ומצא עליה קורט דם וטרפה ואמר אם אין שם מכה קורט דם מנין אמר ליה טרח טרייה להההוא גברא מתניתין היא המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ:

נפלה מן הגג: אמר רב הונא הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משום ריסוקי אברים

ההוא גדיא דהוו״ל לרבינא דחזא חושלא באיפומא דגר נפל מאיגרא לארעא אתיא לקמיה דרב אשי א״ל הא דאמר רב הונא הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משום ריסוקי אברים משום דאית לה מידי למסרך והאי לית ליה מידי למסרך או דלמא משום דאמדה נפשה והאי נמי אמדה נפשה

אמר ליה משום דאמדה נפשה והאי נמי אמדה נפשה

ההיא אימרתא דהוה בי רב חביבא דהוו שדרן כרעיה בתרייתא אמר רב יימר האי שיגרונא נקטיה מתקיף לה רבינא ודלמא חוט השדרה איפסיק בדקוה אשכחוה כרבינא ואפ״ה הלכתא כרב יימר שגרונא שכיח חוט השדרה לא שכיח

אמר רב הונא זכרים המנגחין זה את זה אין חוששין משום ריסוקי אברים אף ע״ג דמידוו וקיימי צימרא בעלמא הוא דנקט להו אי נפול לארעא ודאי חיישינן

אמר רב מנשי הני דכרי דגנבי גנבי אין חוששין משום ריסוק אברים מאי טעמא כי שדו להו אמתנייהו שדו להו כי היכי דלירהטי קמייהו אהדרינהו ודאי חיישינן והני מילי דאהדרינהו מחמת יראה אבל מחמת תשובה תשובה מעלייתא הוא דעבדי

אמר רב יהודה אמר רב הכה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה על זנבה והלכה לה כלפי ראשה כנגד כל השדרה כולה אין חוששין משום ריסוקי אברים ואי שלים חוטרא אפלגי דגבא חיישינן ואי אית בה קיטרי חיישינן ואי מחיי אפסקיה חיישינן

אמר ר״נ בית הרחם אין בו משום ריסוקי אברים א״ל רבא לר״נ תניא דמסייע לך תינוק בן יום אחד

דף נא עמוד ב

מטמא בזיבה ואי ס״ד יש בו משום ריסוקי אברים איקרי כאן מבשרו ולא מחמת אונסו

הכא במאי עסקינן כגון שיצא דרך דופן

ת״ש עגל שנולד בי״ט שוחטין אותו בי״ט ה״נ כגון שיצא דרך דופן

ת״ש ושוין שאם נולד הוא ומומו עמו שזה מן המוכן וכי תימא ה״נ שיצא דרך דופן דרך דופן מי קדוש והא א״ר יוחנן מודה היה ר״ש לענין קדשים שאינו קדוש

הב״ע שהפריס על גבי קרקע

ואמר ר״נ בית המטבחים אין בו משום ריסוקי אברים

ההוא תורא דנפל ואישתמע קל נגיחותיה על רב יצחק בר שמואל בר מרתא שקל משופרי שופרי אמרי ליה רבנן מנא לך הא א״ל הכי אמר רב צפרניו נועץ עד שמגיע לארץ

א״ר יהודה אמר רב עמדה אינה צריכה מעת לעת בדיקה ודאי בעיא הלכה אינה צריכה בדיקה רב חייא בר אשי אמר אחת זו ואחת זו צריכה בדיקה

אמר רב ירמיה בר אחא אמר רב פשטה ידה לעמוד אע״פ שלא עמדה עקרה רגלה להלך אע״פ שלא הלכה ורב חסדא אמר ניערה לעמוד אע״פ שלא עמדה

(והלכתא היכא דנפלה מן הגג בדלא ידעה ועמדה ולא הלכה צריכה בדיקה ואינה צריכה מעת לעת ואם הלכה אפילו בדיקה נמי לא צריכה)

אמר אמימר משמיה דרב דימי מנהרדעא נפולה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים אמר ליה מר זוטרא הכי אמרינן משמיה דרב פפא צריכה בדיקה כנגד בית החלל כולו

א״ל הונא מר בר בריה דרב נחמיה לרב אשי סימנין מאי א״ל סימנין קשין הן אצל נפילה

אמר רב יהודה אמר שמואל עוף שנחבט על פני המים כיון ששט מלא קומתו דיו ולא אמרן אלא ממטה למעלה אבל מלמעלה למטה מיא הוא דאשפלו ואי מיא קיימי לית לן בה ואי שדא ציבי וקדמיה הא קדמיה

גלימא מתיח חיישינן דלא מתיח לא חיישינן עוף ומעופף לא חיישינן איזלא ומקרבי קיטרי חיישינן לא מקרבי קיטרי לא חיישינן

כיתנא דעביד בטוני חיישינן דהאי גיסא ודהאי גיסא לא חיישינן אסורייתא חיישינן כיתנא דדייק ונפיץ לא חיישינן דייק ולא נפיץ חיישינן דעביד ביזרי כיון דאיכא ביה קטרי חיישינן דקתא חיישינן דקדקתא לא חיישינן

נברא חיישינן תימחתא לא חיישינן קיטמא נהילא חיישינן לא נהילא לא חיישינן

דף נב עמוד א

חול הדק לא חיישינן חול הגס חיישינן אבק דרכים חיישינן תיבנא ועביד בזגא חיישינן לא עביד בזגא לא חיישינן

חיטי וכל דמינייהו חיישינן שערי וכל דמינייהו חיישינן כל מיני קטניות אין בהם משום ריסוקי אברים לבר מן רוביא חימצי אין בו משום ריסוק אברים חפצי יש בו משום ריסוק אברים כללא דמלתא כל מידי דמשריק אין בו משום ריסוק אברים לא משריק יש בו משום ריסוק אברים

דבוק רב אשי שרי אמימר אסר בחד גפא דכולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי בתרי גפי מאן דאסר אמר לך היכי ניקום ומאן דשרי אמר לך אפשר דניקום אעיקבי דגפי

ואיכא דאמרי בתרי גפי כ״ע לא פליגי דאסיר כי פליגי בחד גפא מאן דשרי אמר לך אפשר דפרח בחד גפא ומאן דאסר כיון דבהאי לא מצי פרח בהאי נמי לא מצי פרח והילכתא בתרי גפי אסיר בחד גפא שרי:

נשתברו רוב צלעותיה: תנו רבנן אלו הן רוב צלעות שש מכאן ושש מכאן או אחת עשרה מכאן ואחת מכאן

אמר זעירי ומחציין כלפי שדרה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ובצלעות גדולות שיש בהן מוח

אמר עולא בן זכאי אמר נעקרו ברוב צד אחד נשתברו ברוב שני צדדין רבי יוחנן אמר בין נעקרו בין נשתברו ברוב שני צדדין

אמר רב נעקרה צלע וחוליא עמה טרפה אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב נעקרה צלע מכאן וצלע מכאן וחוליא קיימת מהו אמר להו גיסטרא קאמריתו

והא רב נמי גיסטרא קאמר כי קאמר רב צלע בלא חוליא

והא צלע וחוליא קאמר צלע וחצי חוליא

מכלל דרב כהנא ורב אסי צלע בלא חוליא אמרי ואמר להו גיסטרא קאמריתו והאמר עולא בן זכאי אמר נעקרו ברוב צד אחד נשתברו ברוב שני צדדין

אמר לך התם זה שלא כנגד זה הכא זה כנגד זה

והאמר רבי יוחנן ברוב שני צדדין וברוב שני צדדין אי אפשר דלא קיימא חד מינייהו זה כנגד זה

התם בוכנא בלא אסיתא הכא בוכנא ואסיתא

אי הכי היינו דרב לא שמיע להו דרב

וליבעו מיניה כדרב סברי ליבעי מיניה חדא דפריש לן תרתי דאי בעינן מיניה חדא הניחא אי אמר לן טרפה כל שכן תרתי אי אמר לן כשרה אכתי תרתי קא מיבעיא לן

אי הכי השתא נמי דקא בעי מיניה תרתי הניחא אי אמר להו כשרה כל שכן חדא ואי אמר להו טרפה אכתי חדא מיבעיא להו

סברי אם כן מירתח קא רתח חדא טרפה תרתי מיבעיא

והא קא אמרי ליה ולא רתח כיון דקאמר להו גיסטרא קאמריתו היינו ריתחיה

אמר רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל נעקרה צלע מעיקרה וגולגולת שנחבסה ברובה ובשר החופה את רוב הכרס ברובו טרפה

נעקרה צלע מעיקרה טרפה ורמינהו

דף נב עמוד ב

כמה חסרון בשדרה בית שמאי אומרים שתי חוליות ובית הלל אומרים חוליא אחת ואמר רב יהודה אמר שמואל וכן לטרפה

הכא צלע בלא חוליא התם חוליא בלא צלע

בשלמא צלע בלא חוליא משכחת לה אלא חוליא בלא צלע היכי משכחת לה בשילהי כפלי

מתקיף לה רב אושעיא ולתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אמר ליה רב כי איתשיל לענין טומאה איתשיל דהוו להו בית שמאי לחומרא:

וגולגולת שנחבסה ברובה: בעי רבי ירמיה רוב גובהה או רוב היקיפה תיקו:

ובשר החופה רוב הכרס ברובו: בעי רב אשי ברוב קרוע או ברוב נטול

תפשוט ליה מדתנן כרס הפנימית שניקבה או שנקרע רוב החיצונה ואמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר׳ חנינא כל הכרס כולו זו היא כרס הפנימי ואי זהו כרס החיצונה בשר החופה את רוב הכרס

מידי הוא טעמא אלא לשמואל (הכי אמר) רבי יעקב בר נחמני אמר שמואל מקום שאין בו מילת:

ודרוסת הזאב: אמר רב יהודה אמר רב בבהמה מן הזאב ולמעלה ובעופות מן הנץ ולמעלה

למעוטי מאי אילימא למעוטי חתול תנינא ודרוסת הזאב וכי תימא הא קא משמע לן דזאב בגסה נמי דריס והא תנן רבי יהודה אומר דרוסת הזאב בדקה ודרוסת ארי בגסה

וכי תימא רבי יהודה מפלג פליג והאמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעא לא בא רבי יהודה אלא לפרש דברי חכמים

גברא אגברא קא רמית איבעית אימא לעולם למעוטי חתול מהו דתימא אורחא דמלתא קתני קא משמע לן

אמר רב עמרם אמר רב חסדא דרוסת חתול ונמייה בגדיים וטלאים דרוסת חולדה בעופות מיתיבי דרוסת חתול נץ ונמייה עד שתינקב לחלל אבל דרוסה לית להו

ותסברא נץ לא דריס והתנן ודרוסת הנץ הא לא קשיא כאן בעופות כאן בגדיים וטלאים

מכל מקום לרב חסדא קשיא הוא דאמר כי האי תנא דתניא בריבי אומר לא אמרו אין דרוסה אלא במקום שאין מצילין אבל במקום שיש מצילין יש דרוסה

ובמקום שאין מצילין אין דרוסה והא ההיא תרנגולת דהואי בי רב כהנא דרהט חתול בתרה ועל לאידרונא ואיתחיד דשא באפיה ומחייה לדשא בסיחופיה ואשתכח עלה חמשה קורטי דמא

הצלת עצמה נמי כהצלת אחרים דמי ורבנן זיהרא אית ליה ולא קלי זיהריה

איכא דאמרי הא מני בריבי היא דתניא בריבי אומר לא אמרו יש דרוסה אלא במקום שיש מצילין אבל במקום שאין מצילין אין דרוסה

ובמקום שאין מצילין אין דרוסה והא ההיא תרנגולת דהואי בי רב כהנא דרהט חתול בתרה ועל לאידרונא ואיתחיד דשא באפיה ומחייה לדשא בסיחופיה ואישתכח עליה חמשה קורטי דמא הצלת עצמה נמי כהצלת אחרים דמיא

בעא מיניה רב כהנא מרב

דף נג עמוד א

יש דרוסה לחתול או אין דרוסה לחתול א״ל אף לחולדה יש דרוסה יש דרוסה לחולדה או אין דרוסה לחולדה א״ל אף לחתול אין דרוסה

לחתול ולחולדה יש להן דרוסה או אין להן דרוסה א״ל לחתול יש דרוסה לחולדה אין דרוסה

ול״ק הא דא״ל אף לחולדה יש דרוסה בעופות הא דא״ל אף לחתול אין דרוסה באימרי רברבי הא דא״ל לחתול יש דרוסה לחולדה אין דרוסה בגדיים וטלאים

בעי רב אשי שאר עופות טמאין יש להן דרוסה או אין להן דרוסה א״ל רב הלל לרב אשי כי הוינן בי רב כהנא אמר שאר עופות טמאין יש להן דרוסה

והאנן תנן ודרוסת הנץ בעוף הדק דרוסת הנץ בדכוותיה ואינך בדזוטרא מינייהו ואיכא דאמרי דרוסת הנץ בדרבי מיניה ואינך בדכוותייהו

אמר רב כהנא משמיה דרב שימי בר אשי אין דרוסה לשועל איני והא כי אתא רב דימי אמר מעשה ודרס שועל רחל במרחץ של בית היני ובא מעשה לפני חכמים ואמרו יש דרוסה אמר רב ספרא ההיא חתול הוה

איכא דאמרי אמר רב כהנא משמיה דרב שימי בר אשי יש דרוסה לשועל איני והא כי אתא רב דימי אמר מעשה ודרס שועל רחל במרחץ של בית היני ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין דרוסה אמר רב ספרא ההוא כלב הוה אמר רב יוסף נקטינן אין דרוסה לכלב

אמר אביי נקטינן אין דרוסה אלא ביד לאפוקי רגל דלא אין דרוסה אלא בצפורן לאפוקי שן דלא אין דרוסה אלא מדעת לאפוקי שלא מדעת דלא אין דרוסה אלא מחיים לאפוקי לאחר מיתה דלא

אמרי השתא שלא מדעת אמרת לא לאחר מיתה מיבעיא לא צריכא דדריס ופסקוה לידיה מהו דתימא בהדי דדריס שדי זיהריה קמ״ל בהדי דשליף שדי זיהריה

אמר רבה בר רב הונא אמר רב ארי שנכנס לבין השוורים ונמצא צפורן בגבו של אחד מהן אין חוששין שמא ארי דרסו מאי טעמא רוב אריות דורסין ומיעוטן אין דורסין וכל הדורס אין צפרנו נשמטת וזאת הואיל וצפורן יושבת לו בגבו אימר בכותל נתחכך

אדרבה רוב שוורים מתחככין ומיעוטן אין מתחככין וכל המתחכך אין צפורן יושבת לו בגבו וזה הואיל וצפורן יושבת לו בגבו אימר ארי דרסו

איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי אוקי מילתא אחזקיה הו״ל ספק דרוסה ורב לטעמיה דאמר אין חוששין לספק דרוסה

אמר אביי לא אמרן אלא צפורן אבל מקום צפורן חוששין וצפורן נמי לא אמרן אלא לחה אבל יבשה עבדה דמשתמטא

ולחה נמי לא אמרן אלא חדא אבל תרתי ותלת חיישינן והוא דקיימא בדרא דסיחופיה

איתמר רב אמר אין חוששין לספק דרוסה ושמואל אמר חוששין לספק דרוסה

דכולי עלמא ספק על ספק לא על אימא לא על ספק כלבא ספק שונרא אימא כלבא על שתיק ואיתוב בינייהו אימר שלמא שוי קטע רישיה דחד מינייהו נח מריתחיה איהו קא מעואי ואינהו קמקרקרן בעותי קא מבעתי

דף נג עמוד ב

אהדדי כי פליגי דאיהו קא שתיק ואינהו קמקרקרן מר סבר מעשה קא עביד בהו ומר סבר מחמת בעתותיה הוא דקא עבדן

אמר אמימר הלכתא חוששין לספק דרוסה א״ל רב אשי לאמימר האי דרב מאי א״ל לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי

ואי בעית אימא הדר ביה רב לגבי דשמואל דההוא שרקפא דספק דרוסות דאתא לקמיה דרב שדרינהו לקמיה דשמואל חנקינהו ושדנהו בנהרא ואי ס״ד לא הדר ביה לישרינהו

אלא מאי הדר ביה ליסרינהו אלא אתריה דשמואל הוה

למה לי למיחנקינהו לישדינהו הכי בנהרא מפרחן וסלקן

ולשהינהו שנים עשר חודש אתי בהו לידי תקלה וליזבנינהו לעובדי כוכבים אתו לזבנינהו לישראל

וליחנקינהו ולישדינהו לאשפה וליטעמיך נישדינהו לכלבים אלא לפרסומי מלתא דאיסורא

ההוא בר אווזא דהוה בי רב אשי על לביני קניא נפק אתא כי ממסמס קועיה דמא אמר רב אשי לא אמרינן ספק כלבא ספק שונרא אימר כלבא ה״נ ספק קניא ספק שונרא אימר קניא מחייה

אמרי בני רבי חייא דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים

אמר רב יוסף הא דבני ר׳ חייא כבר פירשה שמואל דאמר שמואל משום ר׳ חנינא בן אנטיגנוס דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים

בעי אילפא יש דרוסה לסימנים או אין דרוסה לסימנים א״ר זירא הא דבעי אילפא כבר פירשה רב חנן בר רבא דאמר רב חנן בר רבא אמר רב דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בית החלל כולו ואפילו בסימנין

בעי אילפא סימנין שנדלדלו בכמה אמר רבי זירא הא דבעי אילפא כבר פירשה רבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר חנה אמר שמואל סימנים שנדלדלו ברובן

בעי רב אמי המסמסה מהו א״ר זירא הא דבעי רב אמי כבר פירשה רב יהודה דאמר רב יהודה אמר רב בדרוסה עד שיאדים בשר כנגד בני מעיים נתמסמס הבשר רואין אותו כאילו אינו

ה״ד נתמסמס אמר רב הונא בריה דרב יהושע כל שהרופא גורדו ומעמידו על בשר חי אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אייתו קמן ההיא ריאה דכי הוו מיתבי לה יתבה שפיר וכי הוו מדלו לה הוה (תלחה ונפלה תילחי תילחי) וטריפנא לה מדרב הונא בריה דרב יהושע

רב נחמן אמר בקוץ עד שתינקב לחלל בדרוסה משיאדים בשר כנגד בני מעיים רב זביד מתני הכי בדרוסה משיאדים בשר כנגד בני מעיים בסימנים עד שיאדימו סימנים עצמם

אמר רב פפי בעי רב ביבי בר אביי

דף נד עמוד א

ושט נקובתו במשהו דרוסתו במשהו קנה נקובתו בכאיסר דרוסתו בכמה בתר דבעיא הדר פשטה אחד זה ואחד זה במשהו מאי טעמא זיהריה מקלא קלי ואזיל

יתיב רב יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב נחמן ויתיב וקאמר דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים (ר״נ אמר) האלהים מורי בה רב מכפא ועד אטמא

מאי כפא אילימא כפא דידא היינו כנגד בני מעיים אלא מכפא דמוחא עד אטמא

כי סליק רב חייא בר יוסף אשכחינהו לרבי יוחנן וריש לקיש דיתבי וקאמרי דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים אמר להו האלהים מורי בה רב מכפא ועד אטמא א״ל ריש לקיש מנו רב ומנו רב ולא ידענא ליה

א״ר יוחנן ולא נהירא ליה לאותו תלמיד ששימש את רבי רבה ור׳ חייא והאלהים כל אותן שנים ששימש אותו תלמיד בישיבה אני שמשתי בעמידה ומאן גבר הוא גבר בכולא

מיד פתח ריש לקיש ואמר ברם זכור אותו האיש לטוב שאמרו שמועה מפיו שמוטה ושחוטה כשרה שאי אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטה

ור׳ יוחנן אומר יביא ויקיף

אמר רב נחמן לא שנו אלא שלא תפס בסימנים אבל תפס בסימנים ושחט אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטה:

זה הכלל: לאתויי מאי לאתויי שב שמעתתא

דבי יוסף רישבא מחו בגידא נשיא וקטלי אתו לקמיה דרבי יהודה בן בתירא אמר להו וכי להוסיף על הטרפות יש אין לך אלא מה שמנו חכמים

רב פפא בר אבא רישבא מחו בכוליא וקטלי אתו לקמיה דרבי אבא אמר להו וכי להוסיף על הטרפות יש אין לך אלא מה שמנו חכמים

והא קא חזינן דקא מתה גמירי דאי בדרי לה סמא חייא:

מתני׳ ואלו כשרות בבהמה ניקבה הגרגרת או שנסדקה עד כמה תחסר רשב״ג אומר עד כאיסר האיטלקי נפחתה הגולגולת ולא ניקב קרום של מוח ניקב הלב ולא לבית חללו נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה ניטלה הכבד ונשתייר הימנה כזית

המסס ובית הכוסות שניקבו זה לתוך זה ניטל הטחול ניטלו הכליות ניטל לחי התחתון ניטלה האם שלה וחרותה בידי שמים הגלודה רבי מאיר מכשיר וחכמים פוסלין:

גמ׳ אתמר רבי יוחנן אמר אלו טרפות דוקא ור׳ שמעון בן לקיש אמר אלו כשרות דוקא

במאי קא מיפלגי בדרב מתנא דאמר רב מתנא האי בוקא דאטמא דשף מדוכתיה טרפה ר׳ יוחנן אמר אלו טרפות דוקא תנא טרפות ותנא זה הכלל

דף נד עמוד ב

וחזייה לדרב מתנא דאתיא בזה הכלל מאי טעמא דמיא לנטולי תנא אלו טרפות הני הוא דטרפה הא דרב מתנא כשרה

ור׳ שמעון בן לקיש אמר אלו כשרות דוקא תנא טרפות ותנא זה הכלל וחזייה לדרב מתנא דלא אתיא בזה הכלל מ״ט לאו לנקובי דמיא ולא לפסוקי דמיא ולנטולי נמי לא דמיא תנא אלו כשרות הני הוא דכשרות הא דרב מתנא טרפה

גופא אמר רב מתנא האי בוקא דאטמא דשף מדוכתיה טרפה ורבא אמר כשרה ואי איפסיק ניביה טרפה והלכתא איפסיק נמי כשרה עד דמתעכלא אתעכולי:

עד כמה תחסר [וכו׳]: אמר זעירי אתון דלא מיתחמי לכון שיעורא שיעוריה בדינרא קורדינאה והוי כפשיטא זוטרתי ומשתכחא ביני פשיטי דפומבדיתא

אמר רבי חנא פתוראה עילא מינאי הוה קאי בר נפחא ובעא מיני דינרא קורדינאה לשערי ביה טריפתא ובעי למיקם מקמיה ולא שבקני אמר לי שב בני שב אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפני תלמידי חכמים בשעה שעסוקין במלאכתם

ולא והתנן כל בעלי אומניות עומדים מפניהם ושואלין בשלומן ואומרין להם אחינו אנשי מקום פלוני בואכם בשלום

אמר רבי יוחנן מפניהם עומדין מפני תלמידי חכמים אין עומדין אמר רבי יוסי בר אבין בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי מפניהם עומדין מפני תלמידי חכמים אין עומדין

ממאי דילמא כדי שלא תהא נמצא מכשילן לעתיד לבא

אמר רב נחמן כסלע כיתר מכסלע כאיסר כיתר מכאיסר

אלמא קסבר רב נחמן עד ולא עד בכלל

איתיביה רבא לרב נחמן חבל היוצא מן המטה עד חמשה טפחים טהור מאי לאו חמשה כלמטה לא חמשה כלמעלה

ת״ש מה׳ ועד עשרה טמא מאי לאו עשרה כלמטה לא עשרה כלמעלה

תא שמע הדקין שבכלי חרס הן וקרקרותיהן ודופנותיהם יושבין שלא מסומכין

דף נה עמוד א

שיעורן בכדי סיכת קטן ועד לוג מאי לאו לוג כלמטה לא לוג כלמעלה

ת״ש מלוג עד סאה ברביעית מאי לאו סאה כלמטה לא סאה כלמעלה

ת״ש מסאה ועד סאתים בחצי לוג מאי לאו סאתים כלמטה לא סאתים כלמעלה

והתניא לוג כלמטה סאה כלמטה סאתים כלמטה

התם לחומרא דא״ר אבהו א״ר יוחנן כל שיעורי חכמים להחמיר חוץ מכגריס של כתמים להקל

דיקא נמי דקתני עלה דההיא חמשה כלמעלה עשרה כלמטה:

ניטל הטחול: אמר רב עוירא משמיה דרבא לא שנו אלא ניטל אבל ניקב טרפה

מתיב רבי יוסי בר אבין ואיתימא ר׳ יוסי בר זבידא חותך מעובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה הא בהמה גופא שריא

הוא הדין דאפילו בהמה נמי אסירא איידי דתנא רישא מותר באכילה תנא נמי סיפא אסור באכילה ואיבעית אימא ניקב לחוד ונחתך לחוד:

ניטלו הכליות: אמר רכיש בר פפא משמיה דרב לקתה בכוליא אחת טרפה אמרי במערבא והוא דמטאי לקותא

דף נה עמוד ב

למקום חריץ והיכא מקום חריץ לחיורא דתותי מתני א״ר נחוניא שאילתינהו לכולהו טרופאי דמערבא ואמרו לי הלכתא כרכיש בר פפא ולית הלכתא כרב עוירא

(דרב עוירא נמי) לא אמרן אלא בקולשיה אבל בסומכיה טרפה ואי אישתייר ביה כעובי דינר זהב כשרה

אמרי במערבא כל הפוסל בריאה כשר בכוליא שהרי נקב פסול בריאה וכשר בכוליא וכל שכן היכא דכשר בריאה כשר בכוליא

מתקיף לה ר׳ תנחומא וכללא הוא והרי מוגלא דכשר בריאה ופסול בכוליא והרי מים זכין דכשרים הכא והכא אלא אמר רב אשי טרפות קא מדמית להדדי אין אומרים בטרפות זו דומה לזו שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיתה

ומים זכין כשרים לא אמרן אלא דצילי אבל עכירי טרפה וכי צילי נמי לא אמרן אלא דלא סריח אבל סריח טרפה

הכוליא שהקטינה בדקה עד כפול בגסה עד כענבה בינונית:

(ניטל לחי התחתון: א״ר זירא לא שנו אלא שיכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה טרפה):

ניטלה האם שלה: תנא היא האם היא טרפחת והיא שלפוחית:

וחרותה בידי שמים כשרה: תנו רבנן איזוהי חרותה כל שצמקה ריאה שלה בידי שמים כשרה בידי אדם טרפה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בידי כל הבריות

איבעיא להו רבי שמעון בן אלעזר אירשא קאי ולקולא או אסיפא קאי ולחומרא

תא שמע דתניא חרותה בידי אדם טרפה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בידי כל הבריות

רבה בר בר חנה הוה קאזיל במדברא אשכח הנהו דיכרי דצמיק ריאה דידהו אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה בקייטא אייתי משיכלי חיורי ומלינהו מיא קרירי ואנחינהו מעת לעת אי הדרן בריין בידי שמים היא וכשרה ואי לא טרפה בסיתוא אייתי משיכלי שיחומי ומלינהו מיא פשורי ואנחינהו מעת לעת אי הדרא בריא כשרה ואי לא טרפה:

הגלודה: תנו רבנן הגלודה רבי מאיר מכשיר וחכמים פוסלים וכבר העיד אלעזר ספרא ויוחנן בן גודגדא על הגלודה שפסולה אמר רבי שמעון בן אלעזר חזר בו רבי מאיר

מכלל דלרבי שמעון בן אלעזר פליג רבי מאיר בגלודה והתניא אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו ר״מ וחכמים על הגלודה שפסולה וכבר העיד רבי אושעיא בנו של רבי יהודה הבשם לפני רבי עקיבא משום רבי טרפון על הגלודה שפסולה ואם נשתייר בו כסלע כשרה אמר רב נחמן בר יצחק מאי לא נחלקו לא עמד רבי מאיר במחלוקתו:

אמר מר אם נשתייר בו כסלע כשרה היכא אמר רב יהודה אמר שמואל על פני השדרה כולה

איבעיא להו דאריך וקטין דכי מצרף לה הוי כסלע או דלמא ברוחב סלע על פני השדרה כולה תא שמע דפריש רבי נהוראי משמיה דשמואל ברוחב כסלע על פני כל השדרה כולה

רבה בר בר חנה אמר ראשי פרקים רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר ברבי ינאי אמר מקום טיבורו

בעי רבי ינאי בר׳ ישמעאל ניטל מקום השדרה וכולו קיים ניטל מקום טיבורו וכולו קיים ניטלו ראשי פרקים וכולו קיים מאי תיקו

אמר רב כל העור כולו מציל בגלודה חוץ מעור בית הפרסות ורבי יוחנן אמר אפילו עור בית הפרסות נמי מציל

בעא מיניה רבי אסי מרבי יוחנן עור בית הפרסות מהו שיציל בגלודה אמר ליה מציל אמר ליה למדתנו רבינו אלו שעורותיהן כבשרן עור בית הפרסות אמר ליה אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה

דתניא השוחט את העולה להקטיר כזית מעור של תחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת

אליעזר בן יהודה איש איבלים אמר משום רבי יעקב וכן היה רבי שמעון בן יהודה (איש) עיכוס אומר משום רבי שמעון אחד עור בית הפרסות ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור של תחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה אלו שעורותיהן כבשרן

דף נו עמוד א

להביא עור בית הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת:

מתני׳ ואלו טרפות בעוף נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת הכתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טרפה ניקב הקורקבן ניקבו הדקין נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם ירוקים פסולים אם אדומים כשרים דרסה וטרפה בכותל או שריצצתה בהמה ומפרכסת ושהתה מעת לעת ושחטה כשרה:

גמ׳ רב ושמואל ולוי דאמרי מכניס ידו לפנים ובודק אם מבצבץ ועולה טרפה ואם לאו כשרה

הניחא למאן דאמר עד דמנקיב קרמא תתאה אלא למאן דאמר אינקיב עילאה אע״ג דלא אינקב תתאה ניחוש דלמא עילאה אינקיב תתאה לא אינקיב אי איתא דאינקיב עילאה תתאה אגב רוככיה מיפקע פקע

אמר זעירי אין בדיקה לחולדה מפני ששיניה דקות וכי שיניה דקות מאי הוי אמר רב אושעיא מפני ששיניה דקות ועקומות

כי סליק לנהרדעא שלח להו דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידי ברם כך אמרו משמיה דרבי שמעון בן לקיש בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר ורבי יוחנן אמר אף במסמר

ובפלוגתא דר״י ורבי נחמיה חד בדיק בידא וחד בדיק במחטא מאן דבדיק בידא אמר ליה למאן דבדיק במחטא עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל אמר ליה מאן דבדיק במחטא למאן דבדיק בידא עד מתי אתה מאכיל לישראל נבלות

נבלות והא שחוטה היא אלא טרפות שמא ניקב קרום של מוח

תסתיים דרבי יהודה הוא דבדיק בידא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יהודה בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר נשבר העצם אע״פ שלא ניקב קרום של מוח תסתיים

הא גופא קשיא אמרת בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר אלמא אית ליה בדיקותא והדר תני נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח אלמא לית ליה בדיקותא סיפא אתאן לעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום סלקא דעתך אלא הואיל וקרומו רך

אמר ליה רב נחמן לרב ענן מר אמר שמואל בדיק בידא ומכשר והונא חברין אמר רב בדיק בידא ומכשר והתני לוי טרפות שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע״פ שלא ניקב קרום של מוח אמר ליה ההוא בעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום ס״ד אלא הואיל וקרומו רך

ההיא תרנגולתא דהואי בי רב חנא שדרה לקמיה דרב מתנא נשבר העצם ולא ניקב קרום של מוח הואי ואכשרה א״ל והתני לוי טרפות שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע״פ שלא ניקב קרום של מוח אמר ליה התם בעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום ס״ד אלא אימא הואיל וקרומו רך

רב שיזבי בדיק בשימשא רב יימר בדיק במיא רב אחא בר יעקב בדיק

דף נו עמוד ב

בגילא דחיטתא

אמר רב שיזבי הני אווזי דידן כעוף של מים דמיין:

נפלה לאור: אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן יהושע שיעור ירוקתן כשיעור נקובתן במשהו מה נקובתן במשהו אף ירוקתן במשהו

בעא מיניה רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי מריב״ל הוריקה כבד כנגד בני מעיים מהו אמר ליה טרפה ולא יהא אלא ניטלה אמר רבא כיון שהוריקה כבד כנגד בני מעיים בידוע שנפלה לאור ונחמרו בני מעיים וטרפה:

ריב״ל הויא ליה ההיא תרנגולת שדריה לקמיה דר׳ אלעזר הקפר בריבי א״ל ירוקין הוו ואכשרה והאנן תנן ירוקין פסולין לא אמרו ירוקין פסולין אלא בקורקבן בלב ובכבד תניא נמי הכי באלו בני מעיים אמרו בקורקבן בלב ובכבד

רבי יצחק בר יוסף הוה ליה ההוא תרנגולתא שדרה לקמיה דרבי אבהו וא״ל אדומין הוו וטרפה והאנן תנן אדומין כשרים אמר ליה אדומין שהוריקו וירוקין שהאדימו טרפה לא אמרו אדומין כשרים אלא בלב בקורקבן ובכבד

אמר רב שמואל בר חייא אמר רבי מני אדומין שהוריקו ושלקן וחזרו והאדימו כשרין מאי טעמא קוטרא עייל בהו אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נאמר אדומין שלא הוריקו ושלקן והוריקו טרפה מאי טעמא איגלאי בהתייהו אמר רב אשי הלכך לא ליכול אינש אלא בשלקא ולא היא אחזוקי ריעותא לא מחזקינן:

דרסה וטרפה בכותל: א״ר אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר בר׳ ינאי אחת זו ואחת זו צריכה בדיקה:

מתני׳ ואלו כשרות בעוף ניקבה הגרגרת או שנסדקה הכתה חולדה על ראשה מקום שאינו עושה אותה טרפה ניקב הזפק רבי אומר אפילו ניטל יצאו בני מעיה ולא ניקבו נשתברו גפיה נשתברו רגליה נמרטו כנפיה רבי יהודה אומר אם נטלה הנוצה פסולה:

גמ׳ תנו רבנן מעשה ברבי סימאי ורבי צדוק שהלכו לעבר שנה בלוד ושבתו באונו והורו בטרפחת כרבי בזפק

איבעיא להו הורו בטרפחת לאיסורא כרבי בזפק להתירא או דילמא הורו בטרפחת להתירא כרבי בזפק אבל כרבי בזפק לא סבירא להו תיקו

אמר רבה ואיתימא רבי יהושע בן לוי גגו של זפק נידון כווושט היכא אמר רב ביבי בר אביי כל שנמתח עמו:

יצאו בני מעיה: אמר רבי שמואל בר רב יצחק לא שנו אלא שלא היפך בהן אבל היפך בהן טרפה דכתיב (דברים לב, ו) הוא עשך ויכוננך מלמד שברא הקב״ה כוונניות באדם שאם נהפך אחת מהן אינו יכול לחיות

תניא היה רבי מאיר אומר הוא עשך ויכוננך כרכא דכולה ביה ממנו כהניו ממנו נביאיו ממנו שריו ממנו מלכיו שנאמר (זכריה י, ד) ממנו פנה ממנו יתד וגו׳

ההוא ארמאה דחזייה להההוא גברא דנפל מאיגרא לארעא פקעיה כרסיה ונפוק מעייניה אתייה לבריה ושחטיה קמיה

דף נז עמוד א

באחוזת עינים אינגיד ואיתנח עול למעייניה וחייטיה לכרסיה:

נשתברו רגליה: ההוא צנא דאינקורי דאתיא לקמיה דרבא בדקיה רבא בצומת הגידין ואכשריה

אמר רב יהודה אמר רב שמוטת יד בבהמה כשרה (שמוטת ירך בבהמה טרפה) שמוטת ירך בעוף טרפה שמוטת גף בעוף טרפה חיישינן שמא ניקבה הריאה ושמואל אמר תיבדק וכן אמר ר׳ יוחנן תיבדק

חזקיה אמר אין ריאה לעוף ור׳ יוחנן אמר יש לו וישנה כעלה של וורד בין אגפים מאי אין ריאה לעוף אילימא דלית ליה כלל והא קא חזינא דאית ליה אלא דלא מיטריף ביה והתני לוי טרפות שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע״פ שלא ניקב קרום של מוח

אלא אין לו לא לינפל ולא ליחמר מ״ט אמר רב חנה הואיל ורוב צלעותיה מגינות עליה

והא מדא״ר יוחנן יש לו וישנה כעלה של וורד בין אגפיים מכלל דחזקיה סבר דלית ליה אלא אמרי במערבא משמיה דר׳ יוסי ברבי חנינא מדבריו של בריבי ניכר שאינו בקי בתרנגולין

אמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשרה א״ל רבה בר רב הונא לרב הונא והא רבנן דאתו מפומבדיתא אמרו רב יהודה משמיה דרב אמר שמוטת ירך בעוף טרפה אמר ליה ברי נהרא נהרא ופשטיה

אזל רבי אבא אשכחיה לרב ירמיה בר אבא דקא בדיק בצומת הגידין אמר ליה למה ליה למר כולי האי והא רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשרה אמר ליה אנא מתניתין ידענא בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה וכן שניטל צומת הגידין ואמר רב עלה וכן בעוף

אי הכי קשיא דרב אדרב אישתיק אמר ליה דלמא שני לה בין שמוטה לחתוכה א״ל ואת מפרשת שמעתתיה דרב בפירוש אמר רב שמוטה כשר׳ חתוכה פסולה ואל תתמה שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיתה

כי סליק ר׳ אבא אשכחיה לרבי זירא דיתיב וקאמר אמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף טרפה אמר ליה חיי דמר מיומא דסליק מר להכא

דף נז עמוד ב

הוה לן פתחון פה קמיה דרב הונא ושאילניה ואמר לן שמוטת ירך בעוף כשירה

ואשכחתיה נמי לרבי ירמיה בר אבא דיתיב וקא בדיק בצומת הגידין ואקשי ליה לא סבר לה מר הא דאמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשרה א״ל אנא מתניתין ידענא בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה וכן שניטל צומת הגידין ואמר רב עלה וכן בעוף

ואמרי ליה אי הכי קשיא דרב אדרב אישתיק ואקשי ליה ודלמא שני ליה לרב בין שמוטה לחתוכה ואמר לי ואת מפרשת שמעתיה דרב בפירוש אמר רב שמוטה כשרה חתוכה פסולה

ואת מה בידך הכי אמר רב חייא בר אשי אמר רב שמוטת ירך בעוף טרפה וכן אמר ר׳ יעקב בר אידי א״ר יוחנן שמוטת ירך בעוף טרפה

ואמר ר׳ יעקב בר אידי אילמלי הוה רבי יוחנן באתרא דאורו בה חברוותא להתירא לא פרכיס דאמר רבי חנינא אמר רבי שמוטת ירך בעוף כשרה ותרנגולת היתה לו לרבי חנינא שנשמטה ירך שלה והביאה לפני רבי והתירה לו ומלחה רבי חנינא והוה מורי בה הלכה לתלמידים זה התיר לי רבי זה התיר לי רבי

ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דשאל רבי יוסי בן נהוראי את ר׳ יהושע בן לוי קדירת קנה בכמה אמר לו משנה שלמה שנינו עד כאיסר האיטלקי אמר לו והלא רחל אחת היתה בשכונתנו שנקדר קנה שלה ועשו לה קרומין של קנה וחיתה

אמר לו ועל דא את סמיך והלא הלכה רווחת בישראל שמוטת ירך בעוף טרפה ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שנשמטה ירך שלה ועשו לה שפופרת של קנה וחיתה אלא מאי אית לך למימר תוך י״ב חדש הוה הכא נמי תוך י״ב חדש הוה

אמרו עליו על רבי שמעון בן חלפתא שעסקן בדברים היה והיה עושה דבר להוציא מלבו של רבי יהודה שהיה רבי יהודה אומר אם ניטלה הנוצה פסולה ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שניטלה נוצה שלה והניחה בתנור וטלה עליה במטלית של טרסיים וגידלה כנפיים האחרונים יותר מן הראשונים

ודלמא קסבר רבי יהודה טרפה משבחת אם כן במידי דמיטרפא בה הגדילה כנפיים האחרונים יותר מן הראשונים

מאי עסקן בדברים א״ר משרשיא דכתיב (משלי ו, ו) לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אשר אין לה קצין שוטר ומושל תכין בקיץ לחמה אמר איזיל איחזי אי ודאי הוא דלית להו מלכא

אזל בתקופת תמוז פרסיה לגלימיה אקינא דשומשמני נפק אתא חד מינייהו אתנח ביה סימנא על אמר להו נפל טולא נפקו ואתו דלייה לגלימיה נפל שמשא נפלו עליה וקטליה אמר שמע מינה לית להו מלכא דאי אית להו הרמנא דמלכא לא ליבעו

א״ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ודלמא מלכא הוה בהדייהו א״נ הרמנא דמלכא הוו נקיטי אי נמי בין מלכא למלכא הוה דכתיב (שופטים יז, ו) בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה אלא סמוך אהימנותא דשלמה

אמר רב הונא סימן לטרפה י״ב חדש מיתיבי סימן לטרפה כל שאינה יולדת רשב״ג אומר משבחת והולכת בידוע שהיא כשרה מתנוונה והולכת בידוע שהיא טרפה רבי אומר סימן לטרפה שלשים יום אמרו לו והלא הרבה מתקיימות שתים שלש שנים

תנאי היא דתניא ובגלגלת (עד) שיש בה נקב אחד ארוך אפילו נקבים הרבה מצטרפים למלא מקדח א״ר יוסי בן המשולם מעשה בענבול באחד שנפחתה גלגלתו ועשו לו חידוק של קרויה וחיה אמר לו ר׳ שמעון בן אלעזר משם ראיה ימות החמה היה וכיון שעברו עליו ימות הצנה מיד מת

אמר רב אחא בר יעקב הלכה טרפה יולדת ומשבחת אמר אמימר הני ביעי דטרפה

דף נח עמוד א

שיחלא קמא אסירא מכאן ואילך הוה ליה זה וזה גורם ומותר

איתיביה רב אשי לאמימר ושוין בביצת טריפה שאסורה מפני שגדלה באיסור התם בדספנא מארעא

ולישני ליה בשיחלא קמא אם כן גדלה גמרה מיבעי ליה

אלא הא דתנן ולד טרפה ר׳ אליעזר אומר לא יקרב לגבי מזבח ור׳ יהושע אומר יקרב במאי קא מיפלגי בשנטרפה ולבסוף עיברה ר׳ אליעזר סבר זה וזה גורם אסור ורבי יהושע סבר זה וזה גורם מותר אי הכי אדמיפלגי לגבוה ליפלגו להדיוט

להודיעך כחו דר׳ יהושע דאפילו לגבוה נמי שרי

וליפלגו להדיוט להודיעך כחו דרבי אליעזר דאפילו להדיוט נמי אסור כח דהיתרא עדיף ליה

ומודים בביצת טרפה שאסורה בדספנא מארעא דחד גורם הוא

רב אחא סבר לה כרב אחא בר יעקב ומתני לה לדאמימר כדאמרן

רבינא לא סבר לה כדרב אחא בר יעקב ומתני לה לדאמימר בהאי לישנא אמר אמימר הני ביעי דספק טרפה דשיחלא קמא משהינן להו אי הדרה וטענה שריין ואי לא אסירן

איתיביה רב אשי לאמימר ומודים בביצת טרפה שאסורה מפני שגדלה באיסור אמר ליה התם בדשיחלא קמא אם כן גדלה גמרה מבעי ליה תני גמרה

אלא הא דתנן ולד טרפה ר׳ אליעזר אומר לא יקרב לגבי מזבח ר׳ יהושע אומר יקרב במאי קא מיפלגי כשעיברה ולבסוף נטרפה רבי אליעזר סבר עובר ירך אמו הוא ור׳ יהושע סבר עובר לאו ירך אמו הוא אי הכי אדמיפלגי לגבוה ליפלגו להדיוט

להודיעך כחו דרבי יהושע וליפלגו בהדיוט להודיעך כחו דרבי אליעזר כח דהיתירא עדיף ליה

ומודים ודאי בביצת טריפה שאסורה בדשיחלא קמא מאי טעמא גופה היא

והלכתא בזכר כל שנים עשר חדש בנקבה כל שאינה יולדת

אמר רב הונא כל בריה שאין בו עצם אינו מתקיים י״ב חדש אמר רב פפא שמע מינה מדרב הונא הא דאמר שמואל קישות שהתליע באיביה אסורה

דף נח עמוד ב

הני תמרי דכדא לבתר תריסר ירחי שתא שריין

אמר רב לית בקא בר יומא ולית דידבא בת שתא

אמר ליה רב פפא לאביי והא אמרי אינשי שב שני אימרא בקתא מבקא דאמרה ליה חזיתיה לבר מחוזא דסחא במיא וסליק ואיכרך בסדינין ואותיבת עליה ומצת מיניה ולא הודעת לי א״ל וליטעמיך הא דאמרי אינשי שיתין מני פרזלא תלו ליה לבקא בקורנסיה מי איכא איהו גופיה כמה הוי אלא במני דידהו הכא נמי בשני דידהו

תנן התם בהמה בעלת ה׳ רגלים או שאין לה אלא שלש ה״ז מום אמר רב הונא לא שנו אלא שחסר ויתר ביד אבל חסר ויתר ברגל טרפה נמי הויא מאי טעמא כל יתר כנטול דמי

ההיא חיותא דהוה לה תרתי סניא דיבי אייתוה לרבינא וטרפה מדרב הונא ואי שפכן להדדי כשרה

ההיא גובתא דהוה נפקא מבי כסי להובלילא סבר רב אשי למיטרפה א״ל רב הונא מר בר חייא לרב אשי כל הני חיוי ברייתא הכי אית להו

ההוא גובתא דהוה מעברא מבי כסי לכרסא סבר מר בר רב אשי לאכשורה אמר ליה רב אושעיא אטו כולהו בחדא מחיתא מחתינהו היכא דאתמר אתמר היכא דלא אתמר לא אתמר

העיד נתן בר שילא רב טבחיא דציפורי לפני רבי על שני בני מעים היוצאין מן הבהמה כאחד שהיא טרפה וכנגדן בעוף כשרה במה דברים אמורים שיוצאין בשני מקומות אבל יוצאין במקום אחד וכלין עד כאצבע כשרה

פליגי בה רב אמי ורב אסי חד אמר הוא דהדרי וערבי וחד אמר אע״ג דלא הדרי וערבי

בשלמא למאן דאמר הוא דהדרי וערבי היינו דקתני עד כאצבע אלא למאן דאמר אע״ג דלא הדרי וערבי מאי עד כאצבע עד כאצבע מלמטה:

ר׳ יהודה אומר אם ניטלה הנוצה פסולה: אמר רבי יוחנן ר׳ יהודה ור׳ ישמעאל אמרו דבר אחד ר׳ יהודה הא דאמרן ר׳ ישמעאל דתנן רבי ישמעאל אומר הנוצה מצטרפת

אמר רבא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ר׳ יהודה הכא אלא לענין טרפה דליכא מידי דמגין עליה אבל לענין איפגולי כרבנן סבירא ליה ועד כאן לא קאמר רבי ישמעאל התם אלא לענין איפגולי אבל לענין טרפה אגוני לא מגין:

מתני׳ אחוזת הדם והמעושנת והמצוננת ושאכלה הרדופני ושאכלה צואת תרנגולים או ששתת מים הרעים כשרה אכלה סם המות או שהכישה נחש מותרת משום טרפה ואסורה משום סכנת נפשות:

גמ׳ אמר שמואל הלעיטה חלתית טרפה מ״ט דמינקבה להו למעיינה

מתיב רב שיזבי אחוזת הדם והמעושנת ושאכלה הרדופני ושאכלה צואת תרנגולים ושתת מים הרעים הלעיטה תיעה חלתית ופלפלין אכלה סם המות כשרה הכישה נחש או שנשכה כלב שוטה מותרת משום טרפה ואסורה משום סכנת נפשות קשיא חלתית אחלתית קשיא סם המות אסם המות

חלתית אחלתית לא קשיא כאן בעלין כאן בקרטין סם המות אסם המות לא קשיא הא דידה הא דאדם סם המות דבהמה היינו הרדופני תרי גווני סם המות

מאי תיעה אמר רב יהודה

דף נט עמוד א

עיקרא דמרירתא

אמר רב יהודה האי מאן דאכל תלתא תקלי חלתית אליבא ריקנא מישתלח משכיה אמר ר׳ אבהו בדידי הוה עובדא ואכלי חד תקלא חלתיתא ואי לא דיתבי במיא מישתלח משכאי וקיימתי בעצמי (קהלת ז, יב) החכמה תחיה בעליה

אמר רב יוסף האי מאן דאכיל שיתסרי ביעי וארבעי אמגוזי ושב בוטיתא דפרחי ושתי רביעתא דדובשא בתקופת תמוז אליבא ריקנא מתעקר תליא דליביה

ההוא בר טביא דאתא לבי ריש גלותא דהוה מפסק כרעין בתרייתא בדקיה רב בצומת הגידין ואכשריה סבר למיכל מיניה באומצא א״ל שמואל לא חייש מר לניקורי

א״ל מאי תקנתא נותביה בתנורא דאיהו בדיק נפשיה אותביה נפל תילחי תילחי קרי שמואל עליה דרב (משלי יב, כא) לא יאונה לצדיק כל און קרי רב עליה דשמואל (דניאל ד, ו) כל רז לא אנס לך:

מתני׳ סימני בהמה וחיה נאמרו מן התורה וסימני העוף לא נאמרו אבל אמרו חכמים כל עוף הדורס טמא כל שיש לו אצבע יתירה וזפק וקורקבנו נקלף טהור ר׳ אלעזר בר׳ צדוק אומר כל עוף החולק את רגליו טמא

ובחגבים כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים וקרצולים וכנפיו חופין את רובו רבי יוסי אומר ושמו חגב ובדגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת רבי יהודה אומר שני קשקשין וסנפיר אחד ואלו הן קשקשין הקבועין בו וסנפירים הפורח בהן:

גמ׳ תנו רבנן אלו הן סימני בהמה (ויקרא יא, ג) כל בהמה מפרסת פרסה וגו׳ כל בהמה שמעלת גרה בידוע שאין לה שינים למעלה וטהורה

וכללא הוא והרי גמל דמעלה גרה הוא ואין לו שינים למעלה וטמא גמל ניבי אית ליה

והרי בן גמל דניבי נמי לית ליה ותו הרי שפן וארנבת דמעלת גרה הן ויש להן שינים למעלה וטמאין ועוד שינים מי כתיבי באורייתא אלא הכי קאמר כל בהמה שאין לה שינים למעלה בידוע שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה וטהורה

וליבדוק בפרסותיה כגון שהיו פרסותיה חתוכות וכדרב חסדא דאמר רב חסדא היה מהלך במדבר ומצא בהמה שפרסותיה חתוכות בודק בפיה אם אין לה שינים למעלה בידוע שהיא טהורה אם לאו בידוע שהיא טמאה ובלבד שיכיר גמל גמל ניבי אית ליה אלא ובלבד שיכיר בן גמל

לאו אמרת איכא בן גמל איכא נמי מינא אחרינא דדמי לבן גמל לא ס״ד דתני דבי ר׳ ישמעאל (ויקרא יא, ד) ואת הגמל כי מעלה גרה הוא שליט בעולמו יודע שאין לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל לפיכך פרט בו הכתוב הוא

ואמר רב חסדא היה מהלך בדרך ומצא בהמה שפיה גמום בודק בפרסותיה אם פרסותיה סדוקות בידוע שהיא טהורה אם לאו בידוע שהיא טמאה ובלבד שיכיר חזיר

לאו אמרת איכא חזיר איכא נמי מינא אחרינא דדמיא לחזיר לא ס״ד דתנא דבי ר׳ ישמעאל (ויקרא יא, ז) ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא שליט בעולמו יודע שאין לך דבר שמפריס פרסה וטמא אלא חזיר לפיכך פרט בו הכתוב הוא

ואמר רב חסדא היה מהלך במדבר ומצא בהמה שפיה גמום ופרסותיה חתוכות בודק בבשרה אם מהלך שתי וערב בידוע שהיא טהורה ואם לאו בידוע שהיא טמאה ובלבד שיכיר ערוד

לאו אמרת איכא ערוד איכא נמי מינא אחרינא דדמיא לערוד גמירי דליכא והיכא בודק אמר אביי ואיתימא רב חסדא בכנפי העוקץ:

סימני חיה: ת״ר אלו הן סימני חיה חיה בכלל בהמה היא לסימנין אמר רבי זירא

דף נט עמוד ב

להתיר חלבה והכי קאמר אלו הן סימני חיה שחלבה מותר כל שיש לה קרנים וטלפים

רבי דוסא אומר יש לה קרנים אי אתה צריך לחזור על טלפים יש לה טלפים צריך אתה לחזור על קרנים וקרש אע״פ שאין לו אלא קרן אחת מותר

כללא הוא והרי עז דיש לו קרנים וטלפים וחלבו אסור כרוכות בעינן והרי שור דכרוכות וחלבו אסור חרוקות בעינן

והרי עז דחרוקות וחלבו אסור מפוצלות בעינן והרי צבי דאין מפוצלות וחלבו מותר חדורות בעינן

הלכך היכא דמיפצלא לא דינא ולא דיינא היכא דלא מיפצלא בעינן כרוכות חדורות וחרוקות והוא דמיבלע חירקייהו

והיינו ספיקא דעיזא כרכוז ההיא עיזא כרכוז דהואי בי ריש גלותא דעקור מלא צנא דתרבא מינה רב אחאי אסר רב שמואל בריה דרבי אבהו אכל מיניה קרי אנפשיה (משלי יח, כ) מפרי פי איש תשבע בטנו

שלחו מתם הלכתא כוותיה דשמואל בריה דרבי אבהו והזהרו ברבינו אחאי שמאיר עיני גולה הוא:

וקרש אע״פ שאין לו אלא קרן אחת מותר: אמר רב יהודה קרש טביא דבי עילאי טגרס אריא דבי עילאי אמר רב כהנא תשע אמהתא הוי בין אונא לאונא דאריא דבי עילאי אמר רב יוסף שיתסר אמהתא הוי משכיה דטביא דבי עילאי

אמר ליה קיסר לר׳ יהושע בן חנניה אלהיכם כאריה מתיל דכתיב (עמוס ג, ח) אריה שאג מי לא יירא מאי רבותיה פרשא קטיל אריא אמר ליה לאו כהאי אריא מתיל כאריא דבי עילאי מתיל אמר ליה בעינא דמיחזית ליה ניהלי אמר ליה לא מצית חזית ליה אמר ליה איברא חזינא ליה בעא רחמי אתעקר מדוכתיה

כי הוה מרחיק ארבע מאה פרסי ניהם חד קלא אפילו כל מעברתא ושורא דרומי נפל אדמרחק תלת מאה פרסי ניהם קלא אחרינא נתור ככי ושיני דגברי ואף הוא נפל מכורסייא לארעא א״ל במטותא מינך בעי רחמי עליה דלהדר לדוכתיה בעא רחמי עליה ואהדר ליה לאתריה

אמר ליה קיסר לר׳ יהושע בן חנניה בעינא דאיחזי לאלהיכו א״ל לא מצית חזית ליה א״ל איברא

דף ס עמוד א

חזינא ליה אזל אוקמיה להדי יומא בתקופת תמוז א״ל איסתכל ביה א״ל לא מצינא א״ל יומא דחד משמשי דקיימי קמי דקודשא בריך הוא אמרת לא מצינא לאיסתכלא ביה שכינה לא כל שכן

אמר ליה קיסר לרבי יהושע בן חנניה בעינא דאיצבית ליה נהמא לאלהיכו אמר ליה לא מצית אמאי נפישי חילוותיה א״ל איברא אמר ליה פוק צבית לגידא דרביתא דרויחא עלמא טרח שיתא ירחי קייטא אתא זיקא כנשיה לימא

טרח שיתא ירחי דסיתוא אתא מיטרא טבעיה בימא א״ל מאי האי אמר ליה הני כנושאי זלוחאי דאתו קמיה א״ל אי הכי לא מצינא

א״ל בת קיסר לר׳ יהושע בן חנניה אלהיכון נגרא הוא דכתיב (תהלים קד, ג) המקרה במים עליותיו אימא ליה דנעביד לי חדא מסתוריתא אמר לחיי בעא רחמי עלה ואינגעה אותבה בשוקא דרומי ויהבי לה מסתוריתא דהוו נהיגי דכל דמנגע ברומי יהבו ליה מסתוריתא ויתיב בשוקא וסתר דוללי כי היכי דליחזו אינשי וליבעי רחמי עליה

יומא חד הוה קא חליף התם הות יתבא וסתרה דוללי בשוקא דרומאי אמר לה שפירתא מסתוריתא דיהב ליך אלהי אמרה ליה אימא ליה לאלהיך לשקול מאי דיהב לי אמר לה אלהא דידן מיהב יהיב משקל לא שקיל

אמר רב יהודה שור כרסתן ופרסתן רב רישיה ורב גנובתיה וחילופא בחמרא למאי נפקא מינה למקח וממכר

ואמר רב יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו שנאמר (תהלים סט, לב) ותיטב לה׳ משור פר מקרין מפריס מקרין תרתי משמע אמר רב נחמן מקרן כתיב

ואמר רב יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרניו קודמות לפרסותיו שנאמר ותיטב לה׳ משור פר מקרין מפריס מקרין ברישא והדר מפריס

מסייע ליה לר׳ יהושע בן לוי דאמר ריב״ל כל מעשה בראשית בקומתן נבראו בדעתן נבראו בצביונם נבראו שנאמר (בראשית ב, א) ויכולו השמים והארץ וכל צבאם אל תקרי צבאם אלא צביונם

דרש רבי חנינא בר פפא (תהלים קד, לא) יהי כבוד ה׳ לעולם ישמח ה׳ במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה שאמר הקב״ה (בראשית א, יב) למינהו באילנות נשאו דשאים קל וחומר בעצמן

אם רצונו של הקב״ה בערבוביא למה אמר למינהו באילנות ועוד ק״ו ומה אילנות שאין דרכן לצאת בערבוביא אמר הקב״ה למינהו אנו עאכ״ו

מיד כל אחד ואחד יצא למינו פתח שר העולם ואמר יהי כבוד ה׳ לעולם ישמח ה׳ במעשיו

בעי רבינא הרכיב שני דשאים זה על גב זה

דף ס עמוד ב

לר׳ חנינא בר פפא מהו כיון דלא כתב בהו למינהו לא מיחייב או דילמא כיון דהסכים אידיהו כמאן דכתיב בהו למינהו דמיא תיקו:

רבי שמעון בן פזי רמי כתיב (בראשית א, טז) ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתיב את המאור הגדול ואת המאור הקטן אמרה ירח לפני הקב״ה רבש״ע אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד אמר לה לכי ומעטי את עצמך

אמרה לפניו רבש״ע הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון אמעיט את עצמי אמר לה לכי ומשול ביום ובלילה אמרה ליה מאי רבותיה דשרגא בטיהרא מאי אהני אמר לה זיל לימנו בך ישראל ימים ושנים אמרה ליה יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופותא דכתיב (בראשית א, יד) והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים זיל ליקרו צדיקי בשמיך (עמוס ז, ב) יעקב הקטן שמואל הקטן (שמואל א יז, יד) דוד הקטן

חזייה דלא קא מיתבא דעתה אמר הקב״ה הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח והיינו דאמר ר״ש בן לקיש מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו (במדבר כח, טו) לה׳ אמר הקב״ה שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח

רב אסי רמי כתיב (בראשית א, יב) ותוצא הארץ דשא בתלת בשבתא וכתיב (בראשית ב, ה) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ במעלי שבתא מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע עד שבא אדם הראשון ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו ללמדך שהקב״ה מתאוה לתפלתן של צדיקים

רב נחמן בר פפא הויא ליה ההיא גינתא שדי ביה ביזרני ולא צמח בעא רחמי אתא מיטרא וצמח אמר היינו דרב אסי:

אמר רב חנן בר רבא (דברים יד, ז) השסועה בריה בפני עצמה היא שיש לה שני גבין ושני שדראות וכי משה רבינו קניגי היה או בליסטרי היה מכאן תשובה לאומר אין תורה מן השמים

א״ל רב חסדא לרב תחליפא בר אבינא זיל כתוב קניגי ובליסטרי באגדתיך ופרשה

(יהושע יג, ג) (ואת) חמשת סרני פלשתים העזתי והאשדודי האשקלוני הגתי והעקרוני והעוים אמר חמשה וחשיב שיתא אמר ר׳ יונתן ארונקי שלהן חמשה א״ל רב חסדא לר׳ תחליפא בר אבינא כתוב ארונקי באגדתיך ופרשה ופליגא דרב דאמר רב עוים מתימן באו

תניא נמי הכי עוים מתימן באו ולמה נקרא שמן עוים שעיותו את מקומן ד״א עוים שאיוו לאלהות הרבה ד״א עוים שכל הרואה אותם אוחזתו עוית א״ר יוסף ואית להו שיתסרי דרי שיני לכל חד וחד

אמר ר״ש בן לקיש הרבה מקראות שראויין לשרוף כספרי מינין והן הן גופי תורה (דברים ב, כג) והעוים היושבים בחצרים עד עזה מאי נפקא לן מינה

מדאשבעיה אבימלך לאברהם (בראשית כא, כג) אם תשקור לי ולניני ולנכדי אמר הקב״ה ליתו כפתורים ליפקו מעוים דהיינו פלשתים וליתו ישראל ליפקו מכפתורים

כיוצא בדבר אתה אומר (במדבר כא, כו) כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי היא והוא נלחם במלך מואב וגו׳ מאי נפקא מינה דאמר להו הקב״ה לישראל (דברים ב, ט) אל תצר את מואב אמר הקב״ה ליתי סיחון ליפוק ממואב וליתו ישראל וליפקו מסיחון והיינו דאמר רב פפא עמון ומואב טיהרו בסיחון

(דברים ג, ט) צידונים יקראו לחרמון שריון תנא שניר ושריון מהרי ארץ ישראל מלמד שכל אחד ואחד מאומות העולם הלך ובנה לו כרך גדול לעצמו והעלה לו על שם הרי ארץ ישראל ללמדך שאפילו הרי ארץ ישראל חביבין על האומות העולם

כיוצא בו (בראשית מז, כא) ואת העם העביר אותו לערים מאי נפקא מינה דלא ליקרו לאחיו גלוותא:

סימני העוף לא נאמרו: ולא והתניא (ויקרא יא, יג) נשר

דף סא עמוד א

מה נשר מיוחד שאין לו אצבע יתרה וזפק ואין קורקבנו נקלף ודורס ואוכל טמא אף כל כיוצא בו טמא תורין שיש להן אצבע יתרה וזפק וקורקבן נקלף ואין דורסין ואוכלין טהורין אף כל כיוצא בהן טהורין אמר אביי לא נאמר פירושן מדברי תורה אלא מדברי סופרים

תני רבי חייא עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאין דומה לנשר נשר דלית ליה כלל הוא דלא תיכול הא איכא דאית ליה חד תיכול

ולילף מתורין מה תורין דאיכא כולהו ארבעה אף ה״נ עד דאיכא כולהו ארבעה

אם כן שאר עופות טמאין דכתב רחמנא למה לי

ונילף מינייהו מה התם תלתא ולא אכלינן אף כל תלתא ולא ניכול וכל שכן תרי וחד

אם כן עורב דכתב רחמנא למה לי השתא דאית ליה תלתא לא אכלינן דאית ליה תרי מיבעיא

דף סא עמוד ב

ולילף מעורב מה התם תרי לא אף כל תרי לא א״כ פרס ועזניה דכתב רחמנא למה לי השתא דאית ליה תרי לא אכלינן דאית ליה חד מיבעיא

וניגמר מפרס ועזניה א״כ נשר דכתב רחמנא למה לי השתא דאית ליה חד לא אכלינן דלית ליה כלל מיבעיא אלא נשר דלית ליה כלל הוא דלא תיכול הא דאית ליה חד אכול

ואלא טעמא דכתב רחמנא נשר הא לאו הכי הוה אמינא לילף מפרס ועזניה הוה ליה פרס ועזניה שני כתובין הבאין כאחד ושני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין

גמירי דאיכא בהאי ליכא בהאי ודאיכא בהאי ליכא בהאי

מכדי עשרים וארבעה עופות טמאים הוו אי אפשר דחד דאיכא בהנך ליכא בהני והוו להו שני כתובים הבאים כאחד

גמירי עשרים וארבעה עופות טמאים הוו וארבעה סימנין תלתא הדרי בכולהו עשרים מהם שלשה שלשה ותרי בעורב חד בפרס וחד בעזניה דאיתיה בהא ליתיה בהא מהו דתימא ליליף מיניה כתב רחמנא נשר נשר דלית ליה כלל הוא דלא תיכול הא איכא דאית ליה חד אכול

אלא תורין דכתב רחמנא למה לי אמר רב עוקבא בר חמא לקרבן אמר רב נחמן

דף סב עמוד א

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא שיכיר עורב

עורב ותו לא והתניא עורב זה עורב למינו ר׳ אליעזר אומר להביא את הזרזיר אמרו לו לר׳ אליעזר והלא אנשי כפר תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן מפני שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין

דבר אחר למינהו להביא סנונית לבנה דברי ר״א אמרו לו והלא אנשי גליל העליון אוכלים אותו מפני שקרקבנו נקלף אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא עורב וכל מין עורב

אמר אמימר הלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דריס א״ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי א״ל לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי מאי איכא משום פרס ועזניה ליתנהו בישוב

אמר רב יהודה עוף המסרט כשר לטהרת מצורע וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר׳ אליעזר וחכמים

אמר אמימר בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ר״א אסר ורבנן שרו והלכתא כר״א

מר זוטרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיורא כרסה ר״א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן דשרו

בשלמא למ״ד בחיורא כרסה פליגי היינו דקתני זו היא סנונית לבנה אלא למ״ד בדירוקא פליגי מאי זו היא סנונית לבנה לאפוקי דבתי דאוכמתי

אמר רחבה אמר רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר משום בני יונה דאציפי ותורין של רחבה כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה מתיב רב דניאל בר רב קטינא כל העופות

דף סב עמוד ב

פוסלין מי חטאת חוץ מן היונה מפני שמוצצת ואם איתא ליתני חוץ מיונה ותסיל א״ר זירא זה מוצץ ומקיא וזה מוצץ ואינו מקיא

אמר רב יהודה הני כופשני צוצייני כשרים לגבי מזבח והן הן תורין של רחבה מיתיבי (במדבר יט, ו) אזוב ולא אזוב יון ולא אזוב כוחלי ולא אזוב רומי ולא מדברי ולא כל אזוב שיש לו שם לווי

אמר אביי כל שנשתנה שמו קודם מתן תורה והקפידה תורה עליו יש לו שם לווי פסול והני לא נשתנו שמן קודם מתן תורה רבא אמר הני כופשני צוצייני באתרייהו סתמא קרי להו

אמר רב יהודה הני כרזי דבי חילפי שרו ודבי כרבי אסירי אמר רבינא ומלקינן עלייהו משום שרץ העוף ואמר רב יהודה צרדא שרי ברדא אסיר וסימניך בר מיניה מרדא ספקא

אמר רב אסי שמונה ספיקות הן חובא חוגא סוגא והרנוגא תושלמי ומרדא כוחילנא ובר נפחא מאי ספיקייהו עופות טהורים קורקבנן נקלף וטמאין אין קורקבנן נקלף והני קורקבנן נקלף בסכינא

והא ההיא בר אווזא דהוה בי מר שמואל דלא הוה קא מקלף קורקבניה ואותביה בשימשא וכיון דרפי איקליף התם כי רפי איקליף בידא הכא אע״ג דרפי לא מקליף אלא בסכינא

אמר אביי תרנגולא דאגמא חד משמונה ספיקות הוא והיינו מרדו אמר רב פפא תרנגולא דאגמא אסירא תרנגולתא דאגמא שריא וסימניך עמוני ולא עמונית דרש מרימר תרנגולתא דאגמא אסירא חזיוה דדרסה ואכלה והיינו גירותא

אמר רב שבור אנדרפטא שרי פירוז אנדרפטא אסור וסימניך פירוז רשיעא אמר רב הונא בוניא שרי פרוא אסיר וסימניך פרואה אמגושא

אמר רב פפא מרדו זגיד ואכיל שרי סגיד ואכיל אסור וסימניך (שמות לד, יד) לא תשתחוה לאל אחר אמר שמואל שתיא חמרא אסירא וסימניך שתויי יין פסולין לעבודה ואמר שמואל מזגא חמרא אסירא

דף סג עמוד א

בת מזגא חמרא שריא וסימניך יפה כח הבן מכח האב

אמר רב יהודה שקיטנא אריכי שקי וסומקי שריא וסימניך מורזמא גוצי וסומקי אסירי וסימניך ננוס פסול אריכי שקי וירוקי אסירי וסימניך ירוקין פסולין

אמר רב יהודה שלך זה השולה דגים מן הים דוכיפת שהודו כפות תניא נמי הכי דוכיפת שהודו כפות וזהו שהביא שמיר לבית המקדש

ר׳ יוחנן כי הוה חזי שלך אמר (תהלים לו, ז) משפטיך תהום רבה כי הוה חזי נמלה אמר (תהלים לו, ז) צדקתך כהררי אל

אמר אמימר לקני ובטני שריין שקנאי ובטנאי מקום שנהגו לאכול אוכלין מקום שנהגו שלא לאכול אין אוכלין אטו במנהגא תליא מילתא אין ולא קשיא הא באתרא דשכיחי פרס ועזניה הא באתרא דלא שכיחי פרס ועזניה

אמר אביי קואי וקקואי אסירי קקואתא שריא במערבא מלקו עילוה וקרו לה תחוותא

ת״ר (ויקרא יא, יח) תנשמת באות שבעופות אתה אומר באות שבעופות או אינו אלא באות שבשרצים אמרת צא ולמד מי״ג מדות שהתורה נדרשת בהן דבר הלמד מענינו במה הכתוב מדבר בעופות אף כאן בעופות

תניא נמי גבי שרצים כה״ג תנשמת באות שבשרצים אתה אומר באות שבשרצים או אינו אלא באות שבעופות אמרת צא ולמד מי״ג מדות שהתורה נדרשת בהן דבר הלמד מענינו במה הכתוב מדבר בשרצים אף כאן בשרצים

אמר אביי באות שבעופות קיפוף באות שבשרצים קורפדאי אמר רב יהודה קאת זו הקוק רחם זו שרקרק

א״ר יוחנן למה נקרא שמו רחם כיון שבא רחם באו רחמים לעולם אמר רב ביבי בר אביי והוא דיתיב אמידי ועביד שרקרק וגמירי דאי יתיב אארעא ושריק אתא משיחא שנאמר (זכריה י, ח) אשרקה להם ואקבצם

א״ל רב אדא בר שימי למר בר רב אידאי והא ההוא דיתיב בי כרבא ושרק ואתא גלל אפסקיה למוחיה א״ל ההוא ביידא הוה

ת״ר עורב זה עורב את כל העורב להביא עורב העמקי למינו להביא עורב הבא בראשי יונים

אמר מר עורב זה עורב אטו קמן קאי אלא אימא עורב זה עורב אוכמא וכן הוא אומר (שיר השירים ה, יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב העמקי חיוורא וכן הוא אומר (ויקרא יג, כה) ומראהו עמוק מן העור כמראה חמה העמוקה מן הצל

ועורב הבא בראשי יונים אמר רב פפא לא תימא דאתי בריש יוני אלא דדמי רישיה לדיונה

ת״ר הנץ זה הנץ למינהו להביא את בר חיריא מאי בר חיריא אמר אביי שורינקא

אמר רב יהודה החסידה זו דיה לבנה למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה האנפה זו דיה רגזנית למה נקרא שמה אנפה שמנאפת עם חברותיה

אמר רב חנן בר רב חסדא אמר רב חסדא אמר רב חנן בריה דרבא אמר רב עשרים וארבעה עופות טמאין הן א״ל רב חנן בר רב חסדא לרב חסדא דהיכא אי דויקרא עשרים הוו אי דמשנה תורה עשרים וחד הוו וכי תימא דאה דכתיבא בויקרא ולא כתיבא במשנה תורה שדייה עלייהו אכתי עשרין ותרין הוו

אמר ליה הכי אמר אבוה דאמך משמיה דרב (ויקרא יא, יד) למינה למינה למינו (דברים יד, טו) למינהו הרי כאן ארבע אי הכי עשרין ושית הוו אמר אביי דאה וראה אחת היא דאי סלקא דעתך תרתי אינון

דף סג עמוד ב

מכדי משנה תורה לאוסופי הוא דאתא מאי שנא הכא דכתיב דאה ומ״ש הכא דכתיב ראה ולא כתיב דאה אלא ש״מ מין ראה ודאה אחת היא

ואכתי כ״ה הוו אמר אביי כשם שראה ודאה אחת היא כך איה ודיה אחת היא דאי ס״ד תרתי אינון מכדי משנה תורה לאוסופי הוא דאתא מאי שנא הכא דכתיב למינה אאיה ומ״ש התם דכתיב למינה אדיה אלא ש״מ איה ודיה אחת היא

וכי מאחר שאיה ודיה אחת היא למה ליה למיכתב איה ודיה כדתניא רבי אומר אקרא אני איה דיה למה נאמרה כדי שלא תתן פתחון פה לבעל דין לחלוק שלא תהא אתה קורא איה והוא קורא דיה אתה קורא דיה והוא קורא איה לכך כתב במשנה תורה (דברים יד, יג) והראה ואת האיה והדיה למינה

מיתיבי למה נשנו בבהמה מפני השסועה ובעופות מפני הראה מאי לאו מדבהמה דהתם לאוסופי עופות נמי לאוסופי לא התם לאוסופי הכא לפרושי

ופליגא דרבי אבהו דא״ר אבהו ראה זו איה ולמה נקרא שמה ראה שרואה ביותר וכן הוא אומר (איוב כח, ז) נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין איה תנא עומדת בבבל ורואה נבלה בארץ ישראל

מדראה היינו איה מכלל דדאה לאו היינו ראה מכדי משנה תורה לאוסופי הוא דאתא מאי שנא הכא דכתיב דאה ומאי שנא התם דלא כתיב דאה אלא לאו ש״מ דאה וראה ואיה אחת היא

ומדראה היינו איה מכלל דדיה לאו היינו איה מאי שנא התם דכתיב למינהו אאיה ומ״ש הכא דלא כתיב למינהו אאיה אלא אדיה אלא ש״מ דאה וראה דיה ואיה אחת היא

תניא איסי בן יהודה אומר מאה עופות טמאין יש במזרח וכולן מין איה הן תני אבימי בריה דר׳ אבהו ז׳ מאות מיני דגים הן וח׳ מאות מיני חגבים ולעופות אין מספר עופות כ״ד הוו אלא ולעופות טהורים אין מספר

תניא רבי אומר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שבהמה טמאה מרובה מן הטהורות לפיכך מנה הכתוב בטהורה גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעופות טהורין מרובין על הטמאין לפיכך מנה הכתוב בטמאין

מאי קמ״ל כדרב הונא אמר רב ואמרי לה אמר רב הונא אמר רב משום ר׳ מאיר לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה

א״ר יצחק עוף טהור נאכל במסורת נאמן הצייד לומר עוף זה טהור מסר לי רבי א״ר יוחנן והוא שבקי בהן ובשמותיהן

בעי ר׳ זירא רבו חכם או רבו צייד ת״ש דא״ר יוחנן והוא שבקי בהן ובשמותיהן אי אמרת בשלמא רבו צייד שפיר אלא אי אמרת רבו חכם בשלמא שמייהו גמיר להו אלא אינהו מי ידע להו אלא לאו ש״מ רבו צייד ש״מ

ת״ר לוקחין ביצים מן העובדי כוכבים בכל מקום ואין חוששין לא משום נבלות ולא משום טרפות

ודילמא דעוף טמא נינהו אמר אבוה דשמואל באומר של עוף פלוני טהור ולימא של עוף טהור אי הכי אית ליה לאישתמוטי

ולבדוק בסימנין דתניא כסימני ביצים כך סמני דגים סימני דגים ס״ד סנפיר וקשקשת אמר רחמנא אלא אימא כך סימני

דף סד עמוד א

עוברי דגים

ותניא גבי ביצים אלו הן סימני ביצים כל שכודרת ועגולגולת ראשה אחד כד וראשה אחד חד טהורה ב׳ ראשיה כדין או ב׳ ראשיה חדין טמאין חלבון מבחוץ וחלמון מבפנים טהורה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים טמאה חלמון וחלבון מעורבין זה בזה בידוע שהיא ביצת השרץ

לא צריכא דחתוכות וליבדוק בחלמון וחלבון בטרופות בקערה

וכה״ג מי זבנינן מינייהו והא תניא אין מוכרין ביצת טרפה לעובד כוכבים אלא א״כ טרופה בקערה לפיכך אין לוקחין מהם ביצים טרופות בקערה

אלא אמר ר׳ זירא סימנין לאו דאורייתא דאי לא תימא הכי הא דאמר רב אסי שמנה ספיקות הן ליבדוק בביצים דידהו אלא ש״מ סימנין לאו דאורייתא

אלא למאי הלכתא קתני לה הכי קאמר ב׳ ראשיה כדין או ב׳ ראשיה חדין או חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים ודאי טמאה רישיה חד חד רישיה חד כד וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים ואמר לך של עוף פלוני וטהור הוא סמוך עליהם בסתמא לא תסמוך עליהם דאיכא דעורבא דדמי לדיונה

אמר מר חלבון וחלמון מעורבין זה בזה בידוע שהיא ביצת השרץ למאי הלכתא אמר רב עוקבא בר חמא לומר שאם ריקמה וניקבה (בכעדשה מטמא)

מתקיף לה רבינא ודלמא דנחש היא אלא אמר רבא שאם ריקמה ואכלה לוקה עליה משום שרץ השורץ על הארץ

אי הכי מאי איריא דטמאה אפילו דטהורה נמי דתניא (ויקרא יא, מא) כל השרץ השורץ על הארץ

דף סד עמוד ב

לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא

תנו רבנן גיעולי ביצים מותרות ביצים מוזרות נפש יפה תאכלם נמצא עליה קורט דם זורק את הדם ואוכל את השאר

אמר רבי ירמיה והוא שנמצא על קשר שלה תני דוסתאי אבוה דר׳ אפטוריקי לא שנו אלא שנמצא על חלבון שלה אבל נמצא על חלמון שלה אפי׳ ביצה אסורה מאי טעמא דשדא תכלא בכולה א״ל רב גביהה מבי כתיל לרב אשי איפכא תני תנא קמיה דאביי ואביי הוא דתרצה ניהליה הכי

אמר חזקיה מנין לביצת טמאה שהיא אסורה מן התורה שנאמר (ויקרא יא, טז) ואת בת היענה וכי בת יש לה ליענה אלא איזו זו ביצה טמאה ודלמא היינו שמייהו לא סלקא דעתך דכתיב (איכה ד, ג) בת עמי לאכזר כיענים במדבר

ולא והא כתיב (מיכה א, ח) אעשה מספד כתנים ואבל כבנות יענה כיענה זו שמתאבלת על בניה והא כתיב (ישעיהו יג, כא) ושכנו שם בנות יענה כיענה זו ששוכנת עם בניה

והכתיב (ישעיהו מג, כ) תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה ואי סלקא דעתך ביצה בת מימר שירה היא אלא כתיב היענה וכתיב בת היענה

ושאני הכא דפסק ספרא לשתי תיבות ומדפסיק להו ספרא

דף סה עמוד א

בתרתי תיבות ש״מ תרי שמות נינהו

אלא מעתה (בראשית יד, ד) את כדר לעומר דפסק להו ספרא בתרי הכי נמי דתרתי שמי נינהו אמרי התם בשתי תיבות פסיק להו בשני שיטין לא פסיק להו אבל הכא אפי׳ בשני שיטין נמי פסיק להו:

אבל אמרו חכמים כל עוף [וכו׳]: תניא רבן גמליאל אומר דורס ואוכל בידוע שהוא טמא יש לו אצבע יתירה וזפק וקרקבנו נקלף בידוע שהוא טהור ר״א בר׳ צדוק אומר מותחין לו חוט של משיחה אם חולק את רגליו שתים לכאן ושתים לכאן טמא שלש לכאן ואחת לכאן טהור ר״ש בן אלעזר אומר כל עוף הקולט מן האויר טמא

ציפרתא נמי מקלט קלטה אמר אביי קולט ואוכל קאמרי

אחרים אומרים שכן עם טמאים טמא עם טהורים טהור

כמאן כר׳ אליעזר דתניא ר״א אומר לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב אלא מפני שהוא מינו אפי׳ תימא רבנן שכן ונדמה קאמרינן:

ובחגבים כל שיש לו כו׳: מאי רובו אמר רב יהודה אמר רב רוב ארכו ואמרי לה רוב הקיפו אמר רב פפא הלכך בעינן רוב ארכו ובעינן רוב הקיפו

ת״ר אין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן כגון הזחל מותר ר״א בר׳ יוסי אומר (ויקרא יא, כא) אשר לא כרעים אף על פי שאין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן מאי זחל אמר אביי אסקרין

ת״ר (ויקרא יא, כב) את אלה מהם תאכלו את הארבה וגו׳ ארבה זה גובאי סלעם זה רשון חרגול זה ניפול חגב זה גדיאן מה ת״ל (ויקרא יא, טו) למינו למינהו למינהו למינהו ד׳ פעמים להביא ציפורת כרמים ויוחנא ירושלמית והערצוביא והרזבנית

דבי ר׳ ישמעאל תנא אלו כללי כללות ואלו פרטי פרטות ארבה זה גובאי למינו להביא

דף סה עמוד ב

ציפורת כרמים

אין לי אלא הבא ואין לו גבחת הבא ויש לו גבחת מנין ת״ל (ויקרא יא, כב) סלעם זה ניפול למינהו להביא את האושכף

ואין לי אלא הבא ואין לו גבחת הבא ויש לו גבחת הבא ואין לו זנב הבא ויש לו זנב מנין ת״ל חרגול זה רשון למינהו להביא את הכרספת ואת השחלנית

ואין לי אלא הבא ואין לו גבחת הבא ויש לו גבחת הבא ואין לו זנב הבא ויש לו זנב הבא ואין ראשו ארוך הבא וראשו ארוך מנין

אמרת הרי אתה דן בנין אב משלשתן לא ראי ארבה כראי חרגול ולא ראי חרגול כראי ארבה ולא ראי שניהם כראי סלעם ולא ראי סלעם כראי שניהם הצד השוה שבהן שיש לו ד׳ רגלים וארבע כנפים וקרצולים וכנפיו חופין את רובו אף כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים וקרצולים וכנפיו חופין את רובו

והלא הצרצור הזה יש לו ארבע רגלים וד׳ כנפים וקרצולים וכנפיו חופין את רובו יכול יהא מותר ת״ל חגב ששמו חגב

אי שמו חגב יכול אין בו כל הסימנין הללו ת״ל למינהו עד שיהא בו כל הסימנין הללו

פריך רב אחאי מה להנך שכן אין ראשן ארוך וכי תימא כיון דשוו בד׳ סימנין מייתינן ולא פרכינן אי הכי חרגול נמי דשוו להו לא ליכתוב ותיתי מארבה וסלעם

אלא איכא למיפרך מה להנך שכן אין להן זנב ה״נ איכא למיפרך מה להנך שכן אין ראשן ארוך

אלא אמר רב אחאי סלעם יתירא הוא לא ליכתוב רחמנא סלעם ותיתי מארבה ומחרגול דמאי פרכת מה לארבה דאין לו גבחת הרי חרגול דיש לו גבחת מה לחרגול דיש לו זנב הרי ארבה דאין לו זנב סלעם דכתב רחמנא ל״ל אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לראשו ארוך

דף סו עמוד א

במאי קמיפלגי תנא דבי רב ותנא דבי רבי ישמעאל בראשו ארוך קמיפלגי

תנא דבי רב סבר אשר לו כרעים כלל ארבה סלעם חרגול חגב למינהו פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט דמיניה אין דלאו דמיניה לא ומרבי דדמי ליה משני צדדין

תנא דבי ר׳ ישמעאל סבר אשר לו כרעים כלל ארבה סלעם חרגול חגב פרט למינהו חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט ומרבי כל דדמי ליה בחד צד

והא לא דמי כללא קמא לכללא בתרא כללא קמא אשר לו כרעים אמר רחמנא דאית ליה אכול דלית ליה לא תיכול כללא בתרא עד דשוו בארבעה סימנין

תנא דבי ר׳ ישמעאל בכללי ופרטי כי האי גוונא דאין ודאמרי׳ נמי בעלמא דדאין תנא דבי ר׳ ישמעאל בכללי ופרטי כי האי גוונא מהכא:

אמר מר אי שמו חגב יכול אין בו כל הסימנין הללו ת״ל למינהו עד שיהו בו כל הסימנין הללו אין בו כל הסימנין הללו מהיכא תיתי ארבה וחרגול כתיב

אי לא כתיב סלעם כדקאמרת השתא דכתיב סלעם לרבויי ראשו ארוך אימא לירבי נמי כל דהו קמ״ל

מאי שנא התם דאמרת סלעם זה רשון חרגול זה ניפול ומאי שנא הכא דאמרת סלעם זה ניפול חרגול זה רשון מר כי אתריה ומר כי אתריה:

ובדגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת: תנו רבנן אין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן כגון הסולתנית והעפיאן ה״ז מותר יש לו עכשיו ועתיד להשירן בשעה שעולה מן המים כגון

דף סו עמוד ב

אקונס ואפונס כספתיאס ואכספטיאס ואטונס ה״ז מותר

תנן התם כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת יש לו קשקשת ויש לו סנפיר דג טהור יש לו סנפיר ואין לו קשקשת דג טמא

מכדי אקשקשת קא סמכינן ליכתוב רחמנא קשקשת ולא ליכתוב סנפיר אי כתב רחמנא קשקשת ולא כתב סנפיר הוה אמינא מאי קשקשת סנפיר ואפי׳ דג טמא כתב רחמנא סנפיר וקשקשת

והשתא דכתב רחמנא סנפיר וקשקשת ממאי דקשקשת לבושא הוא דכתיב (שמואל א יז, ה) ושריון קשקשים הוא לבוש וליכתוב רחמנא קשקשת ולא ליכתוב סנפיר

א״ר אבהו וכן תנא דבי ר׳ ישמעאל (ישעיהו מב, כא) יגדיל תורה ויאדיר

ת״ר ממשמע שנאמר אכול את שיש לו שומע אני אל תאכל את שאין לו וממשמע שנאמר אל תאכל את שאין לו שומע אני אכול את שיש לו ולמה שנאן לעבור עליו בעשה ולא תעשה

(ויקרא יא, ט) תאכלו מכל אשר במים מה ת״ל שיכול הואיל והתיר במפורש והתיר בסתם מה כשהתיר במפורש לא התיר אלא בכלים אף כשהתיר בסתם לא התיר אלא בכלים מנין לרבות בורות שיחין ומערות ששוחה ושותה מהן ואינו נמנע ת״ל תאכלו מכל אשר במים

היכן התיר בכלים דכתיב את זה תאכלו מכל אשר במים וגו׳ בימים ובנחלים הוא דכי אית ליה אכול דלית ליה תיכול הא בכלים אע״ג דלית ליה אכול

אימא בכלים אע״ג דאית ליה לא תיכול לא סלקא דעתך דכתיב (ויקרא יא, י) וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכל שרץ המים בימים ובנחלים דלית ליה לא תיכול הא בכלים אע״ג דלית ליה אכול

ואימא במים כלל בימים ובנחלים פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט ימים ונחלים אין נעיצין וחריצין לא

במים חזר וכלל

הני תרי כללי דסמיכי להדדי נינהו אמר רבינא כדאמרי במערבא כל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכין זה לזה

דף סז עמוד א

הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט וכלל במים כלל בימים ובנחלים פרט במים חזר וכלל

כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש מים נובעים אף כל מים נובעים מאי רבי חריצין ונעיצין לאיסורא ומאי מיעט בורות שיחין ומערות להתירא

ואימא מה הפרט מפורש מים גדלין על גבי קרקע אף כל מים גדלין על גבי קרקע ומאי רבי אפי׳ בורות שיחין ומערות לאיסורא ומאי מיעט מיעט כלים

אם כן תאכלו מאי אהני ליה

דבי ר׳ ישמעאל תנא במים במים שתי פעמים אין זה כלל ופרט אלא ריבה ומיעט במים ריבה בימים ובנחלים מיעט במים חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל מאי רבי חריצין ונעיצין לאיסורא ומאי מיעט בורות שיחין ומערות להתירא

אימא מאי ריבה בורות שיחין ומערות לאיסורא ומאי מיעט מיעט כלים א״כ תאכלו מאי אהני ליה

ואיפוך אנא כדתני מתתיה דתני מתתיה בר יהודה מאי ראית לרבות בורות שיחין ומערות להתירא ולהוציא חריצין ונעיצין לאיסורא מרבה אני בורות שיחין ומערות שהן עצורים ככלים ומוציא אני חריצין ונעיצין שאין עצורין ככלים

הי סתום והי מפורש פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר יש לו מפורש ואין לו סתום וחד אמר אין לו מפורש ויש לו סתום

מאי טעמא דמאן דאמר יש לו מפורש אמר לך מיניה הוא דקא משתרו כלים

מאי טעמא דמאן דאמר אין לו מפורש דהאי הוא דקמוכח אהאיך דאי מהאיך הוה אמינא בכלים אע״ג דאית ליה נמי לא תיכול

אמר רב הונא לא לשפי אינש שיכרא בצבייתא באורתא דילמא פריש לעיל מצבייתא והדר נפיל לכסא והוי עובר משום (ויקרא יא, כט) שרץ השורץ על הארץ

אי הכי במנא נמי דלמא פריש לדפנא דמנא והדר נפיל למנא התם היינו רביתיה

ומנא תימרא דתניא מנין לרבות בורות שיחין ומערות ששוחה ושותה מהן ואינו נמנע ת״ל (ויקרא יא, ט) תאכלו מכל אשר במים וליחוש דלמא פריש לדפנא והדר נפיל אלא היינו רביתיה ה״נ היינו רביתיה

אמר ליה רב חסדא לרב הונא תניא דמסייע לך כל השרץ השורץ על הארץ לרבות יבחושין שסיננן טעמא דסיננן הא לא סיננן שרי

אמר שמואל קישות שהתליעה

דף סז עמוד ב

באביה אסורה משום (ויקרא יא, מא) השרץ השורץ על הארץ

לימא מסייע ליה דתני חדא על הארץ להוציא את הזיזין שבעדשים ואת היתושים שבכליסים ותולעת שבתמרים ושבגרוגרות ותניא אידך כל השרץ השורץ על הארץ לרבות תולעת שבעיקרי זיתים ושבעיקרי גפנים

מאי לאו אידי ואידי בפירא והא באביה והא שלא באביה

לא אידי ואידי באביה ולא קשיא הא בפירא הא באילנא גופא

דיקא נמי דקתני תולעת שבעיקרי זיתים ושבעיקרי גפנים ש״מ

בעי רב יוסף פרשה ומתה מהו מקצתה מהו לאויר העולם מהו תיקו

בעי רב אשי לגג תמרה מהו לגג גרעינתה מהו מתמרה לתמרה מהו תיקו

אמר רב ששת בריה דרב אידי קוקיאני אסירי מאי טעמא מעלמא אתו

מתקיף לה רב אשי אי מעלמא אתו לישתכחו דרך בית הריעי

איכא דאמרי אמר רב שישא בריה דרב אידי קוקיאני שרו מאי טעמא מיניה גבלי אמר רב אשי פשיטא דאי מעלמא קא אתו לישתכחו דרך בית הריעי

והלכתא קוקיאני אסירי מ״ט מינם ניים ועיילי ליה באוסייה תולעים דרני דבשרא אסירי דכוורי שריין

אמר לה רבינא לאימיה אבלע לי ואנא איכול א״ל רב משרשיא בריה דרב אחא לרבינא מאי שנא מהא דתניא (ויקרא יא, יא) ואת נבלתם תשקצו לרבות את הדרנים שבבהמה

א״ל הכי השתא בהמה בשחיטה הוא דמשתריא והני מדלא קא מהניא להו שחיטה באיסורייהו קיימן אבל דגים באסיפה בעלמא מישתרי והני כי קא גבלן בהיתרא קא גבלן

ת״ר (ויקרא יא, מב) הולך על גחון זה נחש כל לרבות השילשול ואת הדומה לשילשול על ארבע זה עקרב כל הולך לרבות את החיפושית ואת הדומה לחיפושית מרבה רגלים זה נדל עד כל לרבות את הדומה ואת הדומה לדומה

תניא ר׳ יוסי בן דורמסקית אומר לויתן דג טהור הוא שנאמר (איוב מא, ז) גאוה אפיקי מגנים (איוב מא, כב) תחתיו חדודי חרש אפיקי מגנים אלו קשקשים שבו תחתיו חדודי חרש אלו סנפירין שפורח בהן:

הדרן עלך אלו טרפות

דף סח עמוד א

מתני׳ בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירו מותר באכילה הוציא את ראשו אע״פ שהחזירו הרי זה כילוד

חותך מעובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה זה הכלל דבר שגופה אסור ושאינה גופה מותר:

גמ׳ אמר רב יהודה אמר רב ואבר עצמו אסור

מאי טעמא דאמר קרא (שמות כב, ל) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר

תנן בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירו מותר באכילה מאי לאו אאבר לא אעובר

אי אעובר מאי איריא החזירו אפילו לא החזירו נמי הוא הדין אף על גב דלא החזירו ואיידי דקא בעי מיתנא סיפא הוציא את ראשו אף על פי שהחזירו הרי זה כילוד תנא נמי רישא החזירו

וסיפא מאי קמשמע לן דכיון דיצא ראשו הויא לה לידה תנינא איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לכהנים הבא אחר נפלים אף על פי שיצא ראשו חי או בן ט׳ שיצא ראשו מת

טעמא דראשו מת הא ראשו חי הבא אחריו בכור לנחלה נמי לא הוי

וכי תימא אשמעינן באדם וקא משמע לן בבהמה

דאדם מבהמה לא יליף דאין פרוזדור לבהמה ובהמה מאדם לא ילפא דחשיב פרצוף פנים דידיה

הא נמי תנינא שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה כסימן ולד באשה כך סימן ולד בבהמה

אי אמרת בשלמא החזירו דרישא דוקא תנא סיפא אטו רישא

אלא אי אמרת לא דרישא דוקא ולא דסיפא דוקא למה ליה למתנייה כלל

לא לעולם אעובר וכדאמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא למקום חתך הכא נמי לא נצרכה אלא למקום חתך

ת״ש בהמה המקשה לילד הוציא עובר את ידו והחזירה ואחר כך שחט את אמו מותר באכילה שחט את אמו ואחר כך החזירה אסור באכילה

הוציא את ידו וחתכו ואח״כ שחט את אמו שבחוץ טמא ואסור ושבפנים טהור ומותר

שחט את אמו ואחר כך חתכו

דף סח עמוד ב

הבשר מגע נבלה דברי רבי מאיר

וחכמים אומרים מגע טרפה שחוטה

קתני מיהא רישא הוציא עובר את ידו והחזירה ואחר כך שחט את אמו מותר באכילה מאי לאו אאבר לא אעובר

אי אעובר אימא סיפא שחט את אמו ואחר כך החזירו אסור באכילה ואי עובר אמאי אסור

כדאמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא למקום חתך הכא נמי לא נצרכה אלא למקום חתך

איני והא כי אתא אבימי מבי חוזאי אתא ואייתי מתניתא בידיה פרסה החזיר אכול פרסות החזיר אכול מאי לאו החזיר פרסה אכול פרסה

לא החזיר פרסה אכול עובר אי עובר מאי איריא החזיר אפילו לא החזיר נמי אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא למקום חתך

והא תרי קראי קא נסיב לה מאי לאו חד לאבר וחד למקום חתך לא חד למקום חתך וחד לקלוט במעי פרה

ואליבא דרבי שמעון דאמר רבי שמעון קלוט בן פרה אסור ה״מ היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו שרי

עולא אמר רבי יוחנן ואבר עצמו מותר

אמר ליה רב יהודה לעולא והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו אבר עצמו אסור אמר ליה מאן יהיב לן מעפרא דרב ושמואל ומלינן עיינין אלא הכי אמר רבי יוחנן הכל היו בכלל (שמות כב, ל) בשר בשדה טרפה לא תאכלו

כשפרט לך הכתוב גבי חטאת שיצתה חוץ למחיצתה וחזרה אסור חטאת הוא דפרט רחמנא בה אבל כל מילי כיון דהדור שרי

מיתיבי בשר בשדה טרפה לא תאכלו מה תלמוד לומר לפי שמצינו במעשר שני ובכורים שאף על פי שיצאו חוץ למחיצתן וחזרו מותרין יכול אף זה כן תלמוד לומר טרפה

מאי תלמודא אמר רבה כטרפה מה טרפה כיון שנטרפה שוב אין לה היתר אף בשר כיון שיצא חוץ למחיצתו שוב אין לו היתר תיובתא דעולא תיובתא

אמר מר לפי שמצינו במעשר שני ובכורים היכן מצינו

דכתיב (דברים יב, יז) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך וגו׳ בשעריך הוא דלא תיכול אבל יצאו חוץ למחיצתן וחזרו מותרין

במערבא מתנו הכי רב אמר יש לידה לאברים ורבי יוחנן אמר אין לידה לאברים

מאי בינייהו איכא בינייהו למיסר מיעוט אבר שבפנים

איבעיא להו לדברי האומר אין לידה לאברים הוציא העובר את ידו והחזירה וחזר והוציא את ידו והחזירה עד שהשלימו לרובו מהו מי אמרינן הא נפק ליה רובא או דלמא כיון דהדר הדר

אם תמצי לומר כיון דהדר הדר הוציא עובר את ידו וחתכה וחזר והוציא את ידו וחתכה עד שהשלימו לרובו מהו מי אמרינן הא נפיק ליה רובא או דלמא רובא בבת אחת בעינן

תא שמע

דף סט עמוד א

זה הכלל דבר שגופה אסור ושאינה גופה מותר שאין גופה לאתויי מאי לאו לאתויי כה״ג

לא לאתויי קלוט במעי פרה ואליבא דרבי שמעון דאע״ג דאמר רבי שמעון קלוט בן פרה אסור הני מילי היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו שרי

בעי רב חנניא הוציא עובר את ידו בעזרה מהו מגו דהוי מחיצה לגבי קדשים הוי נמי לגבי דהאי או דלמא לגבי דהאי לאו מחיצה היא דמחיצת עובר אמו היא

אמר ליה אביי ותבעי לך קדשים קלים בירושלים קדשים קלים בירושלים מאי טעמא לא קא מיבעיא לך דמחיצת עובר אמו הוא הכא נמי מחיצת עובר אמו הוא

בעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו

מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהריה מידי נבלה או לא אמר רבא ק״ו אם הועיל לו סימן ראשון לסימן שני להתירו באכילה לא יועיל לו לטהריה מידי נבלה

בעי ר׳ ירמיה מהו לחוש לזרעו

היכי דמי אילימא דאזל אבהמה מעלייתא מאי איריא האי דאית ביה איסור יוצא

אפילו בן פקועה דעלמא נמי דאמר רב משרשיא לדברי האומר חוששין לזרע האב בן פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה

לא צריכא דאזל אבן פקועה דכוותיה מאי אבר מוליד אבר וחתיך ליה ושרי או דלמא מבלבל זרעיה

הדר אמר פשיטא דמבלבל זרעיה דא״כ סומא יולד סומא וקיטע יולד קיטע

אלא פשיטא דמבלבל זרעיה והכי קמיבעיא לן בהמה בעלמא לאו מכח חלב ודם קאתיא ושריא הכא נמי לא שנא או דלמא תרי איסורי אמרינן תלתא לא אמרינן

ולמאן אי לרבי מאיר איסור חלב ודם איכא איסור יוצא ליכא

אי לרבי יהודה איסור יוצא איכא איסור חלב (ודם) ליכא

דתנן גיד הנשה נוהג בשליל וחלבו אסור דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אין נוהג בשליל וחלבו מותר

אלא כל מכח לא אמרינן דשרי

והכי קמיבעיא לן מהו לגמוע את חלבו חלב דעלמא לא כאבר מן החי דמי ושרי האי נמי ל״ש

או דלמא התם אית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה הכא לית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה תיקו:

חותך מעובר וכו׳: מנלן דכתיב (דברים יד, ו) וכל בהמה מפרסת פרסה וגו׳ בהמה בבהמה לרבות את הולד

אלא מעתה ימירו בו

אלמה תנן אין ממירין לא אברין בעוברין ולא עוברין באברין ולא אברין ועוברין בשלמין ולא שלמין בהן

אלא אמר קרא (דברים יד, ו) וכל בהמה לרבות את הולד

אי הכי אפילו חותך מן הטחול ומן הכליות נמי אלמה תנן חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה אמר קרא אותה שלמה ולא חסרה

אלא מעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תשתרי אלמה אמר רבי יוחנן השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה אסור באכילה

דף סט עמוד ב

בעינא פרסות וליכא

אלא מעתה קלוט במעי פרה ליתסר הא תנא דבי ר׳ ישמעאל כרבי שמעון בן יוחי (דברים יד, ו) פרסה בבהמה תאכלו

רב שימי בר אשי אמר לעולם כדקאמרת מעיקרא ודקא קשיא לך אין ממירין הא מני רבי שמעון היא דמקיש תמורה למעשר מה מעשר אינו נוהג באברים ועוברים אף תמורה אינה נוהגת באברים ועוברים

ומנא תימרא דתנן אמר רבי יוסי והלא במוקדשים האומר רגלה של זו עולה כולה עולה אף כשיאמר רגל של זו תחת זו תהא כולה תמורה תחתיה

למאן קא מהדר ליה אילימא לרבי מאיר ורבי יהודה מי אית להו האי סברא והתניא יכול האומר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה תלמוד לומר (ויקרא כז, ט) כל אשר יתן ממנו לה׳ יהיה קדש ממנו קדש ולא כולו קדש

יכול תצא לחולין תלמוד לומר יהיה בהוייתה תהא הא כיצד תמכר לצרכי עולות ודמיה חולין חוץ מדמי אבר שבה דברי רבי מאיר ורבי יהודה

רבי יוסי ורבי שמעון אומרים מנין לאומר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה תלמוד לומר יהיה לרבות את כולה

למאן אי לרבי מאיר ורבי יהודה מי אית להו האי סברא אלא לאו לרבי שמעון

לא רבי יוסי טעמא דנפשיה קאמר:

מתני׳ המבכרת המקשה לילד מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים יצא רובו הרי זה יקבר ונפטרת מן הבכורה:

גמ׳ אתמר יצא שליש ומכרו לעובד כוכבים וחזר ויצא שליש אחר רב הונא אמר קדוש רבה אמר אינו קדוש

רב הונא אמר קדוש קסבר למפרע קדוש וכיון דנפק ליה רוביה איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא הוה קדוש ומאי דזבין לא כלום זבין

רבה אמר אינו קדוש קסבר מכאן ולהבא קדוש ומאי דזבין שפיר זבין

ואזדו לטעמייהו דאתמר יצא שליש דרך דופן ושני שלישי דרך רחם רב הונא אמר אינו קדוש רבה אמר קדוש

רב הונא אמר אינו קדוש רב הונא לטעמיה דאמר למפרע קדוש ורובא קמא ליתיה ברחם רבה אמר קדוש רבה לטעמיה דאמר מכאן ולהבא קדוש ורובא דרך רחם נפיק

וצריכא דאי אשמעינן בהא בהא קאמר רב הונא משום דלקולא אבל בהך דלחומרא אימא מודי ליה לרבה

דף ע עמוד א

ואי אתמר בהא בהא קאמר רבה אבל בהא אימא מודי ליה לרב הונא צריכא

תנן המבכרת המקשה לילד מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים מאי לאו מחתך ומניח ואי אמרת למפרע הוא קדוש יקבר מיבעי ליה

לא הכא במאי עסקינן במחתך ומשליך

אבל מחתך ומניח מאי יקבר אדתנא סיפא יצא רובו יקבר ונפטרה מן הבכורה ליפלוג וליתני בדידיה במה דברים אמורים במחתך ומשליך אבר אבר אבל מחתך ומניח יקבר

הכי נמי קאמר בד״א במחתך ומשליך אבל מחתך ומניח נעשה כמי שיצא רובו ויקבר

בעי רבא הלכו באיברין אחר הרוב או לא הלכו באיברין אחר הרוב

היכי דמי אילימא כגון שיצא רוב במיעוט אבר וקא מיבעיא ליה האי מיעוט דבראי בתר רוב דאבר שדינן ליה או בתר רובא דעובר שדינן ליה

פשיטא דלא שבקינן רובא דעובר ואזלינן בתר רוב אבר

אלא כגון שיצא חציו ברוב אבר וקא מיבעיא ליה ההוא מיעוט דבגואי מהו למישדייה בתר רוב אבר

ת״ש יצא רובו הרי זה יקבר מאי רובו אילימא רובו ממש עד השתא לא אשמעינן דרובו ככולו

אלא לאו כגון שיצא חציו ברוב אבר

לא כגון שיצא רובו במיעוט אבר וקמ״ל דלא שבקינן רובו דעובר דבהמה ואזלינן בתר אבר

בעי רבא כרכו בסיב מהו בטליתו מהו

בשליתו מהו בשליתו אורחיה הוא אלא בשליא אחרת מהו

כרכתו ואחזתו והוציאתו מהו היכי דמי אי דנפק דרך רישיה פטרתיה אלא דנפק דרך מרגלותיו

בלעתהו חולדה והוציאתו מהו הוציאתו הא אפיקתיה אלא בלעתו והוציאתו והכניסתו והקיאתו ויצא מאליו מהו

הדביק שני רחמים ויצא מזה ונכנס לזה מהו דידיה פטר דלאו דידיה לא פטר או דלמא דלאו דידיה נמי פטר תיקו

בעי רב אחא נפתחו כותלי בית הרחם מהו אויר רחם מקדיש והאיכא או דלמא נגיעת רחם מקדשה והא ליכא

בעי מר בר רב אשי נעקרו כותלי בית הרחם מהו נעקרו ליתנהו אלא נעקרו ותלו ליה בצואריה מאי במקומן מקדשי שלא במקומן לא מקדשי או דלמא שלא במקומן נמי מקדשי

בעי מיניה ר׳ ירמיה מר׳ זירא נגממו כותלי בית הרחם מהו א״ל קא נגעת בבעיא דאיבעיא לן דבעי ר׳ זירא ואמרי לה בעא מיניה ר׳ זירא מרבי אסי עומד מרובה על הפרוץ ויצא דרך פרוץ פרוץ מרובה על העומד ויצא דרך עומד מאי

עד כאן לא איבעיא ליה אלא פרוץ מרובה על העומד דאיכא עומד בעולם אבל נגממו לא קא מיבעיא ליה:

דף ע עמוד ב

מתני׳ בהמה שמת עוברה בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו בין בבהמה טמאה בין בבהמה טהורה טהור ר׳ יוסי הגלילי אומר בטמאה טמא ובטהורה טהור:

גמ׳ מאי טעמא דתנא קמא אמר רב חסדא קל וחומר אם הועילה אמו להתירו באכילה לא תועיל לו לטהוריה מידי נבלה

אשכחן בהמה טהורה בהמה טמאה מנלן אמר קרא (ויקרא יא, לט) וכי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה אשר היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה איתקש בהמה טמאה לבהמה טהורה מה בהמה טהורה עוברה טהור אף בהמה טמאה עוברה טהור

ור׳ יוסי הגלילי מאי טעמא אמר ר׳ יצחק דאמר קרא (ויקרא יא, כז) וכל הולך על כפיו בכל החיה ההולכת וגו׳ מהלכי כפים בחיה טמאתי לך

אלא מעתה קלוט במעי פרה ליטמא דמהלכי כפים בחיה הוא מהלכי כפים במהלכי ארבע והאי מהלכי ארבע במהלכי שמנה הוא

פרה במעי גמל לא תטמא דמהלכי שמנה במהלכי ארבע הוא הולך וכל הולך לרבות פרה במעי גמל

קלוט במעי קלוטה ליטמא דמהלכי ארבע במהלכי ארבע הוא להכי אהני ק״ו דרב חסדא

מתקיף לה רב אחדבוי בר אמי חזיר במעי חזירתא לא ליטמא דמהלכי שמנה במהלכי שמנה הוא

אלא אמר רב נחמן בר יצחק מהכא (ויקרא ה, א) נפש כי תגע בכל טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא

וכי נבלת בהמה טמאה מטמאה ובטהורה לא מטמאה אלא איזה זה זה עובר שבטמאה טמא ובטהורה טהור

ומאחר דנפקא ליה מדרב נחמן בר יצחק דרבי יצחק ל״ל אי לאו דר׳ יצחק הוה אמינא כוליה לכדרבי הוא דאתא קמ״ל

תניא אמר ר׳ יונתן נמתי לו לבן עזאי למדנו נבלת בהמה טהורה שמטמאה ונבלת בהמה טמאה שמטמאה נבלת חיה טמאה שמטמאה

נבלת חיה טהורה לא למדנו מנין נם לי כל הולך על כפיו בכל החיה ההולכת

נמתי לו וכי נאמר וכל חיה והלא לא נאמר אלא בכל החיה למהלכי כפים בחיה הוא דאתא נם לי ומה ישמעאל אומר בדבר הזה

נמתי לו (ויקרא יא, לט) וכי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה אשר היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה למדנו חיה בכלל בהמה ובהמה בכלל חיה

חיה טהורה בכלל בהמה טהורה חיה טמאה בכלל בהמה טמאה

דף עא עמוד א

בהמה טמאה בכלל חיה טמאה בהמה טהורה בכלל חיה טהורה ובלשון הזה אמר לי חבל על בן עזאי שלא שימש את רבי ישמעאל

חיה בכלל בהמה מנלן דכתיב (דברים יד, ד) זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים וגו׳ איל וצבי ויחמור וגו׳ הא כיצד חיה בכלל בהמה

בהמה בכלל חיה מנלן דכתיב (ויקרא יא, ב) זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ כל מפרסת פרסה הא כיצד בהמה בכלל חיה

חיה טהורה בכלל בהמה טהורה לסימנים

חיה טמאה בכלל בהמה טמאה להרבעה

בהמה טמאה בכלל חיה טמאה לכדרבי

דתניא רבי אומר אקרא אני חיה בהמה למה נאמרה

נאמרה כאן בהמה טמאה ונאמר להלן בהמה טמאה מה להלן טומאת קדש אף כאן טומאת קדש

בהמה טהורה בכלל חיה טהורה ליצירה דתנן המפלת מין בהמה חיה ועוף בין טמאין בין טהורין אם זכר תשב לזכר

אם נקבה תשב לנקבה

אינו ידוע תשב לזכר ולנקבה

דברי רבי מאיר

וחכמים אומרים כל שאינו מצורת אדם אינו ולד

ולרבנן האי קרא למה לי

כוליה לכדרבי הוא דאתא:

מתני׳ האשה שמת ולדה בתוך מעיה ופשטה חיה את ידה ונגעה בו החיה טמאה טומאת שבעה והאשה טהורה עד שיצא הולד:

גמ׳ אמר רבה כשם שטומאה בלועה אינה מטמאה כך טהרה בלועה אינה מיטמאה

טומאה בלועה מנלן דכתיב (ויקרא יא, מ) והאוכל מנבלתה יכבס בגדיו מי לא עסקינן דאכל סמוך לשקיעת החמה וקאמר רחמנא טהור

ודלמא שאני התם דלא חזיא לגר

הניחא לרבי יוחנן דאמר אחת זו ואחת זו עד לכלב שפיר

אלא לבר פדא דאמר טומאה חמורה לגר וטומאה קלה עד לכלב משום דלא חזיא לגר הוא

נהי דלא חזיא בפניו שלא בפניו מיחזיא חזיא ליה

אשכחן טומאה בלועה טהרה בלועה מנלן

קל וחומר ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל שאינו מציל על טומאה שבתוכו מלטמא דאמר מר טומאה רצוצה בוקעת ועולה עד לרקיע מציל על טהרה שבתוכו מלטמא

דף עא עמוד ב

אדם שמציל על טומאה שבתוכו מלטמא אינו דין שמציל על טהרה שבתוכו מליטמא

מה לכלי חרס שכן אין מטמא מגבו תאמר באדם שמטמא מגבו

אטו אנן מגבו קאמרינן מתוכו קאמרינן

אדרבה כלי חרס חמור שכן מטמא מאוירו

אשכחן בלוע דלמעלה בלוע דלמטה מנלן קל וחומר ומה למעלה שאינו עושה עיכול מציל למטה שעושה עיכול אינו דין שמציל

כלום עושה עיכול למטה אלא על ידי מעלה אפי׳ הכי עיכול דלמטה רב

אשכחן בלוע דאדם בלוע דבהמה מנלן קל וחומר ומה אדם שמטמא מחיים מציל בבלוע בהמה שאינה מטמאה מחיים אינו דין שתציל בבלוע

מה לאדם שכן צריך שהייה בבית המנוגע תאמר בבהמה שאינה צריכה שהייה בבית המנוגע

בהמה דאינה צריכה שהייה בבית המנוגע למאי הלכתא לכלים שעל גבה אדם נמי לא בעי

דתנן הנכנס לבית המנוגע וכליו על כתפיו וסנדליו וטבעותיו בידיו הוא והן טמאין מיד היה לבוש כליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו באצבעו הוא טמא מיד והן טהורין עד שישהא בכדי אכילת פרס פת חטים ולא פת שעורים מיסב ואוכל בליפתן

אמר רבא תרוייהו תננהי טומאה בלועה תנינא טהרה בלועה תנינא

טומאה בלועה דתנן בלע טבעת טמאה טובל ואוכל בתרומתו הקיאה טמאה וטמאתו

טהרה בלועה תנינא דתנן בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת והזה ושנה וטבל והקיאה הרי היא כמה שהיתה

כי קאמר רבה כגון שבלע שתי טבעות אחת טמאה ואחת טהורה דלא מטמיא לה מטמאה לטהורה

דף עב עמוד א

והא עובר וחיה דכשתי טבעות דמו וקא מטמא לה עובר לחיה

אמר רבה שאני עובר הואיל וסופו לצאת אמר רבא עובר סופו לצאת טבעת אין סופו לצאת אלא אמר רבא פומבדיתאי ידעי טעמא דהא מילתא ומנו רב יוסף

דאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל טומאה זו אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים מאי אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים דלא תימא אליבא דר׳ עקיבא דאמר עובר במעי אשה טמא אלא אפי׳ לר׳ ישמעאל דאמר עובר במעי אשה טהור גזרו בה טומאה מדרבנן

מאי טעמא אמר רב הושעיא גזירה שמא יוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור

אי הכי אשה נמי אשה מרגשת בעצמה ותימא לה לחיה טרידא

מאי ר׳ ישמעאל ומאי ר״ע דתניא (במדבר יט, טז) וכל אשר יגע על פני השדה להוציא עובר במעי אשה דברי ר׳ ישמעאל ר״ע אומר לרבות גולל ודופק

ור׳ ישמעאל גולל ודופק הלכתא גמירי לה ור״ע עובר במעי אשה טמא מדאורייתא מנא ליה אמר ר׳ אושעיא אמר קרא (במדבר יט, יג) הנוגע במת בנפש איזהו מת שבנפש של אדם הוי אומר זה עובר שבמעי אשה

ור׳ ישמעאל האי מיבעי ליה לרביעית דם הבאה מן המת שמטמאה שנאמר הנוגע במת בנפש האדם איזהו נפש של אדם שמטמא הוי אומר זו רביעית דם

ור״ע לטעמיה דאמר אף רביעית דם הבא משני מתים מטמא באהל דתניא ר״ע אומר מנין לרביעית דם הבאה משני מתים שמטמאה באהל

שנא׳ (ויקרא כא, יא) ועל כל נפשות מת לא יבא שתי נפשות ושיעור אחד:

מתני׳ בהמה המקשה לילד והוציא עובר את ידו וחתכה ואח״כ שחט את אמו הבשר טהור שחט את אמו ואח״כ חתכה הבשר מגע נבלה דברי ר״מ

וחכמים אומרים מגע טרפה שחוטה

דף עב עמוד ב

מה מצינו בטרפה ששחיטתה מטהרתה אף שחיטת בהמה תטהר את האבר

אמר להם ר״מ לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה דבר שגופה תטהר את האבר דבר שאינו גופה

מנין לטרפה ששחיטתה מטהרתה בהמה טמאה אסורה באכילה אף טרפה אסורה באכילה מה בהמה טמאה אין שחיטתה מטהרתה אף טרפה לא תטהרנה שחיטה

לא אם אמרת בבהמה טמאה שלא היתה לה שעת הכושר תאמר בטרפה שהיתה לה שעת הכושר

טול לך מה שהבאת הרי שנולדה טרפה מן הבטן מנין

לא אם אמרת בבהמה טמאה שכן אין במינה שחיטה תאמר בטרפה שיש במינה שחיטה

בן שמנה חי אין שחיטתו מטהרתו לפי שאין במינו שחיטה:

גמ׳ אמאי טומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמיא לימא ר׳ מאיר לטעמיה

דתנן שלשה על שלשה שנחלק טהור מן המדרס

אבל טמא מגע מדרס דברי ר״מ

ותניא א״ר יוסי וכי באיזה מדרס נגע זה אלא שאם נגע בו זב שיהא טמא מגע זב

לאו איתמר עלה אמר עולא ל״ש אלא שלשה על שלשה שנחלק

אבל שלש על שלש הבאות מבגד גדול בשעת פרישתן מאביהן מקבלות טומאה מאביהן הא נמי בשעת פרישתן מאבר מקבל טומאה מאבר

רבינא אמר בגד לאו לחתיכה קאי עובר לחתיכה קאי וכל העומד לחתוך

דף עג עמוד א

כחתוך דמי

כמאן כרבי מאיר דתנן כל ידות הכלים שהן ארוכות ועתיד לקצצן מטביל עד מקום מדה (דברי ר״מ

וחכמים אומרים) עד שיטביל את כולו

אפילו תימא רבנן חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי ונגיעי בהדדי

בשלמא לעולא היינו דקתני חתכה אלא לרבינא מאי חתכה איידי דתנא רישא חתכה תנא נמי סיפא חתכה:

וחכמים אומרים מגע טרפה שחוטה: טרפה שחוטה מי מטמיא אין כדאבוה דשמואל דאמר אבוה דשמואל טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין:

מה מצינו בטרפה ששחיטתה מטהרתה אף שחיטת בהמה תטהר את העובר:

תניא אמר להן רבי מאיר וכי מי טיהרו לאבר זה מידי נבלה שחיטת אמו א״כ תתירנו באכילה

אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה

מאי קאמר אמר רבא ואמרי לה כדי חסורי מחסרא והכי קתני אמר להן ר׳ מאיר וכי מי טהרו לאבר זה מידי נבלה שחיטת אמו אם כן תתירנו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה ואינה מתירתה באכילה

אמר להן לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה דבר שהיא גופה תטהר את האבר דבר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה

תניא נמי הכי אמר להן רבי מאיר וכי מי טיהרו לאבר זה מידי נבלה אמרו לו שחיטת אמו א״כ תתירנו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה ואינה מתירתה באכילה

אמר להן אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר שאינו גופה

אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה

אמר רשב״ל כמחלוקת בעוברין כך מחלוקת באיברין

ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול

א״ר יוסי בר׳ חנינא מ״ט דר׳ יוחנן אליבא דרבנן האי אית ליה תקנתא בחזרה והא לית ליה תקנתא בחזרה

מיתיבי אמר להם ר׳ מאיר לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר דבר שאינו גופה

דף עג עמוד ב

בשלמא לרבי שמעון בן לקיש לדבריהם קאמר להו לדידי לא שנא אבר דעובר ולא שנא אבר דבהמה כי הדדי נינהו

אלא לרבי יוחנן קשיא

אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רבי שמעון בן לקיש כמחלוקת בעוברים כך מחלוקת באיברין ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה ד״ה אין שחיטה עושה ניפול

א״ר יוסי בר׳ חנינא מ״ט דרבי יוחנן אליבא דר״מ האי גופה והאי לאו גופה

אמר רב יצחק בר יוסף א״ר יוחנן הכל מודים שמיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול

במאי עסקינן אילימא באבר דעובר מיפלג פליגי אלא באבר דבהמה מיתה תנינא שחיטה תנינא

מיתה תנינא מתה הבהמה הבשר צריך הכשר והאבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה דברי ר׳ מאיר

שחיטה נמי תנינא נשחטה בהמה הוכשרו בדמיה דברי ר״מ ר״ש אומר לא הוכשרו

אי מההיא ה״א מאי הוכשרו אבשר

והא הוכשרו קתני מהו דתימא חד לבשר הפורש מן הבהמה וחד לבשר הפורש מן האבר

ומאי אולמיה דהאי מהאי סלקא דעתך אמינא הואיל ומטמא טומאה חמורה אגב אביו אימא לא ליבעי הכשר קמשמע לן

אמר רב יוסף נקוט דרב יצחק בר יוסף בידך דרבה בר בר חנה קאי כוותיה דתניא (שמות כב, ל) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו להביא האבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה ובעוף ושחטן שהן אסורין ואמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן

דף עד עמוד א

אין בהן אלא מצות פרוש בלבד

יתיב רב יוסף קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר אמר רב יהודה אמר רב אכלו לזה לוקה אמר ליה ההוא מרבנן לא תציתו ליה הכי אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב אכלו לזה אינו לוקה

אמר ליה רב הונא אנן אמאן נסמוך אהדרינהו רב יוסף לאפיה אמר ליה מאי קושיא כי אמרי אנא במיתה דעושה ניפול כי אמר איהו בשחיטה דאינה עושה ניפול

אמר רבא מנא הא מלתא דאמור רבנן מיתה עושה ניפול שחיטה אינה עושה ניפול דכתיב (ויקרא יא, לב) וכל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא למעוטי מאי אילימא למעוטי בחייהם מנבלתם נפקא אלא ש״מ מיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול

אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא והא קרא בשרצים כתיב אמר ליה אם אינו ענין לשרצים דלאו בני שחיטה נינהו תנהו ענין לבהמה

ואכתי מבעי ליה כעין מיתה לחין מטמאים יבשים אין מטמאים תרי במותם כתיבי

אמר רב חסדא מחלוקת באבר דעובר חי אבל באבר דעובר מת דברי הכל שחיטה עושה ניפול ורבה אמר כמחלוקת בזה כך מחלוקת בזה:

בן שמנה חי [וכו׳]: והתניא בן שמנה חי יוכיח שאף על פי שיש במינו שחיטה אין שחיטתו מטהרתו

אמר רב כהנא יש במינו שחיטה אגב אמו ותנא דידן מינא דאמיה לא פריך

ולהאי תנא דפריך טרפה דשחיטתה מטהרתה מנא ליה נפקא ליה מדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה א״ר ואמרי לה במתניתא תנא אמר קרא (ויקרא יא, לט) וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו זו טרפה ששחטה

בעי רב הושעיא הושיט את ידו למעי בהמה ושחט בן ט׳ חי מהו תבעי לר״מ ותבעי לרבנן

תבעי לר״מ עד כאן לא קאמר רבי מאיר בן פקועה טעון שחיטה ה״מ היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו לא שריא ליה שחיטה

או דילמא אפילו לרבנן ד׳ סימנין אכשר ביה רחמנא

אמר רב חנניא ת״ש הרי שנולדה טרפה מן הבטן ואי איתא משכחת לה דהיתה לה שעת הכושר דאי בעי עייל ידיה ושחטה

אמר ליה רבא תני שנוצרה טרפה מן הבטן ומשכחת לה בבעלת ה׳ רגלים:

מתני׳ השוחט את הבהמה ומצא בה בן שמנה חי או מת או בן תשעה מת קורעו ומוציא את דמו

מצא בן תשעה חי טעון שחיטה וחייב באותו ואת בנו דברי ר״מ וחכמים אומרים שחיטת אמו מטהרתו

דף עד עמוד ב

ר״ש שזורי אומר אפילו בן חמש שנים וחורש בשדה שחיטת אמו מטהרתו קרעה ומצא בה בן ט׳ חי טעון שחיטה לפי שלא נשחטה אמו:

גמ׳ א״ר אלעזר א״ר אושעיא לא הילכו בו אלא על עסקי שחיטה בלבד למעוטי מאי למעוטי חלבו וגידו

חלבו דמאי אילימא חלבו דשליל מפלג פליגי דתניא גיד הנשה נוהג בשליל וחלבו אסור דברי ר״מ ר׳ יהודה אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר וא״ר אלעזר א״ר אושעיא מחלוקת בבן ט׳ חי והלך ר״מ לשיטתו ור׳ יהודה לשיטתו

אלא חלבו דגיד מפלג פליגי דתניא גיד הנשה מחטט אחריו בכל מקום שהוא וחותך שמנו מעיקרו דברי ר״מ רבי יהודה אומר גוממו עם השופי

אלא אי אתמר הכי אתמר א״ר אלעזר אמר ר׳ אושעיא לא הילכו בו אלא על עסקי אכילה בלבד למעוטי רובעו וחורש בו

א״ר שמעון בן לקיש לדברי המתיר בחלבו מתיר בדמו לדברי האוסר בחלבו אוסר בדמו ורבי יוחנן אמר אף לדברי המתיר בחלבו אוסר בדמו

איתיביה רבי יוחנן לר״ש בן לקיש קורעו ומוציא את דמו א״ר זירא לומר שאין ענוש כרת

למאן קאמרי לרבי יהודה לא יהא אלא דם התמצית דתניא דם התמצית באזהרה ר׳ יהודה אומר בהכרת

תרגמא רב יוסף בריה דרב סלא חסידא קמיה דרב פפא אית ליה לר׳ יהודה דם וכל דם כל היכא דמיחייב אדם הנפש מיחייב אדם התמצית וכל היכא דלא מחייב אדם הנפש לא מחייב אדם התמצית

איבעיא להו מהו לפדות בבן פקועה אליבא דר״מ לא תיבעי לך דכיון דאמר טעון שחיטה שה מעליא הוא

כי תיבעי לך אליבא דרבנן דאמרי שחיטת אמו מטהרתו מאי כיון דאמרי שחיטת אמו מטהרתו כבשרא בדיקולא הוא או דילמא כיון דרהיט ואזיל ורהיט ואתי שה קרינא ביה

מר זוטרא אמר אין פודין ורב אשי אמר פודין

א״ל רב אשי למר זוטרא מאי דעתך דגמרת (שמות יב, ה) שה (שמות יג, יג) שה מפסחים

אי מה להלן זכר תמים ובן שנה אף כאן זכר תמים ובן שנה תפדה תפדה ריבה

אי תפדה תפדה ריבה אפילו כל מילי נמי אם כן שה שה מאי אהני לך

איבעיא להו מהו למנות בו ראשון ושני

ר׳ יוחנן אמר מונין בו ראשון ושני רבי שמעון בן לקיש אומר אין מונין בו ראשון ושני נעשה כאגוז המתקשקש בקליפתו

איתיביה ר״ש בן לקיש לרבי יוחנן הבשר מגע נבלה דברי ר״מ

וחכ״א מגע טרפה שחוטה

בשלמא לדידי דאמינא חד גופא הוא היינו דאיתכשר בדמא דאמיה אלא לדידך במאי איתכשר

א״ל בשחיטה וכר״ש

איתיביה רבי יוחנן לר״ש בן לקיש עבר בנהר הוכשר הלך לבית הקברות נטמא

בשלמא לדידי דאמינא תרי גופי נינהו משום הכי הוכשר אין לא הוכשר לא אלא לדידך דאמרת חד גופא הוא הא איתכשר בדמא דאמיה

דף עה עמוד א

בשחיטה יבישתא ודלא כרבי שמעון

מאן תנא עבר בנהר הוכשר הלך לבית הקברות נטמא אמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי היא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יוסי הגלילי מטמא טומאת אוכלים וצריך הכשר וחכמים אומרים אינו מטמא טומאת אוכלין מפני שהוא חי וכל שהוא חי אינו מטמא טומאת אוכלין

ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי וב״ש אמרו דבר אחד

רבי יוסי הגלילי הא דאמרן ב״ש דתנן דגים מאימתי מקבלין טומאה ב״ש אומרים משיצודו וב״ה אומרים משימותו רבי עקיבא אומר משעה שאין יכולין לחיות

מאי בינייהו אמר רבי יוחנן דג מקרטע איכא בינייהו

בעי רב חסדא נולדו בדגים סימני טרפה מהו תיבעי למ״ד טרפה חיה ותיבעי למ״ד טרפה אינה חיה

תיבעי למ״ד טרפה חיה בהמה הוא דנפישא חיותה אבל דגים דלא נפישא חיותייהו לא או דילמא אפי׳ למ״ד טרפה אינה חיה הני מילי בהמה דיש במינה שחיטה אבל דגים דאין במינן שחיטה (אימא) לא תיקו

הטילה נפל רבי יוחנן אמר חלבו כחלב בהמה ורבי שמעון בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה

רבי יוחנן אמר חלבו כחלב בהמה אוירא גרים רבי שמעון בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה חדשים גרמי

איכא דאמרי כל היכא דלא כלו לו חדשיו לא כלום הוא כי פליגי היכא דהושיט ידו למעי בהמה ותלש חלב של בן ט׳ חי ואכל רבי יוחנן אמר חלבו כחלב בהמה חדשים גרמי רבי שמעון בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה חדשים ואוירא גרמי

איתיביה ר׳ יוחנן לרבי שמעון בן לקיש מה חלב ושתי כליות האמורות באשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל

בשלמא לדידי היינו דאיצטריך קרא למעוטי אלא לדידך אמאי איצטריך אמר ליה טעמא דידי נמי מהכא

ואיכא דאמרי איתיביה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן מה חלב ושתי כליות האמורות באשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל

בשלמא לדידי משום הכי מיעטיה רחמנא אלא לדידך ליקרב א״ל מידי דהוה אמחוסר זמן

אמר רבי אמי השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט׳ חי לדברי האוסר מתיר לדברי המתיר אוסר

רבא אמר לדברי המתיר נמי מותר ד׳ סימנין אכשר ביה רחמנא

אמר רב חסדא השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט׳ חי

דף עה עמוד ב

טעון שחיטה וחייב בזרוע והלחיים והקבה ואם מת טהור מלטמא במשא

א״ל רבא טעון שחיטה כמאן כר״מ ואם מת טהור מלטמא במשא כמאן כרבנן

וליטעמיך הא דתני רבי חייא השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט׳ חי טעון שחיטה וחייב בזרוע והלחיים והקבה ואם מת טהור מלטמא במשא טעון שחיטה כמאן כר״מ ואם מת טהור מלטמא במשא כרבנן

הא לא קשיא ר׳ חייא אם כבר מצאו מת קאמר אלא לדידך קשיא

א״ל לדידי נמי לא קשיא ד׳ סימנים אכשר ביה רחמנא

כי סליק ר׳ זירא אשכחיה לרב אסי דיתיב וקאמר ליה להא שמעתא א״ל יישר וכן אמר ר׳ יוחנן מכלל דפליג עליה ר״ש בן לקיש

משהא הוה שהי ליה ושתיק ליה ואיכא דאמרי משתא הוה שתי ושתיק ליה:

רבי שמעון שזורי אומר אפילו וכו׳: היינו תנא קמא אמר רב כהנא הפריס על גבי קרקע איכא בינייהו

אמר רב משרשיא לדברי האומר חוששין לזרע האב בן פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה

אמר אביי הכל מודים בקלוט בן פקועה שמותר מאי טעמא כל מלתא דתמיהא מידכר דכירי לה אינשי איכא דאמרי אמר אביי הכל מודים בקלוט בן קלוטה בן פקועה שמותר מאי טעמא תרי תמיהי מידכר דכירי אינשי

אמר זעירי אמר ר׳ חנינא הלכה כר״ש (בן) שזורי וכן היה רבי שמעון שזורי מתיר בבנו ובן בנו עד סוף כל הדורות ר׳ יוחנן אמר הוא מותר ובנו אסור

אדא בר חבו הוה ליה בן פקועה דנפל דובא עליה אתא לקמיה דרב אשי א״ל זיל שחטיה א״ל האמר זעירי אמר ר׳ חנינא הלכה כר״ש שזורי וכן היה ר״ש שזורי מתיר בבנו ובן בנו עד סוף כל הדורות ואפילו ר׳ יוחנן לא קאמר אלא בנו אבל איהו לא

אמר ליה רבי יוחנן לדברי ר״ש שזורי קאמר

והאמר רבין בר חנינא אמר עולא אמר רבי חנינא הלכה כרבי שמעון שזורי ולא עוד אלא כל מקום ששנה ר״ש שזורי במשנתנו הלכה כמותו

אמר ליה אנא כי הא סבירא לי דאמר רבי יונתן הלכה כר״ש שזורי במסוכן ובתרומת מעשר של דמאי

מסוכן דתנן בראשונה היו אומרים היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חזרו לומר אף המפרש והיוצא בשיירא ר״ש (בן) שזורי אומר אף המסוכן

תרומת מעשר של דמאי דתנן תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה ר״ש (בן) שזורי אומר אף בחול שואלו ואוכלו על פיו:

דף עו עמוד א

מתני׳ בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה וכן שניטל צומת הגידין

נשבר העצם אם רוב הבשר קיים שחיטתו מטהרתו ואם לאו אין שחיטתו מטהרתו:

גמ׳ אמר רב יהודה אמר רב אמר רבי חייא למטה למטה מן הארכובה למעלה למעלה מן הארכובה באיזו ארכובה אמרו בארכובה הנמכרת עם הראש

עולא אמר רבי אושעיא כנגדו בגמל ניכר

אמר ליה עולא לרב יהודה בשלמא לדידי דאמינא כנגדו בגמל ניכר היינו דקתני וכן שניטל צומת הגידין אלא לדידך מאי וכן שניטל צומת הגידין

אמר ליה רכובה בלא צומת הגידים וצומת הגידים בלא רכובה והא נחתכו קתני אישתיק

לבתר דנפק אמר מ״ט לא אמרי ליה למטה מן הארכובה למעלה למעלה מצומת הגידין

הדר אמר ולא אמרי ליה ואמר לי נחתכו קתני הכא נמי מן הארכובה ולמעלה קתני

רב פפא מתני הכי אמר רב יהודה אמר רב אמר רבי חייא למטה מן הארכובה ומצומת הגידין למעלה מן הארכובה ומצומת הגידין וכן שניטל צומת הגידין וארכובה גופה כדעולא א״ר אושעיא

ומי איכא מידי דאילו מדלי פסיק ליה וחיה מתתי פסיק ליה ומתה

אמר רב אשי טרפות קא מדמית להדדי אין אומרין בטרפות זו דומה לזו שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה

ואלו הן צומת הגידין רבה אמר רב אשי דאגרמא ולבר רבה בר רב הונא אמר רב אשי דאגרמא ולגיו רבא בריה דרבה בר רב הונא אמר רב אסי דעילוי ערקומא

יתיב ההוא מרבנן קמיה דר׳ אבא ויתיב וקאמר דערקומא גופה אמר ליה רבי אבא לא תציתו ליה הכי אמר רב יהודה היכא דפרעי טבחי והיינו רבא בריה דרבה בר רב הונא אמר רב אסי

אמר רב יהודה אמר שמואל צומת הגידים שאמרו מקום שהגידין צומתין ועד כמה א״ל ההוא מדרבנן ורב יעקב שמיה כי הוינן בי רב יהודה אמר לן שמעו מני מלתא דמגברא רבה שמיע לי ומנו שמואל צומת הגידין שאמרו מקום שהגידין צומתין בו וממקום שצומתין עד מקום שמתפשטין

וכמה אמר אביי ארבעה בטדי בתורא בדקה מאי אמר אביי בליטי הוו צומת הגידים בליעי לא הוו צומת הגידים

אשוני הוו צומת הגידים רכיכי לא הוו צומת הגידים אלימי הוו צומת הגידים קטיני לא הוו צומת הגידים חווריי הוו צומת הגידים לא חווריי לא הוו צומת הגידים

דף עו עמוד ב

מר בר רב אשי אמר כיון דזיגי אע״ג דלא חווריי

אמר אמימר משמיה דרב זביד תלתא חוטי הוו חד אלימא ותרי קטיני איפסיק אלימא אזדא רוב בנין איפסיק קטיני אזדא רוב מנין מר בר רב אשי מתני לקולא איפסיק אלימא האיכא רוב מנין איפסיק קטיני האיכא רוב בנין

בעופות שיתסר חוטי הוו אי פסיק חד מינייהו טרפה אמר מר בר רב אשי הוה קאימנא קמיה דאבא ואייתו לקמיה עופא ובדק ואשכח ביה חמיסר הוה חד דהוה שני מחבריה נפציה ואשכח תרי

אמר רב יהודה אמר רב צומת הגידין שאמרו ברובו מאי רובו רוב אחד מהן כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי מכדי תלתא הוו כי מיפסיק חד מינייהו לגמרי הא איכא תרי

טעמא דאיכא תרי הא ליכא תרי לא ופליגא דרבנאי דאמר רבנאי אמר שמואל צומת הגידים אפי׳ לא נשתייר בה אלא כחוט הסרבל כשרה

ואיכא דאמרי מאי רובו רוב כל אחד ואחד כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי מכדי תלתא הוו האיכא תלתא דכל חד וחד מסייע ליה לרבנאי דאמר רבנאי אמר שמואל צומת הגידין שאמרו אפי׳ לא נשתייר בה אלא כחוט הסרבל כשרה:

נשבר העצם כו׳:

אמר רב למעלה מן הארכובה אם רוב הבשר קיים זה וזה מותר ואם לאו זה וזה אסור למטה מן הארכובה אם רוב הבשר קיים זה וזה מותר אם לאו אבר אסור ובהמה מותרת

ושמואל אמר בין למעלה בין למטה אם רוב הבשר קיים זה וזה מותר אם לאו אבר אסור ובהמה מותרת

מתקיף לה רב נחמן לשמואל יאמרו אבר ממנה מוטל באשפה ומותרת א״ל רב אחא בר רב הונא לרב נחמן לרב נמי יאמרו אבר ממנה מוטל באשפה ומותרת

א״ל הכי קאמינא אבר שחיה ממנה מוטל באשפה ומותרת

שלחו מתם הלכתא כוותיה דרב הדור שלחו כוותיה דשמואל הדור שלחו כוותיה דרב ואבר עצמו מטמא במשא

מתיב רב חסדא לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר דבר שאינו גופה

א״ל רבה הדורי אפירכי למה לך אותיב ממתני׳ נשחטה בהמה הוכשרו בדמיה דברי ר״מ ר״ש אומר לא הוכשרו

א״ל מתני׳ איכא לדחויי כדדחינן

כי סליק ר׳ זירא אשכחיה לרב ירמיה דיתיב וקאמר לה להא שמעתא א״ל יישר וכן תרגמה אריוך בבבל אריוך מנו שמואל והא מיפלג פליג הדר ביה שמואל לגביה דרב

ת״ר נשבר העצם ויצא לחוץ אם עור ובשר חופין את רובו מותר אם לאו אסור וכמה רובו כי אתא רב דימי אמר ר׳ יוחנן רוב עוביו ואמרי לה רוב הקיפו אמר רב פפא הלכך בעינן רוב עוביו ובעינן רוב הקיפו

אמר עולא אמר רבי יוחנן עור הרי הוא כבשר א״ל רב נחמן לעולא ולימא מר עור מצטרף לבשר דהא עור ובשר קתני א״ל אנן עור או בשר תנינן

איכא דאמרי [אמר עולא] א״ר יוחנן עור מצטרף לבשר א״ל רב נחמן לעולא ולימא מר עור משלים לבשר לחומרא

א״ל אנא עובדא ידענא דההוא בר גוזלא דהוה בי רבי יצחק דעור מצטרף לבשר הוה ואתא לקמיה דר׳ יוחנן ואכשריה א״ל בר גוזלא קאמרת בר גוזלא דרכיך שאני

הנהו גידין רכין דאתו לקמיה דרבה אמר רבה למאי ליחוש להו חדא דאמר ר׳ יוחנן גידין שסופן להקשות

דף עז עמוד א

נמנין עליהן בפסח ועוד התורה חסה על ממונן של ישראל

א״ל רב פפא לרבה ר״ש בן לקיש ואיסורא דאורייתא ואת אמרת מאי ליחוש להו אישתיק

ואמאי אישתיק והאמר רבא הלכתא כוותיה דר״ש בן לקיש בהני תלת

שאני הכא דהדר ביה ר׳ יוחנן לגביה דר״ש בן לקיש דא״ל אל תקניטני בלשון יחיד אני שונה אותה

ההוא נשבר העצם ויצא לחוץ דאישתקיל קורטיתא מיניה אתא לקמיה דאביי שהייה תלתא ריגלי

א״ל רב אדא בר מתנא זיל קמיה דרבא בריה דרב יוסף בר חמא דחריפא סכיניה אתא לקמיה אמר מכדי נשבר העצם ויצא לחוץ תנן מה לי נפל מה לי איתיה

א״ל רבינא לרבא מתלקט מה מתרוסס מהו מתמסמס מהו היכי דמי מתמסמס אמר רב הונא בריה דרב יהושע כל שהרופא קודרו

איבעיא להו ניקב מהו נקלף מהו נסדק מהו ניטל שליש התחתון מהו

ת״ש דאמר עולא אמר ר׳ יוחנן עור הרי הוא כבשר דלמא דקנה משכא דידיה

אמר רב אשי כי הוינן בי רב פפי איבעיא לן נקדר כמין טבעת מהו ופשטנא מהא דאמר רב יהודה אמר רב דבר זה שאלתי לחכמים ולרופאים ואמרו מסרטו בעצם ומעלה ארוכה אבל פרזלא מזרף זריף אמר רב פפא והוא דקנה גרמא דידיה:

מתני׳ השוחט את הבהמה ומצא בה שליא נפש היפה תאכלנה ואינה מטמאה לא טומאת אוכלין ולא טומאת נבלות חישב עליה מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות

שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה סימן ולד באשה וסימן ולד בבהמה

המבכרת שהפילה שליא ישליכנה לכלבים ובמוקדשין תקבר ואין קוברין אותה בפרשת דרכים ואין תולין אותה באילן מפני דרכי האמורי:

גמ׳ מנא הני מילי דת״ר (דברים יד, ו) כל בהמה תאכלו לרבות את השליא יכול אפילו יצתה מקצתה ת״ל אותה אותה ולא שליתה

מכדי אין שליא בלא ולד למה לי קרא קרא אסמכתא בעלמא:

ואינה מטמאה: בעי ר׳ יצחק בר נפחא עור חמור ששלקו מהו למאי אי לטומאת אוכלין תנינא

דף עז עמוד ב

אי לטומאת נבלות תנינא

טומאת אוכלין דתניא העור והשליא אין מטמאין טומאת אוכלין עור ששלקו והשליא שחישב עליה מטמאין טומאת אוכלין

טומאת נבילות נמי תנינא (ויקרא יא, לט) בנבלתה ולא בעור ולא בעצמות ולא בגידין ולא בקרנים ולא בטלפים

ואמר רבה בר רב חנא לא נצרכה אלא שעשאן ציקי קדרה

לעולם טומאת אוכלין ושאני עור חמור דמאיס:

שליא שיצתה: א״ר אלעזר לא שנו אלא שאין עמה ולד אבל יש עמה ולד אין חוששין לולד אחר ור׳ יוחנן אמר בין אין עמה ולד בין יש עמה ולד חוששין לולד אחר

איני והא א״ר ירמיה לחומרא אמרה ר׳ אלעזר

אלא אי אתמר הכי אתמר א״ר אלעזר לא שנו אלא שאינה קשורה בולד אבל קשורה בולד אין חוששין לולד אחר

ור׳ יוחנן אמר אנו אין לנו אלא שליא בלא ולד אבל יש עמה ולד בין קשורה בולד בין אין קשורה בולד אין חוששין לולד אחר והיינו דאמר ר׳ ירמיה לחומרא אמרה ר׳ אלעזר

תניא כוותיה דר׳ אלעזר המפלת מין בהמה חיה ועוף ושליא עמהן בזמן שקשורה בהן אין חוששין לולד אחר אינה קשורה בהן הריני מטיל עליה חומר שני ולדות

שאני אומר שמא נימוח שפיר של שליא שמא נימוחה שליתו של שפיר:

המבכרת שהפילה [וכו]: מאי טעמא אמר רב איקא בריה דרב אמי רוב בהמות יולדות דבר הקדוש בבכורה ומיעוט בהמות דבר שאינו קדוש בבכורה ומאי ניהו נדמה

וכל היולדות יולדות מחצה זכרים ומחצה נקבות סמוך מיעוטא דנדמה למחצה דנקבות והוו להו זכרים מיעוטא:

ובמוקדשין תקבר: מ״ט רובא בר מיקדש הוא:

ואין קוברים אותה: אביי ורבא דאמרי תרווייהו כל דבר שיש בו רפואה אין בו משום דרכי האמורי אין בו רפואה יש בו משום דרכי האמורי

והתניא אילן שמשיר פירותיו סוקרו בסיקרא וטוענו באבנים בשלמא טוענו באבנים כי היכי

דף עח עמוד א

דניכחוש חיליה אלא סוקרו בסיקרא אמאי כי היכי דליחזיוה אינשי וליבעי רחמי עילויה

כדתניא (ויקרא יג, מה) וטמא טמא יקרא צריך להודיע לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים וכן מי שאירע בו דבר צריך להודיע לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים

אמר רבינא כמאן תלינן כובסא בדיקלא כמאן כי האי תנא:

הדרן עלך בהמה המקשה

מתני׳ אותו ואת בנו נוהג בין בארץ בין בח״ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשין

כיצד השוחט אותו ואת בנו חולין בחוץ שניהם כשרים והשני סופג את הארבעים

קדשים בחוץ הראשון חייב כרת ושניהם פסולים ושניהם סופגים את הארבעים

חולין בפנים שניהם פסולין והשני סופג את הארבעים קדשים בפנים הראשון כשר ופטור והשני סופג את הארבעים ופסול

חולין וקדשים בחוץ הראשון כשר ופטור והשני סופג את הארבעים ופסול

קדשים וחולין בחוץ הראשון חייב כרת ופסול והשני כשר ושניהם סופגים את הארבעים

חולין וקדשים בפנים שניהם פסולין והשני סופג את הארבעים קדשים וחולין בפנים הראשון כשר ופטור והשני סופג את הארבעים ופסול

חולין בחוץ ובפנים הראשון כשר ופטור והשני סופג את הארבעים ופסול

קדשים בחוץ ובפנים הראשון חייב כרת ושניהם סופגים את הארבעים ושניהם פסולים

חולין בפנים ובחוץ הראשון פסול ופטור והשני סופג את הארבעים וכשר קדשים בפנים ובחוץ הראשון כשר ופטור והשני סופג את הארבעים ופסול:

גמ׳ ת״ר מנין לאותו ואת בנו שנוהג במוקדשין תלמוד לומר (ויקרא כב, כז) שור או כשב או עז כי יולד וכתיב בתריה (ויקרא כב, כח) ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד לימד על אותו ואת בנו שנוהג במוקדשין

ואימא במוקדשין אין בחולין לא שור הפסיק הענין

ואימא בחולין אין במוקדשין לא כתיב ושור וי״ו מוסיף על ענין ראשון

אי מה קדשים כלאים לא אף אותו ואת בנו כלאים לא אלמה תניא אותו ואת בנו נוהג בכלאים ובכוי

ועוד שה כתיב ואמר רבא

דף עח עמוד ב

זה בנה אב כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הכלאים אמר קרא או לרבות את הכלאים

האי או מיבעי ליה לחלק דס״ד אמינא עד דשחיט שור ובנו שה ובנו לא מיחייב קמ״ל לחלק מבנו נפקא

ואכתי מיבעי ליה לכדתניא אילו נאמר שור ושה ובנו הייתי אומר עד שישחוט שור ושה ובנו ת״ל (ויקרא כב, כח) שור או שה אותו ואת בנו מאי לאו מאו נפקא ליה לא מאותו

הניחא לרבנן דמייתר להו אותו אלא לחנניה דלא מייתר ליה אותו לחלק מנא ליה לחלק לא צריך קרא דסבר לה כר׳ יונתן

דתניא (ויקרא כ, ט) איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו שלא אמו ואמו שלא אביו מנין ת״ל (ויקרא כ, ט) אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל דברי ר׳ יאשיה

ר׳ יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדו

מאי חנניה ומאי רבנן דתניא אותו ואת בנו נוהג בנקבות ואינו נוהג בזכרים חנניה אומר נוהג בין בזכרים ובין בנקבות

מ״ט דרבנן דתניא יכול יהא אותו ואת בנו נוהג בין בזכרים ובין בנקבות ודין הוא חייב כאן וחייב באם על הבנים מה כשחייב באם על הבנים בנקבות ולא בזכרים אף כשחייב כאן בנקבות ולא בזכרים

לא אם אמרת באם על הבנים שכן לא עשה בה מזומן כשאינו מזומן תאמר באותו ואת בנו שעשה בו מזומן כשאינו מזומן

ת״ל אותו א׳ ולא ב׳ אחר שחלק הכתוב זכיתי לדין חייב כאן וחייב באם על הבנים מה כשחייב באם על הבנים בנקבות ולא בזכרים אף כשחייב כאן בנקבות ולא בזכרים

ואם נפשך לומר בנו מי שבנו כרוך אחריו יצא זכר שאין בנו כרוך אחריו

מה אם נפשך לומר וכי תימא אותו זכר משמע הרי הוא אומר בנו מי שבנו כרוך אחריו יצא זכר שאין בנו כרוך אחריו

דף עט עמוד א

ולחנניה כתיב אותו דמשמע זכר וכתיב בנו מי שבנו כרוך אחריו דמשמע נקבה הלכך נוהג בין בזכרים בין בנקבות

אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל הלכתא כחנניה ואזדא שמואל לטעמיה דתנן ר׳ יהודה אומר הנולדים מן הסוס אע״פ שאביהן חמור מותרין זה בזה אבל הנולדין מן החמור עם הנולדין מן הסוס אסורין

ואמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר׳ יהודה דאמר אין חוששין לזרע האב אבל חכמים אומרים כל מיני פרדות אחת הן

מאן חכמים חנניה הוא דאמר חוששין לזרע האב והאי בר סוסיא וחמרא והאי בר חמרא וסוסיא כולהו חדא מינא נינהו

איבעיא להו (מי פשיט) ליה לר׳ יהודה דאין חוששין לזרע האב או דלמא ספוקי מספקא ליה למאי נפקא מינה

למישרא פרי עם האם אי אמרת מיפשט פשיטא ליה פרי עם האם שרי (אלא אי) אמרת ספוקי מספקא ליה פרי עם האם אסור

מאי ת״ש ר׳ יהודה אומר כל הנולדים מן הסוס אע״פ שאביהן חמור מותרין זה בזה היכי דמי אילימא דאבוה דהאי חמור ואבוה דהאי חמור צריכא למימר אלא לאו דאבוה דהאי סוס ואבוה דהאי חמור

וקתני מותרים זה עם זה אלמא מיפשט פשיטא ליה

לא לעולם דאבוה דהאי חמור ואבוה דהאי חמור ודקאמרת צריכא למימר מהו דתימא אתי צד דסוס משתמש בצד חמור וצד חמור משתמש בצד סוס קמ״ל

ת״ש ר׳ יהודה אומר פרדה שתבעה אין מרביעין עליה לא סוס ולא חמור אלא מינה ואי אמרת מפשט פשיטא ליה לרבע עלה מינא דאמה דלא ידעינן מינא דאמה מאי ניהו

והא אלא מינה קתני הכי קאמר אין מרביעין עליה לא מין סוס ולא מין חמור לפי שאין יודעין במינה וליבדוק בסימנין דאמר אביי עבי קליה בר חמרא צניף קליה בר סוסיא ואמר רב פפא רברבן אודניה וזוטרא גנובתיה בר חמרא זוטרן אודניה ורבה גנובתיה בר סוסיא הכא במאי עסקינן באלמת וגידמת

מאי הוי עלה ת״ש דאמר רב הונא בריה דרב יהושע הכל מודין בפרי עם האם שאסור שמע מינה ספוקי מספקא ליה ש״מ

אמר ליה ר׳ אבא לשמעיה אי מעיילת לי כודנייתא בריספק עיין להנך דדמיין להדדי ועייל לי אלמא קסבר אין חוששין לזרע האב

דף עט עמוד ב

וסימנין דאורייתא

תנו רבנן אותו ואת בנו נוהג בכלאים ובכוי רבי אליעזר אומר כלאים הבא מן העז ומן הרחל אותו ואת בנו נוהג בו כוי אין אותו ואת בנו נוהג בו אמר רב חסדא איזהו כוי שנחלקו בו רבי אליעזר וחכמים זה הבא מן התייש ומן הצבייה

היכי דמי אילימא בתייש הבא על הצבייה וילדה וקא שחיט לה ולברה והאמר רב חסדא הכל מודים בהיא צבייה ובנה תייש שפטור שה ובנו אמר רחמנא ולא צבי ובנו

אלא בצבי הבא על התיישה וילדה וקא שחיט לה ולברה והאמר רב חסדא הכל מודים בהיא תיישה ובנה צבי שחייב שה אמר רחמנא ובנו כל דהו

לעולם בתייש הבא על הצבייה וילדה בת ובת ילדה בן וקא שחיט לה ולברה

רבנן סברי חוששין לזרע האב ושה ואפילו מקצת שה ורבי אליעזר סבר אין חוששין לזרע האב ושה ואפילו מקצת שה לא אמרינן

וליפלוג בחוששין לזרע האב בפלוגתא דחנניה ורבנן

אי פליגי בההיא הוה אמינא בהא אפילו רבנן מודו דשה ואפילו מקצת שה לא אמרי׳ קמ״ל

והא דתנן כוי אין שוחטין אותו ביו״ט ואם שחטו אין מכסין את דמו

במאי עסקינן אילימא בתייש הבא על הצבייה וילדה בין לרבנן בין לר״א לשחוט וליכסי צבי ואפילו מקצת צבי

אלא בצבי הבא על התיישה וילדה אי לרבנן לשחוט וליכסי אי לר״א לשחוט ולא ליכסי

לעולם בצבי הבא על התיישה ורבנן ספוקי מספקא להו אי חוששין לזרע האב אי אין חוששין

ומדלרבנן מספקא להו לרבי אליעזר פשיטא ליה

והא דתניא הזרוע והלחיים והקבה נוהגים בכוי ובכלאים ר׳ אליעזר אומר כלאים הבא מן העז ומן הרחל חייב במתנות מן הכוי פטור מן המתנות

במאי עסקינן אילימא בתייש הבא על הצבייה וילדה בשלמא לרבי אליעזר דפטר קסבר שה ואפילו מקצת שה לא אמרינן

אלא לרבנן נהי דקסברי שה ואפילו מקצת שה בשלמא פלגא לא יהיב ליה אידך פלגא לימא ליה אייתי ראייה דחוששין לזרע האב ושקול

אלא בצבי הבא על התיישה וילדה בשלמא לרבנן מאי חייב בחצי מתנות אלא לרבי אליעזר ליחייב בכולהי מתנות

לעולם בצבי הבא על התיישה וילדה ור״א נמי ספוקי מספקא ליה אי חוששין לזרע האב או לא וכיון דלרבנן מספקא להו ולרבי אליעזר מספקא ליה במאי פליגי

דף פ עמוד א

בשה ואפי׳ מקצת שה רבנן סברי שה ואפי׳ מקצת שה ורבי אליעזר סבר שה ולא מקצת שה

אמר רב פפא הלכך לענין כסוי הדם ומתנות לא משכחת אלא בצבי הבא על התיישה

דבין לרבנן ובין לר׳ אליעזר מספקא להו אי חוששין לזרע האב או לא

וקא מיפלגי בשה ואפילו מקצת שה

לענין אותו ואת בנו משכחת לה בין בתייש הבא על הצבייה ובין בצבי הבא על התיישה

בתייש הבא על הצבייה ולאיסורא דרבנן סברי דילמא חוששין לזרע האב שה ואפי׳ מקצת שה אמרינן ואסור

ורבי אליעזר סבר נהי נמי דחוששין לזרע האב שה ואפילו מקצת שה לא אמרינן

בצבי הבא על התיישה ולמלקות רבנן סברי נהי נמי דחוששין לזרע האב שה ואפילו מקצת שה אמרינן ומלקינן ליה ורבי אליעזר סבר איסורא איכא מלקות ליכא

איסורא איכא דלמא אין חוששין לזרע האב והאי שה מעליא הוא מלקות ליכא דלמא חוששין לזרע האב

ושה ואפילו מקצת שה לא אמרינן

אמר רב יהודה כוי בריה בפני עצמה היא ולא הכריעו בה חכמים אם מין בהמה היא אם מין חיה היא רב נחמן אמר כוי זה איל הבר

כתנאי כוי זה איל הבר וי״א זה הבא מן התייש ומן הצבייה ר׳ יוסי אומר כוי בריה בפני עצמה היא ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה אם מין בהמה רבן שמעון בן גמליאל אומר מין בהמה היא ושל בית דושאי היו מגדלין מהן עדרים עדרים

אמר ר׳ זירא א״ר ספרא אמר רב המנונא הני עזי דבאלא כשרות לגבי מזבח סבר לה כי הא דאמר ר׳ יצחק עשר בהמות מנה הכתוב ותו לא

והני מדלא קחשיב להו בהדי חיות ש״מ דעז נינהו מתקיף לה רב אחא בר יעקב ואימא (דברים יד, ה) איל וצבי פרט כל בהמה כלל

פרט וכלל נעשה כלל מוסף על הפרט איכא טובא

אם כן כל הני פרטי למה לי מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא ודלמא מינא דאקו נינהו

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואמרי לה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי דלמא מינא דתאו או מינא דזמר נינהו אמר ליה רב חנן לרב אשי אמימר שרי תרבייהו

בעא מיניה אבא בריה דרב מנימין בר חייא מרב הונא בר חייא הני עזי דבאלא מהו לגבי מזבח א״ל עד כאן לא פליגי רבי יוסי ורבנן אלא בשור הבר

דתנן שור הבר מין בהמה הוא רבי יוסי אומר מין חיה דרבנן סברי מדמתרגמינן תורבלא מינא דבהמה הוא ור׳ יוסי סבר מדקא חשיב ליה בהדי חיות מינא דחיה הוא אבל הני דברי הכל מינא דעז נינהו

מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא ודלמא מינא דאקו נינהו אמר ליה רבינא לרב אשי ודלמא מינא דתאו או מינא דזמר נינהו א״ל רב נחמן לרב אשי אמימר שרי תרבייהו:

כיצד השוחט וכו׳: אמר רבי אושעיא כולה מתניתין דלא כר׳ שמעון ממאי מדקא תני קדשים בחוץ הראשון חייב כרת ושניהם פסולים ושניהם סופגים את הארבעים מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה

דף פ עמוד ב

קמא מיקטל קטליה שני מתקבל בפנים הוא כרת נמי ליחייב

חולין בפנים שניהם פסולין והשני סופג את הארבעים מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה קמא מיקטל קטליה שני אמאי סופג את הארבעים

קדשים בפנים הראשון כשר ופטור והשני סופג את הארבעי׳ ופסול

מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה שחיטת קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא דכמה דלא זריק דם לא מישתרי בשר שני אמאי סופג את הארבעים ופסול אלא שמע מינה דלא כרבי שמעון

פשיטא דהכי איתא שחיטת קדשים איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שחיטת קדשים שחיטה ראויה היא דהא אי נחר וזריק דם לא מישתרי בשר וכי שחט מישתרי בשר ושחיטה ראויה היא קמ״ל

ולילקי נמי משום לאו דמחוסר זמן דתניא מנין לכל הפסולין שבשור ושבשה שהוא בלא ירצה

ת״ל (ויקרא כב, כג) ושור ושה שרוע וקלוט וגו׳ לימד על הפסולין שבשור ושבשה שהוא בלא ירצה

כי קא חשיב לאוי דאותו ואת בנו לאוי נוכראי לא קא חשיב

ולא והא קדשים בחוץ דלאוי נוכראי נינהו וקא חשיב דקתני קדשים בחוץ הראשון חייב כרת ושניהם סופגין את הארבעים

בשלמא שני משום לאו דאותו ואת בנו אלא ראשון אמאי סופג לאו משום לאו דשחוטי חוץ

כל היכא דליכא לאו דאותו ואת בנו חשיב לאוי נוכראי וכל היכא דאיכא לאו דאותו ואת בנו לא חשיב לאוי נוכראי

רבי זירא אמר הנח למחוסר זמן דהכתוב

דף פא עמוד א

נתקו לעשה מאי טעמא דאמר קרא (ויקרא כב, כז) מיום השמיני והלאה ירצה מיום השמיני אין מעיקרא לא לאו הבא מכלל עשה עשה

והא מיבעיא ליה לכדרבי אפטוריקי דרבי אפטוריקי רמי כתיב (ויקרא כב, כז) והיה שבעת ימים תחת אמו הא לילה חזי וכתיב מיום השמיני והלאה ירצה מיום השמיני והלאה אין לילה לא

הא כיצד לילה לקדושה יום להרצאה כתיב קרא אחרינא (שמות כב, כט) כן תעשה לשורך לצאנך

אמר רב המנונא אומר היה רבי שמעון אין אותו ואת בנו נוהג בקדשים מאי טעמא כיון דאמר רבי שמעון שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה שחיטת קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא

מתיב רבא אותו ואת בנו קדשים בחוץ ר׳ שמעון אומר שני בלא תעשה שהיה רבי שמעון אומר כל הראוי לבא לאחר זמן הרי הוא בלא תעשה ואין בו כרת וחכמים אומרים כל שאין בו כרת אינו בלא תעשה

וקשיא לן קדשים בחוץ שני בלא תעשה קמא מיקטל קטל שני מקבל בפנים הוא כרת נמי ליחייב

ואמר רבא ואמרי לה כדי חסורי מיחסרא והכי קתני קדשים שניהם בחוץ לרבנן ראשון ענוש כרת שני פסול ופטור מלאו דשחוטי חוץ

לרבי שמעון שניהם ענושים כרת

אחד בחוץ ואחד בפנים לרבנן ראשון ענוש כרת שני פסול ופטור לרבי שמעון שני כשר

אחד בפנים ואחד בחוץ לרבנן ראשון כשר ופטור שני פסול ופטור לרבי שמעון שני בלא תעשה

ואי סלקא דעתך אין אותו ואת בנו נוהג בקדשים שני אמאי בלא תעשה ותו לא כרת נמי ליחייב

אלא אמר רבא הכי קא אמר רב המנונא אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים

כיון דכמה דלא זריק דם לא מישתרי בשר מעידנא דקא שחיט הואי התראת ספק והתראת ספק לא שמה התראה

ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא היא חולין ובנה שלמים שחט חולין ואח״כ שחט שלמים פטור

שלמים ואח״כ חולין חייב ואמר רבא היא חולין ובנה עולה לא מיבעיא שחט חולין ואח״כ שחט עולה דפטור

דף פא עמוד ב

אלא אפילו שחט עולה ואחר כך שחט חולין פטור שחיטה קמייתא לאו שחיטה בת אכילה היא

ורבי יעקב אמר רבי יוחנן אכילת מזבח שמה אכילה מאי טעמא דאמר קרא (ויקרא ז, יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו

בשתי אכילות הכתוב מדבר אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח:

מתני׳ השוחט ונמצא טרפה השוחט לעבודה זרה והשוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה רבי שמעון פוטר וחכמים מחייבין

השוחט ונתנבלה בידו והנוחר והמעקר פטור משום אותו ואת בנו:

גמ׳ אמר רבי שמעון בן לקיש לא שנו אלא ששחט ראשון לעבודה זרה ושני לשלחנו אבל ראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה פטור דקם ליה בדרבה מיניה

אמר ליה רבי יוחנן זו אפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותה אלא פעמים שאפילו שחט ראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה חייב

כגון דאתרו ביה משום אותו ואת בנו ולא אתרו בו משום עבודה זרה ור״ש בן לקיש אמר כיון דכי אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור

ואזדו לטעמייהו דכי אתא רב דימי אמר חייבי מיתות שוגגין וחייבי מלקות שוגגין ודבר אחר רבי יוחנן אומר חייב וריש לקיש אומר פטור

רבי יוחנן אומר חייב דהא לא אתרו בו וריש לקיש אומר פטור דכיון דכי אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור

וצריכא דאי אשמועינן בהא בהא קאמר רבי שמעון בן לקיש אבל בהא אימא מודי ליה לרבי יוחנן

ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי יוחנן אבל בהא אימא מודי לרבי שמעון בן לקיש צריכא

ופרת חטאת שחיטה שאינה ראויה היא והתניא רבי שמעון אומר פרה מטמאה טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר

דף פב עמוד א

ואמר ר״ש בן לקיש אומר היה ר״ש פרה נפדית על גבי מערכתה אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן פרת חטאת אינה משנה

ועגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא והתנן נמצא ההורג עד שלא תערף העגלה תצא ותרעה בעדר אמר ר״ש בן לקיש משום רבי ינאי עגלה ערופה אינה משנה

ומי אמר רבי ינאי הכי והאמר רבי ינאי גבול שמעתי בה ושכחתי ונסבין חבריא לומר ירידתה לנחל איתן אוסרתה

ואם איתא לישני כאן קודם ירידה כאן לאחר ירידה

א״ר פנחס בריה דרב אמי אנן משמיה דרשב״ל מתנינן לה עגלה ערופה אינה משנה א״ר אשי כי הוינן בי רב פפי קשיא לן מי אמר רשב״ל הכי

והא איתמר צפורי מצורע מאימתי נאסרין רבי יוחנן אמר משעת שחיטה ורשב״ל אמר משעת לקיחה ואמרינן מ״ט דרבי שמעון בן לקיש

גמר קיחה קיחה מעגלה ערופה

אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן עגלה ערופה אינה משנה:

מתני׳ שנים שלקחו פרה ובנה איזה שלקח ראשון ישחוט ראשון ואם קדם השני זכה:

גמ׳ אמר רב יוסף לענין דינא תנן תנא אם קדם השני הרי זה זריז ונשכר זריז דלא עבד איסורא ונשכר דקאכיל בשרא:

מתני׳ שחט פרה ואח״כ שני בניה סופג שמונים שחט שני בניה ואחר כך שחטה סופג את הארבעים שחטה ואת בתה ואת בת בתה סופג שמונים

שחטה ואת בת בתה ואחר כך שחט בתה סופג את הארבעים סומכוס אומר משום רבי מאיר סופג שמונים:

גמ׳ אמאי (ויקרא כב, כח) אותו ואת בנו אמר רחמנא ולא בנו ואותו לא ס״ד דתניא אותו ואת בנו אין לי אלא אותו ואת בנו אותו ואת אמו מנין

כשהוא אומר לא תשחטו הרי כאן שנים הא כיצד אחד השוחט את הפרה ואחד השוחט את אמה ואחד השוחט את בנה שנים האחרונים חייבין

דף פב עמוד ב

האי מיבעי ליה לגופיה א״כ ליכתוב לא תשחוט מאי לא תשחטו

ואכתי מיבעי ליה דאי כתב רחמנא לא תשחוט ה״א חד אין תרי לא

כתב רחמנא לא תשחטו ואפילו תרי אם כן לכתוב לא ישחטו

מאי לא תשחטו שמע מינה תרתי:

שחטה ואת בת בתה [וכו׳]: א״ל אביי לרב יוסף מאי טעמא דסומכוס

קא סבר סומכוס אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות

ובדין הוא דלישמעינן בעלמא והאי דקא משמע לן בהא להודיעך כחן דרבנן דאע״ג דגופין מוחלקין פטרי רבנן

או דלמא קסבר סומכוס אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת והכא היינו טעמא הואיל וגופין מוחלקין א״ל אין קסבר אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות

ממאי מדתנן הזורע כלאים כלאים לוקה מאי לוקה אילימא לוקה אחת פשיטא ועוד מאי כלאים כלאים אלא פשיטא ב׳ מלקיות

במאי עסקינן אילימא בזה אחר זה ובשתי התראות תנינא נזיר שהיה שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת

מני אילימא רבנן דפליגי עליה דסומכוס השתא ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן הכא לכ״ש

אלא לאו סומכוס היא לא לעולם רבנן ומילתא אגב אורחיה קמ״ל דאיכא תרי גווני כלאים

ולאפוקי מדרבי יאשיה דאמר רבי יאשיה עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד קמ״ל דכי זרע חטה וחרצן ושעורה וחרצן נמי מחייב

ת״ש אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא מ׳ היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובשתי התראות מ״ט דרבי יהודה התראת ספק היא ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר התראת ספק לא שמה התראה

דתניא הכה את זה וחזר והכה את זה קלל את זה וחזר וקלל את זה או שהכה שניהם בבת אחת או שקלל שניהם בבת אחת חייב

ר׳ יהודה אומר בבת אחת חייב בזה אחר זה פטור אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת

ומאן תנא קמא אילימא רבנן דפליגי עליה דסומכוס השתא ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן הכא לא כל שכן אלא לאו סומכוס היא

לא לעולם בזה אחר זה ורבנן והאי תנא סבר לה כאידך תנא דרבי יהודה

דאמר התראת ספק שמה התראה דתניא (שמות יב, י) לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו

דף פג עמוד א

בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי ר׳ יהודה

רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה אלא משום דה״ל לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

ת״ש אכל שני גידין משתי ירכות משתי בהמות סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא מ׳ היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובשתי התראות מ״ט דרבי יהודה דאמר ארבעים ותו לא אלא פשיטא בבת אחת ובחדא התראה

מאן ת״ק אילימא רבנן דפליגי עליה דסומכוס ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן הכא לא כל שכן אלא לאו סומכוס היא

לעולם בזה אחר זה ודקאמרת מ״ט דרבי יהודה כגון דלית ביה כזית דתניא אכלו ואין בו כזית חייב ר׳ יהודה אומר עד שיהא בו כזית:

מתני׳ בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו אמה מכרתי לשחוט בתה מכרתי לשחוט ואלו הן ערב יום טוב האחרון של חג וערב יום טוב הראשון של פסח וערב עצרת וערב ראש השנה וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל

אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין לו ריוח אבל יש לו ריוח אין צריך להודיעו ומודה רבי יהודה במוכר את האם לחתן ואת הבת לכלה שצריך להודיעו בידוע ששניהם שוחטין ביום אחד

בארבעה פרקים אלו משחיטין את הטבח בעל כרחו אפילו שור שוה אלף דינרים ואין לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט לפיכך אם מת מת ללוקח אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר:

גמ׳ תנא אם לא הודיעו הולך ושוחט ואינו נמנע:

אמר רבי יהודה אימתי [וכו׳]: למה לי למיתני את האם לחתן ואת הבת לכלה מלתא אגב אורחיה קמשמע לן דאורח ארעא למטרח בי חתנא טפי מבי כלתא:

בארבעה פרקים אלו [וכו׳]: והא לא משך אמר רב הונא אמר רב כשמשך אי הכי אימא סיפא אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר והא משך

אמר ר׳ שמואל בר רב יצחק לעולם שלא משך וכגון שזיכה לו על ידי אחר בארבעה פרקים אלו דזכות הוא לו זכין לאדם שלא בפניו בשאר ימות השנה דחוב הוא לו אין חבין לאדם שלא בפניו

רבי אלעזר אומר אמר רבי יוחנן בארבעה פרקים אלו העמידו חכמים דבריהם על דין תורה

דאמר רבי יוחנן דבר תורה מעות קונות ומה טעם אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעליה:

מתני׳ (ויקרא כב, כח) יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה את זו דרש רבי שמעון בן זומא נאמר במעשה בראשית (בראשית א, ה) יום אחד ונאמר באותו ואת בנו יום אחד מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה:

גמ׳ ת״ר את זו דרש ר״ש בן זומא לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בקדשים ובקדשים לילה הולך אחר היום יכול אף זה כן נאמר כאן יום אחד ונאמר במעשה בראשית יום אחד מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום [אחד] האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה

דף פג עמוד ב

רבי אומר יום אחד יום המיוחד טעון כרוז מכאן אמרו בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו:

הדרן עלך אותו ואת בנו

מתני׳ **כסוי** הדם נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין ונוהג בחיה ובעוף במזומן ובשאינו מזומן ונוהג בכוי מפני שהוא ספק

ואין שוחטין אותו בי״ט ואם שחטו אין מכסין את דמו:

גמ׳ מוקדשין מ״ט לא אילימא משום דרבי זירא דא״ר זירא השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר (ויקרא יז, יג) ושפך את דמו וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה

והכא לא אפשר היכי ליעביד ליתיב וליבטליה קמוסיף אבנין וכתיב (דברי הימים א כח, יט) הכל בכתב מיד ה׳ עלי השכיל

לא ליבטליה קא הוי חציצה

נהי דלמטה לא אפשר למעלה אפשר ליעביד כסוי

מי לא תניא רבי יונתן בן יוסף אומר שחט חיה ואח״כ שחט בהמה פטור מלכסות בהמה ואח״כ חיה חייב לכסות

כדרבי זירא דא״ר זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו

וליגרריה וליכסיה מי לא תנן דם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות אלמא דגריר ומכסי ליה הכא נמי נגרור ונכסי ליה

אי בקדשי מזבח הכי נמי הכא במאי עסקינן בקדשי בדק הבית

דף פד עמוד א

וליפרקינהו וליכסינהו בעינן העמדה והערכה

וכמאן אי כר״מ דאמר הכל היו בכלל העמדה והערכה האמר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה

אי כר׳ שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה האמר לא היו בכלל העמדה והערכה

אמר רב יוסף רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי בשחיטה שאינה ראויה סבר לה כר׳ שמעון בהעמדה והערכה סבר לה כר״מ

ואיבעית אימא כולה ר״ש היא ושאני הכא דאמר קרא (ויקרא יז, יג) ושפך וכסה מי שאינו מחוסר אלא שפיכה וכסוי יצא זה שמחוסר שפיכה פדייה וכסוי

והשתא דאתית להכי אפילו תימא קדשי מזבח מי שאינו מחוסר אלא שפיכה וכסוי יצא זה שמחוסר שפיכה גרירה וכסוי

מר בר רב אשי אמר אמר קרא (ויקרא יז, יג) חיה או עוף מה חיה אינה קדש אף עוף אינו קדש

אי מה חיה שאין במינו קדש אף עוף שאין במינו קדש אוציא תורין ובני יונה שיש במינן קדש

לא כחיה מה חיה לא חלקת בה אף עוף לא תחלוק בו

אמר ליה יעקב מינאה לרבא קי״ל חיה בכלל בהמה לסימנין אימא נמי בהמה בכלל חיה לכסוי

אמר ליה עליך אמר קרא (דברים יב, טז) על הארץ תשפכנו כמים מה מים לא בעי כסוי אף האי נמי לא בעי כסוי

אלא מעתה יטבילו בו אמר קרא (ויקרא יא, לו) אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור הני אין מידי אחרינא לא

ואימא ה״מ למעוטי שאר משקין דלא איקרו מים אבל דם דאיקרי מים ה״נ

תרי מיעוטי כתיבי מעין מים ובור מים

אימא אידי ואידי למעוטי שאר משקין חד למעוטי זוחלין וחד למעוטי מכונסין

תלתא מיעוטי כתיבי מעין מים ובור מים מקוה מים

ת״ר (ויקרא יז, יג) אשר יצוד אין לי אלא אשר יצוד נצודין ועומדין מאליהן מנין כגון אווזין ותרנגולים

ת״ל ציד מ״מ א״כ מה ת״ל אשר יצוד למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בהזמנה הזאת

ת״ר (דברים יב, כ) כי ירחיב ה׳ אלהיך את גבולך למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא לתאבון

יכול יקח אדם מן השוק ויאכל ת״ל (דברים יב, כא) וזבחת מבקרך ומצאנך יכול יזבח כל בקרו ויאכל כל צאנו ויאכל ת״ל מבקרך ולא כל בקרך מצאנך ולא כל צאנך

מכאן אמר רבי אלעזר בן עזריה מי שיש לו מנה יקח לפסו ליטרא ירק עשרה מנה יקח לפסו ליטרא דגים חמשים מנה יקח לפסו ליטרא בשר מאה מנה ישפתו לו קדרה בכל יום ואינך אימת מערב שבת לערב שבת

אמר רב צריכין אנו לחוש לדברי זקן א״ר יוחנן אבא ממשפחת בריאים הוה אבל כגון אנו מי שיש לו פרוטה בתוך כיסו יריצנה לחנווני א״ר נחמן כגון אנו לווין ואוכלין

(משלי כז, כו) כבשים ללבושך מגז כבשים יהא מלבושך (משלי כז, כו) ומחיר שדה עתודים לעולם ימכור אדם שדה ויקח עתודים ואל ימכור אדם עתודים ויקח שדה (משלי כז, כז) ודי חלב עזים דיו לאדם שיתפרנס מחלב גדיים וטלאים שבתוך ביתו

(משלי כז, כז) ללחמך ללחם ביתך לחמך קודם ללחם ביתך (משלי כז, כז) וחיים לנערותיך אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן תן חיים לנערותיך מיכן למדה תורה דרך ארץ שלא ילמד אדם את בנו בשר ויין

אמר רבי יוחנן

דף פד עמוד ב

הרוצה שיתעשר יעסוק בבהמה דקה אמר רב חסדא מאי דכתיב (דברים ז, יג) ועשתרות צאנך שמעשרות את בעליהן

ואמר רבי יוחנן כסא דחרשין ולא כסא דפושרין והני מילי בכלי מתכות אבל בכלי חרש לית לן בה ובכלי מתכות נמי לא אמרן אלא דלא שדי בהו ציביא אבל שדי בהו ציביא לית לן בה וכי לא שדי בהו ציביא נמי לא אמרן אלא דלא ציץ אבל ציץ לית לן בה

ואמר ר׳ יוחנן מי שהניח לו אביו מעות ורוצה לאבדן ילבש כלי פשתן וישתמש בכלי זכוכית וישכור פועלים ואל ישב עמהן ילבוש כלי פשתן בכיתנא רומיתא וישתמש בכלי זכוכית בזוגיתא חיורתא וישכור פועלים ואל ישב עמהן בתורי דנפיש פסידייהו

דרש רב עוירא זימנין אמר לה משמיה דרבי אמי וזימנין אמר לה משמיה דרבי אסי מאי דכתיב (תהלים קיב, ה) טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו וילבש ויתכסה במה שיש לו ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו שהן תלויין בו והוא תלוי במי שאמר והיה העולם

דרש רב עינא אפתחא דבי ריש גלותא השוחט לחולה בשבת חייב לכסות אמר להו רבה אשתומא קאמר לישמטוה לאמוריה מיניה דתניא ר׳ יוסי אומר כוי אין שוחטין אותו ביו״ט ואם שחטו אין מכסין את דמו

מקל וחומר ומה מילה שודאה דוחה שבת אין ספיקה דוחה יו״ט כסוי שאין ודאו דוחה שבת אין דין שאין ספקו דוחה יו״ט

אמר לו תקיעת שופר בגבולים תוכיח שאין ודאה דוחה שבת וספיקה דוחה יו״ט

השיב רבי אלעזר הקפר בריבי תשובה מה למילה שכן אינה נוהגת בלילי ימים טובים תאמר בכסוי שנוהג בלילי ימים טובים

אמר רבי אבא זה אחד מן הדברים שאמר רבי חייא אין לי עליהם תשובה והשיב רבי אלעזר הקפר בריבי תשובה

קתני מיהת כסוי שאין ודאו דוחה שבת מאי ודאו דכסוי דלא דחי שבת לאו השוחט לחולה בשבת

ודלמא דעבר ושחט

דומיא דמילה מה מילה ברשות אף כסוי נמי ברשות

אמרו לו תקיעת שופר בגבולין תוכיח שאין ודאה דוחה שבת וספיקה דוחה יום טוב

מאי ספיקה אילימא ספק חול ספק יום טוב השתא ודאי יום טוב דחיא ספק יו״ט ספק חול מיבעיא

דף פה עמוד א

אלא ספק איש ספק אשה

ורבי יוסי לטעמיה דאמר אשה ודאית נמי תקעה דתניא בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל סומכות

רבי יוסי ורבי שמעון אומרים נשים סומכות רשות

אמר רבינא ולמאי דקאמרי רבנן נמי אית ליה פירכא מה לתקיעת שופר שכן ודאה דוחה שבת במקדש תאמר בכיסוי דליתיה כלל

השיב ר״א הקפר בריבי מה למילה שכן אינה נוהגת בלילי ימים טובים בלילי ימים טובים הוא דלא נהגא בשאר לילי נהגא

אלא מה למילה שכן אינה נוהגת בלילות כבימים תאמר בכסוי שנוהג בלילות כבימים א״ר אבא זה אחד מן הדברים שאמר רבי חייא אין [לי] עליהן תשובה והשיב רבי אלעזר [הקפר] ברבי תשובה:

מתני׳ השוחט ונמצאת טריפה והשוחט לעבודת כוכבים והשוחט חולין בפנים וקדשים בחוץ חיה ועוף הנסקלים רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרים

השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר פטור מלכסות:

גמ׳ אמר רבי חייא בר אבא א״ר יוחנן ראה רבי דבריו של ר״מ באותו ואת בנו ושנאו בלשון חכמים ודרבי שמעון בכסוי הדם ושנאו בלשון חכמים

מאי טעמא דרבי מאיר באותו ואת בנו אמר ר׳ יהושע בן לוי גמר שחיטה שחיטה משחוטי חוץ

מה התם שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אף הכא נמי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה

ורבי שמעון מאי טעמא א״ר מני בר פטיש גמר (בראשית מג, טז) מטבוח טבח והכן מה להלן שחיטה ראויה אף כאן שחיטה ראויה

ור״מ נמי ליגמר מטבוח דנין שחיטה משחיטה ואין דנין שחיטה מטביחה

מה נפקא מינה הא תנא דבי רבי ישמעאל (ויקרא יד, לט) ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה

הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל איכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן

ורבי שמעון נמי ליגמר משחוטי חוץ דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים

ור׳ מאיר אטו אותו ואת בנו בקדשים מי לא נהיג היינו דקאמר רבי חייא ראה רבי דבריו של רבי מאיר באותו ואת בנו ושנאו בלשון חכמים

מאי טעמא דר׳ מאיר בכסוי הדם אמר ר׳ שמעון בן לקיש גמר שפיכה שפיכה משחוטי חוץ מה להלן שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אף כאן שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה

ורבי שמעון (ויקרא יז, י) אשר יאכל כתיב ורבי מאיר ההוא למעוטי עוף טמא הוא דאתא ורבי שמעון עוף טמא מאי טעמא דלאו בר אכילה הוא טרפה נמי לאו בר אכילה הוא

והיינו דאמר רבי חייא ראה רבי דבריו של רבי שמעון בכסוי הדם ושנאו בלשון חכמים

אמר רבי אבא

דף פה עמוד ב

לא לכל אמר ר׳ מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה מודה ר״מ שאין מתירתה באכילה ולא לכל אמר ר״ש שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה מודה רבי שמעון שמטהרתה מידי נבלה

אמר מר לא לכל א״ר מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה מודה רבי מאיר שאין מתירתה באכילה פשיטא טרפה בשחיטה מי מישתריא

לא צריכא לשוחט את הטרפה ומצא בה בן ט׳ חי סד״א הואיל דאמר רבי מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה קמשמע לן

ותסברא והאמר ר״מ בן פקועה טעון שחיטה

לא צריכא דרבי סבר לה כר׳ מאיר וסבר לה כרבנן סבר לה כרבי מאיר דאמר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה וסבר לה כרבנן דאמרי שחיטת אמו מטהרתו

כיון דאמור רבנן שחיטת אמו מטהרתו תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה קמ״ל

ולא לכל אמר רבי שמעון שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה מודה ר״ש שמטהרתה מידי נבלה פשיטא דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא (ויקרא יא, לט) וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואי זו זו טרפה ששחטה

לא צריכא לשוחט את הטרפה והיא חולין בעזרה דתניא השוחט את הטרפה וכן השוחט ונמצאת טריפה זה וזה חולין בעזרה ר״ש מתיר בהנאה וחכמים אוסרין

סד״א הואיל וא״ר שמעון מותר בהנאה אלמא לאו שחיטה היא כלל אימא מידי נבלה נמי לא מטהרה קמ״ל

אמר ליה רב פפא לאביי וסבר ר״ש חולין בעזרה דאורייתא היא א״ל אין והתנן ר׳ שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו באש וכן חיה שנשחטה בעזרה אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דגזרינן חיה אטו בהמה

אלא אי אמרת דרבנן בהמה מאי טעמא דילמא אתי למיכל קדשים בחוץ היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה

רבי חייא נפל ליה יאניבא בכיתניה אתא לקמיה דרבי אמר ליה שקול עופא ושחוט על בוביתא דמיא דמורח דמא ושביק ליה

היכי עביד הכי והתניא השוחט וצריך לדם חייב לכסות כיצד יעשה או נוחרו או עוקרו

כי אתא רב דימי אמר צא טרוף אמר ליה כי אתא רבין אמר צא נחור אמר ליה

למאן דאמר צא טרוף מאי טעמא לא אמר צא נחור

וכי תימא קסבר אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו והתניא רבי אומר (דברים יב, כא) כאשר צויתיך מלמד שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה

דף פו עמוד א

לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא צא נחור דלאו שחיטה היא כלל אבל צא טרוף אימא שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה וליבעי כסוי קמ"ל כדר' חייא בר אבא

ולמ"ד צא נחור מ"ט לא אמר צא טרוף וכי תימא קסבר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה והא א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ראה רבי דבריו של רבי שמעון בכסוי הדם ושנאו בלשון חכמים

לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא צא טרוף דשחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אבל צא נחור אימא אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו וליבעי כסוי קמ"ל כאשר צויתיך

ומי נפל ליה יאניבא בכיתניה והאמר רבין בר אבא ואמרי לה אמר רבי אבין בר שבא משעלו בני הגולה פסקו הזיקין והזועות והרוחות והרעמים ולא החמיץ יינם ולא לקה פשתנם ונתנו חכמים עיניהם ברבי חייא ובניו

כי מהניא זכותייהו אעלמא אדידהו לא כדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת:

מתני' חרש שוטה וקטן ששחטו ואחרים רואין אותם חייב לכסות בינן לבין עצמן פטור מלכסות

וכן לענין אותו ואת בנו ששחטו ואחרים רואין אותן אסור לשחוט אחריהם בינן לבין עצמן רבי מאיר מתיר לשחוט אחריהן וחכמים אוסרים ומודים שאם שחט שאינו סופג את הארבעים:

גמ' ורבנן מאי שנא רישא דלא פליגי ומאי שנא סיפא דפליגי

רישא אי אמרינן חייבין לכסות אמרי שחיטה מעלייתא היא ואתי למיכל משחיטתן

סיפא נמי כיון דקאמרי רבנן אסור לשחוט אחריהם אמרי שחיטה מעלייתא היא ואתי למיכל משחיטתן

סיפא אמרי בשרא דלא קא מיבעיא ליה רישא נמי אמרי לנקר חצירו הוא צריך

שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך מאי איכא למימר

וליטעמיך סיפא נמי בא לימלך מאי איכא למימר

אלא רבנן אכולה מילתא פליגי ונטרי ליה לר' מאיר עד דמסיק לה למילתא והדר פליגי עילויה

בשלמא רבנן לחומרא אלא רבי מאיר מאי טעמא

אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן מחייב היה רבי מאיר על שחיטתן משום נבלה מאי טעמא אמר רבי אמי הואיל ורוב מעשיהן מקולקלים

אמר ליה רב פפא לרב הונא בריה דרב יהושע ואמרי לה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא מאי אירי רוב אפילו מיעוט נמי דהא רבי מאיר חייש למיעוטא סמוך מיעוטא לחזקה ואתרע ליה רובא

דתנן תינוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו רבי מאיר מטהר וחכמים מטמאין מפני שדרכו של תינוק לטפח ואמרינן מאי טעמא דרבי מאיר קסבר רוב תינוקות מטפחין ומיעוט אין מטפחין ועיסה זו בחזקת טהרה עומדת

דף פו עמוד ב

סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא

אם אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק איסור להתיר

הורה רבי כר״מ והורה רבי כחכמים הי מינייהו דאחריתא

תא שמע דרבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא ורבי זירא הוו קיימי בשוקא דקיסרי אפתחא דבי מדרשא נפק רבי אמי אשכחינהו אמר להו לאו אמינא לכו בעידן בי מדרשא לא תקימו אבראי דילמא איכא אינש דמיצטרכא ליה שמעתא ואתי לאיטרודי

רבי זירא על רבי אבא לא על יתבי וקא מיבעיא להו הי מינייהו אחריתא אמר להו רבי זירא לא שבקתון לי דאישייליה לסבא דילמא שמיע ליה מאבוה ואבוה מיניה דרבי יוחנן דרבי חייא בר אבא כל תלתין יומין קא מהדר תלמודיה קמיה דר׳ יוחנן

מאי הוי עלה תא שמע דשלח רבי אלעזר לגולה הורה רבי כר׳ מאיר והא כרבנן נמי אורי אלא לאו ש״מ הא דאחריתא ש״מ׃

מתני׳ שחט מאה חיות במקום אחד כסוי אחד לכולן מאה עופות במקום אחד כסוי אחד לכולן חיה ועוף במקום אחד כסוי אחד לכולן רבי יהודה אומר שחט חיה יכסנה ואח״כ ישחוט את העוף׃

גמ׳ ת״ר חיה כל משמע חיה בין מרובה ובין מועטת עוף כל משמע עוף בין מרובה ובין מועט מכאן אמרו שחט מאה חיות במקום אחד כסוי אחד לכולן מאה עופות במקום אחד כסוי אחד לכולן חיה ועוף במקום אחד כסוי אחד לכולן

רבי יהודה אומר שחט חיה יכסנה ואחר כך ישחוט את העוף שנאמר (ויקרא יז, יג) חיה או עוף

אמרו לו הרי הוא אומר (ויקרא יז, יד) כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא מאי קא מהדרי לי הכי קאמרי ליה רבנן האי או מיבעי ליה לחלק

ור׳ יהודה לחלק מדמו נפקא ורבנן דמו טובא משמע דכתיב כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא

א״ר חנינא מודה היה רבי יהודה לענין ברכה שאינו מברך אלא ברכה אחת א״ל רבינא לרב אחא בריה דרבא ואמרי לה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מאי שנא מתלמידי דרב

דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא קאי עלייהו רב ייבא סבא אמרו ליה הב ליבריך הדור אמרו ליה הב לישתי אמר להו רב ייבא סבא הכי אמר רב כיון דאמר הב ליבריך איתסר ליה למשתי חמרא הכא נמי כיון דאיטפל ליה לכסוי איחייב ליה לברכה

דף פז עמוד א

הכי השתא התם משתא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר הכא אפשר דשחיט בחדא ומכסי בחדא׃

מתני׳ שחט ולא כסה וראהו אחר חייב לכסות כסהו ונתגלה פטור מלכסות כסהו הרוח חייב לכסות׃

גמ׳ ת״ר (ויקרא יז, יג) ושפך וכסה מי ששפך יכסה שחט ולא כסה וראהו אחר מנין שחייב לכסות שנאמר (ויקרא יז, יד) ואומר לבני ישראל אזהרה לכל בני ישראל

תניא אידך ושפך וכסה במה ששפך בו יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזויות עליו תניא אידך ושפך וכסה מי ששפך הוא יכסנו מעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכסה וחייבו רבן גמליאל ליתן לו ׳ זהובים

איבעיא להו שכר מצוה או שכר ברכה למאי נפקא מינה לברכת המזון אי אמרת שכר מצוה אחת היא ואי אמרת שכר ברכה הויין ארבעים מאי

תא שמע דא״ל ההוא צדוקי לרבי מי שיצר הרים לא ברא רוח ומי שברא רוח לא יצר הרים דכתיב (עמוס ד, יג) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח אמר ליה שוטה שפיל לסיפיה דקרא ה׳ צבאות שמו

אמר ליה נקוט לי זימנא תלתא יומי ומהדרנא לך תיובתא יתיב רבי תלת תעניתא כי הוה קא בעי מיברך אמרו ליה צדוקי קאי אבבא אמר (תהלים סט, כב) ויתנו בברותי רוש וגו׳

א״ל רבי מבשר טובות אני לך לא מצא תשובה אויבך ונפל מן הגג ומת אמר לו רצונך שתסעוד אצלי אמר לו הן לאחר שאכלו ושתו א״ל כוס של ברכה אתה שותה או ארבעים זהובים אתה נוטל אמר לו כוס של ברכה אני שותה יצתה בת קול ואמרה כוס של ברכה ישוה ארבעים זהובים

אמר רבי יצחק עדיין שנה לאותה משפחה בין גדולי רומי וקוראין אותה משפחת בר לויאנוס:

כסהו ונתגלה: אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מאי שנא מהשבת אבדה דאמר מר (דברים כב, א) השב אפילו מאה פעמים

אמר ליה התם לא כתיב מיעוטא הכא כתיב מיעוטא וכסהו:

כסהו הרוח: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות וכי חזר ונתגלה מאי הוי הא אידחי ליה אמר רב פפא זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות

ומאי שנא מהא דתניא השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות התם כשרשומו ניכר:

מתני׳ דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם הבהמה

דף פז עמוד ב

או בדם החיה רואין אותו כאילו הן מים רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם

דם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין שם דם אלא הוא אבל יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות:

גמ׳ תנן התם דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם בהמה או בדם החיה רואין אותו כאילו הוא מים רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם

א״ר חייא בר אבא אמר ר׳ יוחנן לא שנו אלא שנפלו מים לתוך דם אבל נפל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל

אמר רב פפא ולענין כסוי אינו כן אין דחוי אצל מצות

אמר רב יהודה אמר שמואל כל מראה אדמומית מכפרין ומכשירין וחייבין בכסוי מאי קמשמע לן מכפרין תנינא חייבין בכסוי תנינא

מכשירין איצטריכא ליה מכשירין נמי אי דם אכשורי מכשר אי מיא אכשורי מכשרי לא צריכא שתמדו במי גשמים

מי גשמים נמי כיון דשקיל ורמי אחשבינהו לא צריכא שנתמדו מאליהן

ר׳ אסי מנהרביל אומר בצללתא דדמא רבי ירמיה מדפתי אמר ענוש כרת והוא דאיכא כזית במתניתא תנא מטמאים באהל והוא דאיכא רביעית

תנן התם כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה אדמומית שבו מטמאין באהל ומשקה המת טהורין ורמינהו משקה טבול יום (משקין היוצאין ממנו) כמשקין שנוגע בהן

דף פח עמוד א

ואלו ואלו אין מטמאין ושאר כל הטמאין בין קלין בין חמורין משקין היוצאין מהן כמשקה הנוגע בהן ואלו ואלו תחלה חוץ מן המשקה שהוא אב הטומאה

מאי קלין ומאי חמורין מאי לאו קלין שרץ וזב וחמורין מת לא קלין שרץ וחמורין זב

מאי שנא זב דגזרו ביה רבנן ומאי שנא מת דלא גזרו ביה רבנן זב דלא בדילי אינשי מיניה גזרו ביה רבנן מת דבדילי אינשי מיניה לא גזרו ביה רבנן:

דם הניתז ושעל הסכין [וכו׳]: תנו רבנן וכסהו מלמד שדם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין שם דם אלא הוא אבל יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות

תניא אידך וכסהו מלמד שכל דמו חייב לכסות מכאן אמרו דם הניתז ושעל אגפיים חייב לכסות אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים שלא כסה דם הנפש אבל כסה דם הנפש פטור מלכסות

במאי קא מיפלגי רבנן סברי דמו כל דמו ר׳ יהודה סבר דמו ואפילו מקצת דמו ורשב״ג סבר דמו המיוחד:

מתני׳ במה מכסין ובמה אין מכסין מכסין בזבל הדק ובחול הדק בסיד ובחרסית ובלבנה ובמגופה שכתשן אבל אין מכסין לא בזבל הגס ולא בחול הגס ולא בלבנה ובמגופה שלא כתשן ולא יכפה עליו את הכלי כלל אמר רשב״ג דבר שמגדל בו צמחים מכסין בו ושאינו מגדל צמחים אין מכסין בו:

גמ׳ היכי דמי חול הדק אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל שאין היוצר צריך לכתשו ואיכא דמתני לה אסיפא אבל אין מכסין לא בזבל הגס ולא בחול הגס היכי דמי חול הגס אמר רבה בר בר חנה אמר ר׳ יוחנן כל שהיוצר צריך לכתשו

מאי בינייהו איכא בינייהו דצריך ולא צריך דמיפריך איפרוכי:

תנו רבנן וכסהו יכול יכסנו באבנים או יכפה עליו את הכלי תלמוד לומר בעפר ואין לי אלא עפר מנין לרבות זבל הדק וחול הדק ושחיקת אבנים ושחיקת חרסית ונעורת פשתן דקה

דף פח עמוד ב

ונסורת של חרשין דקה וסיד וחרסית לבנה ומגופה שכתשן ת״ל וכסהו יכול שאני מרבה אף זבל הגס וחול הגס ושחיקת כלי מתכות ולבנה ומגופה שלא כתשן וקמח וסובין ומורסן ת״ל בעפר

ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שהן מין עפר ומוציא אני את אלו שאין מין עפר

אימא וכסהו כלל עפר פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עפר אין מידי אחרינא לא

אמר רב מרי משום דהוה כלל הצריך לפרט וכל כלל הצריך לפרט אין דנין אותו בכלל ופרט

דרש רב נחמן בר רב חסדא אין מכסים אלא בדבר שזורעין בו ומצמיח אמר רבא האי בורכא

א״ל רב נחמן בר יצחק לרבא מאי בורכתיה אנא אמריתה ניהליה ומהא מתניתא אמריתה ניהליה היה מהלך במדבר ואין לו אפר לכסות שוחק דינר זהב ומכסה היה מהלך בספינה ואין לו עפר לכסות שורף טליתו ומכסה

בשלמא שורף טליתו ומכסה אשכחן אפר דאיקרי עפר אלא דינר זהב מנלן אמר ר׳ זירא (איוב כח, ו) ועפרות זהב לו

תנו רבנן אין מכסין אלא בעפר דברי בית שמאי ובית הלל אומרים מצינו אפר שקרוי עפר שנאמר (במדבר יט, יז) ולקחו לטמא מעפר שריפת [וגו׳] ובית שמאי עפר שריפה איקרי עפר סתמא לא איקרי

תנא הוסיפו עליהן השחור והכחול ונקרת פיסולין ויש אומרים אף הזרניך

אמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו (בראשית יח, כז) ואנכי עפר ואפר זכו בניו לשתי מצות אפר פרה ועפר סוטה

וליחשוב נמי עפר כסוי הדם התם הכשר מצוה איכא הנאה ליכא

ואמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו

דף פט עמוד א

(בראשית יד, כג) אם מחוט ועד שרוך נעל זכו בניו לשתי מצות לחוט של תכלת ורצועה של תפילין

בשלמא רצועה של תפילין כתיב (דברים כח, י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה׳ נקרא עליך ותניא ר׳ אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש אלא חוט של תכלת מאי היא

דתניא רבי מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל הצבעונין מפני שתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לאבן ספיר ואבן ספיר דומה לכסא הכבוד דכתיב (שמות כד, י) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו וגו׳ וכתיב (יחזקאל א, כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא

א״ר אבא קשה גזל הנאכל שאפילו צדיקים גמורים אינן יכולין להחזירו שנאמר (בראשית יד, כד) בלעדי רק אשר אכלו הנערים

אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר בר׳ שמעון כל מקום שאתה מוצא דבריו של רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בהגדה עשה אזניך כאפרכסת (דברים ז, ז) לא מרבכם מכל העמים חשק ה׳ בכם וגו׳ אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל חושקני בכם שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני

נתתי גדולה לאברהם אמר לפני (בראשית יח, כז) ואנכי עפר ואפר למשה ואהרן אמר (שמות טז, ז) ונחנו מה לדוד אמר (תהלים כב, ז) ואנכי תולעת ולא איש

אבל עובדי כוכבים אינן כן נתתי גדולה לנמרוד אמר (בראשית יא, ד) הבה נבנה לנו עיר לפרעה אמר (שמות ה, ב) מי ה׳ לסנחריב אמר (מלכים ב יח, לה) מי בכל אלהי הארצות וגו׳ לנבוכדנצר אמר (ישעיהו יד, יד) אעלה על במתי עב לחירם מלך צור אמר (יחזקאל כח, ב) מושב אלהים ישבתי בלב ימים

אמר רבא ואיתימא ר׳ יוחנן גדול שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר ואילו במשה ואהרן כתיב ונחנו מה ואמר רבא ואיתימא ר׳ יוחנן אין העולם מתקיים אלא בשביל משה ואהרן כתיב הכא ונחנו מה וכתיב התם (איוב כו, ז) תולה ארץ על בלימה

אמר רבי אילעא אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה שנאמר תולה ארץ על בלימה רבי אבהו אמר מי שמשים עצמו כמי שאינו שנאמר (דברים לג, כז) ומתחת זרועות עולם

אמר רבי יצחק מאי דכתיב (תהלים נח, ב) האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאלם יכול אף לדברי תורה תלמוד לומר צדק תדברון יכול יגיס דעתו ת״ל מישרים תשפטו בני אדם

אמר רבי זעירא ואיתימא רבה בר ירמיה מכסין בעפר עיר הנדחת ואמאי איסורי הנאה הוא

אמר זעירי לא נצרכה אלא לעפר עפרה דכתיב (דברים יג, יז) ואת כל שללה תקבוץ אל תוך רחובה ושרפת מי שאינו מחוסר אלא קביצה ושרפה יצא זה שמחוסר תלישה קביצה ושרפה

ורבא אמר מצות לאו ליהנות ניתנו

יתיב רבינא וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב רחומי לרבינא שופר של עבודת כוכבים לא יתקע בו מאי לאו אם תקע לא יצא לא אם תקע יצא

לולב של עבודת כוכבים לא יטול מאי לאו אם נטל לא יצא לא אם נטל יצא והתניא תקע לא יצא נטל לא יצא

אמר רב אשי הכי השתא התם

דף פט עמוד ב

שיעורא בעינן ועבודת כוכבים כתותי מכתת שיעורא הכא כל מה דמכתת מעלי לכסוי:

מתני׳ **גיד** הנשה נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשין ונוהג בבהמה ובחיה בירך של ימין ובירך של שמאל ואינו נוהג בעוף מפני שאין לו כף

ונוהג בשליל ר׳ יהודה אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר

ואין הטבחין נאמנין על גיד הנשה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלב:

גמ׳ מוקדשין פשיטא משום דאקדשיה פקע ליה איסור גיד מיניה

וכי תימא יש בגידין בנותן טעם ואתי איסור מוקדשין וחייל אאיסור גיד האי מוקדשין נוהג בגיד מיבעי ליה אלא קסבר אין בגידין בנותן טעם ובמוקדשין איסור גיד איכא איסור מוקדשין ליכא

וסבר תנא דידן אין בגידין בנותן טעם והתנן ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה

אלא הכא בולדות קדשים עסקינן וקסבר נוהג בשליל וקסבר ולדות קדשים במעי אמן הן קדושים דאיסור גיד ואיסור מוקדשין בהדי הדדי קאתי

ומי מצית מוקמת לה בשליל והא מדקתני סיפא נוהג בשליל מכלל דרישא לאו בשליל עסקינן הכי קאמר דבר זה מחלוקת דרבי יהודה ורבנן

ומי מצית אמרת דתרוייהו בהדי הדדי קאתו והתנן על אלו טומאות הנזיר מגלח על המת ועל כזית מן המת

וקשיא לן על כזית מן המת מגלח על כולו לא כל שכן ואמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא לנפל שלא נקשרו אבריו בגידין

דף צ עמוד א

אלמא איסור מוקדשין קדים

אע״ג דאיסור מוקדשין קדים אתי איסור גיד חייל עלייהו שכן איסורו נוהג בבני נח

מאן שמעת ליה האי סברא ר׳ יהודה והא מתניתין דלא כרבי יהודה דקתני נוהג בבהמה ובחיה בירך של ימין ובירך של שמאל

האי תנא סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא

אימר דשמעת ליה לרבי יהודה בטמאה דאיסור לאו קדשים דאיסור כרת מי שמעת ליה

אלא הכא במבכרת עסקינן דברחם קדוש

ואי בעית אימא ולדות קדשים בהווייתן הן קדושים

אמר רבי חייא בר יוסף לא שנו אלא קדשים הנאכלין אבל קדשים שאינן נאכלין אין איסור גיד נוהג בהן ורבי יוחנן אמר אחד קדשים הנאכלין ואחד קדשים שאין נאכלין איסור גיד נוהג בהן

אמר רב פפא ולא פליגי כאן להלקותו כאן להעלותו

איכא דאמרי אמר רב פפא ולא פליגי כאן לחלצו וכאן להעלותו

רב נחמן בר יצחק אמר להעלותו פליגי דתניא (ויקרא א, ט) והקטיר הכהן את הכל המזבחה לרבות העצמות והגידין והקרנים והטלפים

יכול אפילו פרשו ת״ל (דברים יב, כז) ועשית עולותיך הבשר והדם

אי בשר ודם יכול יחלוץ גידים ועצמות ויעלה בשר לגבי מזבח ת״ל (ויקרא א, ט) והקטיר הכהן את הכל המזבחה הא כיצד מחוברין יעלו פרשו אפילו בראשו של מזבח ירדו

ומאן תנא דשמעת ליה דאמר פרשו ירדו רבי היא דתניא והקטיר הכהן את הכל לרבות העצמות והגידים והקרנים והטלפים ואפילו פרשו

והא מה אני מקיים ועשית עולותיך הבשר והדם בפוקעין הא כיצד עיכולי בשר אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידים ועצמות

רבי אומר כתוב אחד אומר והקטיר הכהן את הכל ריבה וכתוב אחד אומר ועשית עולותיך הבשר והדם מיעט הא כיצד מחוברין יעלו פרשו אפילו בראשו של מזבח ירדו

ורבנן מחוברין לא איצטריך קרא לרבויי מידי דהוה אראשה של עולה כי איצטריך קרא לפרשו

ורבי מחוברין דהיתירא

דף צ עמוד ב

לא איצטריך קרא לרבויי כי איצטריך קרא לגיד הנשה במחובר

ורבנן (יחזקאל מה, טו) ממשקה ישראל מן המותר לישראל

ורבי מידי דהוה אחלב ודם ורבנן מצותן בכך שאני

אמר רב הונא גיד הנשה של עולה חולצו לתפוח אמר רב חסדא מרי דיכי מי כתיב על כן לא יאכל המזבח (בראשית לב, לג) על כן לא יאכלו בני ישראל כתיב

ורב הונא ממשקה ישראל מן המותר לישראל

מיתיבי גיד הנשה של שלמים מכבדו לאמה ושל עולה מעלהו מאי לאו מעלהו ומקטירו

לא מעלהו וחולצו ומאחר שחולצו למה מעלהו משום שנאמר (מלאכי א, ח) הקריבהו נא לפחתך

תניא כוותיה דרב הונא גיד הנשה של שלמים מכבדו לאמה ושל עולה חולצו לתפוח

תנן התם תפוח היה באמצע המזבח פעמים היה עליו כשלש מאות כור אמר רבא גוזמא

השקו את התמיד בכוס של זהב אמר רבא גוזמא

אמר רבי אמי דברה תורה לשון הואי דברו נביאים לשון הואי דברו חכמים לשון הואי דברו חכמים לשון הואי הא דאמרן

דברה תורה לשון הואי (דברים א, כח) ערים גדולות ובצורות בשמים דברו נביאים לשון הואי (מלכים א א, מ) ותבקע הארץ לקולם

אמר ר׳ יצחק בר נחמני אמר שמואל בשלשה מקומות דברו חכמים לשון הואי אלו הן תפוח גפן ופרוכת תפוח הא דאמרן

גפן דתנן גפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל ומודלה על גבי כלונסות וכל מי שהיה מתנדב גרגיר או אשכול מביא ותולה בה אמר רבי אלעזר ברבי צדוק מעשה היה ונמנו עליה שלש מאות כהנים לפנותה

פרוכת דתנן רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון הסגן פרוכת עוביה טפח ועל שבעים ושנים נירים נארגת ועל כל נימה ונימה עשרים וארבעה חוטין ארכה ארבעים באמה ורחבה עשרים באמה ומשמונים ושתי רבוא נעשת ושתים עושים בשנה ושלש מאות כהנים מטבילין אותה:

בירך של ימין ובירך של שמאל: מתני׳ לא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר אינו נוהג אלא באחת והדעת מכרעת את של ימין

איבעיא להו מיפשט פשיטא ליה לרבי יהודה ומאי דעת דעת תורה או דלמא ספוקי מספקא ליה ומאי דעת דעת נוטה

ת״ש העצמות והגידים והנותר ישרפו לששה עשר והוינן בה הני גידי מאי עבידתייהו אי גידי בשר ליכלינהו ואי דאייתור היינו נותר אלא גידי צואר אי לאו בשר נינהו לישדינהו

ואמר רב חסדא לא נצרכא אלא לגיד הנשה ואליבא דרבי יהודה דאמר אינו נוהג אלא באחת

אי אמרת בשלמא ספוקי מספקא ליה שפיר אלא אי אמרת מיפשט פשיטא ליה דהיתירא ליכליה דאיסורא לשדייה

אמר רב איקא בר חנינא לעולם אימא לך מיפשט פשיטא ליה והכא במאי עסקינן כשהוכרו ולבסוף נתערבו

דף צא עמוד א

רב אשי אמר לא נצרכא אלא לשמנו דתניא שמנו מותר וישראל קדושים נהגו בו איסור

רבינא אמר לא נצרכא אלא לכדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל שני גידין הן פנימי סמוך לעצם אסור וחייבין עליו חיצון סמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו

ת״ש אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים

אי אמרת בשלמא מיפשט פשיטא ליה שפיר אלא אי אמרת ספוקי מספקא ליה הויא לה התראת ספק ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר התראת ספק לא שמה התראה

דתניא הכה את זה וחזר והכה את זה קלל את זה וחזר וקלל את זה הכה שניהם בבת אחת או שקלל שניהם בבת אחת חייב רבי יהודה אומר בבת אחת חייב בזה אחר זה פטור

האי תנא סבר לה כאידך תנא דרבי יהודה דאמר התראת ספק שמה התראה

דתניא (שמות יב, י) לא תותירו ממנו עד בקר וגו׳ בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי ר׳ יהודה

רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה אלא משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

ת״ש אכל ב׳ גידין מב׳ ירכות מב׳ בהמות סופג פ׳ רבי יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים

מדקאמר מב׳ ירכות מב׳ בהמות פשיטא דתרוייהו לאיסורא ולרבי יהודה איצטריך ש״מ מיפשט פשיטא ליה ש״מ

ואי פשיטא ליה אמאי סופג מ׳ ותו לא לילקי פ׳ הכא במאי עסקינן כגון דלית בו כזית דתניא אכלו ואין בו כזית חייב רבי יהודה אומר עד שיהא בו כזית

וטעמא מאי אמר רבא אמר קרא הירך המיומנת שבירך

ורבנן ההוא דפשיט איסוריה בכוליה ירך לאפוקי חיצון דלא

וריב״ל אמר אמר קרא (בראשית לב, כו) בהאבקו עמו כאדם שחובק את חבירו וידו מגעת לכף ימינו של חבירו

רבי שמואל בר נחמני אמר כעובד כוכבים נדמה לו דאמר מר ישראל שנטפל לו עובד כוכבים בדרך טופלו לימינו

רב שמואל בר אחא קמיה דרב פפא משמיה דרבא בר עולא אמר כת״ח נדמה לו דאמר מר המהלך לימין רבו הרי זה בור

ורבנן מאחוריה אתא ונשייה בתרוייהו

ורבנן האי בהאבקו עמו מאי דרשי ביה מבעי ליה לכאידך דר׳ יהושע בן לוי דאמר ר׳ יהושע ב״ל מלמד שהעלו אבק מרגלותם עד כסא הכבוד כתיב הכא בהאבקו עמו וכתיב התם (נחום א, ג) וענן אבק רגליו

ואמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמו גיד הנשה שנשה ממקומו ועלה וכן הוא אומר (ירמיהו נא, ל) נשתה גבורתם היו לנשים

אמר ר׳ יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב (ישעיהו ט, ז) דבר שלח ביעקב ונפל בישראל דבר שלח ביעקב זה גיד הנשה ונפל בישראל שפשט איסורו בכל ישראל

ואמר רבי יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב (בראשית מג, טז) וטבוח טבח והכן פרע להן בית השחיטה והכן טול גיד הנשה בפניהם כמ״ד גיד הנשה נאסר לבני נח

(בראשית לב, כה) ויותר יעקב לבדו אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם וכל כך למה לפי שאין פושטין ידיהן בגזל

(בראשית לב, כה) ויאבק איש עמו עד עלות השחר אמר רבי יצחק מכאן לת״ח שלא יצא יחידי בלילה רבי אבא בר כהנא אמר מהכא

דף צא עמוד ב

הנה הוא זורה את גורן השעורים

רבי אבהו אמר מהכא (בראשית כב, ג) וישכם אברהם בבקר ויחבוש את וגו׳

ורבנן אמרי מהכא (בראשית לז, יד) לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום וגו׳

רב אמר מהכא (בראשית לב, לב) ויזרח לו השמש

אמר ר׳ עקיבא שאלתי את רבן גמליאל ואת רבי יהושע באיטליז של אימאום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של רבן גמליאל כתיב ויזרח לו השמש וכי שמש לו לבד זרחה והלא לכל העולם זרחה

אמר ר׳ יצחק שמש הבאה בעבורו זרחה בעבורו דכתיב (בראשית כח, י) ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וכתיב ויפגע במקום כי מטא לחרן אמר אפשר עברתי על מקום שהתפללו אבותי ואני לא התפללתי כד יהיב דעתיה למיהדר קפצה ליה ארעא מיד ויפגע במקום

כד צלי בעי למיהדר אמר הקב״ה צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה מיד בא השמש

כתיב (בראשית כח, יא) ויקח מאבני המקום וכתיב ויקח את האבן אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל אותן אבנים למקום אחד וכל אחת ואחת אומרת עלי יניח צדיק זה ראשו תנא וכולן נבלעו באחד

(בראשית כח, יב) ויחלום והנה סולם מוצב ארצה תנא כמה רחבו של סולם שמונת אלפים פרסאות דכתיב (בראשית כח, יב) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו עולים שנים ויורדים שנים וכי פגעו בהדי הדדי הוו להו ארבעה

וכתיב ביה במלאך (דניאל י, ו) וגויתו כתרשיש וגמירי דתרשיש תרי אלפי פרסי הוו

תנא עולין ומסתכלין בדיוקנו של מעלה ויורדין ומסתכלין בדיוקנו של מטה בעו לסכוניה מיד (בראשית כח, יג) והנה ה׳ נצב עליו אמר רבי שמעון בן לקיש אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאמרו כאדם שמניף על בנו

(בראשית כח, יג) הארץ אשר אתה שוכב עליה וגו׳ מאי רבותיה אמר רבי יצחק מלמד שקפלה הקב״ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו שתהא נוחה ליכבש לבניו

(בראשית לב, כז) ויאמר שלחני כי עלה השחר אמר לו גנב אתה או קוביוסטוס אתה שמתיירא מן השחר אמר לו מלאך אני ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו

מסייע ליה לרב חננאל אמר רב דאמר רב חננאל אמר רב שלש כתות של מלאכי השרת אומרות שירה בכל יום אחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש ה׳ צבאות

מיתיבי חביבין ישראל לפני הקב״ה יותר ממלאכי השרת שישראל אומרים שירה בכל שעה ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום ואמרי לה פעם אחת בשבת ואמרי לה פעם אחת בחודש ואמרי לה פעם אחת בשנה ואמרי לה פעם אחת בשבוע ואמרי לה פעם אחת ביובל ואמרי לה פעם אחת בעולם

וישראל מזכירין את השם אחר שתי תיבות שנאמר (דברים ו, ד) שמע ישראל ה׳ וגו׳ ומלאכי השרת אין מזכירין את השם אלא לאחר ג׳ תיבות כדכתיב (ישעיהו ו, ג) קדוש קדוש קדוש ה׳ צבאות

ואין מה״ש אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה שנאמר (איוב לח, ז) ברן יחד כוכבי בקר והדר ויריעו כל בני אלהים

אלא אחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש קדוש קדוש ה׳ צבאות והאיכא ברוך

דף צב עמוד א

ברוך אופנים הוא דאמרי ליה ואיבעית אימא כיון דאתיהיב רשותא אתיהיב

(הושע יב, ה) וישר אל מלאך ויוכל בכה ויתחנן לו איני יודע מי נעשה שר למי כשהוא אומר (בראשית לב, כט) כי שרית עם אלהים הוי אומר יעקב נעשה שר למלאך

בכה ויתחנן לו איני יודע מי בכה למי כשהוא אומר ויאמר שלחני הוי אומר מלאך בכה ליעקב

כי שרית [עם אלהים ועם אנשים] אמר רבה רמז רמז לו שעתידים שני שרים לצאת ממנו ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל מכאן רמז לו גלות

(בראשית מ, י) ובגפן שלשה שריגים אמר רב חייא בר אבא אמר רב אלו ג׳ שרי גאים היוצאים מישראל בכל דור ודור פעמים ששנים כאן ואחד בארץ ישראל פעמים ששנים בארץ ישראל ואחד כאן יהיבו רבנן עינייהו ברבנא עוקבא ורבנא נחמיה בני ברתיה דרב

רבא אמר אלו שלשה שרי גוים שמלמדים זכות על ישראל בכל דור ודור

תניא רבי אליעזר אומר גפן זה העולם שלשה שריגים זה אברהם יצחק ויעקב והיא כפורחת עלתה נצה אלו האמהות הבשילו אשכלותיה ענבים אלו השבטים

אמר לו רבי יהושע וכי מראין לו לאדם מה שהיה והלא אין מראין לו לאדם אלא מה שעתיד להיות אלא גפן זה תורה שלשה שריגים אלו משה ואהרן ומרים והיא כפורחת עלתה נצה אלו סנהדרין הבשילו אשכלותיה ענבים אלו הצדיקים שבכל דור ודור

אמר ר״ג עדיין צריכין אנו למודעי דמוקים ליה כוליה בחד מקום רבי אלעזר המודעי אומר גפן זה ירושלים שלשה שריגים זה מקדש מלך וכהן גדול והיא כפורחת עלתה נצה אלו פרחי כהונה הבשילו אשכלותיה ענבים אלו נסכים

רבי יהושע בן לוי מוקים לה במתנות דאמר ר׳ יהושע בן לוי גפן זו תורה שלשה שריגים זה באר עמוד ענן ומן והיא כפורחת עלתה נצה אלו הבכורים הבשילו אשכלותיה ענבים אלו נסכים

רבי ירמיה בר אבא אמר גפן אלו ישראל וכן הוא אומר (תהלים פ, ט) גפן ממצרים תסיע שלשה שריגים אלו שלשה רגלים שישראל עולין בהן בכל שנה ושנה והיא כפורחת עלתה נצה הגיע זמנן של ישראל לפרות ולרבות וכן הוא אומר (שמות א, ז) ובני ישראל פרו וישרצו

עלתה נצה הגיע זמנן של ישראל ליגאל וכן הוא אומר (ישעיהו סג, ג) ויז נצחם על בגדי וכל מלבושי אגאלתי הבשילו אשכלותיה ענבים הגיע זמנה של מצרים לשתות כוס התרעלה

והיינו דאמר רבא שלשה כוסות האמורות במצרים למה אחד ששתה בימי משה ואחד ששתה בימי פרעה נכה ואחד שעתידה לשתות עם כל העובדי כוכבים

אמר ליה רבי אבא לרבי ירמיה בר אבא כי דריש להו רב להני קראי באגדתא כוותך דריש להו

אמר רבי שמעון בן לקיש אומה זו כגפן נמשלה זמורות שבה אלו בעלי בתים אשכולות שבה אלו תלמידי חכמים עלין שבה אלו עמי הארץ קנוקנות שבה אלו ריקנים שבישראל

והיינו דשלחו מתם ליבעי רחמים איתכליא על עליא דאילמלא עליא לא מתקיימין איתכליא

(הושע ג, ב) ואכרה לי בחמשה עשר כסף א״ר יוחנן משום ר׳ שמעון בן יהוצדק אין כירה אלא לשון מכירה שנאמר (בראשית נ, ה) בקברי אשר כריתי לי

בחמשה עשר זה ט״ו בניסן שבו נגאלו ישראל ממצרים כסף אלו צדיקים וכן הוא אומר (משלי ז, כ) צרור הכסף לקח בידו

חומר שעורים ולתך שעורים אלו מ״ה צדיקים שהעולם מתקיים בהם ואיני יודע אם שלשים כאן וט״ו בארץ ישראל ואם שלשים בארץ ישראל וט״ו כאן כשהוא אומר (זכריה יא, יג) ואקחה שלשים הכסף ואשליך אותו בית ה׳ אל היוצר הוי אומר שלשים בארץ ישראל וט״ו כאן

אמר אביי ורובייהו משתכחי בבי כנישתא דתותי אפתא והיינו דכתיב (זכריה יא, יב) ואומר אליהם אם טוב בעיניכם הבו שכרי ואם לא חדלו וישקלו את שכרי שלשים כסף

רבי יהודה אומר אלו שלשים צדיקי אומות העולם שאומות העולם מתקיימים עליהם עולא אמר אלו שלשים מצות שקבלו עליהם בני נח ואין מקיימין אלא שלשה אחת

דף צב עמוד ב

שאין כותבין כתובה לזכרים ואחת שאין שוקלין בשר המת במקולין ואחת שמכבדין את התורה:

ואינו נוהג בעוף: והא קא חזינן דאית ליה אית ליה ולא עגיל

בעי רבי ירמיה אית ליה לעוף ועגיל אית ליה לבהמה ולא עגיל מאי בתר דידיה אזלינן או בתר מיניה אזלינן תיקו:

ונוהג בשליל: אמר שמואל וחלבו מותר לדברי הכל

חלבו דמאי אילימא דשליל והא מיפלג פליגי ביה דתניא נוהג בשליל וחלבו אסור דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר

ואמר ר׳ אלעזר אמר ר׳ אושעיא מחלוקת בבן תשעה חי והלך ר״מ לשיטתו ורבי יהודה לשיטתו

ואלא חלבו דגיד הא מיפלג פליגי בה דתניא גיד הנשה מחטט אחריו בכל מקום שהוא וחותך שמנו מעיקרו דברי ר״מ רבי יהודה אומר גוממו עם השופי

לעולם חלבו דגיד ומודה שמואל דלר״מ מדרבנן אסור דתניא ושמנו מותר וישראל קדושים נהגו בו איסור מאי לאו ר״מ היא דאמר מותר מן התורה ואסור מדרבנן

ממאי דילמא רבי יהודה היא אבל לרבי מאיר מדאורייתא נמי אסיר

לא ס״ד דתניא גיד הנשה מחטט אחריו בכל מקום שהוא ושמנו מותר מאן שמעת ליה דאית ליה חטיטה ר״מ וקאמר שמנו מותר

אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא אמר רב לא אסרה תורה אלא קנוקנות שבו עולא אמר עץ הוא והתורה חייבה עליו

אמר אביי כוותיה דעולא מסתברא דאמר רב ששת אמר רב אסי חוטין שבחלב אסורין ואין חייבין עליהן אלמא חלב אמר רחמנא ולא חוטין הכא נמי גיד אמר רחמנא ולא קנוקנות

גופא אמר רב ששת אמר רב אסי חוטין שבחלב אסורין ואין חייבין עליהן שבכוליא אסורין ואין חייבין עליהן לובן כוליא רבי ורבי חייא חד אסר וחד שרי

רבה ממרטט ליה ר׳ יוחנן ממרטט ליה רבי אסי גאים ליה אמר אביי כוותיה דרבי אסי מסתברא דאמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר שמואל

דף צג עמוד א

חלב שהבשר חופה אותו מותר אלמא שעל הכסלים אמר רחמנא ולא שבתוך הכסלים הכא נמי שעל הכליות אמר רחמנא ולא שבתוך הכליות

גופא אמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר שמואל חלב שהבשר חופה אותו מותר איני והאמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר שמואל האי תרבא דתותי מתני אסיר

אמר אביי בהמה בחייה פרוקי מיפרקא אמר ר׳ יוחנן אנא לאו טבחא אנא ולאו בר טבחא אנא ונהירנא דהכי הוו אמרי בי מדרשא בהמה בחייה פרוקי מיפרקא

אמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר שמואל חלב שעל המסס ובית הכוסות אסורין וענוש כרת וזהו חלב שעל הקרב אמר ר׳ אבא אמר רב יהודה אמר שמואל האי תרבא דקליבוסתא אסור וענוש כרת וזהו חלב שעל הכסלים

ואמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר שמואל חוטין שביד אסורין אמר רב ספרא משה מי אמר רחמנא לא תיכול בישרא אמר רבא משה מי אמר רחמנא אכול דמא חתכיה ומלחיה אפילו לקדירה נמי שפיר דמי

אמר רב יהודה אמר שמואל ריש מעיא באמתא בעי גרירה וזהו חלב שעל הדקין

ואמר רב יהודה חוטין שבעוקץ אסורין חמשא חוטי אית ביה בכפלא תלתא מימינא ותרתי משמאלא תלתא מפצלי לתרי תרי מפצלי לתלתא תלתא נפקא מינה דאי שליף להו עד דחמימי משתלפי ואי לא בעי חטוטי בתרייהו

אמר אביי ואיתימא רב יהודה חמשא חוטי הוו תלתא משום תרבא ותרין משום דמא דטחלי ודכפלי ודכוליתא משום תרבא דידא ודלועא משום דמא

למאי נפקא מינה הני דמשום דמא אי מחתך להו ומלח להו שפיר דמי הנך לית להו תקנתא

אמר רב כהנא ואיתימא רב יהודה חמשא קרמי הוו תלתא משום תרבא ותרי משום דמא דטחלי דכפלי ודכוליתא משום תרבא דביעי ודמוקרא משום דמא

רב יהודה בר אושעיא הוה קא קליף ליה טחלא ללוי בריה דרב הונא בר חייא הוה קא גאים ליה מעילאי א״ל חות ביה טפי אתא אבוה אשכחיה אמר ליה הכי אמר אבוה דאמך משום דרב ומנו רב ירמיה בר אבא לא אסרה תורה אלא שעל הדד בלבד

איני והאמר רב המנונא תנא קרום שעל הטחול אסור ואין חייבים עליו היכי דמי אילימא שעל הדד אמאי אין חייבין עליו אלא דכוליה אמר ליה אי תניא תניא

גופא אמר רב המנונא תנא קרום שעל הטחול אסור ואין חייבין עליו קרום שעל גבי כוליא אסור ואין חייבין עליו והתניא חייבין עליו

טחול אטחול לא קשיא הא כנגד הדד הא שלא כנגד הדד

כוליא אכוליא נמי לא קשיא הא בעילאה הא בתתאה

ביעי חשילתא רב אמי ורב אסי חד אסר וחד שרי מאן דאסר

דף צג עמוד ב

מדלא קא בריין הני אבר מן החי נינהו מאן דשרי מדלא קא מסרחן הני חיותא אית בהו

ואידך האי דלא קא מסרחן דלא קא שליט בהו אוירא ואידך האי דלא בריין כחישותא הוא דנקט להו

א״ל רבי יוחנן לרב שמן בר אבא הני ביעי חשילתא שריין ואת לא תיכול משום (משלי א, ח) ואל תטוש תורת אמך

אמר מר בר רב אשי הני ביעי דגדיא עד תלתין יומין שריין בלא קליפה מכאן ואילך אי אזרען אסורין ואי לא אזרען שריין מנא ידעינן אי אית בהו שורייקי סומקי אסירן לית בהו שורייקי סומקי שריין

אומצי ביעי ומזרקי פליגי בה רב אחא ורבינא בכל התורה כולה רבינא לקולא ורב אחא לחומרא והלכתא כרבינא לקולא לבר מהני תלת דרב אחא לקולא ורבינא לחומרא והלכתא כרב אחא לקולא

אומצא דאסמיק חתכה ומלחה אפילו לקדרה נמי שפיר דמי תלייה נמי בשפודא דאיב דמא אגומרי פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר משאב שאיבי ליה וחד אמר מצמת צמתי ליה וכן ביעי וכן מזרקי

רישא בכיבשא אותביה אבית השחיטה דייב דמא ושרי אצדדין מיקפא קפי ואסור אותביה אנחיריה דץ ביה מידי שרי ואי לא אסיר

איכא דאמרי אנחיריה ואבית השחיטה דאיב אצדדין אי דץ ביה מידי שרי ואי לא אסיר

אמר רב יהודה אמר שמואל שני גידין הן הפנימי סמוך לעצם אסור וחייבין עליו חיצון סמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו

והתניא פנימי סמוך לבשר אמר רב אחא אמר רב כהנא איקלודי מיקליד

והא תניא חיצון הסמוך לעצם אמר רב יהודה היכא דפרעי טבחי

איתמר טבח שנמצא חלב אחריו רב יהודה אמר בכשעורה רבי יוחנן אמר בכזית

אמר רב פפא ולא פליגי כאן להלקותו כאן לעברו

אמר מר זוטרא כשעורה במקום אחד כזית אפילו בב׳ ובג׳ מקומות והלכתא להלקותו בכזית לעברו בכשעורה:

אין הטבחין נאמנין [וכו׳]: א״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן חזרו לומר נאמנין

אמר רב נחמן אכשור דרי מעיקרא דהוו סברי לה כרבי מאיר לא הוו מהימני ולבסוף סברי כרבי יהודה

איכא דמתני לה אסיפא וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלב אמר ר׳ חייא בר אבא אמר רבי יוחנן חזרו לומר אין נאמנין אמר רב נחמן בזמן הזה נאמנין

אכשור דרי מעיקרא סברוה כרבי יהודה הדר סברוה כרבי מאיר

כמה דהוו דכירי לה לדרבי יהודה לא מהימני והשתא דאנשיוה לדרבי יהודה מהימני:

ועל החלב: חלב מאן דכר שמיה הכי קאמר אין נאמנין עליו ועל החלב וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלב:

מתני׳ שולח אדם ירך לעובד כוכבים שגיד הנשה בתוכה מפני שמקומו ניכר:

גמ׳ שלמה אין חתוכה לא במאי עסקינן אילימא במקום שאין מכריזין

דף צד עמוד א

חתוכה נמי לישדר ליה דהא לא אתו למזבן מיניה אלא במקום שמכריזין שלימה נמי לא לישדר ליה דחתיך ליה ומזבין ליה

אי בעית אימא במקום שמכריזין ואי בעית אימא במקום שאין מכריזין

איבעית אימא במקום שמכריזין חיתוכא דעובד כוכבים מידע ידיע

ואיבעית אימא במקום שאין מכריזין גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל אחר

ואי בעית אימא משום דקא גניב ליה לדעתיה דאמר שמואל אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובד כוכבים

והא דשמואל לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דשמואל הוה קא עבר במברא א״ל לשמעיה פייסיה למבוריה פייסיה ואיקפד

מ״ט איקפד אמר אביי תרנגולת טרפה הואי ויהבה ניהליה במר דשחוטה רבא אמר אנפקא אמר ליה לאשקויי ואשקייה חמרא מזיגא

וכי מכללא מאי למ״ד טרפה הואי א״ל אמאי תשהא איסורא

למ״ד אנפקא א״ל לאשקויי אנפקא חייא משמע

תניא היה ר׳ מאיר אומר אל יסרהב אדם לחבירו לסעוד אצלו ויודע בו שאינו סועד ולא ירבה לו בתקרובת ויודע בו שאינו מקבל

ולא יפתח לו חביות המכורות לחנוני אא״כ הודיעו ולא יאמר לו סוך שמן מפך ריקן ואם בשביל כבודו מותר

איני והא עולא איקלע לבי רב יהודה פתח לו חביות המכורות לחנוני אודועי אודעיה ואיבעית אימא שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה דבלאו הכי נמי פתוחי מפתח ליה

ת״ר לא ילך אדם לבית האבל ובידו לגין המתקשקש ולא ימלאנו מים מפני שמתעהו ואם יש שם חבר עיר מותר

ת״ר לא ימכור אדם לחבירו סנדל של מתה בכלל של חיה שחוטה מפני ב׳ דברים א׳ מפני שמתעהו וא׳ מפני הסכנה

ולא ישגר אדם לחבירו חבית של יין ושמן צף על פיה ומעשה באחד ששיגר לחבירו חבית של יין ושמן צף על פיה והלך וזימן עליה אורחין ונכנסו מצאה שהיא של יין וחנק את עצמו

ואין האורחין רשאין ליתן ממה שלפניהם לבנו ולבתו של בעה״ב אא״כ נטלו רשות מבעה״ב

ומעשה באחד שזמן ג׳ אורחין בשני בצורת ולא היה לו להניח לפניהם אלא כשלש ביצים בא בנו של בעה״ב נטל אחד מהן חלקו ונתנו לו וכן שני וכן שלישי בא אביו של תינוק מצאו שעוזק א׳ בפיו ושתים בידו חבטו בקרקע ומת כיון שראתה אמו עלתה לגג ונפלה ומתה אף הוא עלה לגג ונפל ומת

א״ר אליעזר בן יעקב על דבר זה נהרגו ג׳ נפשות מישראל מאי קמ״ל דכולה ר״א בן יעקב היא

ת״ר השולח ירך לחבירו שלימה אינו צריך שיטול הימנה גיד הנשה חתוכה צריך ליטול הימנה גיד הנשה ובעובד כוכבים בין חתוכה ובין שלימה א״צ ליטול הימנה גיד הנשה

ומפני ב׳ דברים אמרו אין מוכרין נבילות וטרפות לעובד כוכבים אחד מפני שמתעהו ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל אחר

ולא יאמר אדם לעובד כוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני ב׳ דברים

דף צד עמוד ב

אחד מפני האנסין ואחד שמא מוכרין לו נבלות וטרפות

אמר מר ובעובד כוכבים בין שלימה בין חתוכה אינו צריך ליטול הימנה גיד הנשה במאי עסקינן אילימא במקום שמכריזין חתוכה אמאי אינו צריך ליטול הימנה גיד הנשה כיון דלא אכרוז אתי למיזבן מיניה

אלא פשיטא במקום שאין מכריזין אימא מציעתא מפני שני דברים אמרו אין מוכרין נבלות וטרפות לעובד כוכבים אחד מפני שמטעהו ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל אחר

ואי במקום שאין מכריזין הא לא אתי למיזבן מיניה אלא פשיטא במקום שמכריזין

אימא סיפא לא יאמר אדם לעובד כוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני שני דברים אחד מפני האנסין ואחד שמא מוכרין לו נבילות וטרפות ואי במקום שמכריזין אי איתא דהוה טרפה אכרוזי הוו מכרזי

אלא פשיטא במקום שאין מכריזין רישא וסיפא במקום שאין מכריזין מציעתא במקום שמכריזין

אמר אביי אין רישא וסיפא במקום שאין מכריזין מציעתא במקום שמכריזין

רבא אמר כולה במקום שמכריזין רישא וסיפא שהכריזו מציעתא שלא הכריזו

רב אשי אמר כולה במקום שאין מכריזין ומציעתא גזירה שמא ימכרנה בפני ישראל

היכי מכרזינן אמר רב יצחק בר יוסף נפל בישרא לבני חילא

ולימא נפל טריפתא לבני חילא לא זבני

והא קמטעי להו אינהו הוא דקמטעו נפשייהו

כי הא דמר זוטרא בריה דרב נחמן הוה קאזיל מסיכרא לבי מחוזא ורבא ורב ספרא הוו קא אתו לסיכרא פגעו אהדדי הוא סבר לאפיה הוא דקאתו אמר להו למה להו לרבנן דטרוח ואתו כולי האי א״ל רב ספרא אנן לא הוה ידעינן דקאתי מר אי הוה ידעינן טפי הוה טרחינן

א״ל רבא מ״ט אמרת ליה הכי דאחלישתיה לדעתיה א״ל והא קא מטעינן ליה איהו הוא דקא מטעי נפשיה

ההוא טבחא דא״ל לחבריה

דף צה עמוד א

אי הוות פייסת מינאי מי לא ספיי לך משור של פטם דעבדי אתמול א״ל אכלי משופרי שופרי א״ל מנלך א״ל דזבן פלוני עובד כוכבים וספא לי א״ל תרי עבדי וההוא טרפה הוה

אמר רבי בשביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן אנו נאסור כל המקולין

רבי לטעמיה דאמר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר

איכא דאמרי אמר רבי מפני שוטה זה דאיכוון לצעוריה לחבריה אנו נאסור כל המקולין

טעמא דאיכוון לצעוריה לחבריה הא לאו הכי אסור והתניא רבי אומר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר שאני הכא דאיתחזק איסורא

אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור מיתיבי רבי אומר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר נמצא ביד עובד כוכבים שאני

תא שמע תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים

תא שמע מצא בה בשר (אם חי) הלך אחר רוב טבחים ואם מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר

וכי תימא הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר ונחזי אי דעובד כוכבים נקיט ליה אי דישראל נקיט ליה הכא במאי עסקינן בעומד ורואהו

תא שמע נמצא בגבולין אברים נבלות חתיכות מותרות וכי תימא הכא נמי בעומד ורואהו אברים נבלות אמאי

מידי הוא טעמא אלא לרב הא איתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה

והא דרב לאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר דרב הוה יתיב אמברא דאישתטית חזיא להההוא גברא דהוה קא

דף צה עמוד ב

מחוור רישא נפל מיניה אזל אייתי סילתא שדא אסיק תרין אמר רב עבדי נמי הכי אסרינהו ניהליה

אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב דאיסורא שכיחי דהתירא לא שכיחי אמר להו דאיסורא שכיחי טפי

וכי מכללא מאי פרוותא דעובדי כוכבים הואי תדע דקאמר להו דאיסורא שכיחי טפי

אלא רב היכי אכל בשרא בשעתיה דלא עלים עיניה מיניה איבעית אימא בציירא וחתומא ואי נמי בסימנא כי הא דרבה ב״ר הונא מחתך ליה אתלת קרנתא

רב הוה קאזיל לבי רב חנן חתניה חזי מברא דקאתי לאפיה אמר מברא קאתי לאפי יומא טבא לגו

אזל קם אבבא אודיק בבזעא דדשא חזי חיותא דתליא טרף אבבא נפוק אתו כולי עלמא לאפיה אתא טבחי נמי לא עלים רב עיניה מיניה אמר להו איכו השתא ספיתו להו איסורא לבני ברת לא אכל רב מההוא בישרא

מ״ט אי משום איעלומי הא לא איעלים אלא דנחיש

והאמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש אלא סעודת הרשות הואי ורב לא מתהני מסעודת הרשות

רב בדיק במברא ושמואל בדיק בספרא רבי יוחנן בדיק בינוקא

כולהו שני דרב הוה כתב ליה רבי יוחנן לקדם רבינו שבבבל כי נח נפשיה הוה כתב לשמואל לקדם חבירינו שבבבל אמר לא ידע לי מידי דרביה אנא כתב שדר ליה עיבורא דשיתין שני אמר השתא חושבנא בעלמא ידע

כתב שדר ליה תליסר גמלי ספקי טריפתא אמר אית לי רב בבבל איזיל איחזייה א״ל לינוקא פסוק לי פסוקיך אמר ליה (שמואל א כח, ג) ושמואל מת אמר ש״מ נח נפשיה דשמואל

ולא היא לא שכיב שמואל אלא כי היכי דלא ליטרח רבי יוחנן

תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בית תינוק ואשה אף על פי שאין נחש יש סימן

אמר ר׳ אלעזר והוא דאיתחזק תלתא זימני דכתיב (בראשית מב, לו) יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו

בעא מיניה רב הונא מרב בחרוזין מהו א״ל אל תהי שוטה בחרוזין הרי זה סימן איכא דאמרי אמר רב הונא אמר רב בחרוזין הרי זה סימן

רב נחמן מנהרדעא איקלע לגבי רב כהנא לפום נהרא במעלי יומא דכפורי אתו עורבי שדו כבדי וכוליתא אמר ליה שקול ואכול האידנא דהיתרא שכיח טפי

רב חייא בר אבין איתבד ליה כרכשא (בי דינא) אתא לקמיה דרב הונא אמר ליה אית לך סימנא בגויה א״ל לא אית לך טביעות עינא בגויה אמר ליה אין אם כן זיל שקול

רב חנינא חוזאה איתבד ליה גבא דבשרא אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה אית לך סימנא בגויה אמר ליה לא אית לך טביעות עינא בגויה אמר ליה אין אם כן זיל שקול

רב נתן בר אביי איתבד ליה קיבורא דתכלתא אתא לקמיה דרב חסדא אמר ליה אית לך סימנא בגויה אמר ליה לא אית לך טביעות עינא בגויה אמר ליה אין אם כן זיל שקול

אמר רבא מרישא הוה אמינא סימנא עדיף מטביעות עינא דהא מהדרינן אבידתא בסימנא

דף צו עמוד א

ולא מהדרינן בטביעות עינא השתא דשמעתינהו להני שמעתתא אמינא טביעות עינא עדיפא

דאי לא תימא הכי היאך סומא מותר באשתו ובני אדם איך מותרין בנשותיהן בלילה אלא בטביעות עינא דקלא הכא נמי בטביעות עינא

אמר רב יצחק בריה דרב משרשיא תדע דאילו אתו בתרי ואמרי פלניא דהאי סימניה והאי סימניה קטל נפשא לא קטלינן ליה ואילו אמרי אית לן טביעות עינא בגויה קטלינן ליה

אמר רב אשי תדע דאילו א״ל איניש לשלוחיה קרייה לפלניא דהאי סימניה והאי סימניה ספק ידע ליה ספק לא ידע ליה ואילו אית ליה טביעות עינא בגויה כי חזי ליה ידע ליה:

מתני׳ הנוטל גיד הנשה צריך שיטול את כולו ר׳ יהודה אומר כדי לקיים בו מצות נטילה

האוכל מגיד הנשה כזית סופג ארבעים אכלו ואין בו כזית חייב אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים ר׳ יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים:

גמ׳ בר פיולי הוה קאי קמיה דשמואל וקא מנקר אטמא הוה קא גאים ליה א״ל חות ביה טפי השתא לא חזיתך ספיתא לי איסורא

אירתת נפל סכינא מידיה א״ל לא תירתת דאורי לך כרבי יהודה אורי לך

אמר רב ששת מאי דשקל בר פיולי דאורייתא לרבי יהודה מכלל דשייר דרבנן לר׳ יהודה אלא דאורי ליה כמאן אורי ליה

אלא אמר רב ששת מאי דשקל בר פיולי דאורייתא ומאי דשייר דרבנן לר״מ דאי רבי יהודה אפילו מדרבנן שרי:

האוכל מגיד הנשה [וכו׳]: אמר שמואל לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד שנאמר (בראשית לב, לג) על כף הירך

אמר רב פפא כתנאי אכלו ואין בו כזית חייב רבי יהודה אומר עד שיהא בו כזית

מ״ט דרבנן בריה (בפני עצמה) היא

דף צו עמוד ב

ור׳ יהודה אכילה כתיבה ביה ורבנן ההיא אכילה דכי אית ביה ארבעה וחמשה זיתים ואכל חד כזית מיחייב

ורבי יהודה מאשר על כף הירך נפקא

ורבנן ההוא מיבעי ליה לכדשמואל דאמר שמואל לא אסרה תורה אלא שעל כף הירך ור׳ יהודה הירך כתיב דכולה ירך

ורבנן ההוא דפשיט איסוריה בכוליה ירך לאפוקי חיצון דלא ולעולם שעל הכף

והאי כף מיבעי ליה למעוטי עוף דלית ליה כף תרי כף כתיבי:

מתני׳ ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה כיצד משערין אותה כבשר בלפת

גיד הנשה שנתבשל עם הגידים בזמן שמכירו בנותן טעם ואם לאו כולן אסורין והרוטב בנותן טעם

וכן חתיכה של נבלה וכן חתיכה של דג טמא שנתבשלה עם החתיכות בזמן שמכירן בנותן טעם ואם לאו כולן אסורות והרוטב בנותן טעם:

גמ׳ אמר שמואל לא שנו אלא שנתבשל בה אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד

איני והאמר רב הונא גדי שצלאו בחלבו אסור לאכול אפילו מראש אזנו

דף צז עמוד א

שאני חלב דמפעפע

ובחלב אסור והאמר רבה בר בר חנה עובדא הוה קמיה דר׳ יוחנן בכנישתא דמעון בגדי שצלאו בחלבו ואתו שיילוה לרבי יוחנן ואמר קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו ההוא כחוש הוה

רב הונא בר יהודה אמר כוליא בחלבה הוה ושריא רבין בר רב אדא אמר כילכית באילפס הוה ואתו שיילוה לרבי יוחנן ואמר להו ליטעמיה קפילא ארמאה

אמר רבא מריש הוה קא קשיא לי הא דתניא קדרה שבשל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בשל בנותן טעם תרומה לא יבשל בה חולין ואם בשל בנותן טעם

בשלמא תרומה טעים לה כהן אלא בשר בחלב מאן טעים ליה השתא דאמר רבי יוחנן סמכינן אקפילא ארמאה הכא נמי סמכינן אקפילא ארמאה

דאמר רבא אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן בקפילא

דף צז עמוד ב

ואמור רבנן בששים הלכך מין בשאינו מינו דהיתרא בטעמא דאיסורא בקפילא

ומין במינו דליכא למיקם אטעמא אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא דליכא קפילא בששים

הנהו אטמהתא דאימליחו בי ריש גלותא בגידא נשיא רבינא אסר רב אחא בר רב אשי שרי אתו שיילוה למר בר רב אשי אמר להו אבא שרי

א״ל רב אחא בר רב לרבינא מאי דעתיך דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח כבוש הרי הוא כמבושל

והאמר שמואל לא שנו אלא שנתבשל בה אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד

וכ״ת מאי כרותח דקאמר כרותח דמבושל והא מדקאמר כבוש הרי הוא כמבושל מכלל דרותח דצלי קאמר קשיא

אמר רבי חנינא כשהן משערין משערין ברוטב ובקיפה ובחתיכות ובקדרה איכא דאמרי בקדרה עצמה ואיכא דאמרי במאי דבלעה קדרה

אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן כל איסורין שבתורה משערינן כאילו הן בצל וקפלוט

אמר ליה רבי אבא לאביי ולשערינהו בפלפלין ותבלין דאפילו באלף לא בטלין א״ל שיערו חכמים דאין נותן טעם באיסורין יותר מבצל וקפלוט

אמר רב נחמן גיד בששים ואין גיד מן המנין כחל בששים וכחל מן המנין ביצה בששים ואין ביצה מן המנין

אמר רבי יצחק בריה דרב משרשיא וכחל עצמו אסור ואי נפל לקדרה אחרת אוסר

אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא איבעיא לן כי משערינן בדידיה משערינן או במאי דנפק מיניה משערינן

פשיטא דבדידיה משערינן דאי במה דנפק מיניה מנא ידעינן אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסר

כיון דאמר רב יצחק בריה דרב משרשיא וכחל עצמו אסור שויוה רבנן כחתיכה דנבלה:

ביצה בששים ואין ביצה מן המנין: אמר ליה רב אידי בר אבין לאביי למימרא דיהבה טעמא והא אמרי אינשי כי מיא דביעי בעלמא

א״ל הכא במאי עסקינן

דף צח עמוד א

בביצת אפרוח אבל טמאה לא

איתיביה ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות אם יש בהן בנותן טעם כולן אסורות הכא נמי בביצת אפרוח ואמאי קרי לה טמאה כיון דאית בה אפרוח קרי לה טמאה

והא מדקתני סיפא ביצים ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהן אם יש בהן בנותן טעם כולן אסורות מכלל דרישא דלית בה אפרוח עסקינן

פירושי קא מפרש ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות אם יש בהן בנותן טעם כולן אסורות כיצד כגון ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהן

ה״נ מסתברא דאי ס״ד רישא דלית בה אפרוח השתא דלית בה אפרוח אסורה דאית בה אפרוח מיבעיא

אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא דאית בה אפרוח אבל לית בה אפרוח שריא תנא סיפא דאית בה אפרוח מכלל דרישא דלית בה אפרוח ואפילו הכי אסירא

ההוא כזיתא תרבא דנפל בדיקולא דבשרא סבר רב אסי לשעוריה במאי דבלע דיקולא אמרי ליה רבנן לרב אשי אטו דהיתרא בלע דאיסורא לא בלע

ההוא פלגא דזיתא דתרבא דנפל בדיקולא דבשרא סבר מר בר רב אשי לשעוריה בתלתין פלגי דזיתא אמר ליה אבוה לאו אמינא לך לא תזלזל בשיעורין דרבנן ועוד האמר ר׳ יוחנן חצי שיעור אסור מן התורה

אמר רב שמן בר אבא אמר רב אידי בר אידי בר גרשם אמר לוי בר פרטא אמר רבי נחום אמר רבי ביריים משום זקן אחד ורבי יעקב שמיה דבי נשיאה אמרו ביצה בס׳ אסורה בס׳ ואחת מותרת

אמר רבי זירא לרב שמן בר אבא ראה שאתה מטיל בה גבול היתר שהרי שני גדולי הדור לא פירשו את הדבר רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני תרוייהו משמיה דרבי יהושע בן לוי אמרי ביצה בס׳ אסורה בס׳ ואחת מותרת

ואיבעיא להו בס׳ ואחת בהדי דידה או דילמא לבר מינה ולא פשיט ומר פשיט לה מפשט

אתמר אמר רבי חלבו אמר רב הונא ביצה בס׳ והיא אסורה בס׳ ואחת והיא מותרת

ההוא דאתא לקמיה דר״ג בר רבי א״ל אבא לא שיער בארבעים ושבע ואני אשער בארבעים וחמש

ההוא דאתא לקמיה דר״ש בר רבי א״ל אבא לא שיער במ״ה ואני אשער במ״ג

ההוא דאתא לקמיה דר׳ חייא א״ל כלום יש שלשים

טעמא דליכא שלשים הא איכא שלשים משערין אמר ר׳ חנינא גוזמא

אמר ר׳ חייא בר אבא אמר ר׳ יהושע בן לוי משום בר קפרא כל איסורין שבתורה בס׳ אמר לפניו ר׳ שמואל בר רב יצחק רבי אתה אומר כן הכי אמר רב אסי אמר ר׳ יהושע בן לוי משום בר קפרא כל איסורין שבתורה במאה

ושניהם לא למדוה אלא מזרוע בשלה דכתיב (במדבר ו, יט) ולקח הכהן את הזרוע בשלה וגו׳ ותניא בשלה

דף צח עמוד ב

אין בשלה אלא שלימה ר׳ שמעון בן יוחאי אומר אין בשלה אלא שנתבשלה עם האיל

דכולי עלמא בהדי איל מבשל לה מר סבר מחתך לה והדר מבשל לה ומר סבר מבשל לה והדר מחתך לה

ואי בעית אימא דכ״ע מחתך לה והדר מבשל לה מיהו מר סבר בהדי איל מבשל לה ומר סבר בקדרה אחרת מבשל לה

ללישנא קמא אליבא דדברי הכל ללישנא בתרא אליבא דרבי שמעון בן יוחאי

מאן דאמר בששים סבר בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות משערינן והוה ליה בששים מאן דאמר במאה סבר בשר בהדי בשר משערינן והוה ליה במאה

ומי ילפינן מינה והתניא זהו היתר הבא מכלל איסור זהו למעוטי מאי לאו למעוטי כל איסורין שבתורה

אמר אביי לא נצרכא אלא לרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל קמ״ל דהכא בטיל

וליגמר מיניה גלי רחמנא (ויקרא טז, יח) ולקח מדם הפר ומדם השעיר תרוייהו בהדי הדדי נינהו ולא בטלי

ומאי חזית דגמרי׳ מהאיך ליגמר מהאי חדוש הוא ומחדוש לא גמרינן

אי הכי למאה וס׳ נמי לא ליגמר

אטו אנן לקולא גמרינן לחומרא גמרינן דמדאורייתא ברובא בטיל

רבא אמר לא נצרכא אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור קא משמע לן דהכא שרי

דף צט עמוד א

וליגמר מיניה גלי רחמנא גבי חטאת (ויקרא ו, כ) כל אשר יגע בבשרה יקדש להיות כמוה שאם פסולה תפסל ואם כשרה תאכל כחמור שבה

ומאי חזית דגמרינן מהאיך ליגמר מהאי חדוש הוא ומחדוש לא גמרינן

אי הכי למאה וששים נמי לא ליגמר אטו אנן לקולא קא גמרינן לחומרא קא גמרינן דמדאורייתא ברובא בטיל

רבינא אמר לא נצרכא אלא למקום חתך דאמר מקום חתך בעלמא אסור והכא שרי

יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא

אמר ליה אביי וכל איסורין שבתורה במאה והתנן למה אמרו כל המחמץ ומתבל ומדמע להחמיר מין ומינו להקל ולהחמיר מין ושאינו מינו

וקתני סיפא להקל ולהחמיר מין ושאינו מינו כיצד גריסין שנתבשלו עם העדשים אם יש בהם בנותן טעם בין יש בהן להעלות במאה ואחד בין אין בהן להעלות במאה ואחד אסור

אין בהן בנותן טעם בין שיש בהן להעלות במאה ואחד בין אין בהן להעלות במאה ואחד מותר

אין בהן להעלות במאה ואחד אלא במאי לאו בששים

דף צט עמוד ב

לא במאה

והא מדרישא במאה הוי סיפא בששים דקתני רישא להחמיר מין ומינו כיצד שאור של חטין שנפל לעיסת חטין ויש בו כדי לחמץ בין יש בו כדי להעלות במאה ואחד בין אין בו כדי להעלות במאה ואחד אסור

אין בו להעלות במאה ואחד בין שיש בו כדי לחמץ בין אין בו כדי לחמץ אסור רישא וסיפא במאה

לא רישא במאה וחד וסיפא במאה

וכי יש בו כדי לחמץ במאה וחד אמאי לא בטיל אישתיק

אמר ליה דלמא שאני שאור דחימוצו קשה אמר ליה אדכרתן מילתא דאמר רבי יוסי בר׳ חנינא לא כל השיעורין שוין שהרי ציר שיעורו קרוב למאתים דתנן דג טמא צירו אסור רבי יהודה אומר רביעית בסאתים

והאמר רבי יהודה מין במינו לא בטיל שאני ציר דזיעה בעלמא הוא:

כיצד משערינן: אמר רב הונא כבשר בראשי לפתות מתני׳ דלא כהאי תנא דתניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר אין בגידין בנותן טעם

ההוא דאתא לקמיה דרבי חנינא הוה יתיב רבי יהודה בר זבינא אבבא כי נפק אמר ליה מאי אמר לך אמר ליה שריא ניהליה

אמר ליה הדר עייליה לקמיה אמר מאן האי דקא מצער לי זיל אימא ליה למאן דיתיב אבבא אין בגידין בנותן טעם

כי אתו לקמיה דרבי אמי משדר להו לקמיה דרבי יצחק בן חלוב דמורי בה להיתירא משום דרבי יהושע בן לוי וליה לא סבירא ליה והלכתא אין בגידין בנותן טעם:

גיד הנשה שנתבשל: וליבטול ברובא

דף ק עמוד א

בריה שאני:

וכן חתיכה של נבלה [וכו׳]: ותבטיל ברובא

הניחא למאן דאמר כל שדרכו לימנות שנינו אלא למ״ד את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר שאני חתיכה הואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים

וצריכא דאי אשמעינן גיד משום דבריה היא אבל חתיכה אימא לא

ואי אשמעינן חתיכה הואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים אבל גיד אימא לא צריכא

דרש רבה בר בר חנה חתיכה של נבלה ושל דג טמא אינה אוסרת עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות

אוקי רב אמורא עליה ודרש כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשת נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה

אמר ליה רב ספרא לאביי מכדי רב כמאן אמרה לשמעתיה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל מאי איריא כי נתן טעם אפילו כי לא נתן טעם נמי אמר ליה הכא במאי עסקינן בשקדם וסלקו

רבא אמר

דף ק עמוד ב

אפילו תימא לא קדם וסלקו הוי מין ומינו ודבר אחר

וכל מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו ושאין מינו רבה עליו ומבטלו:

מתני׳ נוהג בטהורה ואינו נוהג בטמאה רבי יהודה אומר אף בטמאה אמר ר׳ יהודה והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה ועדיין בהמה טמאה מותרת להן אמרו לו בסיני נאמר אלא שנכתב במקומו׃

גמ׳ וסבר ר׳ יהודה איסור חל על איסור והתניא ר׳ יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבליעה

תלמוד לומר (ויקרא כב, ח) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה מי שאיסורו משום בל תאכל נבלה יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבלה אלא משום בל תאכל טמאה

וכי תימא קסבר אין בגידין בנותן טעם ובטמאה נמי איסור גיד איכא איסור טומאה ליכא

וסבר ר׳ יהודה אין בגידין בנותן טעם והתניא האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה ר׳ יהודה מחייב שתים ור״ש פוטר

לעולם קסבר יש בגידין בנותן טעם וקסבר נוהג בשליל דאיסור גיד ואיסור טומאה בהדי הדדי קאתי

ומי מצית אמרת נוהג בשליל והתנן נוהג בשליל ר׳ יהודה אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מותר

הני מילי גבי טהורה דרחמנא אמר (דברים יד, ו) כל בבהמה תאכלו אבל בטמאה נוהג

ומי מצית אמרת דתרוייהו בהדי הדדי קאתו והתנן על אלו טומאות הנזיר מגלח על המת ועל כזית מן המת

וקשיא לן על כזית מן המת מגלח על המת כולו לא כ״ש וא״ר יוחנן לא נצרכא אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין אלמא איסור טומאה קדים

אע״ג דאיסור טומאה קדים אתי איסור גיד חייל עליה שכן איסורו נוהג בבני נח

דיקא נמי דקתני א״ר יהודה והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה ועדיין בהמה טמאה מותרת להם

גופא האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה רבי יהודה מחייב שתים

דף קא עמוד א

ורבי שמעון פוטר

ור״ש מה נפשך אי איסור חל על איסור ליחייב נמי משום גיד אי אין איסור חל על איסור ליחייב משום טומאה דקדים ואי אין בגידין בנותן טעם ליחייב משום גיד

אמר רבא לעולם קסבר אין בגידים בנותן טעם ושאני התם דאמר קרא (בראשית לב, לג) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה מי שגידו אסור ובשרו מותר יצתה זו שגידו אסור ובשרו אסור

אמר רב יהודה אמר רב האוכל גיד הנשה של נבלה ר״מ מחייב שתים וחכמים אומרים אינו חייב אלא אחת

ומודים חכמים לר״מ באוכל גיד הנשה של עולה ושל שור הנסקל שחייב שתים

ומאן האי תנא דבאיסור כולל איסור חל על איסור לית ליה איסור כולל באיסור חמור אית ליה

אמר רבא רבי יוסי הגלילי היא דתנן טמא שאכל קדש בין קדש טמא בין קדש טהור חייב

רבי יוסי הגלילי אומר טמא שאכל את הטהור חייב טמא שאכל את הטמא פטור שלא אכל אלא דבר טמא

אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאהו

שפיר קא אמרי ליה רבנן לר׳ יוסי הגלילי ואמר רבא בנטמא הגוף ואח״כ נטמא בשר כולי עלמא לא פליגי דחייב דאיסור כרת קדים

כי פליגי בנטמא בשר ואח״כ נטמא הגוף רבנן אית להו איסור כולל דמגו דמיחייב אחתיכות טהורות דעלמא מיחייב נמי אחתיכה טמאה

ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל דמגו לא אמרינן

ורבי יוסי הגלילי נהי דאיסור כולל לית ליה באיסור קל יבא איסור חמור יחול על איסור קל ומאי ניהו טומאת הגוף שהרי טומאת הגוף בכרת

אמר רב אשי מאן לימא לן דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה דלית ליה טהרה במקוה

דף קא עמוד ב

ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל

והתניא שבת ויוה״כ שגג ועשה מלאכה מניין שחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו תלמוד לומר (ויקרא כג, ג) שבת היא (ויקרא כג, כז) יום הכפורים הוא דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר אינו חייב אלא אחת

שלח רבין משום דרבי יוסי בר׳ חנינא כך הצעה של משנה ואיפוך

שלח רב יצחק בר יעקב בר גיורי משום דרבי יוחנן לדברי רבי יוסי הגלילי למאי דאפכן שגג בשבת והזיד ביום הכפורים חייב הזיד בשבת ושגג ביום הכפורים פטור

מאי טעמא אמר אביי שבת קביעא וקיימא יום הכפורים בי דינא דקא קבעי ליה

אמר ליה רבא סוף סוף תרוייהו בהדי הדדי קאתו אלא אמר רבא שמדא הוה ושלחו מתם דיומא דכפורי דהא שתא שבתא הוא וכן כי אתא רבין וכל נחותי אמרוה כרבא:

אמר רבי יהודה והלא מבני יעקב [וכו׳]:

תניא אמרו לו לר׳ יהודה וכי נאמר על כן לא יאכלו בני יעקב והלא לא נאמר אלא בני ישראל ולא נקראו בני ישראל עד סיני אלא בסיני נאמר אלא שנכתב במקומו לידע מאיזה טעם נאסר להם

מתיב רבא (בראשית מו, ה) וישאו בני ישראל את יעקב אביהם לאחר מעשה

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מההיא שעתא ליתסר

אמר ליה וכי תורה פעמים פעמים ניתנה ההוא שעתא לאו שעת מעשה הואי ולא שעת מתן תורה הואי

ת״ר אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף בין טמאין ובין טהורין דברי רבי יהודה ורבי אלעזר וחכמים אומרים אינו נוהג אלא בטהורין

אמר ר׳ יוחנן ושניהן מקרא אחד דרשו (דברים יב, כג) רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש

דף קב עמוד א

(דברים יב, כג) לא תאכל הנפש עם הבשר ר׳ יהודה ור׳ אלעזר סברי כל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אבריו והני טמאין נמי הואיל ואתה מצווה על דמן אתה מצווה על אברין

ורבנן סברי לא תאכל הנפש עם הבשר אלא בשר לחודיה כל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו וכל שאין בשרו מותר אי אתה מצווה על אבריו

ור׳ יהודה למה ליה קרא ליתי איסור אבר ליחול על איסור טומאה שכן איסורו נוהג בבני נח

אין הכי נמי וכי איצטריך קרא לרבי אלעזר

תניא נמי הכי אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף בין טמאה בין טהורה שנאמר (דברים יב, כג) רק חזק לבלתי אכול הדם

כל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אבריו וכל שאי אתה מצווה על דמו אי אתה מצווה על אבריו דברי רבי אלעזר

וחכמים אומרים אינו נוהג אלא בטהורין שנאמר לא תאכל הנפש עם הבשר אלא בשר לחודיה כל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו וכל שאין בשרו מותר אין אתה מצווה על אבריו

ר׳ מאיר אומר אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד

(סימן שמואל שילא שימי)

אמר רבה בר שמואל אמר רב חסדא ואיתימא רב יוסף ואמרי לה אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא ואיתימא רב יוסף ואמרי לה רבה בר שימי אמר רב חסדא ואיתימא רב יוסף מאי טעמא דר״מ

אמר קרא (דברים יב, כא) וזבחת מבקרך ומצאנך

אמר רב גידל אמר רב מחלוקת בישראל אבל בבן נח דברי הכל מוזהר על הטמאין כטהורין

תניא נמי הכי אבר מן החי בן נח מוזהר עליו על הטמאים כטהורים וישראל אינו מוזהר אלא על הטהורין בלבד

איכא דאמרי טהורה ור״מ איכא דאמרי טהורים ורבנן

אמר רב שיזבי אף אנן נמי תנינא אכל אבר מן החי ממנה אינו סופג ארבעים ואין שחיטה מטהרתה

במאי אילימא בישראל פשיטא דאין שחיטה מטהרתה אלא לאו בבני נח מכלל דאסור

רבי מני בר פטיש רמי רישא אסיפא ומשני רישא בישראל וסיפא בבן נח

אמר רב אבר מן החי צריך כזית מ״ט אכילה כתיבה ביה

מתיב רב עמרם אכל אבר מן החי ממנה אינו סופג את הארבעים ואין שחיטה מטהרתה ואי סלקא דעתך בעינן כזית תיפוק ליה דקאכל כזית

כדאמר רב נחמן במשהו בשר גידין ועצמות הכא נמי במשהו בשר גידין ועצמות

תא שמע דאמר רב

דף קב עמוד ב

אכל צפור טהורה בחייה בכל שהוא במיתתה בכזית וטמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא הכא נמי במשהו בשר גידים ועצמות

ת״ש נטל צפור שאין בו כזית ואכלו רבי פוטר ור׳ אלעזר בר ר״ש מחייב אמר ר׳ אלעזר בר׳ שמעון ק״ו על אבר ממנה חייב על כולה לא כל שכן חנקה ואכלה דברי הכל בכזית

עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר בחייה לאברים עומדת ומר סבר בחייה לאו לאברים עומדת

דכ״ע מיהא לא בעינן כזית אמר רב נחמן במשהו בשר גידים ועצמות

ומי איכא מידי דבכוליה לית ביה כזית בשר ובחד אבר אית כזית במשהו בשר גידין ועצמות אמר רב שרביא אין בקלניתא

אימא סיפא חנקה ואכלה דברי הכל בכזית והא קלניתא עוף טמא הוא ואמר רב טמאה בין בחייה בין במיתתה במשהו אלא כעין קלניתא

אמר רבא את״ל סבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה אבר אבר ואכלה כולה חייב

א״ל אביי ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר לא מיחייב ואכיל ליה האי מיחייב אמר ליה זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו

ואמר רבא אם תמצא לומר סבר ר׳ אלעזר בר ר׳ שמעון מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה מתה ואכלה חיה פטור

א״ל אביי ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר מחייב ואכיל ליה האי פטור א״ל זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו

אמר ר׳ יוחנן (דברים יב, כג) לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי (שמות כב, ל) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה

ור״ש בן לקיש אמר לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי ובשר מן החי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן הטרפה

אכל אבר מן החי ובשר מן החי לר׳ יוחנן חייב שתים לר״ש בן לקיש אינו חייב אלא אחת אכל בשר מן החי ובשר מן הטרפה לר״ש בן לקיש חייב שתים לר׳ יוחנן אינו חייב אלא אחת אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה לדברי הכל חייב שתים

ורמינהו

דף קג עמוד א

אכל אבר מן החי מן הטרפה ר׳ יוחנן אמר חייב שתים ור׳ שמעון בן לקיש אמר אינו חייב אלא אחת

בשלמא לר׳ יוחנן ניחא אלא לר׳ שמעון בן לקיש קשיא

אמר רב יוסף לא קשיא כאן בבהמה אחת כאן בשתי בהמות בשתי בהמות מיחייב שתים בבהמה אחת פליגי

בבהמה אחת במאי פליגי אמר אביי כגון שנטרפה עם יציאת רובה מ״ס בהמה בחייה לאברים עומדת ואיסור טרפה ואיסור אבר בהדי הדדי קאתו

ומ״ס בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ולא אתי איסור אבר חייל אאיסור טרפה

ואיבעית אימא דכ״ע בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ובמיתי איסור אבר מיחל אאיסור טרפה קא מיפלגי מר סבר אתי איסור אבר חייל אאיסור טרפה ומר סבר לא אתי איסור אבר חייל אאיסור טרפה

איבעית אימא דכ״ע בהמה בחייה לאברים עומדת וכגון שנטרפה לאחר מכאן ובמיתי איסור טרפה חייל אאיסור אבר קא מיפלגי

מר סבר אתי וחייל ומר סבר לא אתי וחייל

רבא אמר כגון שתלש ממנה אבר וטרפה בו מר סבר בהמה בחייה לאברים אינה עומדת איסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו

ומר סבר בהמה בחייה לאברים עומדת ולא אתי איסור טרפה חייל אאיסור אבר

אמר ר׳ חייא בר אבא אמר ר׳ יוחנן אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שתים אמר ליה ר׳ אמי ולימא מר שלש שאני אומר שלש איתמר נמי אמר ר׳ אבהו א״ר יוחנן אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שלש

במאי קמיפלגי כגון שנטרפה עם יציאת רובה מ״ד שלש קסבר בהמה בחייה לאברים עומדת דאיסור חלב ואיסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו

ומ״ד שתים קסבר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ואיסור חלב ואיסור טרפה איכא איסור אבר לא אתי חייל

ואי בעית אימא דכ״ע בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ובמיתי איסור אבר וחייל אאיסור חלב ואאיסור טרפה קא מיפלגי מר סבר אתי חייל ומר סבר לא אתי חייל

ואי בעית אימא דכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת וכגון שנטרפה לאחר מכאן ובמיתי איסור טרפה מיחל אאיסור אבר קא מיפלגי

מר סבר אתי חייל מידי דהוה אחלב דאמר מר התורה אמרה יבא איסור נבלה יחול על איסור חלב ויבא איסור טרפה יחול על איסור חלב

ואידך אחלב הוא דחייב דהותר

דף קג עמוד ב

מכללו אבל אבר דלא הותר מכללו לא

כי אתא רב דימי אמר בעא מיניה רבי שמעון בן לקיש מרבי יוחנן חלקו מבחוץ מהו אמר ליה פטור

מבפנים מאי אמר ליה חייב

כי אתא רבין אמר חלקו מבחוץ פטור מבפנים רבי יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור

רבי יוחנן אמר חייב הרי נהנה גרונו בכזית וריש לקיש אמר פטור אכילה במעיו בעינן וליכא

אלא לרבי שמעון בן לקיש היכי משכחת לה דמחייב אמר רב כהנא בגרומיתא זעירתא

ורבי אלעזר אמר אפילו חלקו מבחוץ נמי חייב מחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי

אמר ר״ש בן לקיש כזית שאמרו חוץ משל בין השינים ורבי יוחנן אמר אף עם בין השינים

אמר רב פפא בשל בין שינים דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בין החניכיים מר סבר הרי נהנה גרונו בכזית ומר סבר אכילה במעיו בעינן

אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן אכל חצי זית והקיאו וחזר ואכל חצי זית אחר חייב מ״ט הרי נהנה גרונו בכזית

בעא רבי אלעזר מר׳ אסי אכל חצי זית והקיאו וחזר ואכלו מהו מאי קא מיבעיא ליה אי הוי עיכול אי לא הוי עיכול ותיבעי ליה כזית

אלא אי בתר גרונו אזלינן אי בתר מעיו אזלינן ותפשוט ליה מדרבי אסי

רבי אסי גמריה איעקר ליה ואתא ר׳ אלעזר לאדכוריה והכי קאמר ליה למה לי חצי זית אחר לימא מר בדידיה דאיכא למשמע מינה תרתי שמעינן מינה דלא הוי עיכול ושמעינן מינה דהרי נהנה גרונו בכזית

אישתיק ולא א״ל ולא מידי א״ל מופת הדור לא זימנין סגיאין אמרת קמיה דרבי יוחנן ואמר לך הרי נהנה גרונו בכזית:

הדרן עלך גיד הנשה

מתני׳ **כל** הבשר אסור לבשל בחלב חוץ מבשר דגים וחגבים ואסור להעלות עם הגבינה על השלחן חוץ מבשר דגים וחגבים

דף קד עמוד א

הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים:

גמ׳ הא עוף אסור מדאורייתא כמאן דלא כרבי עקיבא דאי רבי עקיבא האמר חיה ועוף אינו מן התורה

אימא סיפא הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים הא עוף אסור אתאן לרבי עקיבא דאמר כל מילי דמימליך עליה שליח בר מיניה הוא

דתניא הנודר מן הירק מותר בדלועין ור״ע אוסר אמרו לו לר״ע והלא אומר אדם לשלוחו קח לנו ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דלועין

אמר להן כן הדבר כלום אומר לא מצאתי אלא קטנית אלא שדלועין בכלל ירק ואין קטנית בכלל ירק רישא רבנן וסיפא ר״ע

אמר רב יוסף רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי בנדרים סבר לה כר״ע בבשר בחלב סבר לה כרבנן

רב אשי אמר כולה ר״ע היא והכי קאמר כל הבשר אסור לבשל בחלב מהן מדברי תורה ומהן מדברי סופרים חוץ מבשר דגים וחגבים שאינם לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים:

ואסור להעלות [וכו׳]: אמר רב יוסף שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן אכילה גופה גזירה ואנן נגזר העלאה אטו אכילה

ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה דתנן חלת חוצה לארץ

דף קד עמוד ב

נאכלת עם הזר על השלחן וניתנת לכל כהן שירצה

אמר ליה אביי בשלמא אי אשמועינן חלת חוצה לארץ בארץ דאיכא למיגזר משום חלת הארץ דאורייתא ולא גזרינן איכא למשמע מינה

אלא חו״ל משום דליכא למיגזר הוא אבל הכא אי שרית ליה לאסוקי עוף וגבינה אתי לאסוקי בשר וגבינה ומיכל בשר בחלב דאורייתא

מתקיף לה רב ששת סוף סוף צונן בצונן הוא אמר אביי גזירה שמא יעלה באילפס רותח

סוף סוף כלי שני הוא וכלי שני אינו מבשל אלא גזירה שמא יעלה באילפס ראשון:

מתני׳ העוף עולה עם הגבינה על השולחן ואינו נאכל דברי ב״ש וב״ה אומרים לא עולה ולא נאכל א״ר יוסי זו מקולי ב״ש ומחומרי ב״ה

באיזה שולחן אמרו בשולחן שאוכל עליו אבל בשולחן שסודר עליו את התבשיל נותן זה בצד זה ואינו חושש:

גמ׳ רבי יוסי היינו ת״ק וכ״ת אכילה גופה איכא בינייהו דקאמר ת״ק בהעלאה קא מיפלגי באכילה לא פליגי ואמר ליה רבי יוסי אכילה גופה מקולי בית שמאי ומחומרי ב״ה

והתניא רבי יוסי אומר ששה דברים מקולי ב״ש ומחומרי ב״ה וזו אחת מהן עוף עולה עם הגבינה על השולחן ואינו נאכל דברי ב״ש ובה״א לא עולה ולא נאכל

אלא הא קמשמע לן מאן תנא קמא רבי יוסי כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנאמר (אסתר ב, כב) ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי

תנא אגרא חמוה דרבי אבא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן הוא תני לה והוא אמר לה בלא נטילת ידים ובלא קינוח הפה

רב יצחק בריה דרב משרשיא איקלע לבי רב אשי אייתו ליה גבינה אכל אייתו ליה בשרא אכל ולא משא ידיה אמרי ליה והא תאני אגרא חמוה דרבי אבא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן עוף וגבינה אין בשר וגבינה לא

אמר להו הני מילי בליליא אבל ביממא הא חזינא

תניא בית שמאי אומרים מקנח ובית הלל אומרים מדיח מאי מקנח ומאי מדיח

דף קה עמוד א

אילימא בית שמאי אומרים מקנח ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים מדיח ולא בעי מקנח אלא הא דאמר רבי זירא אין קינוח פה אלא בפת כמאן כב״ש

אלא בית שמאי אומרים מקנח ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים אף מדיח הוי ליה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל ולתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל

אלא בית שמאי אומרים מקנח והוא הדין למדיח וב״ה אומרים מדיח והוא הדין למקנח מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי

גופא אמר רבי זירא אין קינוח הפה אלא בפת והני מילי בדחיטי אבל בדשערי לא

ודחיטי נמי לא אמרן אלא בקרירא אבל בחמימא משטר שטרי והני מילי ברכיכא אבל באקושא לא והלכתא בכל מילי הוי קינוח לבר מקמחא תמרי וירקא

בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן כמה ישהה בין בשר לגבינה א״ל ולא כלום איני והא אמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה גבינה מותר לאכול בשר אלא כמה ישהה בין גבינה לבשר א״ל ולא כלום

גופא אמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה גבינה מותר לאכול בשר אמר ליה רב אחא בר יוסף לרב חסדא בשר שבין השינים מהו

קרי עליה (במדבר יא, לג) הבשר עודנו בין שיניהם

אמר מר עוקבא אנא להא מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא כי הוה אכיל בשרא האידנא לא הוה אכל גבינה עד למחר עד השתא ואילו אנא בהא סעודתא הוא דלא אכילנא לסעודתא אחריתא אכילנא

אמר שמואל אנא להא מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא הוה סייר נכסיה תרי זמני ביומא ואנא לא סיירנא אלא חדא זימנא שמואל לטעמיה דאמר שמואל מאן דסייר נכסיה כל יומא משכח אסתירא

אביי הוה סייר נכסיה כל יומא ויומא יומא חד פגע באריסיה דדרי פתכא דאופי אמר ליה הני להיכא אמר ליה לבי מר אמר ליה כבר קדמוך רבנן

רב אסי הוה סייר נכסיה כל יומא אמר היכא נינהו כל הני אסתירי דמר שמואל יומא חד חזא צינורא דבדקא בארעיה שקליה לגלימיה כרכיה אותביה בגוה רמא קלא אתו אינשי סכרוה אשכחתינהו לכולהו איסתרי דמר שמואל:

אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיין מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה

מיתיבי מים ראשונים ואחרונים חובה אמצעיים רשות מצוה לגבי רשות חובה קרי לה

גופא מים ראשונים ואחרונים חובה אמצעיים רשות ראשונים נוטלין בין בכלי בין על גבי קרקע אחרונים אין נוטלין אלא בכלי ואמרי לה אין נוטלין על גבי קרקע

מאי בינייהו איכא בינייהו קינסא

מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן אחרונים אין נוטלין אלא בצונן מפני שחמין מפעפעין את הידים ואין מעבירין את הזוהמא: מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן: אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי ינאי לא שנו אלא שאין היד

דף קה עמוד ב

סולדת בהן אבל היד סולדת בהן אין נוטלין בהן

ואיכא דמתני לה אסיפא אחרונים אין נוטלין אלא בצונן אבל בחמין לא אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי ינאי לא שנו אלא שהיד סולדת בהן אבל אין היד סולדת בהן נוטלין מכלל דראשונים אף על פי שהיד סולדת בהן מותר

אמצעיים רשות אמר רב נחמן לא שנו אלא בין תבשיל לתבשיל אבל בין תבשיל לגבינה חובה

אמר רב יהודה בריה דרבי חייא מפני מה אמרו מים אחרונים חובה שמלח סדומית יש שמסמא את העינים אמר אביי ומשתכח כי קורטא בכורא אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי כל מלחא מאי אמר ליה לא מבעיא

אמר אביי מריש הוה אמינא האי דלא משו מיא בתראי על ארעא משום זוהמא אמר לי מר משום דשריא רוח רעה עלייהו

ואמר אביי מריש הוה אמינא האי דלא שקיל מידי מפתורא כי נקיט איניש כסא למשתי שמא יארע דבר קלקלה בסעודה אמר לי מר משום דקשי לרוח צרדא

ולא אמרן אלא דשקיל ולא מהדר אבל משקל ואהדורי לית לן בה ולא אמרן אלא חוץ לארבע אמות אבל תוך ארבע אמות לית לן בה ולא אמרן אלא מידי דצריך לסעודתא אבל מידי דלא צריך לסעודתא לית לן בה

מר בר רב אשי קפיד אפילו אאסיתא ובוכנא דתבלי מידי דצריכי לסעודתא

ואמר אביי מריש הוה אמינא האי דכנשי נשווראה משום מנקירותא אמר לי מר משום דקשי לעניותא

ההוא גברא דהוה מהדר עליה שרא דעניותא ולא הוה יכיל ליה דקא זהיר אנשוורא טובא יומא חד כרך ליפתא איבלי אמר השתא ודאי נפל בידאי בתר דאכיל אייתי מרא עקרינהו ליבלי שדינהו לנהרא שמעיה דקאמר ווי דאפקיה ההוא גברא מביתיה

ואמר אביי מריש הוה אמינא האי דלא שתי אופיא משום מאיסותא אמר לי מר משום דקשי לכרסם מישתיה קשה לכרסם מינפח ביה קשיא לרישא מדחייה קשיא לעניותא מאי תקנתיה לשקעיה שקועי

לכרסם דחמרא שיכרא דשיכרא מיא דמיא לית ליה תקנתא והיינו דאמרי אינשי בתר עניא אזלא עניותא

ואמר אביי מריש הוה אמינא האי דלא אכלי ירקא מכישא דאסר גינאה משום דמיחזי כרעבתנותא אמר לי מר משום דקשי לכשפים

רב חסדא ורבה בר רב הונא הוו קאזלי באורבא אמרה להו ההיא מטרוניתא אותבן בהדייכו לא אותבוה אמרה מלתא אסרתה לארבא אמרו אינהו מילתא שריוה אמרה להו מאי איעביד לכו דלא מקנח לכו בחספא ולא קטיל לכו כינה אמנייכו ולא אכיל לכו ירקא מכישא דאסר גינאה

ואמר אביי מריש הוה אמינא האי דלא אכלי ירקא דנפל אתכא משום מאיסותא אמר לי מר משום דקשה לריח הפה ואמר אביי מריש הוה אמינא האי דלא יתבי תותי מרזיבא משום שופכים אמר לי מר משום דשכיחי מזיקין

הנהו שקולאי דהוו דרו חביתא דחמרא בעו לאיתפוחי אותבוה תותי מרזיבא פקעה אתו לקמיה דמר בר רב אשי אפיק שיפורי שמתיה אתא לקמיה אמר ליה אמאי תעביד הכי אמר ליה היכי אעביד כי אותביה באונאי

אמר ליה את בדוכתא דשכיחי רבים מאי בעית את הוא דשנית זיל שלים אמר ליה השתא נמי ליקבע לי מר זימנא ואפרע קבע ליה זימנא כי מטא זימנא איעכב כי אתא אמר ליה אמאי לא אתית בזמנך אמר ליה כל מילי דצייר וחתים וכייל ומני לית לן רשותא למשקל מיניה עד דמשכחינן מידי דהפקרא

ואמר אביי מריש הוה אמינא האי דשדי מיא מפומא דחצבא משום ציבתא אמר לי מר משום דאיכא מים הרעים

ההוא בר שידא דהוה בי רב פפא אזל לאתויי מיא מנהרא איעכב כי אתא אמרו ליה אמאי איעכבת אמר להו עד דחלפי מים הרעים אדהכי

דף קו עמוד א

חזנהו דקא שדו מיא מפומא דחצבא אמר אי הוה ידענא דרגיליתו למיעבד הכי לא איעכבי

כי אתא רב דימי אמר מים הראשונים האכילו בשר חזיר

אחרונים הוציאו את האשה מבעלה

כי אתא רבין אמר ראשונים האכילו בשר נבלה אחרונים הרגו את הנפש אמר רב נחמן בר יצחק וסימניך אתא רב דימי אפקה אתא רבין קטלה

ר׳ אבא מתני חדא מהני וחדא מהני לחומרא

איתמר חמי האור חזקיה אמר אין נוטלים מהן לידים ורבי יוחנן אמר נוטלין מהם לידים אמר רבי יוחנן שאלתי את רבן גמליאל בנו של רבי ואוכל טהרות ואמר לי כל גדולי גליל עושין כן

חמי טבריא חזקיה אמר אין נוטלין מהם לידים אבל מטבילין בהן הידים ורבי יוחנן אמר כל גופו טובל בהן אבל לא פניו ידיו ורגליו

השתא כל גופו טובל בהם פניו ידיו ורגליו לא כ״ש אמר רב פפא במקומן דכולי עלמא לא פליגי דשרי משקל מינייהו במנא דכ״ע לא פליגי דאסיר כי פליגי דפסקינהו בבת בירתא מר סבר גזרינן בת בירתא אטו מנא ומר סבר לא גזרינן

כתנאי מים שנפסלו משתיית בהמה בכלים פסולים בקרקע כשרין רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בקרקע טובל בהן כל גופו אבל לא פניו ידיו ורגליו

השתא כל גופו טובל בהן ידיו ורגליו לא כ״ש אלא לאו דפסקינהו בבת בירתא ובהא פליגי דמר סבר גזרינן בת בירתא אטו מנא ומר סבר לא גזרינן

אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן נטילת ידים לחולין מפני סרך תרומה

ועוד משום מצוה מאי מצוה אמר אביי מצוה לשמוע דברי חכמים רבא אמר מצוה לשמוע דברי ר״א בן ערך דכתיב (ויקרא טו, יא) וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים אמר ר״א בן ערך מכאן סמכו חכמים לנטילת ידים מן התורה

אמר ליה רבא לרב נחמן מאי משמע דכתיב וידיו לא שטף במים הא שטף טהור הא טבילה בעי אלא הכי קאמר ואחר שלא שטף טמא

אמר ר׳ אלעזר אמר רבי אושעיא לא אמרו נטילת ידים לפירות אלא משום נקיות סבור מינה חובה הוא דליכא הא מצוה איכא אמר להו רבא לא חובה ולא מצוה אלא רשות ופליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן הנוטל ידיו לפירות אינו אלא מגסי הרוח

אמר רבה בר בר חנה הוה קאימנא קמיה דרבי אמי ורבי אסי אייתו לקמייהו כלכלה דפירי ואכלו ולא משו ידייהו ולא יהבו לי מידי ובריך חד חד לחודיה שמע מינה תלת שמע מינה אין נטילת ידים לפירות וש״מ אין מזמנין על הפירות ושמע מינה שנים שאכלו מצוה ליחלק

תניא נמי הכי שנים שאכלו מצוה ליחלק במה דברים אמורים שהיו שניהם סופרים אבל אחד סופר ואחד בור סופר מברך ובור יוצא

תנו רבנן נטילת ידים לחולין עד הפרק לתרומה

דף קו עמוד ב

עד הפרק קידוש ידים ורגלים במקדש עד הפרק וכל דבר שחוצץ בטבילה בגוף חוצץ בנטילת ידים לחולין ובקידוש ידים ורגלים במקדש

אמר רב עד כאן לחולין עד כאן לתרומה ושמואל אמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא ורב ששת אמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לקולא

אמר בר הדיא הוה קאימנא קמיה דרבי אמי ואמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא ולא תימא רבי אמי משום דכהן הוא דהא רבי מיישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי הוא ליואי ואמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא

אמר רב נוטל אדם את שתי ידיו שחרית ומתנה עליהן כל היום כולו אמר להו רבי אבינא לבני

דף קז עמוד א

פקתא דערבות כגון אתון דלא שכיחי לכו מיא משו ידייכו מצפרא ואתנו עלייהו לכולא יומא איכא דאמרי בשעת הדחק אין שלא בשעת הדחק לא ופליגא דרב ואיכא דאמרי אפילו שלא בשעת הדחק נמי והיינו דרב

אמר רב פפא האי אריתא דדלאי אין נוטלין ממנו לידים דלא אתו מכח גברא ואי מיקרב לגבי דולא דקאתו מכח גברא נוטלין ממנו לידים

ואי בזיע דולא בכונס משקה מילף ליופי ומטביל בה את הידים ואמר רבא כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלין ממנו לידים

ואמר רבא כלי שאין בו רביעית אין נוטלין ממנו לידים איני והאמר רבא כלי שאין מחזיק רביעית אין נוטלין ממנו לידים הא מחזיק אע״ג דלית ביה

לא קשיא הא לחד הא לתרי דתניא מי רביעית נוטלין לידים לאחד ואפילו לשנים

אמר ליה רב ששת לאמימר קפדיתו אמנא א״ל אין אחזותא א״ל אין אשיעורא אמר ליה אין

איכא דאמרי הכי אמר ליה אמנא ואחזותא קפדינן אשיעורא לא קפדינן דתניא מי רביעית נוטלין לידים לאחד ואפי׳ לשנים

ולא היא שאני התם משום דקאתו משירי טהרה

אתקין רב יעקב מנהר פקוד נטלא בת רביעתא אתקין רב אשי בהוצל כוזא בת רביעתא

ואמר רבא מגופת חבית שתקנה נוטלין ממנה לידים תניא נמי הכי מגופת חבית שתקנה נוטלין ממנה לידים חמת וכפישה שתקנן נוטלין מהם לידים שק וקופה אע״פ שמקבלים אין נוטלין מהם לידים

איבעיא להו מהו לאכול במפה מי חיישינן דלמא נגע או לא

ת״ש וכשנתנו לו לרבי צדוק אוכל פחות מכביצה נוטלו במפה ואוכלו חוץ לסוכה ואין מברך אחריו מאי לאו הא כביצה בעי נטילת ידים

דלמא הא כביצה בעי סוכה ובעי ברכה

תא שמע דשמואל אשכחיה לרב דקאכיל במפה אמר ליה

דף קז עמוד ב

עבדין כדין אמר ליה דעתי קצרה עלי

כי סליק ר׳ זירא אשכחינהו לר׳ אמי ור׳ אסי דקאכלי בבלאי חמתות אמר תרי גברי רברבי כוותייכו ליטעו בדרב ושמואל הא דעתי קצרה קאמר

אשתמיטתיה הא דאמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל התירו מפה לאוכלי תרומה ולא התירו מפה לאוכלי טהרות ורבי אמי ורבי אסי כהנים הוו

איבעיא להו אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים או לא ת״ש דרב הונא בר סחורה הוה קאי קמיה דרב המנונא בלם ליה אומצא ואכיל אמר ליה אי לאו דרב המנונא את לא ספינא לך

מאי טעמא לאו משום דזהיר ולא נגע לא דזריז קדים ומשי ידיה מעיקרא

תא שמע דאמר רבי זירא אמר רב לא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של שמש אא״כ יודע בו שנטל ידיו והשמש מברך על כל כוס וכוס ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ור׳ יוחנן אמר מברך על כל פרוסה ופרוסה

אמר רב פפא בשלמא דרב ורבי יוחנן לא קשיא הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב

מכל מקום הא קאמר אא״כ יודע שנטל ידיו שאני שמש דטריד

תנו רבנן לא יתן אדם פרוסה לשמש בין שהכוס בידו בין שהכוס בידו של בעל הבית שמא יארע דבר קלקלה בסעודה והשמש שלא נטל ידיו אסור ליתן פרוסה לתוך פיו

איבעיא להו מאכיל צריך נטילת ידים או אינו צריך

ת״ש דתני דבי מנשה רבן שמעון בן גמליאל אומר אשה מדיחה את ידה אחת במים ונותנת פת לבנה קטן אמרו עליו על שמאי הזקן שלא רצה להאכיל בידו אחת וגזרו עליו שיאכיל בשתי ידיו

אמר אביי התם משום שיבתא

ת״ש דאבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דקא בכי אמר ליה אמאי קא בכית דמחיין רבאי אמאי דאמר לי קא ספית לבראי ולא משית ידיה ואמאי לא משית א״ל הוא אכיל ואנא משינא

א״ל לא מיסתייה דלא גמיר מימחא נמי מחי והלכתא אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים מאכיל אינו צריך נטילת ידים:

מתני׳ צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהו נוגעין זה בזה רבן שמעון בן גמליאל אומר שני אכסנאין אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין:

גמ׳ וכי נוגע זה בזה מאי הוי צונן בצונן הוא אמר אביי נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי:

רשבג״א שני אכסנאין אוכלין על שולחן וכו׳: אמר רב חנן בר אמי אמר שמואל לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה אבל מכירין זה את זה אסור

תניא נמי הכי רבן שמעון בן גמליאל אומר ב׳ אכסנאים שנתארחו לפונדק אחד זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום זה בא בחתיכתו וזה בא בגבינתו אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין

ולא אסרו אלא בתפיסה אחת תפיסה אחת סלקא דעתך אלא כעין תפיסה אחת

א״ל רב יימר בר שלמיא לאביי שני אחין ומקפידין זה על זה מהו

אמר ליה יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין

ולטעמיך הא דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד יאמרו

דף קח עמוד א

כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין התם הא אמר מר בר רב אשי איזורו מוכיח עליו:

מתני׳ טיפת חלב שנפלה על החתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור ניער את הקדרה אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה אסור:

גמ׳ אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא

דאי סלקא דעתך דרבנן מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן דחדוש הוא אי חדוש הוא אף על גב דליכא נותן טעם נמי

אמר ליה רבא דרך בשול אסרה תורה

אמר רב כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה

אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מכדי רב כמאן אמר לשמעתיה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל לימא פליגא אדרבא

דאמר רבא קסבר רבי יהודה כל שהוא מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו

אמר ליה אי דנפל ברוטב רכה הכי נמי הכא במאי עסקינן דנפל ברוטב עבה

ומאי קסבר אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי נעשית נבלה אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור

דאיתמר רב ורבי חנינא ורבי יוחנן דאמרי אפשר לסוחטו אסור שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי אפשר לסוחטו מותר

וסבר רב אפשר לסוחטו אסור והאיתמר כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב אמר רב בשר אסור וחלב מותר ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור

דף קח עמוד ב

חלב אמאי מותר חלב נבלה הוא

לעולם קסבר רב אפשר לסוחטו אסור ושאני התם דאמר קרא (שמות כג, יט) לא תבשל גדי בחלב אמו גדי אסרה תורה ולא חלב

וסבר רב גדי אסרה תורה ולא חלב והא איתמר חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בשולו ואי ס״ד גדי אסרה תורה ולא חלב אאכילה אמאי לוקה חצי שיעור הוא

אלא לעולם קסבר רב חלב נמי אסור והכא במאי עסקינן כגון שנפל לתוך יורה רותחת דמבלע בלע מפלט לא פלט

סוף סוף כי נייח הדר פליט כשקדם וסילקו

גופא חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בשולו מה נפשך אי מצטרפין אבשול נמי לילקי אי לא מצטרפין באכילה נמי לא לילקי

לעולם לא מצטרפי ובבא מיורה גדולה

ולוי אמר אף לוקה על בשולו וכן תני לוי במתניתין כשם שלוקה על אכילתו כך לוקה על בשולו ובאי זה בשול אמרו בבשול שאחרים אוכלין אותו מחמת בשולו

ואפשר לסוחטו עצמו תנאי היא דתניא טפת חלב שנפלה על החתיכה כיון שנתנה טעם בחתיכה החתיכה עצמה נעשת נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה דברי ר׳ יהודה

וחכ״א עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות

אמר רבי נראין דברי ר׳ יהודה בשלא ניער ושלא כסה ודברי חכמים בשניער וכסה

מאי לא ניער ולא כסה אילימא לא ניער כלל ולא כסה כלל מבלע בלע מפלט לא פלט

ואלא לא ניער בתחלה אלא בסוף ולא כסה בתחלה אלא בסוף אמאי הא בלע והא פלט

קסבר אפשר לסוחטו אסור

דף קט עמוד א

מכלל דר׳ יהודה סבר כי ניער מתחלה ועד סוף וכסה מתחלה ועד סוף אסור אמאי הא לא בלע כלל

אימא לא ניער יפה יפה ולא כסה יפה יפה

אמר מר ודברי חכמים כשניער וכסה מאי ניער ומאי כסה אילימא ניער בסוף ולא ניער בתחלה וכסה בסוף ולא כסה בתחלה האמרת נראין דברי ר׳ יהודה בהא אלא ניער מתחלה ועד סוף וכסה מתחלה ועד סוף

מכלל דרבנן סברי ניער בסוף ולא ניער בתחלה כסה בסוף ולא כסה בתחלה מותר

אלמא קסברי אפשר לסוחטו מותר

א״ל רב אחא מדיפתי לרבינא ממאי דבאפשר לסוחטו פליגי דלמא אפשר לסוחטו דברי הכל אסור והכא במין במינו קא מיפלגי ורבי יהודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל ורבנן לטעמייהו דאמרי מין במינו בטיל

האי מאי אי אמרת בשלמא דרבנן במין במינו הכא כרבי יהודה סבירא להו ובאפשר לסוחטו פליגי היינו דקאמר רבי נראין דברי רבי יהודה בהא ודברי חכמים בהא

אלא אי אמרת אפשר לסוחטו דברי הכל אסור והכא במין במינו קמיפלגי האי נראין דברי ר׳ יהודה ואין נראין מבעי ליה ותו לא מידי:

מתני׳ הכחל קורעו ומוציא את חלבו לא קרעו אינו עובר עליו הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו: **גמ׳**

דף קט עמוד ב

אמר רבי זירא אמר רב אינו עובר עליו ומותר והא אנן תנן אינו עובר עליו מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא

בדין הוא דאיסורא נמי ליכא ואיידי דבעא למיתנא סיפא הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו התם מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא תנא נמי רישא אינו עובר עליו

לימא מסייע ליה הכחל קורעו ומוציא את חלבו לא קרעו אינו עובר עליו הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו קורעו לאחר בשולו ומותר לב הוא דבעי קריעה אבל כחל לא בעי קריעה

דלמא לב הוא דסגי ליה בקריעה אבל כחל לא סגי ליה בקריעה

ואיכא דאמרי א״ר זירא אמר רב אינו עובר עליו ואסור לימא מסייע ליה אינו עובר עליו מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא

בדין הוא דאיסורא נמי ליכא ואיידי דבעא למיתנא סיפא הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו דהתם מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא תנא נמי רישא אינו עובר עליו

ת״ש הכחל קורעו ומוציא את חלבו לא קרעו אינו עובר עליו הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו קורעו לאחר בשולו ומותר לב הוא דבעי קריעה אבל כחל לא בעי קריעה

דלמא לב הוא דסגי ליה בקריעה אבל כחל לא סגי ליה בקריעה

תניא כלישנא קמא דרב כחל שבשלו בחלבו מותר קבה שבשלה בחלבה אסור

ומה הפרש בין זה לזה זה כנוס במעיו וזה אין כנוס במעיו

כיצד קורעו אמר רב יהודה קורעו שתי וערב וטחו בכותל א״ל ר׳ אלעזר לשמעיה קרע לי ואנא איכול מאי קמ״ל מתניתין היא הא קמ״ל דלא בעינן שתי וערב וטחו בכותל

אמרה ליה ילתא לרב נחמן מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה אסר לן דמא שרא לן כבדא נדה דם טוהר

חלב בהמה חלב חיה חזיר מוחא דשיבוטא גירותא לישנא דכורא

אשת איש גרושה בחיי בעלה אשת אח יבמה כותית יפת תאר בעינן למיכל בשרא בחלבא

אמר להו רב נחמן לטבחי זויקו לה כחלי והאנן תנן קורעו ההוא לקדרה

והא קתני שבשלו דיעבד אין לכתחלה לא ה״ה דאפי׳ לכתחלה ואיידי דקא בעי למיתנא סיפא קבה

דף קי עמוד א

שבשלה בחלבה אסורה דאפילו דיעבד נמי לא תנא נמי רישא שבשלה

כי סליק רבי אלעזר אשכחיה לזעירי אמר ליה איכא תנא דאתנייה לרב כחל אחוייה לרב יצחק בר אבודימי אמר ליה אני לא שניתי לו כחל כל עיקר ורב בקעה מצא וגדר בה גדר

דרב איקלע לטטלפוש שמעה להההיא איתתא דקאמרה לחבירתה ריבעא דבשרא כמה חלבא בעי לבשולי אמר לא גמירי דבשר בחלב אסור איעכב וקאסר להו כחלי

רב כהנא מתני הכי רבי יוסי בר אבא מתני אנא כחל של מניקה שניתי לו ומפלפולו של רבי חייא שנה ליה כחל סתם

רבין ורב יצחק בר יוסף איקלעו לבי רב פפי אייתו לקמייהו תבשילא דכחל רב יצחק בר יוסף אכל רבין לא אכל אמר אביי רבין תכלא אמאי לא אכל מכדי דביתהו דרב פפי ברתיה דר׳ יצחק נפחא הואי ור״י נפחא מריה דעובדא הוה אי לאו דשמיע לה מבי נשא לא הוה עבדא

בסורא לא אכלי כחלי בפומבדיתא אכלי כחלי רמי בר תמרי דהוא רמי בר דיקולי מפומבדיתא איקלע לסורא במעלי יומא דכפורי אפקינהו כולי עלמא לכחלינהו שדינהו אזל איהו נקטינהו אכלינהו

אייתוה לקמיה דרב חסדא אמר ליה אמאי תעביד הכי אמר ליה מאתרא דרב יהודה אנא דאכיל אמר ליה ולית לך נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר ליה חוץ לתחום אכלתינהו

ובמה טויתינהו אמר ליה בפורצני ודלמא מיין נסך הויא אמר ליה לאחר שנים עשר חדש הוו

ודלמא דגזל הוה אמר ליה יאוש בעלים הוה דקדחו בהו חילפי

חזייה דלא הוה מנח תפילין אמר ליה מאי טעמא לא מנחת תפילין אמר ליה חולי מעיין הוא ואמר רב יהודה חולי מעיין פטור מן התפילין

חזייה דלא הוה קא רמי חוטי אמר ליה מאי טעמא לית לך חוטי אמר ליה טלית שאולה היא ואמר רב יהודה

דף קי עמוד ב

טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית

אדהכי אייתוה להההוא גברא דלא הוה מוקר אבוה ואמיה כפתוהו

אמר להו שבקוהו דתניא כל מצות עשה שמתן שכרה בצדה אין בית דין שלמטה מוזהרין עליה אמר ליה חזינא לך דחריפת טובא אמר ליה אי הוית באתריה דרב יהודה אחוינא לך חורפאי

אמר ליה אביי לרב ספרא כי סלקת להתם בעי מינייהו כבדא מה אתון ביה כי סליק אשכחיה לרב זריקא אמר ליה אנא שלקי ליה לרבי אמי ואכל

כי אתא לגביה אמר ליה למיסר נפשה לא קא מיבעיא לי כי קמבעיא לי למיסר חבירתה

מ״ש למיסר נפשה דלא מיבעיא לך דתנן אינה נאסרת למיסר חבירתה נמי לא תבעי לך דתנן הכבד אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולטת ואינה בולעת אמר ליה דילמא התם בכבדא דאיסורא

דף קיא עמוד א

ומשום שמנוניתא משום דמא מאי

כי הדר סליק אשכחיה לר׳ זריקא אמר ליה האי נמי לא תבעי לך דאנא וינאי בריה דרבי אמי איקלען לבי יהודה בריה דר׳ שמעון בן פזי וקריבו לן קניא בקופיה ואכלנא

מתקיף לה רב אשי ואיתימא ר׳ שמואל מזרוקיניא ודלמא פי קנה חוץ לקדרה הוה אי נמי מיחלט הוה חליט ליה מעיקרא כי הא דרב הונא חלטי ליה בחלא ורב נחמן חלטי ליה ברותחין

וסבר רב פפא קמיה דרבא למימר חלא אסיר אמר ליה אי חלא אסיר איהו נמי אסיר כי היכי דפליט הדר בלע

רב בר שבא איקלע לבי רב נחמן אייתו ליה כבדא שליקא ולא אכל אמרו ליה בר בי רב דלגיו לא אכיל ומנו רב בר שבא אמר להו רב נחמן גאמו לשבא

כתנאי ר׳ אליעזר אומר הכבד אוסרת ואינה נאסרת מפני שפולטת ואינה בולעת ר׳ ישמעאל בנו של ר׳ יוחנן בן ברוקה אומר מתובלת אוסרת ונאסרת שלוקה אוסרת ונאסרת

רבה בר רב הונא אקלע לבי רבה בר רב נחמן אייתי לקמיה תלת סאוי טחאי אמר להו מי הוה ידעיתו דאתינא אמרו ליה מי עדיפת לן מינה דכתיב (ישעיהו נח, יג) וקראת לשבת עונג

אדהכי אשכח ההוא כבדא דהוה בה סמפונא דבליעא דמא אמר להו אמאי עבדיתו הכי אמרו ליה אלא היכי נעביד אמר להו קרעו שתי וערב וחיתוכא לתחת

וה״מ כבדא אבל טחלא שומנא בעלמא הוא כי הא דשמואל עבדי ליה תבשילא דטחלי ביומא דעביד מלתא

אתמר כבדא עילוי בשרא שרי דמא משרק שריק כחלא עילוי בשרא אסור מאי טעמא חלב סרוכי מסריך

רב דימי מנהרדעא מתני אפכא כחלא עילוי בשרא שרי מ״ט חלב שחוטה דרבנן כבדא עילוי בשרא אסור דם דאורייתא

דרש מרימר הלכתא בין כבדא בין כחלא תותי בשרא שרי עילוי בשרא דיעבד אין לכתחלה לא

רב אשי איקלע לבי רמי בר אבא חמוה חזייה לבריה דרמי בר אבא דקא

דף קיא עמוד ב

שפיד כבדא עילוי בשרא אמר כמה יהיר האי מרבנן אימר דאמור רבנן דיעבד לכתחלה מי אמור

ואי איכא בי דוגי בשרא עילוי כבדא נמי אסיר

ומ״ש מדמא דבשרא דמא דבשרא שכן דמא דכבדא קפי

אמר רב נחמן אמר שמואל סכין ששחט בה אסור לחתוך בה רותח צונן אמרי לה בעיא הדחה ואמרי לה לא בעיא הדחה

אמר רב יהודה אמר שמואל קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח ושמואל לטעמיה דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח וכבוש הרי הוא כמבושל

כי אתא רבין א״ר יוחנן מליח אינו כרותח וכבוש אינו כמבושל אמר אביי הא דרבין ליתא דההיא פינכא דהוה בי ר׳ אמי דמלח ביה בשרא ותבריה מכדי רבי אמי תלמיד דר׳ יוחנן הוה מאי טעמא תבריה לאו משום דשמיעא ליה מיניה דר׳ יוחנן דאמר מליח הרי הוא כרותח

יתיב רב כהנא אחוה דרב יהודה קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח וצנון שחתכו בסכין מותר לאכלו בכותח

מאי טעמא אמר אביי האי היתרא בלע והאי איסורא בלע

א״ל רבא כי בלע היתרא מאי הוי סוף סוף האי היתרא דאתי לידי איסורא הוא דאיסורא קאכיל אלא אמר רבא האי אפשר למטעמיה והאי לא אפשר למטעמיה

א״ל רב פפא לרבא וליטעמיה קפילא ארמאה מי לא תנן קדרה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בשל בנותן טעם בשל בה תרומה לא יבשל בה חולין ואם בשל בנותן טעם

ואמרינן בשלמא תרומה טעים לה כהן אלא בשר בחלב מאן טעים לה ואמר לן ליטעמיה קפילא ה״נ ליטעמיה קפילא ה״נ כי קאמינא דליכא קפילא:

איתמר דגים שעלו בקערה רב אמר אסור לאכלן בכותח ושמואל אמר מותר לאכלן בכותח

רב אמר אסור נותן טעם הוא ושמואל אמר מותר נותן טעם בר נ״ט הוא

והא דרב לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דרב איקלע לבי רב שימי בר חייא בר בריה חש בעיניו עבדו ליה שייפא בצעא בתר הכי רמו ליה בשולא בגווה טעים ליה טעמא דשייפא אמר יהיב טעמא כולי האי ולא היא שאני התם דנפיש מררה טפי

רבי אלעזר הוה קאים קמיה דמר שמואל אייתו לקמיה דגים שעלו בקערה וקא אכיל בכותח יהיב ליה ולא אכל א״ל לרבך יהיבי ליה ואכל ואת לא אכלת אתא לקמיה דרב א״ל הדר ביה מר משמעתיה א״ל חס ליה לזרעיה דאבא בר אבא דליספי לי מידי ולא סבירא לי

רב הונא ורב חייא בר אשי הוו יתבי חד בהאי גיסא דמברא דסורא וחד בהאי גיסא דמברא למר אייתו ליה דגים שעלו בקערה ואכל בכותח למר אייתו ליה תאנים וענבים בתוך הסעודה ואכל ולא בריך

מר א״ל לחבריה יתמא עבד רבך הכי ומר א״ל לחבריה יתמא עבד רבך הכי מר א״ל לחבריה אנא כשמואל סבירא לי ומר א״ל לחבריה אנא כר׳ חייא סבירא לי דתני ר׳ חייא פת פוטרת כל מיני מאכל ויין פוטר כל מיני משקין

אמר חזקיה משום אביי הלכתא דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח צנון שחתכו בסכין שחתך בה בשר אסור לאוכלו בכותח

וה״מ צנון

דף קיב עמוד א

דאגב חורפיה בלע אבל קישות גריר לבי פסקיה ואכיל

קילחי דליפתא שרי דסילקא אסירי ואי פתך בהו דליפתא שפיר דמי

בעא מיניה רב דימי מרב נחמן מהו לאנוחי כדא דמלחא גבי כדא דכמכא אמר ליה אסור דחלא מאי אמר ליה שרי

ומאי שנא לכי תיכול עלה כורא דמלחא מאי טעמא האי איתיה איסורא בעיניה והאי ליתיה איסורא בעיניה

ההוא בר גוזלא דנפל לכדא דכמכא שרייה רב חיננא בריה דרבא מפשרוניא אמר רבא מאן חכים למישרי כי האי גוונא אי לאו רב חיננא בריה דרבא מפשרוניא קסבר כי אמר שמואל מליח הרי הוא כרותח הני מילי היכא דאינו נאכל מחמת מלחו אבל האי כותחא הרי נאכל מחמת מלחו

והני מילי חי אבל צלי בעי קליפה ואי אית ביה פילי כוליה אסור ואי מתבל בתבלין כוליה אסור

אמר רב נחמן אמר שמואל ככר שחתך עליה בשר אסור לאכלה והני מילי דאסמיק והני מילי דאבריה והני מילי דאסמכיה אבל קלישתא לית לן בה

שמואל שדי ליה לכלביה רב הונא יהיב ליה לשמעיה מה נפשך אי שרי לכולי עלמא שרי אי אסור לכולי עלמא אסור שאני רב הונא דאנינא דעתיה רבא אכיל ליה וקרי ליה חמר בשר

אמר רב נחמן אמר שמואל אין מניחין כלי תחת בשר עד שיכלה כל מראה אדמומית שבו מנא ידעינן מר זוטרא משמיה דרב פפא אמר משתעלה תימרתו

מתקיף לה רב אשי ודלמא תתאה מטא עילאה לא מטא אלא אמר רב אשי לית ליה תקנתא אלא משדא ביה תרתי גללי מלחא

דף קיב עמוד ב

ומשפייה

אמר ליה רב אחא בריה דרב איקא לרב אשי ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל ככר שחתך עליה בשר אסור לאכלה שאני התם דאגב דוחקא דסכינא פליט

אמר רב נחמן דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורין היכי דמי אי בכלי שאינו מנוקב אפי׳ עופות ועופות נמי אסירי אי בכלי מנוקב אפי׳ דגים ועופות נמי שרי

לעולם בכלי מנוקב ודגים משום דרפו קרמייהו קדמי ופלטי ועופות קמיטי בתר דניחי דגים פליטי עופות והדר בלעי מיניה

רב מרי בר רחל אימלח ליה בשר שחוטה בהדי בשר טרפה אתא לקמיה דרבא

אמר ליה (ויקרא יא, כו) הטמאים לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן

דף קיג עמוד א

ולימא ליה מדשמואל דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח וכבוש הרי הוא כמבושל

אי מדשמואל הוה אמינא הני מילי דמן אבל צירן ורוטבן לא קמשמע לן

מיתיבי דג טהור שמלחו עם דג טמא מותר מאי לאו שהיו שניהן מלוחין לא כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל

והא מדקתני סיפא (אבל אם היה טהור מליח וטמא תפל) מכלל דרישא בששניהם מלוחין עסקינן פרושי קא מפרש טהור שמלחו עם דג טמא מותר כיצד שהיה טהור מליח וטמא תפל

ה״נ מסתברא דאי סלקא דעתך רישא שניהם מלוחים השתא שניהם מלוחים שרי טהור מליח וטמא תפל מיבעיא

אי משום הא לא אירי תנא סיפא לגלויי רישא דלא תימא רישא טהור מליח וטמא תפל אבל שניהם מלוחין אסור תנא סיפא טהור מליח וטמא תפל מכלל דרישא שניהן מלוחין ואפ״ה שרי

ת״ש מסיפא דסיפא אבל אם היה טמא מליח וטהור תפל אסור טמא מליח וטהור תפל הוא דאסור הא שניהן מלוחין שרי

איידי דתנא רישא טהור מליח וטמא תפל תנא נמי סיפא טמא מליח וטהור תפל

(סימן בישרא דמנח נפקותא)

אמר שמואל אין הבשר יוצא מידי דמו אלא א״כ מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה אתמר רב הונא אמר מולח ומדיח במתניתא תנא מדיח ומולח ומדיח ולא פליגי הא דחלליה בי טבחא הא דלא חלליה בי טבחא רב דימי מנהרדעא מלח ליה במילחא גללניתא ומנפיץ ליה

אמר רב משרשיא אין מחזיקין דם בבני מעיים תרגמא אכרכשא ומעייא והדרא דכנתא

אמר שמואל אין מניחין בשר מליח אלא ע״ג כלי מנוקב

רב ששת מלח ליה גרמא גרמא תרי מאי טעמא לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא אלא לא שנא

אמר שמואל משום ר׳ חייא השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר וגוזל את הבריות ומבליע דם באברים

איבעיא להו היכי קאמר מכביד את הבשר וגוזל את הבריות משום דמבליע דם באברים הא לדידיה שפיר דמי או דלמא לדידיה נמי אסור תיקו:

מתני׳ המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו עובר בלא תעשה:

גמ׳ הא אוכלו עובר בלא תעשה שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא אימא המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו בא לידי לא תעשה:

מתני׳ בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנאה בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה ר״ע אומר חיה ועוף אינם מן התורה שנאמר (שמות כג, יט) לא תבשל גדי בחלב אמו ג׳ פעמים פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה

רבי יוסי הגלילי אומר נאמר (דברים יד, כא) לא תאכלו כל נבלה ונאמר לא תבשל גדי בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור לבשל בחלב עוף שאסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת״ל בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב אם:

גמ׳ מנא הני מילי א״ר אלעזר אמר קרא (בראשית לח, כ) וישלח יהודה את גדי העזים

דף קיג עמוד ב

כאן גדי עזים הא כל מקום שנאמר גדי סתם אפילו פרה ורחל במשמע

ולילף מיניה כתיב קרא אחרינא (בראשית כז, טז) ואת עורות גדיי העזים כאן גדיי העזים הא כל מקום שנאמר גדי סתם אפילו פרה ורחל במשמע

ולילף מיניה הוו להו שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין

הניחא למ״ד אין מלמדין אלא למ״ד מלמדין מאי איכא למימר תרי מיעוטי כתיבי עזים העזים

אמר שמואל גדי לרבות את החלב גדי לרבות את המתה גדי לרבות את השליל

גדי להוציא את הדם גדי להוציא את השליא גדי להוציא את הטמאה

בחלב אמו ולא בחלב זכר בחלב אמו ולא בחלב שחוטה בחלב אמו ולא בחלב טמאה

הא תלתא גדי כתיבי ואנן שיתא דרשינן קסבר שמואל איסור חל על איסור ואיסור חלב ומתה מחד קרא נפקי דם נמי לאו גדי הוא ושליא נמי פירשא בעלמא הוא פשו להו תרי חד לרבות את השליל וחד למעוטי בהמה טמאה

וסבר שמואל איסור חל על איסור והאמר שמואל משום ר׳ אלעזר מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה שנאמר (ויקרא כב, ט) ומתו בו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת

איבעית אימא בעלמא איסור חל על איסור ושאני התם דמיעט רחמנא ומתו בו איבעית אימא בעלמא קסבר שמואל אין איסור חל על איסור ושאני הכא דרבי רחמנא גדי

ואיבעית אימא הא דידיה הא דרביה

בעא מיניה רב אחדבוי בר אמי מרב המבשל בחלב גדי שלא הניקה מהו א״ל מדאיצטריכא לשמואל למימר בחלב אמו ולא בחלב זכר זכר הוא דלא אתי לכלל אם אבל האי כיון דבא לכלל אם אסור

אתמר המבשל חלב בחלב רבי אמי ורבי אסי חד אמר לוקה וחד אמר אינו לוקה לימא בהא קמיפלגי דמ״ד לוקה קסבר איסור חל על איסור ומאן דאמר אינו לוקה קסבר אין איסור חל על איסור

לא דכ״ע אין איסור חל על איסור אאכילה דכ״ע לא פליגי דלא לקי כי פליגי אבשול מ״ד לוקה חד איסורא הוא ומ״ד אינו לוקה להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון בישול

דף קיד עמוד א

כיון דעל אכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי

ואיכא דאמרי אבישול כולי עלמא לא פליגי דלקי כי פליגי אאכילה מאן דאמר אינו לוקה דהא אין איסור חל על איסור ומאן דאמר לוקה להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון בישול כיון דאבישול לקי אאכילה נמי לקי

ואיבעית אימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי

מיתיבי המבשל במי חלב פטור דם שבשלו בחלב פטור העצמות והגידים והקרנים והטלפים שבשלן בחלב פטור

הפגול והנותר והטמא שבשלן בחלב חייב

האי תנא סבר איסור חל על איסור

המבשל במי חלב פטור מסייע ליה לריש לקיש דתנן מי חלב הרי הן כחלב והמוחל הרי הוא כשמן אמר ריש לקיש לא שנו אלא להכשיר את הזרעים אבל לענין בישול בשר בחלב מי חלב אינו כחלב

תנו רבנן בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו בחלב פרה ורחל מנין

אמרת קל וחומר ומה אמו שלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בבשולו פרה ורחל שנאסרו עמו בהרבעה אינו דין שנאסרו עמו בבשולו תלמוד לומר בחלב אמו

והא למה לי קרא הא אתיא ליה

אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מהיכא קא מייתית לה מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר בפרה שלא נאסרה עמו בשחיטה תלמוד לומר בחלב אמו

תניא אידך בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו בחלב אחותו גדולה מנין

אמרת ק״ו ומה אמו שנכנסה עמו לדיר להתעשר נאסרה עמו בבשול אחותו שלא נכנסה עמו לדיר להתעשר אינו דין שנאסרה עמו בבשול תלמוד לומר בחלב אמו

והא למה לי קרא הא אתיא ליה אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מהיכא קא מייתית לה מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחותו גדולה שלא נאסרה עמו בשחיטה תלמוד לומר בחלב אמו

אשכחן אחותו גדולה אחותו קטנה מנין אתיא מביניא

מהי תיתי תיתי מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה אחותו גדולה תוכיח מה לאחותו גדולה שלא נכנסה עמו לדיר להתעשר אמו תוכיח

וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהוא בשר ואסור לבשל בחלב אף אני אביא אחותו קטנה שהוא בשר ואסור לבשל בחלב

אי הכי אחותו גדולה נמי תיתי מביניא

אין הכי נמי אלא בחלב אמו למה לי מבעי ליה לכדתניא בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו

דף קיד עמוד ב

היא עצמה בחלבה מנין אמרת ק״ו ומה במקום שלא נאסר פרי עם פרי בשחיטה נאסר פרי עם האם בשחיטה מקום שנאסר פרי עם פרי בבשול אינו דין שנאסר פרי עם האם בבשול ת״ל בחלב אמו

הא למה לי קרא הא אתיא לה אמר רב אחדבוי בר אמי משום דאיכא למימר סוס בן סוסיא אחי פרדה יוכיח שאסור פרי עם פרי ומותר פרי עם האם

התם זרע האב הוא דקא גרים

דהא פרד בן סוסיא אחי פרדה יוכיח שמותר פרי עם פרי ואסור פרי עם האם

אלא אמר מר בריה דרבינא משום דאיכא למימר עבד בן שפחה אחי משוחררת יוכיח שאסור פרי עם פרי ומותר פרי עם האם

התם גט שיחרור הוא דקא גרים דהא עבד בן משוחררת אחי שפחה יוכיח שמותר פרי עם פרי ואסור פרי עם האם

אלא אמר רב אידי בר אבין משום דאיכא למימר כלאי זרעים יוכיחו שאסור פרי עם פרי ומותר פרי עם האם כלום נאסר פרי עם פרי אלא ע״י האם דהא חיטי ושערי בכדא ולא מיתסרו

אלא אמר רב אשי משום דאיכא למימר מה לפרי עם פרי שכן שני גופים תאמר בפרי עם האם שכן גוף אחד משום הכי איצטריך קרא

אמר רב אשי מנין לבשר בחלב שאסור באכילה שנאמר (דברים יד, ג) לא תאכל כל תועבה כל שתעבתי לך הרי הוא בבל תאכל

ואין לי אלא באכילה בהנאה מנין כדרבי אבהו דאמר ר׳ אבהו א״ר אלעזר כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד שיפרוט לך הכתוב כדרך שפרט לך בנבלה לגר בנתינה ולעובד כוכבים במכירה

דתניא (דברים יד, כא) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי אין לי אלא לגר בנתינה ולעובד כוכבים במכירה לגר במכירה מנין ת״ל לגר תתננה או מכור

לעובד כוכבים בנתינה מנין ת״ל תתננה או מכור לנכרי נמצא אחד גר ואחד עובד כוכבים בין במכירה בין בנתינה דברי ר״מ רבי יהודה אומר דברים ככתבן לגר בנתינה ולעובד כוכבים במכירה

מ״ט דרבי יהודה אי ס״ד כדקאמר ר״מ לכתוב רחמנא לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה ומכור או למה לי ש״מ לדברים ככתבן הוא דאתא לגר בנתינה ולעובד כוכבים במכירה

ור״מ אמר לך האי או להקדים נתינה דגר למכירה דעובד כוכבים ורבי יהודה להקדים נתינה דגר למכירה דעובד כוכבים לא צריך קרא סברא הוא זה אתה מצווה להחיותו וזה אי אתה מצווה להחיותו:

(סימן שבת חורש וכלאי זרעים אותו ואת בנו ושילוח הקן):

אלא מעתה

דף קטו עמוד א

מעשה שבת ליתסרו דהא תיעבתי לך הוא

אמר קרא (שמות לא, יד) כי קדש היא לכם היא קדש ואין מעשיה קדש

חורש בשור ובחמור וחוסם פי פרה ודש בה ליתסרו דהא תיעבתי לך הוא

השתא ומה שבת דחמירא מעשיה מותרים הני לא כל שכן

כלאי זרעים ליתסרו דהא תיעבתי לך הוא מדגלי רחמנא גבי כלאי הכרם (דברים כב, ט) פן תקדש פן תוקד אש מכלל דכלאי זרעים שרו

ואימא כלאי כרם אסורין בין באכילה בין בהנאה כלאי זרעים באכילה אסירי בהנאה שרו איתקוש לכלאי בהמה דכתיב (ויקרא יט, יט) בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים מה בהמתך היוצא ממנה מותרת אף שדך היוצא ממנו מותר

וכלאי בהמה גופייהו מנא לן מדאסר רחמנא כלאים לגבוה מכלל דלהדיוט שרי

אותו ואת בנו ליתסר מדאסר רחמנא מחוסר זמן לגבוה מכלל דלהדיוט שרי

שילוח הקן ליתסר לא אמרה תורה שלח לתקלה

אמר ריש לקיש מנין לבשר בחלב שאסור ת״ל (שמות יב, ט) אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל שאין תלמוד לומר מבושל מה תלמוד לומר לומר לך יש לך בשול אחר שהוא כזה ואי זה זה בשר בחלב

א״ל רבי יוחנן

דף קטו עמוד ב

כעורה זו ששנה רבי לא תאכלנו בבשר בחלב הכתוב מדבר

אתה אומר בבשר בחלב הכתוב מדבר או אינו אלא באחד מכל האיסורין שבתורה אמרת צא ולמד מי״ג מדות שהתורה נדרשת בהן דבר הלמד מענינו במה הכתוב מדבר בשני מינין אף כאן בשני מינין

אי מההיא הוה אמינא הני מילי באכילה אבל בהנאה לא קמ״ל

ורבי בהנאה מנא ליה נפקא ליה מהכא נאמר כאן (דברים יד, ב) כי עם קדוש אתה לה׳ ונאמר להלן (דברים כג, יח) ולא יהיה קדש בבני ישראל מה להלן בהנאה אף כאן בהנאה

דבי רבי אליעזר תנא (דברים יד, כא) לא תאכלו כל נבלה [וגו׳] אמרה תורה כשתמכרנה לא תבשלנה ותמכרנה

דבי רבי ישמעאל תנא (שמות כג, יט) לא תבשל גדי בחלב אמו ג׳ פעמים אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בשול

תניא איסי בן יהודה אומר מנין לבשר בחלב שאסור נאמר כאן (דברים יד, ב) כי עם קדוש אתה ונאמר להלן (שמות כב, ל) ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו מה להלן אסור אף כאן אסור

ואין לי אלא באכילה בהנאה מנין אמרת ק״ו ומה ערלה שלא נעבדה בה עבירה אסורה בהנאה בשר בחלב שנעבדה בו עבירה אינו דין שאסור בהנאה

מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר

חמץ בפסח יוכיח שהיתה לו שעת הכושר ואסור בהנאה מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת

כלאי הכרם יוכיחו שאין ענוש כרת ואסור בהנאה

למה לי גז״ש לייתי כולה בק״ו מערלה ומה ערלה שלא נעבדה בה עבירה אסורה בין באכילה בין בהנאה בשר בחלב שנעבדה בו עבירה אינו דין שאסור בין באכילה בין בהנאה

משום דאיכא למימר חורש בשור ובחמור וחוסם פי פרה ודש בה יוכיח שנעבדה בהם עבירה ושרו

למה לי למימר כלאי הכרם יוכיחו לימא ערלה תוכיח וליהדר דינא וליתי במה הצד

אמר רב אשי משום דאיכא למימר נבלה תוכיח שאסורה באכילה ומותרת בהנאה

אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דריש לקיש כל מה הצד מגופו פרכינן מעלמא לא פרכינן

אי הכי תיתי במה הצד משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן גדולי קרקע

אי הכי השתא נמי איכא למיפרך מה לכלאי הכרם שכן גדולי קרקע

א״ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דר״ל כל מה הצד פרכינן כל דהו לא אם אמרת (חדא מחדא) קל וחומר פרכינן כל דהו לא פרכינן

וליפרוך לכולהו מה לכולהו שכן גדולי קרקע

אלא אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דר״ל

דף קטז עמוד א

חדא מחדא קולא וחומרא פרכינן כל דהו לא פרכינן חדא מתרתי אפילו כל דהו פרכינן

חדא מתלת אי הדר דינא ואתי במה הצד פרכינן כל דהו ואי לא קולא וחומרא פרכינן כל דהו לא פרכינן

ולפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הכושר אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת כלאי הכרם עיקרן נאסר והיתה להן שעת הכושר קודם השרשה

מתיב רב שמעיה בר זעירא המעביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף מאתים אסור הוסיף אין לא הוסיף לא

אמר אביי תרי קראי כתיבי כתיב (דברים כב, ט) פן תקדש המלאה וכתיב הזרע

הא כיצד זרוע מעיקרו בהשרשה זרוע ובא הוסיף אין לא הוסיף לא

מתני׳ דלא כי האי תנא דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה שנאמר (דברים יד, ב) כי עם קדוש אתה ונאמר להלן (שמות כב, ל) ואנשי קדש תהיון לי

מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה אף כאן אסור באכילה ומותר בהנאה:

רבי עקיבא אומר חיה ועוף וכו׳: הני הא אפקינהו לכדשמואל

קסבר רבי עקיבא איסור חל על איסור חלב ומתה לא צריכי קרא שליל גדי מעליא הוא אייתרו להו כולהו פרט לחיה ועוף ולבהמה טמאה:

רבי יוסי הגלילי אומר נאמר לא תאכלו: מאי איכא בין רבי יוסי הגלילי לרבי עקיבא

איכא בינייהו חיה רבי יוסי הגלילי סבר חיה דאורייתא ור׳ עקיבא סבר חיה דרבנן

איבעית אימא עוף איכא בינייהו ר׳ עקיבא סבר חיה ועוף אינן מן התורה הא מדרבנן אסירי ור׳ יוסי הגלילי סבר עוף אפילו מדרבנן נמי לא אסיר

תניא נמי הכי במקומו של רבי אליעזר היו כורתין עצים לעשות פחמין לעשות ברזל במקומו של רבי יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב

לוי איקלע לבי יוסף רישבא אייתו לקמיה רישא דטיוסא בחלבא ולא אמר להו ולא מידי כי אתא לקמיה דרבי אמר ליה אמאי לא תשמתינהו

אמר ליה אתריה דרבי יהודה בן בתירא הוא ואמינא דרש להו כרבי יוסי הגלילי דאמר יצא עוף שאין לו חלב אם:

מתני׳ קבת עובד כוכבים ושל נבלה הרי זו אסורה המעמיד בעור של קבה כשרה

דף קטז עמוד ב

אם יש בנותן טעם הרי זו אסורה כשרה שינקה מן הטרפה קבתה אסורה טרפה שינקה מן הכשרה קבתה מותרת מפני שכנוס במעיה:

גמ׳ אטו קבת עובד כוכבים לאו נבלה היא אמר רב הונא הכא בלוקח גדי מן העובד כוכבים עסקינן וחיישינן שמא ינק מן הטרפה

ומי חיישינן שמא ינק מן הטרפה והתנן לוקחים ביצים מן העובדי כוכבים ואין חוששין לא משום נבלה ולא משום טרפה אלא אימא חיישינן שמא ינק מן הטמאה

ומאי שנא טרפה דלא חיישינן ומאי שנא טמאה דחיישינן טרפה לא שכיחא טמאה שכיחא

אי שכיחא אפילו גבי דידן ניחוש אנן דבדלינן מינייהו וכי חזינן להו מפרשינן להו לא גזרו בהו רבנן אינהו דלא בדילי מינייהו וכי חזו להו לא מפרשי להו גזרו בהו רבנן

ושמואל אמר חדא קתני קבת שחיטת עובד כוכבים נבלה

ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל מפני מה אסרו גבינת העובדי כוכבים מפני שמעמידין אותה בעור קבת נבלה הא קבה גופה שריא

לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה:

כשרה שינקה מן הטרפה [וכו׳]: והא קתני רישא קבת עובד כוכבים ושל נבלה הרי זו אסורה

אמר רב חסדא רישא נראה כאוכל נבלות הכא איכא שחיטה

א״ל רבא ולאו כל דכן הוא ומה נבלה דמאיסה דאי שרית ליה קבתה לא אתי למיכל מינה אמרת לא טרפה שחוטה דאי שרית אתי למיכל מינה לא כ״ש

אלא אמר רב יצחק אמר רבי יוחנן לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה ומשנה לא זזה ממקומה

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מעמידין בקבת נבלות ואין מעמידין בקבת שחיטת עובד כוכבים אמר לפניו רבי שמעון בר אבא כמאן כרבי אליעזר דאמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים

א״ל ואלא כמאן

כי אתא רב שמואל בר רב יצחק אמר רבי יוחנן מעמידין בין בקבת נבלה בין בקבת שחיטת עובד כוכבים שלא לחוש לדברי רבי אליעזר

והלכתא אין מעמידין בעור קבת נבלה אבל מעמידין בקבת נבלה ובקבת שחיטת עובד כוכבים (ובקבת כשרה שינקה מן הטרפה וכ״ש בקבת טרפה שינקה מן הכשרה מ״ט חלב המכונס בה פירשא בעלמא הוא):

מתני׳ חומר בחלב מבדם וחומר בדם מבחלב חומר בחלב שהחלב

דף קיז עמוד א

מועלין בו וחייבין עליו משום פיגול ונותר וטמא מה שאין כן בדם

וחומר בדם שהדם נוהג בבהמה וחיה ועוף בין טמאים ובין טהורים וחלב אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד:

גמ׳ מנא הני מילי אמר ר׳ ינאי דאמר קרא (ויקרא ד, י) כאשר יורם משור זבח השלמים וכי מה למדנו משור זבח השלמים מעתה

הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש שור זבח השלמים לפר כהן משיח מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף שור זבח השלמים יש בו מעילה

א״ל ר׳ חנינא כעורה זו ששנה רבי (ויקרא ג, טז) כל חלב לה׳ לרבות אימורי קדשים קלים למעילה

אמר אביי איצטריך דאי כתב רחמנא חלב הוה אמינא חלב אין יותרת ושתי כליות לא כתב רחמנא כאשר יורם

ואי כתב רחמנא כאשר יורם הוה אמינא חלב אליה דליתא בשור לא כתב רחמנא כל חלב

א״ל רב מרי לרב זביד אי אליה איקראי חלב תיתסר באכילה א״ל עליך אמר קרא (ויקרא ז, כג) כל חלב שור וכשב ועז דבר השוה בשור וכשב ועז

רב אשי אמר (ויקרא ג, ט) חלבו האליה איקראי חלב סתמא לא איקראי אלא מעתה לא ימעלו בה אלא מחוורתא כדרב זביד:

משא״כ בדם: מנה״מ אמר עולא דאמר קרא (ויקרא יז, יא) לכם שלכם יהא דבי רבי ישמעאל תנא (ויקרא יז, יא) לכפר לכפרה נתתיו ולא למעילה

ורבי יוחנן אמר אמר קרא (ויקרא יז, יא) הוא הוא לפני כפרה כלאחר כפרה מה לאחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה

ואימא הוא לאחר כפרה כלפני כפרה מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו

ולא והרי תרומת הדשן דנעשה מצותו ומועלין בו דכתיב (ויקרא ו, ג) ושמו אצל המזבח

משום דהואי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין

הניחא לרבנן דאמרי (ויקרא טז, כג) והניחם שם מלמד שטעונין גניזה אלא לר׳ דוסא דאמר שלא ישתמש בהן ליום הכפורים אחר מאי איכא למימר

אלא משום דהואי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובים הבאין כאחד וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין

הניחא למ״ד אין מלמדין אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר תרי

דף קיז עמוד ב

מיעוטי כתיבי הכא כתיב (ויקרא ו, ג) ושמו התם כתיב (דברים כא, ו) הערופה

ותלתא קראי ל״ל בדם

חד למעוטי מנותר וחד למעוטי ממעילה וחד למעוטי מטומאה

אבל מפגול לא צריך קרא דתנן כל שיש לו מתירין בין לאדם ובין למזבח חייבין עליו משום פגול ודם גופיה מתיר הוא:

הדרן עלך כל הבשר

מתני׳ **העור** והרוטב והקיפה והאלל והעצמות והגידין והקרנים והטלפים

מצטרפין לטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות

כיוצא בו השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות עד שתמות או עד שיתיז את ראשה ריבה לטמא טומאת אוכלין ממה שריבה לטמא טומאת נבלות

ר׳ יהודה אומר האלל המכונס אם יש בו כזית במקום אחד חייב עליו:

גמ׳ תנינא להא דת״ר שומרים לטומאה קלה ולא שומרים לטומאה חמורה

שומרים לטומאה קלה מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל (ויקרא יא, לז) על כל זרע זרוע כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן

ולא שומרים לטומאה חמורה מנלן דתנו רבנן (ויקרא יא, לט) בנבלתה ולא בעור שאין עליו כזית בשר

דף קיח עמוד א

יכול הנוגע כנגד בשר מאחוריו לא יהא טמא תלמוד לומר (ויקרא יא, כד) יטמא

מאי קאמר אמר רבא ואמרי לה כדי חסורי מיחסרא והכי קתני בנבלתה ולא בעור שאין עליו כזית בשר ועור משלימו לכזית

יכול שאני מוציא אף עור שיש עליו כזית בשר הנוגע כנגד בשר מאחוריו יכול לא יהא טמא ואפילו מעשה יד נמי לא עביד

תלמוד לומר יטמא

תנן התם כל שהוא יד ולא שומר טמא ומטמא ואינו מצטרף

שומר ואע״פ שאינו יד טמא ומטמא ומצטרף לא יד ולא שומר לא טמא ולא מטמא

ידות היכא כתיבי דכתיב (ויקרא יא, לח) וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם לכם לכל שבצרכיכם לרבות את הידות

וכתיב (ויקרא יא, לט) וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לכם לכל שבצרכיכם לרבות את הידות יד להכניס ולהוציא

שומר להכניס ולהוציא לא צריך קרא ק״ו מיד אתי ומה יד שאינה מגינה מכנסת ומוציאה שומר לא כ״ש

שומר דכתב רחמנא למה לי ש״מ לצרף

ואימא יד להכניס ולא להוציא שומר להכניס ולהוציא אבל יד להוציא ושומר לצרף לא

יד להכניס ולא להוציא לא מצית אמרת השתא עיולי מעיילא אפוקי מיבעיא

ואימא יד להוציא ולא להכניס שומר להוציא ולהכניס אבל יד להכניס ושומר לצרף לא

יד יתירא כתיב (ויקרא יא, לה) תנור וכירים יותץ וגו׳

לכם לכל שבצרכיכם לרבות את הידות

הי מינייהו מייתר

לכתוב רחמנא בזרעים וליתו הנך מינייהו מה לזרעים שכן טומאתן מרובה

לכתוב רחמנא בתנור וליתי הנך מיניה מה לתנור שכן מטמא מאוירו

לכתוב רחמנא בנבלה וליתי הנך מינה מה לנבלה שכן מטמאה אדם ומטמאה במשא וטומאה יוצאה מגופה

חדא מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי

הי תיתי לא לכתוב רחמנא בזרעים ותיתי מהנך מה להנך שכן מטמאין שלא בהכשר תאמר בזרעים שאין מטמאין אלא בהכשר

אמר רב הונא בריה דרב יהושע פירות שלא הוכשרו כתנור שלא נגמרה מלאכתו דמי

אלא פריך הכי מה להנך שכן מטמאין שלא בנגיעה תאמר בזרעים שאין מטמאין אלא בנגיעה

לא לכתוב רחמנא בתנור ותיתי מהנך מה להנך שכן אוכל

לא לכתוב רחמנא בנבלה ותיתי מהנך (אין הכי נמי אלא) יד דנבלה למה לי אם אינו ענין ליד נבלה תנהו ענין ליד דעלמא

יד להכניס יד להוציא שומר לצרף

ואכתי יד דנבלה אצטריך דאי לא כתב רחמנא בנבלה הוה אמינא דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה הנך לא מטמא אדם אף נבלה לא מטמאה אדם

אלא יד דנבלה מיצרך צריך ושומר דנבלה הוא דלא צריך למאי הלכתא כתביה רחמנא אי לאיצטרופי אמרת לא מצטרף ולהוציא קל וחומר מיד אתי

אלא אם אין ענין לשומר דנבלה תנהו ענין ליד דנבלה ואם אינו ענין ליד דנבלה תנהו ענין ליד דעלמא יד להוציא יד להכניס ושומר לצרף

דף קיח עמוד ב

ואימא אם אינו ענין לשומר דנבלה תנהו ענין לשומר דעלמא שומר להכניס ושומר לצרף אבל יד להכניס לא

אלא מעיקרא כי כתיבא יד אהכנסה כתיבא

אלא שומר דנבלה למה לי לגופיה

ולמאי אי לאצטרופי אמרת לא מצטרף אי להכניס ולהוציא ק״ו מיד אתיא מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא

אי הכי שומר דעלמא אימא לך להכניס ומלתא דאתי בקל וחומר טרח וכתב לה קרא

היכא דאיכא למידרש דרשינן

רב חביבא אמר שאני שומר דנבלה כיון דמעשה יד קא עביד איד שדינן ליה

מתקיף לה רב יהודה בר ישמעאל הא דתנן הפיטמא של רמון מצטרפת והנץ שלו אין מצטרף

ואמאי קרי כאן על כל זרע זרוע וליכא

ותו הא דתנן העור והרוטב והקיפה וכו׳ מצטרף לטמא טומאת אוכלים מנלן

אלא תלתא קראי כתיבי (ויקרא יא, לז) על כל זרע זרוע אשר יזרע חד לשומר דזרעים וחד לשומר דאילנות אידך לשומר בשר וביצים ודגים

אמר רב חייא בר אשי אמר רב יש יד לטומאה ואין יד להכשר

ור׳ יוחנן אמר יש יד לטומאה ולהכשר

במאי קמיפלגי איבעית אימא סברא איבעית אימא קרא

איבעית אימא קרא מר סבר מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו

ומר סבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו

איבעית אימא סברא מר סבר הכשר תחלת טומאה הוא ומר סבר הכשר לאו תחלת טומאה הוא

תניא כוותיה דרבי יוחנן כשם שיש יד לטומאה כך יש יד להכשר וכשם שאין מקבלין טומאה אלא לכשיתלשו כך אין מקבלין הכשר אלא עד שיתלשו

אמר רב אין יד לפחות מכזית ואין שומר לפחות מכפול

ורבי יוחנן אמר יש יד לפחות מכזית ויש שומר לפחות מכפול

מיתיבי ב׳ עצמות ועליהן ב׳ חצאי זיתים והכניס ראשיהן ב׳ לבית והבית מאהיל עליהן הבית טמא

יהודה בן נקוסא אומר משום רבי יעקב היאך שני עצמות מצטרפין לכזית

דף קיט עמוד א

ורב האי במאי אוקים לה אי ביד קשיא רישא

אי בשומר קשיא סיפא

איבעית אימא בשומר איבעית אימא ביד

איבעית אימא ביד והוא דאמר (כרבי יהודה) בן נקוסא ואיבעית אימא בשומר והוא דאמר כתנא קמא

ור׳ יוחנן אמר כולה ביד והוא דאמר כת״ק

ת״ש רבי יהודה אומר קולית שיש עליה כזית בשר גוררת כולה לטומאה אחרים אומרים אפילו אין עליה אלא כפול גוררת כולה לטומאה

ורב האי במאי מוקים לה אי ביד קשיא סיפא אי בשומר קשיא רישא

איבעית אימא ביד והוא דאמר כרבי יהודה ואיבעית אימא בשומר כאחרים

ורבי יוחנן אמר כולה בשומר והוא דאמר כאחרים

אחרים הא כפול קא אמרי

איידי דקאמר תנא קמא שיעורא קאמרי אינהו נמי שיעורא

אמר רבא דיקא נמי דבשומר עסקינן דקתני קולית שמע מינה

איתמר רבי חנינא אמר זהו שיעור ור׳ יוחנן אמר אין זה שיעור

אין זה שיעור והא קתני כפול איידי דקאמר ת״ק שיעורא קאמרי אינהו נמי שיעורא

ת״ש רבי אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול ומטמא בשל קטנית מפני שרוצה במשמישן

כדאמר רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום יד

הכא נמי בקולחא ומשום יד ומאי במשמישן בתשמישן

ת״ש דתנא דבי רבי ישמעאל (ויקרא יא, לז) על כל זרע זרוע (אשר יזרע) כדרך שבני אדם מוציאין חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן

בריה שאני

בעי רב אושעיא

דף קיט עמוד ב

שני שומרין מהו שיצטרפו

היכי דמי אילימא בזה על גב זה ומי איכא שומר על גב שומר

והתנן רבי יהודה אומר שלש קליפות בבצל פנימית בין שלמה בין קדורה מצטרפת אמצעית שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת חיצונה בין כך ובין כך טהורה

רב אושעיא שומר אוכל שחלקו קמיבעיא ליה

כיון דהאי לא מגין אהאי והאי לא מגין אהאי לא מצטרפת

או דלמא כיון דהאי מגין אדידיה והאי מגין אדידיה מצטרפין

תא שמע רבי אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול ומטמא בשל קטנית מפני שרוצה במשמישן

אמר רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום יד ומאי במשמישן בתשמישן

ת״ש דתנא דבי רבי ישמעאל (ויקרא יא, לז) על כל זרע זרוע (אשר יזרע) כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן

כדאמר רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום יד

הכא נמי בשדרה ומשום שומר

בשלמא עיליתא צריכי לתתיתא אלא תתיתא מאי צריכי לעיליתא בחד דרא

ומי איכא כביצה אוכלין בחד דרא בחטי דשמעון בן שטח

השתא דאתית להכי חדא חטה נמי בחטי דשמעון בן שטח

גופא שני עצמות ועליהן שני חצאי זיתים והכניס ראשיהן שנים לבית והבית מאהיל עליהן הבית טמא

יהודה בן נקוסא אומר משום רבי יעקב היאך שני עצמות מצטרפין לכזית

אמר ריש לקיש לא שנו אלא עצם דהוי יד אבל נימא לא הויא יד ורבי יוחנן אמר אפילו נימא נמי הויא יד

איתיביה ר׳ יוחנן לר״ל עור שיש עליו כזית בשר הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא מאי לאו משום יד

לא משום שומר ומי איכא שומר על גבי שומר חלחולי מחלחל

מתקיף לה רב אחא בר יעקב אלא מעתה תפילין היכי כתבינן הא בעינן כתיבה תמה וליכא

אשתמיטתיה הא דאמרי במערבא כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב

ואיבעית אימא כוליה משום יד כדאמר רבי אלעא במלאי שבין המלאים

הכא נמי בנימא שבין הנימין

והיכא אתמר דר׳ אלעא אהא מלאי שבשבלים מיטמאין ומטמאין ואינן מצטרפין מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי במלאי שבין המלאים

לישנא אחרינא אמרי לה

הכי נמי מסתברא דמשום שומר דאי סלקא דעתך משום יד נימא אחת למאי חזי

כדאמר ר׳ אלעא במלאי שבין המלאין הכא נמי בנימא שבין הנימין

והיכא איתמר דר׳ אלעאי אהא דתנן המלאי שבשבלים מיטמאין ומטמאין ואין מצטרפין מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי במלאי שבין המלאים

ואיכא דמתני לה

דף קכ עמוד א

אמתניתין העור והרוטב והקיפה וכו׳ מצטרפין לטמא טומאת אוכלין

אמר ריש לקיש לא שנו אלא עצם דהוי שומר אבל נימא לא הויא שומר ור׳ יוחנן אמר אפילו נימא נמי הויא שומר

א״ל ר״ל לר׳ יוחנן ומי איכא שומר על גבי שומר חלחולי מחלחל

מתקיף לה רב אחא אלא מעתה תפילין היכי כתבינן הא בעינן כתיבה תמה וליכא

אישתמיטתיה הא דאמרי במערבא כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב

איתיביה ר׳ יוחנן לריש לקיש עור שיש עליו כזית בשר הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא מאי לאו משום שומר לא משום יד

נימא אחת למאי חזיא כדאמר רבי אילעא במלאי שבין המלאין ה״נ בנימא שבין הנימין

והיכא איתמר דרבי אילעא אהא דתנן המלאי שבשבלין מטמאין ומיטמאין ואין מצטרפין מלאי למאי חזיא אמר רבי אילעא במלאי שבין המלאין:

והרוטב: מאי רוטב אמר רבא שומנא

א״ל אביי הוא עצמו יטמא טומאת אוכלין אלא חלב דקריש

מאי אירא קריש כי לא קריש נמי דאמר ריש לקיש ציר שעל גבי ירק מצטרף לככותבת ביום הכפורים

התם משום יתובי דעתא הוא בכל דהו מיתבא דעתיה

הכא משום איצטרופי הוא אי קריש מצטרף אי לא קריש לא מצטרף:

והקיפה: מאי קיפה אמר רבה פירמא

א״ל אביי הוא עצמו יטמא טומאת אוכלין אלא אמר רב פפא תבלין

תנן התם הקפה את הדם ואכלו או שהמחה את החלב וגמעו חייב

בשלמא הקפה את הדם ואכלו כיון דאקפיה אחשובי אחשביה אלא המחה את החלב וגמעו אכילה כתיבא ביה והא לאו אכילה היא

אמר ר״ל אמר קרא (ויקרא ז, כ) נפש לרבות את השותה

תניא נמי גבי חמץ כה״ג המחהו וגמעו אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח

בשלמא אם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח (דברים טז, ג) לחם עוני אמר רחמנא והאי לאו לחם עוני הוא אלא אם חמץ הוא ענוש כרת אכילה כתיבא ביה

אמר ריש לקיש אמר קרא (שמות יב, טז) נפש לרבות את השותה

ותניא נמי גבי נבלת עוף טהור כה״ג המחהו באור טמא בחמה טהור והוינן בה אכילה כתיב ביה

אמר ריש לקיש אמר קרא (ויקרא ז, כה) נפש לרבות את השותה אי הכי בחמה נמי בחמה איסרוחי מסרח

וצריכי דאי כתב רחמנא חלב חמץ לא אתי מיניה שכן לא היתה לו שעת הכושר נבלה לא אתי מיניה שכן ענוש כרת

ואי כתב רחמנא חמץ חלב לא אתי מיניה שכן לא הותר מכללו ונבלה לא אתיא מיניה שכן ענוש כרת

ואי כתב רחמנא בנבלה הנך לא אתיא מינה שכן מטמאה

חדא מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי הי תיתי לא לכתוב רחמנא בנבלה ותיתי מהנך מה להנך שכן ענוש כרת

לא לכתוב רחמנא בחמץ ותיתי מהנך מה להנך שכן לא היתה להן שעת הכושר

לא לכתוב רחמנא בחלב ותיתי מהנך מה להנך שכן לא הותר מכללן תאמר בחלב שהותר מכללו

ומאי ניהו אילימא חלב בהמה לגבוה נבלה נמי אשתראי מליקת עוף לגבוה

ואלא חלב חיה להדיוט נבלה נמי אשתראי מליקה דחטאת העוף לכהנים

לעולם חלב חיה להדיוט ודקא קשיא לך כהנים כהנים משלחן גבוה קא זכו

והא דתניא הטמאים לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן למה לי ליגמר מהני

צריכי דאי לא כתב רחמנא הוה אמינא דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה התם עד דאיכא כזית אף הכא נמי עד דאיכא כזית

דף קכ עמוד ב

וליכתוב רחמנא בשרצים וליתו הנך וליגמרו מינייהו

משום דאיכא למיפרך מה לשרצים שכן טומאתן במשהו

והא דתניא הטבל והחדש וההקדש והשביעית והכלאים כולן משקין היוצאין מהן כמותן מנלן

וכי תימא ליגמר מהנך מה להנך שכן איסור הבא מאליו הוו

תינח היכא דאיסור בא מאליו היכא דלאו איסור הבא מאליו מנלן

גמרינן מבכורים ובכורים גופייהו מנלן

דתני ר׳ יוסי פרי פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה הביא ענבים ודרכן מנין תלמוד לומר (דברים כו, ב) תביא

איכא למיפרך מה לבכורים שכן טעונין קרייה והנחה

אלא גמר מתרומה

ותרומה גופה מנלן דאיתקש לבכורים דאמר מר (דברים יב, יז) ותרומת ידך אלו בכורים

מה לתרומה שכן חייבין עליה מיתה וחומש

אלא גמר מתרוייהו מתרומה ובכורים מה לתרומה ובכורים שכן חייבין עליהם מיתה וחומש

אלא אתיא מתרומה וחד מהנך או מבכורים וחד מהנך

והא דתנן דבש תמרים ויין תפוחים וחומץ סיתווניות ושאר מיני פירות של תרומה רבי אליעזר מחייב קרן וחומש ור׳ יהושע פוטר

במאי פליגי בדון מינה ומינה ובדון מינה ואוקי באתרה קמיפלגי

דר׳ אליעזר סבר דון מינה ומינה מה בכורים משקין היוצא מהן כמותן אף תרומה נמי משקין היוצא מהן כמותן ומינה מה בכורים אפי׳ שאר מינין אף תרומה נמי אפילו שאר מינין

ורבי יהושע סבר דון מינה מה בכורים משקין היוצאין מהן כמותן אף תרומה משקין היוצאין מהן כמותן ואוקי באתרה מה משקין דקדשים בתרומה תירוש ויצהר אין מידי אחרינא לא אף משקין היוצאין מהן כמותן תירוש ויצהר אין מידי אחרינא לא

והא דתנן אין מביאין בכורים משקה אלא היוצא מן הזיתים ומן הענבים מני

רבי יהושע היא דאמר דון מינה ואוקי באתרה וגמר להו לבכורים מתרומה

והא דתנן אין סופגין את הארבעים משום ערלה אלא על היוצא מן הזיתים ומן הענבים מני

רבי יהושע היא דאמר דון מינה ואוקי באתרה וגמר להו לבכורים מתרומה

דף קכא עמוד א

והדר מייתי לה לערלה פרי פרי מבכורים:

והאלל: מאי אלל רבי יוחנן אמר מרטקא ור״ל אמר בשר שפלטתו סכין

מיתיבי (איוב יג, ד) ואולם אתם טופלי שקר רופאי אליל כולכם בשלמא למאן דאמר מרטקא היינו דלאו בר רפואה הוא אלא למאן דאמר בשר שפלטתו סכין בר רפואה הוא

באלל דקרא דכ״ע לא פליגי כי פליגי באלל דמתניתין

ת״ש ר׳ יהודה אומר האלל המכונס אם יש כזית במקום אחד חייבין עליו ואמר רב הונא והוא שכנסו

בשלמא למ״ד בשר שפלטתו סכין היינו דכי איכא כזית מיחייב אלא למ״ד מרטקא כי איכא כזית מאי הוי עץ בעלמא הוא

אליבא דר׳ יהודה לא פליגי כי פליגי אליבא דרבנן ר׳ יוחנן אמר מרטקא נמי מצטרף וריש לקיש אמר דוקא בשר שפלטתו סכין אבל מרטקא לא מצטרף

האי בשר שפלטתו סכין היכי דמי אי דחשיב עליה אפי׳ באנפי נפשיה מיטמא ואי דלא חשיב עליה בטוליה בטליה

רבי אבין ורבי מיישא חד אמר מקצתו חישב עליו

וחד אמר מקצתו פלטתו חיה ומקצתו פלטתו סכין

תנן התם החרטום והצפרנים מיטמאין ומטמאין ומצטרפין חרטום עץ בעלמא הוא

אמר רבי אלעזר בחרטום תחתון תחתון נמי עץ בעלמא הוא אמר רב פפא תחתון של עליון

צפרנים אמר רבי אלעזר מקום המובלעים בבשר

קרנים אמר רב פפא במקום שחותכין ויוצא מהן דם:

כיוצא בו השוחט בהמה:

אמר רבי אסי שונין ישראל בטמאה ועובד כוכבים בטהורה צריכין מחשבה והכשר מים ממקום אחר

הכשר למה לי סופו לטמא טומאה חמורה וכל שסופו לטמא טומאה חמורה לא בעי הכשר

דתני דבי רבי ישמעאל (ויקרא יא, לח) וכי יותן מים על זרע מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריכין הכשר אף כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה צריך הכשר

ותניא א״ר יוסי מפני מה אמרו נבלת עוף טהור צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר מפני

דף קכא עמוד ב

שסופה לטמא טומאה חמורה

אמר חזקיה הואיל ויכול לגוררה ולהעמידה על פחות מכזית

א״ל ר׳ ירמיה לרבי זירא ומי אמר חזקיה הכי והא איתמר שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת חזקיה אמר אינה לאברים ר׳ יוחנן אמר ישנה לאברים

חזקיה אמר אינה לאברים מתה היא רבי יוחנן אמר ישנה לאברים לאו מתה היא

א״ל יצתה מכלל חיה ולכלל מתה לא באת

גופא שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת חזקיה אמר אינה לאברים ר׳ יוחנן אמר ישנה לאברים אמר ר׳ אלעזר נקוט להא דר׳ יוחנן בידך דתני רב אושעיא כוותיה

דתני רב אושעיא ישראל ששחט בהמה טמאה לעובד כוכבים שחט בה שנים או רוב שנים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות

אבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כבשר הפורש מן החי ואסור לבני נח ואפי׳ לאחר שתצא נפשה

שחט בה אחד או רוב אחד אינה מטמאה טומאת אוכלין נחרה אין בה טומאה של כלום

ועובד כוכבים ששחט בהמה טהורה לישראל ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלה

אבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסור לבני נח ואפילו לאחר שתצא נפשה

שחט בה אחד או רוב אחד אינה מטמאה טומאת אוכלין נחרה אין בה טומאה של כלום

שחט עובד כוכבים במקום שאין עושה אותה טרפה ובא ישראל וגמרה כשרה

שחט ישראל בין במקום שעושה אותה טרפה ובין במקום שאין עושה אותה טרפה ובא עובד כוכבים וגמר שחיטתו פסולה

הרוצה שיאכל מבהמה קודם שתצא נפשה חותך כזית בשר מבית שחיטתה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה ואוכלו אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרין בו

מסייע ליה לרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין א״ר יצחק בר אשיין הרוצה שיבריא חותך כזית בשר מבית שחיטה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרים בו

בעי ר׳ אלעזר שהה בה דרס בה מהו

א״ל ההוא סבא הכי א״ר יוחנן צריכה הכשר שחיטה כבהמה טהורה הכשר למאי אמר רב שמואל בר יצחק בדיקת סכין

בעא מיניה רבי זירא מרב ששת מהו שתציל על הבלועין שבתוכה

א״ל מטמאה טומאת אוכלין ומצלת א״ל אינה מטמאה טומאת נבלות ולא תציל

אמר אביי אינה מצלת על הבלועים שבתוכה דהא מטמאה טומאת אוכלין והרובעה חייב דהא אינה מטמאה טומאת נבלה:

רבי יהודה אומר האלל [וכו׳]: אמר רב הונא והוא שכנסו

ואמר רב הונא שני חצאי זיתים שישנן על גבי העור העור מבטלן

דף קכב עמוד א

אליבא דמאן

אי אליבא דר׳ ישמעאל האמר לא מבטל עור ואי אליבא דר״ע פשיטא האמר מבטל עור

לעולם אליבא דרבי ישמעאל וכי אמר רבי ישמעאל לא מבטל עור ה״מ שפלטתו חיה אבל פלטתו סכין בטיל

ת״ש ר׳ יהודה אומר האלל המכונס אם יש כזית במקום אחד חייבין עליו ואמר רב הונא והוא שכנסו

אי אמרת בשלמא פלטתו סכין לרבי ישמעאל נמי לא בטיל רב הונא דאמר כרבי ישמעאל

אלא אי אמרת פלטתו סכין לר׳ ישמעאל בטיל רב הונא דאמר כמאן

אלא לעולם פלטתו סכין לר׳ ישמעאל לא בטיל ורב הונא דאמר כר״ע

פשיטא מהו דתימא כי קאמר ר״ע ה״מ פלטתו סכין אבל פלטתו חיה לא בטיל

קמ״ל טעמא דר״ע מפני שהעור מבטלן ל״ש פלט חיה ול״ש פלט סכין כדקתני סיפא מפני מה ר״ע מטהר בעור מפני שהעור מבטלן:

מתני׳ אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור חזיר של ישוב ר׳ יהודה אומר אף עור חזיר הבר

ועור חטרת של גמל הרכה ועור הראש של עגל הרך ועור הפרסות ועור בית הבושת ועור השליל ועור של תחת האליה ועור האנקה והכח והלטאה והחומט ר׳ יהודה אומר הלטאה כחולדה

וכולן שעבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין חוץ מעור האדם ר׳ יוחנן בן נורי אומר שמונה שרצים יש להן עורות:

גמ׳ אמר עולא דבר תורה עור אדם טהור ומה טעם אמרו טמא גזירה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין

ואיכא דמתני לה אסיפא וכולן שעיבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין חוץ מעור אדם אמר עולא דבר תורה עור אדם שעבדו טהור ומה טעם אמרו טמא גזירה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין

מאן דמתני לה אריש כ״ש אסיפא ומאן דמתני אסיפא אבל אריש טומאה דאורייתא:

ועור חזיר [וכו׳]: במאי קמיפלגי מר סבר האי אשון והאי רכיך ומר סבר האי נמי רכיך:

עור חטרת של גמל הרכה: וכמה גמל הרכה אמר עולא א״ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה

בעי ר׳ ירמיה הגיע זמנה לטעון ולא טענה מהו בעי אביי לא הגיע זמנה לטעון וטענה מהו תיקו

יתיב ר״ל וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א״ל רבי ישמעאל בר אבא הכי א״ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה א״ל תיב לקבלי

יתיב רבי זירא וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א״ל רבין בר חיננא הכי אמר עולא א״ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה הוה קתני לה א״ל חדא הויא לך אמרת

תא חזי מה בין תקיפי ארעא דישראל לחסידי דבבל:

ועור הראש וכו׳: וכמה עגל הרך עולא אמר בן שנתו ר׳ יוחנן אמר כל זמן שיונק איבעיא להו היכי קאמר עולא בן שנתו והוא שיונק

דף קכב עמוד ב

ואמר ליה ר׳ יוחנן כל זמן שיונק

או דלמא עולא בן שנתו קאמר בין יונק ובין שאינו יונק ואמר ליה ר׳ יוחנן בן שנתו והוא שיונק

ת״ש ר׳ יוחנן אמר כל זמן שיונק ואם איתא והוא שיונק מיבעי ליה ש״מ

בעא מיניה ריש לקיש מר׳ יוחנן עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא אמר ליה אינו מטמא

אמר ליה לימדתנו רבינו אלו שעורותיהן כבשרן ועור הראש של עגל הרך א״ל אל תקניטני בלשון יחיד אני שונה אותה

דתניא השוחט את העולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת

אלעזר בן יהודה איש אבלום אומר משום ר׳ יעקב וכן היה ר׳ שמעון בן יהודה איש כפר עיכום אומר משום רבי שמעון אחד עור פרסות ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור של תחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית הבושת

חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת:

ועור בית הפרסות: מאי בית הפרסות רב אמר בית הפרסות ממש רבי חנינא אמר רכובה הנמכרת עם הראש:

ועור האנקה: תנו רבנן (ויקרא יא, לא) הטמאים לרבות עורותיהן כבשרן

יכול אפי׳ כולן ת״ל (ויקרא יא, לא) אלה

והא אלה אכולהו כתיבי אמר רב למינהו הפסיק הענין

וליחשוב נמי תנשמת אמר רב שמואל בר יצחק רב תנא הוא ותני תנשמת

והא תנא דידן לא תני תנשמת

אמר רב ששת בריה דרב אידי תנא דידן סבר לה כר׳ יהודה דאזיל בתר גישתא

ובגישתא דהלטאה קמיפלגי:

וכולן שעיבדן [וכו׳]: הילך אין לא הילך לא והא תני ר׳ חייא אוזן חמור שטלאה לקופתו טהורה טלאה אע״ג דלא הילך

לא טלאה הילך אין לא הילך לא

כמה כדי עבוד אמר רב הונא אמר רבי ינאי ארבעת מילין

(רבי אבהו משום דריש לקיש אמר) לגבל

ולתפלה ולנטילת ידים ארבעת מילין

אמר רב נחמן בר יצחק

דף קכג עמוד א

איבו אמרה וארבעי אמר בה וחדא מינייהו עבודה

א״ר יוסי בר׳ חנינא לא שנו אלא לפניו אבל לאחריו אפילו מיל אחד אינו חוזר רב אחא בר יעקב אמר ומינה מיל הוא דאינו חוזר הא פחות ממיל חוזר:

ת״ר ליגיון העובר ממקום למקום ונכנס לבית הבית טמא שאין לך כל ליגיון וליגיון שאין לו כמה קרקפלין ואל תתמה שהרי קרקפלו של ר׳ ישמעאל מונח בראש מלכים:

מתני׳ המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה

לשטיח כדי אחיזה

ולחמת עד שיפשיט את החזה

המרגיל כולו חבור לטומאה ליטמא ולטמא עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור וחכ״א חבור עד שיפשיט את כולו:

גמ׳ מכאן ואילך מאי

אמר רב טהור המופשט רבי אסי אמר טפח הסמוך לבשר טמא

מיתיבי המפשיט כשיעור הזה מכאן ואילך הנוגע במופשט טהור מאי לאו אפי׳ בטפח הסמוך לבשר לא לבד מטפח הסמוך לבשר

תא שמע בעור שכנגד הבשר טמא עור שכנגד הבשר טמא הא בטפח הסמוך לבשר טהור תנא כל טפח הסמוך לבשר עור שכנגד הבשר קרי ליה

ת״ש המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה וטפח הסמוך לבשר טהור

הכא במאי עסקינן בטפח ראשון

תנא כמה כדי אחיזה טפח והא תניא טפחיים

אמר אביי טפח כפול תניא נמי הכי כמה כדי אחיזה טפח כפול

תנן התם טלית שהתחיל בה לקורעה כיון שנקרע רובה שוב אינו חבור וטהורה

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא בטלית טבולת יום

דמיגו דלא חס עלה ואטבלה לא חייס עלה וקרע לה רובה אבל טלית שאינה טבולת יום לא גזרה דלמא לא אתי למיקרעה רובה

אמר רבה שתי תשובות בדבר חדא שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה ועוד

דף קכג עמוד ב

עולת העוף לרבי אלעזר ברבי שמעון ליגזר דילמא לא אתי למעבד רוב שנים

א״ל רב יוסף דקא אמרת גזירה שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה קרעה מוכיח עליה

ודקא אמרת עולת העוף לר׳ אלעזר בר׳ שמעון ליגזר כהנים זריזים הן

תא שמע המפשיט בבהמה ובחיה בטמאה ובטהורה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה

הא יתר מכדי אחיזה טהור אמאי ליגזר דילמא לא אתי למעבד אלא כדי אחיזה וקא נגע בטומאה וקא מטהרינן ליה

אי בטומאה דאורייתא הכי נמי הכא במאי עסקינן בטומאה דרבנן

תינח טמא בטהורה טהור בטמאה טומאה דאורייתא היא בטרפה

טרפה בת טמויי היא אין כדאבוה דשמואל דאמר אבוה דשמואל טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין

ת״ש רבי דוסתאי בן יהודה משום ר״ש אומר המפשיט בשרצים חבור עד שיפשיט את כולו

הא בגמל אינו חבור

לא תימא הא בגמל אינו חבור אלא אימא בעור שעל הצואר אינו חבור ור׳ יוחנן בן נורי היא

אמר רב הונא משום ר״ש בר׳ יוסי לא שנו אלא שלא שייר בה כדי מעפורת אבל שייר בה כדי מעפורת חבור

אמר ריש לקיש לא שנו אלא טלית אבל עור חלים ורבי יוחנן אמר אפי׳ עור נמי לא חלים

איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש עור טמא מדרס חישב עליו לרצועות וסנדלים כיון שנתן בו איזמל טהור דברי רבי יהודה וחכ״א עד שימעיטנו מחמשה טפחים כי ממעיט ליה מיהא טהור אמאי לימא חלים

כי קאמרי דחלים היכא דקא צרי ליה להדיא הב״ע במקצע ובא לו דרך סביבותיו

מתיב ר׳ ירמיה המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה הא יתר מכדי אחיזה טהור ואמאי לימא חלים תרגמה ר׳ אבין ראשון ראשון עושה ניפול

מתיב רב יוסף עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור אמאי הא חלים וקאי

אמר ליה אביי אימא סיפא וחכ״א חבור

אלא אמר אביי בשומר העשוי לנתק מאליו קא מיפלגי מר סבר הוי שומר ומר סבר לא הוי שומר

מתיב רבי ירמיה תנור שנטמא כיצד מטהרין אותו חולקו לשלשה וגורר את הטפילה

דף קכד עמוד א

עד שיהא בארץ רבי מאיר אומר אינו צריך לא לגרור את הטפילה ולא עד שיהא בארץ אלא ממעטו מבפנים מארבע טפחים

כי ממעט לה מד׳ מיהא טהור אמאי לימא הא חלים וקאי

אמר ליה רבא ואימא מדרבנן גורר את הטפילה עד שיהא בארץ

אלא אמר רבא הכי קאמר תנור שנטמא כיצד מטהרין אותו דברי הכל חולקו לשלשה וגורר את הטפילה עד שיהא בארץ

והרוצה שלא יבא תנורו לידי טומאה כיצד הוא עושה חולקו לשלשה וגורר את הטפילה עד שיהא בארץ רבי מאיר אומר אינו צריך לא לגרור את הטפילה ולא עד שיהא בארץ אלא ממעטו מבפנים מארבע טפחים

אמר מר חולקו לשלשה

ורמינהו תנור תחלתו ארבעה ושיריו ארבעה דברי רבי מאיר

וחכמים אומרים במה דברים אמורים בגדול אבל בקטן תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו שיריו ברובו

וכמה כל שהוא אמרי דבי רבי ינאי טפח שכן עושים תנורים בנות טפח

טעמא דאיכא שיריו ד׳ הא ליכא שיריו ד׳ טהור

אמרי התם דצלקיה מצלק הכא דעבדיה גיסטרא

אמר מר שיריו ברובו רובו דטפח למאי הוי

אמר אביי שירי גדול ברובו והאמרי רבנן ארבעה לא קשיא הא בתנורא בר תשעה הא בתנורא בר שבעה

ל״א אמרי לה אמר רב הונא משום רבי ישמעאל ברבי יוסי ואפילו שייר בה כדי מעפורת

אמר ריש לקיש לא שנו אלא טלית אבל עור חשיב ורבי יוחנן אמר אפילו עור נמי לא חשיב

איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש עור טמא מדרס חישב עליו לרצועה וסנדלין כיון שנתן בו איזמל טהור דברי רבי יהודה וחכמים אומרים עד שימעיטנו מחמשה טפחים

כי ממעט מיהא טהור אמאי לימא חשיב הכא במאי עסקינן דקא בעי ליה למושב זב:

מתני׳ עור שיש עליו כזית בשר הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא

היו עליו כשני חצאי זיתים מטמא במשא ולא במגע דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא במגע ולא במשא ומודה רבי עקיבא בשני חצאי זיתים שתחבן בקיסם והסיטן שהוא טמא ומפני מה רבי עקיבא מטהר בעור מפני שהעור מבטלן:

גמ׳ אמר עולא אמר רבי יוחנן לא שנו אלא פלטתו חיה אבל פלטתו סכין בטיל

אמר ליה רב נחמן לעולא אמר רבי יוחנן אפילו כתרטא אמר ליה אין ואפילו כנפיא א״ל אין א״ל האלהים אם אמר לי רבי יוחנן מפומיה לא צייתנא ליה

כי סליק רב אושעיא אשכחיה ליה לרבי אמי אמרה לשמעתיה קמיה הכי אמר עולא והכי אהדר ליה רב נחמן א״ל ומשום דרב נחמן חתניה דבי נשיאה הוא מזלזל בשמעתיה דר׳ יוחנן

זמנין אשכחיה דיתיב וקאמר לה אסיפא היו עליו שני חצאי זיתים מטמאים במשא ולא במגע דברי ר׳ ישמעאל ר״ע אומר לא במגע ולא במשא

א״ר יוחנן לא שנו אלא פלטתו חיה אבל פלטתו סכין בטיל

א״ל מר אסיפא מתני לה א״ל אין ואלא עולא ארישא אמרה ניהליכו א״ל אין א״ל האלהים אי אמר לי יהושע בן נון משמיה לא צייתנא ליה

כי אתא רבין וכל נחותי אמרוה ארישא ואלא קשיא כדאמר רב פפא

דף קכד עמוד ב

במרודד הכא נמי במרודד:

היו עליו:

אמר בר פדא לא שנו אלא מאחריו אבל מלפניו יש נוגע וחוזר ונוגע

ורבי יוחנן אמר אין נוגע וחוזר ונוגע ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי ישמעאל ורבי דוסא בן הרכינס אמרו דבר אחד

רבי ישמעאל הא דאמרן רבי דוסא בן הרכינס דתנן כל המטמאין באהל שנחלקו והכניסן לתוך הבית ר׳ דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאים

או אמר רבי דוסא בן הרכינס התם אין מאהיל וחוזר ומאהיל הכא נמי אין נוגע וחוזר ונוגע

ומדרבי דוסא בן הרכינס כרבי ישמעאל רבנן כרבי עקיבא והא ר׳ עקיבא טהורי קא מטהר

עד כאן לא קא מטהר רבי עקיבא אלא בעור אבל בעלמא מטמא כדקתני סיפא ומודה רבי עקיבא בב׳ חצאי זיתים שתחבן בקיסם והסיטן שהוא טמא ומפני מה ר״ע מטהר בעור מפני שהעור מבטלן

מתיב רב עוקבא בר חמא בנבלתם ולא בעור שיש עליו ב׳ חצאי זיתים

יכול אף במשא ת״ל (ויקרא יא, כה) והנושא יטמא דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר הנוגע והנושא את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא

ואם איתא הרי בא לכלל מגע מלפניו

אמר רבא הכי קאמר את שבא לכלל מגע בכל צד בא לכלל משא לא בא לכלל מגע בכל צד לא בא לכלל משא

בעא מיניה רב אויא סבא מרבה בר רב הונא קולית סתומה לרבי ישמעאל מהו שתטמא

אית ליה לר׳ ישמעאל את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא והכא היינו טעמא משום דבא לכלל מגע מלפניו

או דלמא לית ליה

אמר ליה עורבא פרח

א״ל רבא בריה ולאו היינו רב אויא סבא מפומבדיתא דמשבח לן מר בגויה דגברא רבה הוא א״ל אני היום (שיר השירים ב, ה) סמכוני באשישות ובעא מינאי מילתא דבעי טעמא

אמר עולא שני חצאי זיתים שתחבן בקיסם אפי׳ מוליך ומביא כל היום כולו טהור

מ״ט כתיב (ויקרא יא, כה) ונשא וקרינן נושא בעינן נושא והוא דנישא בבת אחת

תנן היו עליו שני חצאי זיתים מטמאין במשא ולא במגע דברי ר׳ ישמעאל אמאי והא לאו נישא הוא

א״ר פפא במרודד

ת״ש מודה ר״ע בשני חצאי זיתים שתחבן בקיסם והסיטן שהוא טמא אמאי והא לאו נישא הוא ה״נ במרודד

כתנאי אחד הנוגע ואחד המסיט ר׳ אליעזר אומר אף הנושא אטו נושא לאו מסיט הוא

אלא לאו הכי קאמר אחד הנוגע ואחד המסיט בלא נישא ואתא ר׳ אליעזר למימר והוא דנישא ומאי אף אימא והוא דנישא׃

מתני׳ קולית המת

דף קכה עמוד א

וקולית המוקדשין הנוגע בהן בין סתומים בין נקובים טמא

קולית נבלה וקולית השרץ הנוגע בהם סתומים טהורים נקובים כל שהוא מטמא במגע מנין שאף במשא ת״ל (ויקרא יא, כז) הנוגע והנושא את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא׃

גמ׳ נוגע אין אבל מאהיל לא

היכי דמי אי דאיכא כזית בשר באהל נמי ליטמא דליכא כזית בשר

ואי דאיכא כזית מוח מבפנים טומאה בוקעת ועולה באהל נמי ליטמא דליכא כזית מוח בפנים

ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ אבר מעליא היא באהל נמי ליטמא אמר רב יהודה בריה דרבי חייא זאת אומרת מוח בפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ

במאי אוקימתא דליכא כזית אי הכי במוקדשים אמאי מטמא

ותו קולית נבלה וקולית השרץ כי ניקבו אמאי מטמאו

הא לא קשיא רישא דליכא כזית סיפא דאיכא כזית ומאי קמ״ל מילי מילי קא משמע לן

רישא קמ״ל דמוח מבפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ מוקדשין מאי קמ״ל שימוש נותר מילתא היא דאמר מרי בר אבוה אמר רבי יצחק עצמות קדשים ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשה בסיס לדבר האסור

נבלה אע״ג דאיכא כזית ניקבה אין לא ניקבה לא

אביי אמר לעולם מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ והכא במאי עסקינן בששפה

וכדרבי אלעזר דא״ר אלעזר קולית ששפה לארכה טמאה לרחבה טהורה וסימניך דיקלא

ורבי יוחנן אמר לעולם דאיכא כזית ומוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ ומאי נוגע דקתני מאהיל

ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ קולית נבלה וקולית השרץ כי לא נקבו אמאי טהורים

אמר רבי בנימין בר גידל אמר ר׳ יוחנן הכא במאי עסקינן כגון דאיכא כזית מוח המתקשקש גבי מת טומאה בוקעת ועולה נבלה כיון דמתקשקש הוא ניקבה אין לא ניקבה לא

א״ר אבין ואיתימא ר׳ יוסי בר אבין אף אנן נמי תנינא הנוגע בכחצי זית ומאהיל על חצי זית או חצי זית מאהיל עליו טמא

אי אמרת בשלמא חד שמא הוא משו״ה מצטרף

אלא אי אמרת תרי שמי נינהו מי מצטרף והתנן זה הכלל כל שהוא משם אחד מצטרף וטמא משני שמות טהור

אלא מאי חד שמא הוא אימא סיפא אבל

דף קכה עמוד ב

הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית טהור

ואי חד שמא הוא אמאי טהור אלא קשיא רישא

אמר רבי זירא בטומאה רצוצה בין ב׳ מגדלים עסקינן ואין ביניהן פותח טפח דכולה נגיעה היא

ומאן תנא דקרי לאהל נוגע ר׳ יוסי היא דתניא ר׳ יוסי אומר מלא תרווד רקב מטמא במגע ובמשא ובאהל

בשלמא במשא ובאהל הא קא טעין ליה לכוליה והא קא מאהיל אכוליה אלא נוגע הא לא נגע בכוליה אלא לאו ש״מ מאי נוגע מאהיל

והא קתני נוגע והא קתני מאהיל אמר אביי למטה מטפח אהל נגיעה למעלה מטפח אהל גרידא

רבא אמר אפילו למעלה מטפח נמי אהל נגיעה הוא והיכי דמי אהל גרידא בהמשכה

אמר רבא מנא אמינא לה דתנן ר׳ יוסי אומר חבילי מטה וסריגי חלונות חוצצין בין הבית לעלייה שלא להכניס טומאה לצד שני

פרסן על פני המת באויר הנוגע כנגד הנקב טמא שלא כנגד הנקב טהור

ה״ד אילימא למטה מטפח שלא כנגד הנקב אמאי טהור מת בכסותו הוא ומת בכסותו מטמא

אלא לאו למעלה מטפח וקא קרי ליה נוגע

אמר אביי לעולם למטה מטפח ודקאמרת מת בכסותו הוא מת בכסותו מבטל ליה האי לא מבטל ליה

ותהוי כטומאה טמונה בוקעת ועולה קסבר רבי יוסי טומאה טמונה אינה בוקעת

ומנא תימרא דתנן תיבת המגדל שיש בה פותח טפח ואין ביציאתה פותח טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה טהור

מפני שדרך טומאה לצאת ואין דרך טומאה ליכנס

ורבי יוסי מטהר מפני שיכול הוא להוציאה לחצאין או לשורפה במקומה

וקתני סיפא העמידה בפתח ופתחה לחוץ טומאה בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכה טהור

דף קכו עמוד א

ותני עלה רבי יוסי מטהר אהייא אילימא אסיפא ת״ק נמי טהורי קא מטהר

אלא דקאמר ת״ק טומאה בתוכה הבית טמא אי משום דדרך טומאה לצאת ואי משום דטומאה טמונה בוקעת וקא״ל רבי יוסי דקאמרת דרך טומאה לצאת יכול הוא להוציאה לחצאין או לשורפה במקומה ודקאמרת טומאה טמונה בוקעת טומאה טמונה אינה בוקעת

ורמי דר׳ יוסי אדר׳ יוסי

דתנן הכלב שאכל בשר מת ומת הכלב ומוטל על האסקופה ר״מ אומר אם יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה ואם לאו אינו מביא את הטומאה

ר׳ יוסי אומר רואין מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור

רבי אלעזר אומר פיו לפנים הבית טהור פיו לחוץ הבית טמא מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו

רבי יהודה בן בתירא אומר בין כך ובין כך הבית טמא

מאי לאו באין בצוארו פותח טפח קאי רבי יוסי

וש״מ טומאה טמונה בוקעת

אמר רבא רואין את חלל הטומאה קתני ורבי יוסי בתרתי פליג וקא״ל לר׳ מאיר דקאמרת כי יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה אנן בתר חללה אזלינן

ודקא אמרת (הבית) כולו טמא מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור

רב אחא בריה דרבא מתני לה בהדיא רבי יוסי אומר רואין את חלל הטומאה

ומאן תנא דפליג עליה רבי שמעון הוא דתניא ר״ש אומר

דף קכו עמוד ב

שלש טומאות פורשות מן המת שתים בכל אחת ושלישית אין בהן ואלו הן מלא תרווד רקב ועצם כשעורה וגולל ודופק

מלא תרווד רקב מטמא במשא ובאהל ואינו מטמא במגע והיכן מגעו עם אחת מהן

עצם כשעורה מטמא במשא ובמגע ואינו מטמא באהל והיכן אהלו עם אחת מהן

גולל ודופק מטמא במגע ובאהל ואינו מטמא במשא והיכן משאו עם אחד מהן:

קולית נבלה וקולית השרץ וכו׳: ת״ר (ויקרא יא, לט) בנבלתה ולא בקולית סתומה

יכול אפילו ניקבה ת״ל הנוגע יטמא את שאפשר ליגע טמא ואת שאי אפשר ליגע טהור

א״ל רבי זירא לאביי אלא מעתה בהמה בעורה לא תטמא פוק חזי כמה נקבים יש בה

א״ל רב פפא לרבא אלא מעתה כוליא בחלבה לא תטמא תא חזי כמה חוטין נמשכין הימנה

בעי רב אושעיא חישב עליה לנוקבה ולא ניקבה מהו מחוסר נקיבה כמחוסר מעשה דמי או לא

הדר פשטה מחוסר נקיבה לאו כמחוסר מעשה דמי:

מתני׳ ביצת השרץ המרוקמת טהורה ניקבה כל שהוא טמא עכבר שחציו בשר וחציו אדמה הנוגע בבשר טמא באדמה טהור רבי יהודה אומר אף הנוגע באדמה שכנגד הבשר טמא:

גמ׳ ת״ר (ויקרא יא, לא) הטמאים לרבות ביצת השרץ וקולית השרץ

יכול אפי׳ לא ריקמה ת״ל (ויקרא יא, כט) השרץ מה שרץ שרקם אף ביצת השרץ שרקמה

יכול אפי׳ לא ניקבו ת״ל הנוגע יטמא את שאפשר ליגע טמא ואת שאי אפשר ליגע טהור

וכמה נקיבתה כחוט השערה שאפשר ליגע כחוט השערה:

עכבר שחציו [וכו׳]: אמר רבי יהושע בן לוי והוא שהשריץ על פני כולו איכא דמתני לה אסיפא רבי יהודה אומר אף הנוגע באדמה שכנגד בשר טמא אמר ר׳ יהושע בן לוי והוא שהשריץ על פני כולו

מאן דמתני לה אריש כל שכן אסיפא ומאן דמתני לה אסיפא אבל ריש אע״ג דלא השריץ

ת״ר מתוך שנאמר עכבר שומע אני אפילו עכבר שבים ששמו עכבר ודין הוא טימא בחולדה וטימא בעכבר מה חולדה מין הגדל על הארץ אף עכבר מין הגדל על הארץ

או כלך לדרך זו טימא בחולדה וטימא בעכבר מה חולדה כל ששמה חולדה אף עכבר כל ששמו עכבר אפי׳ עכבר שבים ששמו עכבר ת״ל (ויקרא יא, ב) על הארץ

אי על הארץ יכול על הארץ יטמא ירד לים לא יטמא

דף קכז עמוד א

ת״ל (ויקרא יא, כט) השורץ כל מקום ששורץ

או אינו אלא השורץ (יכול) כל המשריץ יטמא שאין משריץ לא יטמא אוציא עכבר שחציו בשר וחציו אדמה שאין פרה ורבה

ודין הוא טימא בחולדה וטימא בעכבר מה חולדה כל ששמה חולדה אף עכבר כל ששמו עכבר אביא עכבר שחציו בשר וחציו אדמה

או כלך לדרך זו מה חולדה פרה ורבה אף עכבר פרה ורבה ת״ל (ויקרא יא, כט) בשרץ

אמר ליה ההוא מדרבנן לרבא אימא בשרץ לאתויי עכבר שחציו בשר וחציו אדמה השורץ כל שהוא שורץ ואפילו עכבר שבים ואי משום על הארץ על הארץ יטמא ירד לים לא יטמא

אמר ליה ומאחר דשויתיה לים מקום טומאה מה לי הכא מה לי הכא

והאי על הארץ מיבעי ליה להוציא ספק טומאה צפה דא״ר יצחק בר אבדימי על הארץ להוציא ספק טומאה צפה

תרתי על הארץ כתיבי

ת״ר (ויקרא יא, כט) הצב למינהו להביא הערוד וכן הנפילים וסלמנדרא

וכשהיה ר״ע מגיע לפסוק זה אומר (תהלים קד, כד) מה רבו מעשיך ה׳ יש לך בריות גדלות בים ויש לך בריות גדלות ביבשה שבים אילמלי עולות ביבשה מיד מתות שביבשה אילמלי יורדות לים מיד מתות

יש לך בריות גדלות באור ויש לך בריות גדלות באויר שבאור אילמלי עולות לאויר מיד מתות שבאויר אילמלי יורדות לאור מיד מתות מה רבו מעשיך ה׳

תנו רבנן כל שיש ביבשה יש בים חוץ מן החולדה אמר ר׳ זירא מאי קראה (תהלים מט, ב) האזינו כל יושבי חלד

אמר רב הונא בריה דרב יהושע ביברי דנרש אינן מן הישוב

אמר רב פפא בשמתא נרש תרביה משכיה ואליתיה (ירמיהו כב, כט) ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה׳ אמר רב פפא לא אבה נרש שמוע דבר ה׳

אמר רב גידל אמר רב נרשאה נשקיך מני ככיך נהר פקודאה לוייך מגלימא שפירא דחזי עלך פומבדיתאה לוייך אשני אושפיזך

אמר רב הונא בר תורתא פעם אחת הלכתי לוועד וראיתי נחש שהוא כרוך על הצב לימים יצא ערוד מביניהם

וכשבאתי לפני ר׳ שמעון החסיד אמר לי אמר הקב״ה הם הביאו בריה שלא בראתי בעולמי אף אני אביא עליהם בריה שלא בראתי בעולמי

והאמר מר כל שתשמישן ועיבורן שוה יולדין ומגדלין זה מזה וכל שאין תשמישן ועיבורן שוה אין יולדין ומגדלין זה מזה

אמר רב נס בתוך נס האי פורענותא הוא מאי נס בתוך נס לפורענות:

מתני׳ האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמאין טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר

דף קכז עמוד ב

נשחטה הבהמה הוכשרו בדמיה דברי רבי מאיר רבי שמעון אומר לא הוכשרו

מתה הבהמה הבשר צריך הכשר האבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר נבלה דברי ר׳ מאיר ור׳ שמעון מטהר:

גמ׳ טומאת אוכלין אין טומאת נבלה לא

היכי דמי אי דמעלין ארוכה אפילו טומאת אוכלין נמי לא ליטמו ואי דאין מעלין ארוכה טומאת נבלה נמי ליטמו

לעולם דאין מעלין ארוכה ושאני טומאת נבלה דרחמנא אמר (ויקרא יא, לז) כי יפול עד שיפול

תניא נמי הכי האבר והבשר המדולדלין בבהמה ומעורין בחוט השערה יכול יטמאו טומאת נבלה תלמוד לומר יפול עד שיפול ואפילו הכי טומאת אוכלין מיטמו

מסייע ליה לרב חייא בר אשי דאמר רב חייא בר אשי אמר שמואל תאנים שצמקו באיביהן מטמאות טומאת אוכלין והתולש מהן בשבת חייב חטאת

לימא מסייע ליה ירקות שצמקו באיביהן כגון הכרוב והדלעת אין מטמאין טומאת אוכלין קצצן ויבשן מטמאין טומאת אוכלין

קצצן ויבשן ס״ד עץ בעלמא הוא וא״ר יצחק בעל מנת ליבשן

טעמא דכרוב ודלעת הוא כיון דיבשן לאו בני אכילה נינהו הא שאר פירות מטמאי

היכי דמי אי דיבשן הן ועוקציהן פשיטא אלא לאו בלא עוקציהן

לעולם הן ועוקציהן וקצצן על מנת ליבשן איצטריכא ליה

ת״ש אילן שנפשח ובו פירות הרי הן כתלושין יבשו הרי הן כמחוברין מאי לאו מה תלושין לכל דבריהן אף מחוברין לכל דבריהן

מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא:

נשחטה הבהמה [וכו׳]: במאי קא מיפלגי

אמר רבה בבהמה נעשית יד לאבר קמיפלגי מר סבר אין בהמה נעשית יד לאבר ומר סבר בהמה נעשית יד לאבר

אביי אמר באוחז בקטן ואין גדול עולה עמו קמיפלגי

מר סבר אוחז בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ומר סבר אינו כמוהו

ואף ר׳ יוחנן סבר באוחז בקטן ואין גדול עולה עמו קא מיפלגי

דרבי יוחנן רמי דר״מ אדר״מ מי אמר ר׳ מאיר אוחז בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוהו

ורמינהו אוכל שנפרס ומעורה במקצת

דף קכח עמוד א

רבי מאיר אומר אם אוחז בקטן וגדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ואם לאו אינו כמוהו

ואמר רבי יוחנן מוחלפת השיטה

ומאי קושיא דילמא שני ליה לר״מ בין טבול יום לשאר טומאות

תניא רבי אומר אחד טבול יום ואחד שאר טומאות

ודילמא לרבי לא שני ליה ולר׳ מאיר שני ליה

אמר ר׳ יאשיה הכי אמר ר׳ יוחנן לדברי רבי מוחלפת השיטה

רבא אמר ביש יד לטומאה ואין יד להכשר קמיפלגי

מר סבר יש יד לטומאה ואין יד להכשר ומר סבר יש יד לטומאה ולהכשר

רב פפא אמר בהכשר קודם מחשבה קמיפלגי

דתנן אמר ר׳ יהודה כך היה רבי עקיבא שונה חלב שחוטה בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר שכבר הוכשר בשחיטה

אמרתי לפניו למדתנו רבינו עולשין שלקטן והדיחן לבהמה ונמלך עליהן לאדם צריכות הכשר שני וחזר רבי עקיבא להיות שונה כרבי יהודה

מר סבר לה כמעיקרא ומר סבר לה כחזרה

רב אחא בריה דרב איקא אמר בנתקנח הדם בין סימן לסימן קמיפלגי

מר סבר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי דם שחיטה הוא ומר סבר אינה לשחיטה אלא לסוף והאי דם מכה הוא

רב אשי אמר בשחיטה מכשרת ולא דם קמיפלגי

בעי רבה בהמה בחייה מהו שתעשה יד לאבר תיקו

אמר אביי הרי אמרו קישות שנטעה בעציץ והגדילה ויצאת חוץ לעציץ טהורה

אמר ר״ש וכי מה טיבה לטהר אלא הטמא בטומאתו וטהור בטהרתו

בעי אביי מהו שתעשה יד לחברתה תיקו

אמר רבי ירמיה הרי אמרו המשתחוה לחצי דלעת אסרה בעי ר׳ ירמיה

דף קכח עמוד ב

מהו שתעשה יד לחברתה תיקו

אמר רב פפא הרי אמרו יחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפתה ר׳ יהודה מטהר וחכמים אומרים אם יכול לחיות טהור ואם לאו טמא

בעי רב פפא מהו שיעשה יד לחבירו תיקו

אמר רבי זירא הרי אמרו אבן שבזוית כשהוא חולץ חולץ את כולה וכשהוא נותץ נותץ את שלו ומניח את של חבירו

בעי רבי זירא מהו שתעשה יד לחברתה תיקו:

מתה הבהמה: מאי איכא בין אבר מן החי לאבר של הנבלה

איכא בינייהו בשר הפורש ממנו מאבר בהמה דאילו בשר הפורש מאבר מן החי לא מטמא מאבר מן הנבלה מטמא

אבר מן החי דמטמא מאי קרא אמר רב יהודה אמר רב (ויקרא יא, לט) וכי ימות מן הבהמה

והאי מיבעי ליה לכאידך דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו זו טרפה ששחטה

אם כן לכתוב רחמנא מבהמה מאי מן הבהמה ש״מ תרתי

אי הכי אפילו בשר נמי לא ס״ד דתניא יכול יהא בשר הפורש מן החי טמא ת״ל וכי ימות מן הבהמה מה מיתה שאינה עושה חליפין אף כל שאינו עושה חליפין דברי ר׳ יוסי

ר׳ עקיבא אומר בהמה מה בהמה גידים ועצמות אף כל גידים ועצמות רבי אומר בהמה מה בהמה בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות

מאי איכא בין רבי לר״ע איכא בינייהו ארכובה

בין ר״ע לר׳ יוסי הגלילי מאי איכא בינייהו אמר רב פפא כוליא וניב שפתים איכא בינייהו

תניא נמי גבי שרצים כהאי גוונא יכול בשר הפורש מן השרצים יהא טמא ת״ל (ויקרא יא, לב) במותם מה מיתה שאינה עושה חליפין אף כל שאינה עושה חליפין דברי רבי יוסי הגלילי

ר״ע אומר שרץ מה שרץ גידים ועצמות אף כל גידים ועצמות רבי אומר שרץ מה שרץ בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות

בין רבי לר״ע איכא בינייהו ארכובה בין ר״ע לר׳ יוסי הגלילי מאי איכא בינייהו אמר רב פפא כוליא וניב שפתים איכא בינייהו

וצריכא דאי אשמעינן בהמה היינו טעמא דלא מטמא מחיים משום דלא מטמא בכעדשה אבל שרץ דמטמא בכעדשה אימא לטמא מחיים

ואי אשמועינן שרץ משום דלא מטמא במשא לא מטמא מחיים אבל בהמה דמטמא במשא אימא תטמא מחיים צריכא

ת״ר החותך כזית בשר מאבר מן החי חתכו ואח״כ חישב עליו טהור

חישב עליו ואח״כ חתכו טמא

רבי אסי לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי זירא א״ל מאי אמור בבי מדרשא א״ל מאי קשיא לך אמר ליה דקתני חישב ואח״כ חתכו טמא

דף קכט עמוד א

טומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמא

אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאילתיה לרבי אבא בר ממל ואמר לי הא מני רבי מאיר היא דאמר טומאת בית הסתרים מטמא

אמר ליה ולאו זימנין סגיאין אמרה קמאי ואמרי ליה שני ליה לר׳ מאיר בין טומאה דבעיא הכשר ובין טומאה דלא בעיא הכשר

אמר רבא ומאי קושיא דלמא בשהוכשר

אמר ליה רבה בר רב חנן לרבא למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו

אמר ליה כששימש מעשה עץ שימש

אמר אביי הרי אמרו כופת שאור שיחדה לישיבה בטלה

טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש

אמר אביי הרי אמרו תקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמאין באוהל טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש

אמר אביי הרי אמרו חבורי אוכלין ככלים דמו טומאתן לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש

א״ל רב פפא לרבא הא דתניא חלב נבלה בכפרים צריך מחשבה והכשר טומאתו אגב כוליא לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה

כששימש מעשה עץ שימש

אמר רב מתנה הרי אמרו בית שסככו בזרעים טהרו טומאתו לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לזרעים שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש:

ר״ש מטהר:

מה נפשך אי מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי אי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן הנבלה

ר״ש אריסא קאי האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמא טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ורבי שמעון מטהר

אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מ״ט דר״ש אמר קרא (ויקרא יא, לד) מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו

דף קכט עמוד ב

לאחרים אין קרוי אוכל

אמר ליה רבי זירא לרבי אסי דילמא טעמא דרבי שמעון התם הואיל ומעורה מעורה

דתניא יחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפה ר׳ יהודה מטהר וחכמים אומרים אם יכול לחיות טהור ואם לאו טמא ואמרינן לך מאי טעמא דרבי יהודה ואמרת לן הואיל ומעורה מעורה

אמר ליה אמצעיתא נשחטה הבהמה הוכשרה בדמיה דברי ר׳ מאיר ר׳ שמעון אומר לא הוכשרו

(אמר ר׳ אסי) אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון אמר קרא (ויקרא יא, לד) מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאין אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל

ודילמא טעמא דר׳ שמעון בההיא

אי כדרבא אי כדרבי יוחנן

אלא לעולם אסיפא ולאו אאבר אלא אבשר מתה בהמה הבשר צריך הכשר ור׳ שמעון מטהר

אמר ר׳ יוחנן מ״ט דרבי שמעון אמר קרא מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל׃

מתני׳ האבר והבשר המדולדלין באדם טהורים מת האדם הבשר טהור האבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר מן המת דברי ר׳ מאיר ורבי שמעון מטהר׃

גמ׳ ורבי שמעון מה נפשך אי מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי ואי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן המת

ר׳ שמעון בעלמא קאי דקאמר תנא קמא האבר מטמא משום אבר מן החי ואין מטמא משום אבר מן המת אלמא אבר המת בעלמא מטמא ואמר ליה ר״ש אבר המת בעלמא לא מטמא

דתניא אמר ר׳ אליעזר שמעתי שאבר מן החי מטמא אמר לו ר׳ יהושע מן החי ולא מן המת וקל וחומר ומה חי שהוא טהור אבר הפורש ממנו טמא מת שהוא טמא לא כל שכן

כתוב במגילת תענית פסחא זעירא דלא למספד הא רבה למספד אלא כל דכן הכא נמי כל דכן אמר ליה כך שמעתי

ומאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן המת כזית בשר ועצם כשעורה הפורש מאבר מן החי איכא בינייהו

דתנן כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר׳ אליעזר מטמא ור׳ נחוניא בן הקנה ור׳ יהושע מטהרין עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי ר׳ נחוניא מטמא רבי אליעזר ור׳ יהושע מטהרין

השתא דאתית להכי בין תנא קמא לרבי שמעון נמי כזית בשר ועצם כשעורה איכא בינייהו׃

הדרן עלך העור והרוטב

דף קל עמוד א

מתני׳ **הזרוע** והלחיים והקבה נוהגין בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין

שהיה בדין ומה אם החולין שאינן חייבים בחזה ושוק חייבים במתנות קדשים שחייבים בחזה ושוק אינו דין שחייבים במתנות

ת״ל (ויקרא ז, לד) ואתן אותם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם אין לו אלא מה שאמור בענין

כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות ויוצאין לחולין להגזז ולהעבד וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן

והשוחטן בחוץ פטור ואין עושין תמורה ואם מתו יפדו חוץ מן הבכור ומן המעשר

כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות ואינן יוצאין לחולין להגזז ולהעבד

וולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ חייב ועושין תמורה ואם מתו יקברו׃

גמ׳ טעמא דכתב רחמנא אותם הא לאו הכי הוה אמינא קדשים חייבין במתנות

איכא למיפרך מה לחולין שכן חייבין בבכורה

תיתי מזכרים מה לזכרים שכן חייבין בראשית הגז

מתיישים מה לתיישים שכן נכנסין לדיר להתעשר

מזקנים מה לזקנים שכן נכנסו לדיר להתעשר

מלקוח ויתום מה ללקוח ויתום שכן נכנסין במינן לדיר להתעשר

במינן קאמרת קדשים נמי במינן נכנסין לדיר להתעשר

ויהיו חולין חייבין בחזה ושוק מקל וחומר ומה קדשים שאין חייבים במתנות חייבין בחזה ושוק חולין שחייבין במתנות אינו דין שחייבין בחזה ושוק

אמר קרא (דברים יח, ג) וזה יהיה משפט הכהנים זה אין מידי אחרינא לא

אלא טעמא דכתב רחמנא זה הא לאו הכי הוה אמינא חולין חייבין בחזה ושוק והא בעי תנופה היכא לינופינהו אי אבראי (ויקרא ז, ל) לפני ה׳ כתיב

דף קל עמוד ב

אי אגואי קא מעייל חולין לעזרה הלכך לא אפשר

אלא זה למה לי לכדרב חסדא דאמר רב חסדא המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור מלשלם

גופא אמר רב חסדא המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור מלשלם מאי טעמא איבעית אימא דכתיב זה ואיבעית אימא משום דהו״ל ממון שאין לו תובעים

מיתיבי (דברים יח, ג) וזה יהיה משפט הכהנים מלמד שהמתנות דין למאי הלכתא לאו להוציאן בדיינין לא לחולקן בדיינין

וכדרב שמואל בר נחמני דאמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מנין שאין נותנין מתנה לכהן ע״ה שנאמר (דברי הימים ב לא, ד) ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת לכהנים וללוים למען יחזקו בתורת ה׳ כל המחזיק בתורת ה׳ יש לו מנת ושאינו מחזיק בתורת ה׳ אין לו מנת

ת״ש ר׳ יהודה בן בתירא אומר משפט מלמד שהמתנות דין יכול אפי׳ חזה ושוק דין ת״ל זה

למאי אילימא לחולקו בדיינין אטו חזה ושוק לאו בדיינין מיחלקו אלא לאו להוציא בדיינין

הכא במאי עסקינן דאתו לידיה אי דאתו לידיה מאי למימרא דאתו לידיה בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין

תא שמע בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני נוטל ולכשיחזור ישלם דברי רבי אליעזר

אמר רב חסדא מדת חסידות שנו כאן אמר רבא תנא תני ישלם ואת אמרת מדת חסידות שנו כאן ועוד מדרבי אליעזר ליקום וליתוב

אלא מסיפא וחכמים אומרים עני היה באותה שעה טעמא דעני הא עשיר משלם

אמאי ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן אמר רב חסדא מדת חסידות שנו כאן

תא שמע מנין לבעל הבית שאכל פירותיו טבלין וכן לוי שאכל מעשרותיו טבלים מנין שפטור מן התשלומין ת״ל (ויקרא כב, טו) ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו אין לך בהן אלא משעת הרמה ואילך

הא משעת הרמה ואילך מיהא משלם אמאי ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן הכא נמי

דף קלא עמוד א

דאתו לידיה בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין

תא שמע הרי שאנסו בית המלך גרנו אם בחובו חייב לעשר אם באנפרות פטור מלעשר

שאני התם דקא משתרשי ליה

תא שמע אמר לו מכור לי בני מעיה של פרה והיה בהן מתנות כהונה נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקח הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים

אמאי ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן שאני התם דאיתנהו בעיניהו

ת״ש תשעה נכסי כהן תרומה ותרומת מעשר וחלה ראשית הגז ומתנות והדמאי והבכורים והקרן והחומש

למאי לאו להוציאן בדיינין לא לכדתנן למה אמרו נכסי כהן שקונה בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ובעל חוב נוטלן בחובו ואשה בכתובתה וספר תורה

ההוא ליואה דהוה חטף מתנתא אתו אמרו ליה לרב אמר להו לא מסתייה דלא שקלינן מיניה אלא מיחטף נמי חטיף

ורב אי איקרו עם משקל נמי לשקול מינייהו אי לא איקרו עם רחמנא פטרינהו

מספקא ליה אי איקרו עם אי לא איקרו עם

יתיב רב פפא וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב אידי בר אבין לרב פפא ארבע מתנות עניים שבכרם הפרט והעוללות והשכחה והפאה ושלש שבתבואה הלקט והשכחה והפאה שנים שבאילן השכחה והפאה

כולן אין בהם טובת הנאה לבעלים ואפילו עני שבישראל מוציאין מידו

מעשר עני המתחלק בתוך ביתו יש בו טובת הנאה לבעלים ואפי׳ עני שבישראל מוציאין אותו מידו ושאר מתנות כהונה כגון הזרוע והלחיים והקבה אין מוציאין אותן (מידו) לא מכהן לכהן ולא מלוי ללוי

ארבע מתנות שבכרם הפרט והעוללות והשכחה והפאה דכתיב (ויקרא יט, י) וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט

וכתיב (דברים כד, כא) כי תבצור כרמך לא תעולל אחריך אמר ר׳ לוי אחריך זו שכחה

פאה גמר אחריך אחריך מזית דכתיב (דברים כד, כ) כי תחבוט זיתך לא תפאר אחריך ותנא דבי ר׳ ישמעאל שלא תטול תפארתו ממנו

שלשה שבתבואה הלקט

דף קלא עמוד ב

השכחה והפאה דכתיב (ויקרא כג, כב) ובקוצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקוצרך ולקט קצירך וגו׳ (דברים כד, יט) כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה

שנים שבאילן השכחה והפאה דכתיב (דברים כד, כ) כי תחבוט זיתך לא תפאר אחריך ותנא דבי ר׳ ישמעאל שלא תטול תפארתו ממנו אחריך זה שכחה

וכולן אין בהן טובת הנאה לבעלים מאי טעמא עזיבה כתיבא בהו

ואפי׳ עני שבישראל מוציאין אותו מידו דכתיב ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם להזהיר עני על שלו

ומעשר עני המתחלק בתוך הבית יש בו טובת הנאה לבעלים מאי טעמא נתינה כתיבא ביה

ואפי׳ עני שבישראל מוציאין אותו מידו דאמר ר׳ אילעא גמר לגר לגר מהתם מה להלן מוזהר עני על שלו אף כאן מוזהר עני על שלו

ושאר מתנות כהונה כגון הזרוע והלחיים והקבה אין מוציאין אותן לא מכהן לכהן ולא מלוי ללוי הא מלוי לכהן מוציאין אלמא איקרו עם

כגון הזרוע ולא זרוע ומאי ניהו מעשר ראשון

מעשר ראשון דלוי הוא כרבי אלעזר בן עזריה דתניא תרומה לכהן מעשר ראשון ללוי דברי ר׳ עקיבא ר׳ אלעזר בן עזריה אומר אף לכהן

אימר דאמר ר׳ אלעזר בן עזריה אף לכהן לכהן ולא ללוי מי אמר אין לבתר דקנסינהו עזרא

אימר דקנסינהו עזרא דלא יהבינן להו משקל מינייהו מי אמר אלא כגון זרוע ולא זרוע ומאי ניהו ראשית הגז

ת״ש זה הכלל כל דבר שהוא בקדושה כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה מוציאין אותן מידם וכל דבר שאינו בקדושה כגון הזרוע והלחיים והקבה אין מוציאין אותו מידם

כגון זרוע ולא זרוע ומאי ניהו מעשר ראשון ולבתר דקנסינהו עזרא

ת״ש השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות הא ללוי ולישראל חייב לא תימא הא ללוי ולישראל חייב אלא אימא הא לישראל חייב

אבל ללוי מאי פטור אי הכי ליתני השוחט ללוי ולעובד כוכבים פטור מן המתנות ועוד הא תניא השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות ללוי ולישראל חייב תיובתא דרב

אמר לך רב תנאי היא דתניא (ויקרא טז, לג) וכפר את מקדש הקדש זה לפני ולפנים

אהל מועד זה היכל מזבח כמשמעו יכפר אלו עזרות כהנים כמשמעו עם הקהל אלו ישראל יכפר אלו הלוים

ותניא אידך יכפר אלו עבדים מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר איקרו עם ומר סבר לא איקרו עם

ורב אי סבירא ליה כהאי תנא לימא ואי סבירא ליה כהאי תנא לימא מספקא ליה אי כהאי תנא אי כהאי תנא

דרש מרימר הלכתא כוותיה דרב והלכתא כוותיה דרב חסדא

עולא הוה יהיב מתנתא לכהנתא איתיביה רבא לעולא מנחת כהנת נאכלת מנחת כהן אינה נאכלת

ואי אמרת כהן ואפילו כהנת והכתיב (ויקרא ו, טז) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל אמר ליה רבי

דף קלב עמוד א

מטונך אהרן ובניו כתובין בפרשה

דבי רבי ישמעאל תנא כהן ולא כהנת וילמוד סתום מן המפורש

דבי ר׳ אליעזר בן יעקב תנא כהן ואפילו כהנת הוי מיעוט אחר מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות

רב כהנא אכל בשביל אשתו רב פפא אכל בשביל אשתו רב יימר אכל בשביל אשתו רב אידי בר אבין אכל בשביל אשתו

אמר רבינא אמר לי מרימר הלכתא כוותיה דרב והלכתא כוותיה דרב חסדא והלכתא כוותיה דעולא

והלכתא כוותיה דרב אדא בר אהבה לויה שילדה בנה פטור מחמש סלעים

תנו רבנן הזרוע והלחיים והקבה נוהגים בכלאים ובכוי רבי אליעזר אומר כלאים הבא מן העז ומן הרחל חייב במתנות (מן התייש ומן הצבייה) פטור מן המתנות

מכדי קי״ל דלענין כסוי הדם ומתנות לא משכחת ליה אלא בצבי הבא על התיישה ובין לרבי אליעזר בין לרבנן מספקא להו אי חוששין לזרע האב אי אין חוששין

ובשה ואפילו מקצת שה קמיפלגי מר סבר שה ואפי׳ מקצת שה ומר סבר שה ואפילו מקצת שה לא אמרינן

בשלמא ר׳ אליעזר דפטר קסבר שה ולא מקצת שה אלא לרבנן נהי נמי דקסברי שה ואפילו מקצת שה פלגא לשקול ואידך פלגא לימא ליה אייתי ראיה דאין חוששין לזרע האב ושקול אמר רב הונא בר חייא מאי חייב נמי דקא אמר חייב בחצי מתנות

מתיב רבי זירא כוי יש בו דרכים שוין לבהמה ויש בו דרכים שוין לחיה ויש בו דרכים שוין לחיה ולבהמה

כיצד חלבו אסור כחלב בהמה ודמו חייב לכסות כדם החיה דרכים שוין לבהמה ולחיה שדמו וגידו אסורין כבהמה וחיה וחייב בזרוע ולחיים והקבה ורבי אליעזר פוטר

ואם איתא חייב בחצי מתנות מבעי ליה איידי דתנא חלבו ודמו דלא מתני חצי חצי משום הכי לא קא תני חצי

כי אתא רבין אמר רבי יוחנן כוי לרבנן חייב בכולהו מתנות דתניא שור מה ת״ל (דברים יח, ג) אם שור לרבות את הכלאים שה מה ת״ל (דברים יח, ג) אם שה לרבות את הכוי

ורבי אליעזר האי אם למה לי מיבעי ליה לחלק ורבנן לחלק מנא להו נפקא להו (דברים יח, ג) מאת זובחי הזבח

ור׳ אליעזר האי מאת זובחי הזבח מאי עביד ליה מבעי ליה לכדרבא דאמר רבא הדין עם הטבח:

מתני׳ בכור שנתערב במאה בזמן שמאה שוחטין את כולן פוטרים את כולן אחד שוחט את כולן פוטרים לו אחד

השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות והמשתתף עמהן צריך שירשום ואם אמר חוץ מן המתנות פטור מן המתנות

אמר מכור לי בני מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקחן הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים:

גמ׳ ואמאי יבא עליו כהן משני צדדין ולימא ליה אי בכור הוא כוליה דידי הוא ואי לאו בכור הוא הב לי מתנתאי

דף קלב עמוד ב

אמר רב אושעיא בבא לידי כהן ומכרו לישראל במומו:

השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות: וליתני כהן ועובד כוכבים פטורין מן המתנות אמר רבא זאת אומרת הדין עם הטבח

דרש רבא (דברים יח, ג) מאת העם ולא מאת הכהנים כשהוא אומר (דברים יח, ג) מאת זובחי הזבח הוי אומר אפילו טבח כהן במשמע

אושפיזיכניה דר׳ טבלא כהן הוה והוה דחיק ליה מלתא אתא לקמיה דרבי טבלא אמר ליה זיל אישתתף בהדי טבחי ישראל דמגו דמפטרי ממתנתא משתתפי בהדך

חייביה רב נחמן אמר ליה והא רבי טבלא פטרן אמר ליה זיל אפיק ואי לא מפקינא לך ר׳ טבלא מאונך

אזל ר׳ טבלא קמיה דרב נחמן א״ל מ״ט עביד מר הכי א״ל דכי אתא ר׳ אחא בר חנינא מדרומא אמר ר׳ יהושע בן לוי זקני דרום אמרו כהן טבח שתים ושלש שבתות פטור מן המתנות מכאן ואילך חייב במתנות

אמר ליה ולעביד ליה מר מיהת כר׳ אחא בר חנינא א״ל הני מילי דלא קבע מסחתא אבל הכא הא קבע מסחתא

אמר רב חסדא האי כהנא דלא מפריש מתנתא ליהוי בשמתא דאלהי ישראל אמר רבה בר רב שילא הני טבחי דהוצל קיימי בשמתא דרב חסדא הא עשרים ותרתין שנין

למאי הלכתא אילימא דתו לא משמתינן להו והא תניא במה דברים אמורים במצות לא תעשה אבל במצות עשה כגון אומרים לו עשה סוכה ואינו עושה לולב ואינו עושה עשה ציצית ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו

אלא דקנסינן להו בלא אתרייתא כי הא דרבא קניס אטמא רב נחמן בר יצחק קניס גלימא

ואמר רב חסדא זרוע לאחד וקבה לאחד לחיים לשנים איני והא כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר במערבא פלגינן להו גרמא גרמא

התם בדתורא

אמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן אסור לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה אמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן כל האוכל מבהמה שלא הורמה מתנותיה כאילו אוכל טבלים ולית הלכתא כוותיה

אמר רב חסדא מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי ואין נאכלות אלא בחרדל מאי טעמא אמר קרא (במדבר יח, ח) למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלים

ואמר רב חסדא עשרים וארבע מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנין לו מתנה ולאו מילתא היא דתניא רש״א כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה שנאמר (ויקרא ז, לג) המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה

אין לי אלא זה בלבד מנין לרבות חמש עשרה עבודות כגון היציקות והבלילות והפתיתות והמליחות תנופות והגשות [והקמיצות] הקטרות (והמציות) [והמליקות]

דף קלג עמוד א

וקבלות הזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה ערופה וטהרת מצורע ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ תלמוד לומר מבני אהרן עבודה האמורה לבני אהרן

וכל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה טעמא דאינו מודה בה הא מודה בה אע״ג דאינו בקי בהן

אמר ר׳ אבא אמר רב הונא אמר רב חוטין שבלחי אסורים וכל כהן שאינו יודע ליטלן אין נותנין לו מתנה

ולא היא אי בטויא מידב דייבי ואי לקדרה אי דמיחתך להו ומלח להו מידב דייבי

אמר רבא בדק לן רב יוסף האי כהנא דחטיף מתנתא חבובי קא מחבב מצוה או זלזולי קא מזלזל במצוה ופשטנא ליה (דברים יח, ג) ונתן ולא שיטול מעצמו

אמר אביי מריש הוה חטיפנא מתנתא אמינא חבובי קא מחביבנא מצוה כיון דשמענא להא ונתן ולא שיטול מעצמו מיחטף לא חטיפנא מימר אמרי הבו לי וכיון דשמענא להא דתניא (שמואל א ח, ג) ויטו אחרי הבצע ר׳ מאיר אומר בני שמואל חלקם שאלו בפיהם מימר נמי לא אמינא ואי יהבו לי שקילנא

כיון דשמענא להא דתניא הצנועים מושכין את ידיהם והגרגרנים חולקים משקל נמי לא שקילנא לבר ממעלי יומא דכיפורי לאחזוקי נפשאי בכהני

ולפרוס ידיה אנסיה ליה עידניה

אמר רב יוסף האי כהנא דאית ליה צורבא מרבנן בשבבותיה ודחיקא ליה מילתא ליזכי ליה מתנתא ואף על גב דלא אתי לידיה במכרי כהונה ולויה

רבא ורב ספרא איקלעו לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר אדא ואמרי לה לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא עביד להו עגלא תילתא א״ל רבא לשמעיה זכי לן מתנתא דבעינא למיכל לישנא בחרדלא

זכי ליה רבא אכל ורב ספרא לא אכל אקריוה לרב ספרא בחלמא (משלי כה, כ) מעדה בגד ביום קרה חומץ על נתר ושר בשירים על לב רע

אתא לקמיה דרב יוסף א״ל דלמא משום דעברי אשמעתא דמר אקריין הכי אמר ליה כי אמרי אנא באחר שמעא בעל כרחיה מזכי וכי אמרי אנא למאן דלא אפשר ליה הא אפשר ליה

ואלא מ״ט אקריין הכי כלפי רבא ולקריין לרבא רבא נזוף הוה

א״ל אביי לרב דימי ופשטיה דקרא במאי כתיב א״ל בשונה לתלמיד שאינו הגון

דאמר רב יהודה אמר רב כל השונה לתלמיד שאינו הגון נופל בגיהנם שנאמר (איוב כ, כו) כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ירע שריד באהלו ואין שריד אלא ת״ח שנאמר (יואל ג, ה) ובשרידים אשר ה׳ קורא

אמר רבי זירא אמר רב כל השונה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקוליס שנאמר (משלי כו, ח) כצרור אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד וכתיב (משלי יט, י) לא נאוה לכסיל תענוג:

והמשתתף עמהן צריך לרשום: ואפילו עם העובד כוכבים ורמינהו המשתתף עם כהן צריך לרשום והמשתתף עם העובד כוכבים ופסולי המוקדשים אין צריך לרשום

דף קלג עמוד ב

הכא במאי עסקינן דיתיב עובד כוכבים אמסחתא

דכותה גבי כהן דיתיב אמסחתא אמאי צריך לרשום דאמרי בשרא קא זבין אי הכי עובד כוכבים נמי אמרי בשרא קא זבין

אלא הכא במאי עסקינן דיתיב עובד כוכבים אכספתא דכותה גבי כהן דיתיב אכספתא אמאי צריך לרשום אמרי המוני הימניה עובד כוכבים נמי אמרי המוני הימניה

אין אמונה בעובד כוכבים איבעית אימא סתם עובד כוכבים מפעא פעי

אמר מר ופסולי המוקדשין אין צריך לרשום אלמא מוכחא מלתא והא אנן תנן פסולי המוקדשין נמכרים באיטליז ונשחטים באיטליז ונשקלים בליטרא

תרגמא רב אדא בר אהבה קמיה דרב פפא באותן הנמכרים בתוך הבית

אמר רב הונא שותף בראש פטור מן הלחי שותף ביד פטור מן הזרוע שותף בבני מעיין פטור מן הקבה וחייא בר רב אמר אפי׳ שותף באחת מהן פטור מכולן

מיתיבי הראש שלי וכולה שלך ואפי׳ אחד ממאה בראש פטור היד שלי וכולה שלך אפי׳ אחד ממאה ביד פטור בני מעיין שלי וכולה שלך אפי׳ אחד ממאה בהן פטור

מאי לאו פטור מן הלחי וחייב בכולן פטור מן הזרוע וחייב בכולן פטור מן הקבה וחייב בכולן לא פטור מכולן

וליתני פטור מכולן ועוד תניא הראש שלי וכולה שלך אפי׳ אחד ממאה בראש פטור מן הלחי וחייב בכולן תיובתא דחייא בר רב תיובתא

אמר רב חסדא הא מתניתא אטעיתיה לחייא בר רב דתניא עשרים וארבע מתנות כהונה הן וכולן ניתנו לאהרן ולבניו בכלל ופרט ובריתת מלח

כל המקיימן כאילו קיים בכלל ופרט ובריתת מלח וכל העובר עליהן כאילו עובר על בכלל ופרט ובריתת מלח

ואלו הן עשר במקדש וארבע בירושלים ועשר בגבולים עשר במקדש חטאת וחטאת העוף אשם ודאי ואשם תלוי וזבחי שלמי צבור ולוג שמן של מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות ומנחת העומר

וארבע בירושלים הבכורה והבכורים ומורם מן התודה ומאיל נזיר ועורות קדשים

ועשר בגבולים תרומה ותרומת מעשר וחלה וראשית הגז ומתנות ופדיון הבן ופדיון פטר חמור

ושדה אחוזה ושדה חרמים וגזל הגר

הוא סבר מדקא חשיב להו למתנות בחדא חדא נינהו ולא היא אטו מורם מתודה ואיל נזיר דקא חשיב להו כחדא משום דחדא נינהו אלא כיון דדמיין להדדי חשיב להו כחדא ה״נ כיון דדמיין להדדי חשיב להו כחדא

איבעיא להו הראש שלך וכולה שלי מהו בתר חיובא אזלינן וחיובא גבי ישראל הוא או דלמא בתר עיקר בהמה אזלינן ועיקר בהמה דכהן הוא

ת״ש עובד כוכבים וכהן שמסרו צאנם לישראל לגזוז פטור הלוקח גז צאנו של עובד כוכבים פטור מראשית הגז

זה חומר בזרוע ובלחיים ובקבה יותר מראשית הגז ש״מ בתר חיובא אזלינן שמע מינה:

ואם אמר לו חוץ מן המתנות פטור מן המתנות:

דף קלד עמוד א

ורמינהו על מנת שהמתנות שלי נותן לכל כהן שירצה

על מנת אחוץ קא רמית חוץ שיורא על מנת לאו שיורא

ורמינהו על מנת שהמתנות שלי המתנות שלו בהא פליגי מר סבר על מנת שיורא הוא ומר סבר על מנת לאו שיורא הוא:

אמר לו מכור לי בני מעיה וכו׳: אמר רב לא שנו אלא ששקל לעצמו אבל שקל לו טבח הדין עם הטבח ורב אסי אמר אפי׳ שקל לו טבח הדין עמו

לימא בדרב חסדא קא מיפלגי דאמר רב חסדא גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה דמר אית ליה דרב חסדא ומר לית ליה דרב חסדא

לא דכולי עלמא אית להו דרב חסדא והכא במתנות כהונה נגזלות קא מיפלגי דמר סבר נגזלות ומר סבר אין נגזלות

איכא דמתני לה להא שמעתא בפני עצמה רב אמר מתנות כהונה נגזלות ורב אסי אמר מתנות כהונה אין נגזלות:

מתני׳ גר שנתגייר והיתה לו פרה נשחטה עד שלא נתגייר פטור משנתגייר חייב ספק פטור שהמוציא מחבירו עליו הראיה:

גמ׳ כי אתא רב דימי אמר רמי ליה רבי שמעון בן לקיש לר׳ יוחנן תנן ספק פטור אלמא ספיקא לקולא

ורמינהו חורי הנמלים שבתוך הקמה הרי אלו של בעל הבית ושלאחר הקוצרים העליונים לעניים והתחתונים של בעל הבית

רבי מאיר אומר הכל לעניים שספק לקט לקט

אמר ליה אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה דתניא ר׳ יהודה בן אגרא אומר משום רבי מאיר ספק לקט לקט ספק שכחה שכחה ספק פאה פאה

אמר לו אל תשנה אותה אלא בלשון בן תדל והא טעמא קאמר דאמר ר״ש בן לקיש מאי דכתיב (תהלים פב, ג) עני ורש הצדיקו מאי הצדיקו

אילימא בדינים והא כתיב (שמות כג, ג) ודל לא תהדר בריבו אלא צדק משלך ותן לו

אמר רבא הכא פרה בחזקת פטורה קיימא קמה בחזקת חיובא קיימא

אמר ליה אביי והרי עיסה נעשית עד שלא נתגייר פטור מן החלה משנתגייר חייב ספק חייב

אמר ליה ספק איסורא לחומרא ספק ממונא לקולא

דאמר רב חסדא וכן תני ר׳ חייא שמונה ספקות נאמרו בגר ארבע לחיוב וארבע לפטור

קרבן אשתו וחלה ובכור בהמה טמאה ובכור בהמה טהורה לחיוב

דף קלד עמוד ב

ראשית הגז והמתנות ופדיון הבן ופדיון פטר חמור לפטור

כי אתא רבין אמר קמה אקמה רמי ליה

לוי זרע בכישר ולא הוו עניים למשקל לקט אתא לקמיה דרב ששת אמר ליה (ויקרא יט, י) לעני ולגר תעזוב אותם ולא לעורבים ולא לעטלפים

מיתיבי אין מביאין תרומה לא מגורן לעיר ולא ממדבר לישוב ואם אין שם כהן שוכר פרה ומביאה מפני הפסד תרומה

שאני תרומה דטבלה ולא סגיא דלא מפריש לה

והרי מתנות דלא טבלי ותניא מקום שנהגו למלוג בעגלים לא יפשיט את הזרוע

להפשיט את הראש לא יפשיט את הלחי ואם אין שם כהן מעלין אותן בדמים ואוכלן מפני הפסד כהן

שאני מתנות כהונה דנתינה כתיבא ביה השתא דאתית להכי תרומה נמי נתינה כתיבא ביה

ואלא תעזוב יתירא למה לי

לכדתניא המפקיר את כרמו ולשחר השכים ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה ופטור מן המעשרות

ההוא שקא דדינרי דאתא לבי מדרשא קדים רבי אמי וזכה בהן והיכי עביד הכי והא כתיב ונתן ולא שיטול מעצמו רבי אמי נמי לעניים זכה בהן

ואיבעית אימא אדם חשוב שאני דתניא (ויקרא כא, י) והכהן הגדול מאחיו שיהא גדול מאחיו בנוי בחכמה ובעושר

אחרים אומרים מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו תלמוד לומר והכהן הגדול מאחיו גדלהו משל אחיו:

מתני׳ איזהו הזרוע מן הפרק של ארכובה עד כף של יד והוא של נזיר וכנגדו ברגל שוק ר׳ יהודה אומר שוק מן הפרק של ארכובה עד סובך של רגל אי זהו לחי מן הפרק של לחי עד פיקה של גרגרת:

גמ׳ ת״ר (דברים יח, ג) הזרוע זה זרוע ימין אתה אומר זה זרוע ימין או אינו אלא זרוע שמאל ת״ל הזרוע

מאי תלמודא כדאמר רבא הירך המיומנת שבירך הכא נמי הזרוע המיומן שבזרוע

והלחיים למאי אתא להביא צמר שבראש כבשים ושער שבזקן תיישים והקבה למאי אתא להביא חלב שעל גבי הקבה וחלב שבתוך הקבה דאמר ר׳ יהושע כהנים נהגו בו עין יפה ונתנוהו לבעלים טעמא דנהגו הא לא נהגו דידיה הוא

דורשי חמורות היו אומרים הזרוע כנגד היד וכן הוא אומר (במדבר כה, ז) ויקח רומח בידו

ולחיים כנגד תפלה וכן הוא אומר (תהלים קו, ל) ויעמוד פנחס ויפלל קבה כמשמעה וכן הוא אומר (במדבר כה, ח) ואת האשה אל קבתה

ותנא מייתי לה מהכא (ויקרא ז, לב) שוק הימין אין לי אלא שוק הימין זרוע מוקדשין מנין ת״ל (ויקרא ז, יד) תרומה זרוע חולין מנין ת״ל תתנו:

איזהו לחי מן הפרק של לחי ועד פיקה של גרגרת: והתניא נוטלה ובית שחיטה עמה

לא קשיא הא רבנן והא רבי חנינא בן אנטיגנוס

דתניא מוגרמת פסולה העיד רבי חנינא בן אנטיגנוס על מוגרמת שהיא כשרה

איבעית אימא הא והא רבנן ומאי עמה עמה דבהמה:

הדרן עלך הזרוע והלחיים

דף קלה עמוד א

מתני׳ **ראשית** הגז נוהג בארץ ובחו״ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשים

חומר בזרוע ולחיים ובקבה מראשית הגז שהזרוע והלחיים והקבה נוהגין בבקר ובצאן במרובה ובמועט וראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלות ואינו נוהג אלא במרובה

וכמה הוא מרובה ב״ש אומרים שתי רחלות שנאמר (ישעיהו ז, כא) יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן וב״ה אומרים [חמש שנאמר (שמואל א כה, יח) חמש צאן עשויות

רבי דוסא בן הרכינס אומר חמש רחלות גוזזות מנה מנה ופרס חייבות בראשית הגז וחכ״א חמש רחלות גוזזות כל שהן

וכמה נותנין לו משקל חמש סלעים ביהודה שהן עשר סלעים בגליל מלובן ולא צואי כדי לעשות ממנו בגד קטן שנאמר (דברים יח, ד) תתן לו שיהא בו כדי מתנה

לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור לבנו ולא צבעו חייב

הלוקח גז צאנו של עובד כוכבים פטור מראשית הגז הלוקח גז צאנו של חבירו אם שייר המוכר חייב לא שייר הלוקח חייב היו לו שני מינים שחופות ולבנות מכר לו שחופות אבל לא לבנות זכרים אבל לא נקבות זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו:

גמ׳ במוקדשין מאי טעמא לא אמר קרא (דברים יח, ד) צאנך ולא צאן הקדש

טעמא דכתב רחמנא צאנך הא לאו הכי הוה אמינא קדשים חייבים בראשית הגז הא לאו בני גיזה נינהו דכתיב (דברים טו, יט) ולא תגוז בכור צאנך

אי בקדשי מזבח הכי נמי הכא במאי עסקינן בקדשי בדק הבית

והאמר ר״א קדשי בדק הבית אסורים בגיזה ועבודה מדרבנן סלקא דעתך אמינא הואיל ומדאורייתא בני גיזה נינהו היכא דגזז ליה ליתיב ליה

והא קדיש לה סד״א לפרוק וליתיב ליה

והא בעי העמדה והערכה הניחא למאן דאמר קדשי בדק הבית לא היו בכלל העמדה והערכה אלא למ״ד היו מאי איכא למימר

אמר ר׳ מני בר פטיש משום ר׳ ינאי הכא במקדיש בהמתו לבדק הבית חוץ מגיזותיה סד״א ליגזוז וליתיב ליה אמר קרא צאנך ולא צאן של הקדש

אי הכי קדשי מזבח נמי כחשי

קדשי בדק הבית נמי כחשי דאמר חוץ מגיזה וכחישה

קדשי מזבח נמי דאמר חוץ מגיזה וכחישה אפ״ה פשטה קדושה בכולה

ומנא תימרא דאמר ר׳ יוסי והלא במוקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה ואפי׳ לר״מ דאמר אין כולה עולה הני מילי דאקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו אבל הקדיש דבר שהנשמה תלויה בו קדשה

רבא אמר במקדיש גיזה עצמה סד״א ליגזוז וליפרוק וליתיב ליה

אמר קרא (דברים יח, ד) גז צאנך תתן לו מי שאין מחוסר אלא גזיזה ונתינה יצא זה שמחוסר גזיזה פדייה ונתינה

אלא צאנך למאי אתא לכדתניא בהמת השותפים חייב בראשית הגז ור׳ אלעאי פוטר מ״ט דר׳ אלעאי אמר קרא צאנך ולא של שותפות

ורבנן למעוטי שותפות עובד כוכבים ור׳ אלעאי שותפות עובד כוכבים מנא ליה

נפקא ליה מרישא דקרא (דברים יח, ד) ראשית דגנך ולא שותפות עובד כוכבים

ורבנן ראשית (הגז) הפסיק הענין

ור׳ אלעאי וי״ו הדר ערביה

דף קלה עמוד ב

ורבנן לא נכתוב רחמנא לא וי״ו ולא ראשית

ורבי אלעאי איידי דהאי קדושת דמים והאי קדושת הגוף פסיק להו והדר ערבי להו

ואיבעית אימא שותפות עובד כוכבים בתרומה רבנן חיובי מחייבי דתניא ישראל ועובד כוכבים שלקחו שדה בשותפות טבל וחולין מעורבים זה בזה דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר של ישראל חייב ושל עובד כוכבים פטור

עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר יש ברירה ומר סבר אין ברירה אבל שותפות דעובד כוכבים דברי הכל חייבת

ואי בעית אימא תרוייהו לר׳ אלעאי מצאנך נפקא

שותפות דעובד כוכבים מאי טעמא דלא מייחדא ליה לישראל נמי לא מייחדא ליה ורבנן עובד כוכבים לאו בר חיובא הוא ישראל בר חיובא הוא

אמר רבא מודה רבי אלעאי בתרומה אע״ג דכתיב (דברים יח, ד) דגנך דידך אין דשותפות לא

כתב רחמנא תרומותיכם אלא דגנך למה לי למעוטי שותפות עובד כוכבים

חלה אע״ג דכתיב ראשית ואיכא למימר נילף ראשית ראשית מראשית הגז מה להלן דשותפות לא אף כאן דשותפות לא כתב רחמנא (במדבר טו, כא) עריסותיכם

אלא טעמא דכתיב עריסותיכם הא לאו הכי הוה אמינא נילף ראשית ראשית מראשית הגז אדרבה נילף מתרומה

ה״נ אלא עריסותיכם למה לי כדי עריסותיכם

פאה אע״ג דכתיב שדך דידך אין שותפות לא כתב רחמנא (ויקרא יט, ט) ובקצרכם את קציר ארצכם אלא שדך ל״ל למעוטי שותפות עובד כוכבים

בכורה אע״ג דכתיב (דברים טו, יט) כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך דידך אין דשותפות לא

כתב רחמנא (דברים יב, ו) ובכורות בקרכם וצאנכם אלא וצאנך למה לי למעוטי שותפות עובד כוכבים

מזוזה אף על גב דכתיב (דברים ו, ט) ביתך דידך אין שותפות לא כתב רחמנא (דברים יא, כא) למען ירבו ימיכם וימי בניכם ואלא ביתך למאי אתא לכדרבה דאמר רבה

דף קלו עמוד א

דרך ביאתך מן הימין

מעשר אע״ג דכתיב מעשר דגנך דילך אין דשותפות לא כתב רחמנא מעשרותיכם אלא מעשר דגנך למאי אתא למעוטי שותפות דעובד כוכבים

מתנות אע״ג דכתב רחמנא ונתן

איכא למימר יליף נתינה נתינה מראשית הגז מה להלן דשותפות לא אף כאן דשותפות לא כתב רחמנא (דברים יח, ג) מאת זובחי הזבח

אלא טעמא דכתב רחמנא מאת זובחי הזבח הא לאו הכי הוה אמינא לילף מראשית הגז אדרבה נילף מתרומה

אין ה״נ מאת זובחי הזבח למה לי לכדרבא דאמר רבא הדין עם הטבח

בכורים אע״ג דכתיב (דברים כו, ב) ארצך דידך אין דשותפות לא

כתב רחמנא (במדבר יח, יג) בכורי כל אשר בארצך אלא ארצך למה לי למעוטי חוצה לארץ

ציצית אע״ג דכתב רחמנא (דברים כב, יב) כסותך דידך אין דשותפות לא

כתב רחמנא (במדבר טו, לח) על כנפי בגדיהם לדורותם ואלא כסותך למה לי לכדרב יהודה דאמר רב יהודה טלית שאולה פטורה מן הציצית כל שלשים יום

מעקה אע״ג דכתב רחמנא (דברים כב, ח) לגגך דידך אין דשותפות לא

כתב רחמנא (דברים כב, ח) כי יפול הנופל ממנו אלא גגך למאי אתא למעוטי בתי כנסיות ובתי מדרשות

אמר רב ביבי בר אביי ליתנהו להני כללי דתניא בהמת השותפין חייבת בבכורה ור׳ אלעאי פוטרה

מאי טעמא דר׳ אלעאי דכתיב (דברים טו, יט) בקרך וצאנך והא כתיב (דברים יב, ו) בקרכם וצאנכם דכולהו ישראל

אמר רב חנינא מסורא ליתנהו להני כללי דתניא בהמת השותפין חייבת במתנות ור׳ אלעאי פוטר מאי טעמא יליף נתינה נתינה מראשית הגז מה להלן דשותפות לא אף כאן דשותפות לא

ואי ס״ד בתרומה מיחייב נילף נתינה נתינה מתרומה אלא ש״מ בתרומה נמי פוטר

אי מה תרומה בארץ אין בחוצה לארץ לא אף מתנות בארץ אין בחוצה לארץ לא אמר רבי יוסי מנהרביל אין והתניא רבי אלעאי אומר מתנות אין נוהגין אלא בארץ וכן היה רבי אלעאי אומר ראשית הגז אין נוהג אלא בארץ

מאי טעמא דר׳ אלעאי אמר רבא יליף נתינה נתינה מתרומה מה תרומה בארץ אין בחוצה לארץ לא אף ראשית הגז בארץ אין בחוצה לארץ לא

אמר ליה אביי אי מה תרומה טובלת אף ראשית הגז טובלת א״ל אמר קרא (דברים יח, ד) וראשית גז צאנך תתן לו אין לך בו אלא מראשיתו ואילך

אי מה תרומה חייבים עליה מיתה וחומש אף ראשית הגז חייבים עליו מיתה וחומש

אמר קרא (ויקרא כב, ט) ומתו בו ויסף עליו ולא על ראשית הגז בו ולא בראשית הגז

אי מה תרומה ראשון ושני אחריה אף ראשית הגז ראשון ושני אחריה אמר קרא ראשית אין לך בו אלא ראשית בלבד

אי מה תרומה מחדש על הישן לא אף ראשית הגז מחדש על הישן לא אין

והתניא היו לו שתי רחלות גזז והניח גזז והניח שנים ושלשה שנים אין מצטרפות הא חמש מצטרפות

והתניא אין מצטרפות אלא ש״מ הא דר׳ אלעאי והא דרבנן

אי מה תרומה גדל בחיוב חייב גדל בפטור פטור אף ראשית הגז נמי גדל בחיוב חייב בפטור פטור

וגבי תרומה מנלן דתניא ישראל שלקח שדה בסוריא מעובד כוכבים עד שלא הביאה שליש חייב משהביאה שליש ר״ע מחייב בתוספת וחכמים פוטרין

וכי תימא הכי נמי והתנן הלוקח גז צאן עובד כוכבים פטור מראשית הגז הא צאנו לגזוז חייב מתני׳

דף קלו עמוד ב

דלא כר׳ אלעאי

אי מה תרומה ממין על שאינו מינו לא אף ראשית הגז ממין על שאינו מינו לא

וגבי תרומה מנלן דתניא היו לו שני מיני תאנים שחורות ולבנות וכן שני מיני חטין אין תורמים ומעשרים מזה על זה ר׳ יצחק אומר משום ר׳ אלעאי ב״ש אומרים אין תורמין וב״ה אומרים תורמין אף ראשית הגז ממין על שאינו מינו לא

אין והתנן היו לו ב׳ מינים שחופות ולבנות מכר לו שחופות אבל לא לבנות זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו

אלא מעתה סיפא דקתני זכרים אבל לא נקבות זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו הכי נמי משום דתרי מיני נינהו

אלא עצה טובה קמ״ל דליתיב ליה מהאי דרכיך ומהאי דאשון הכא נמי עצה טובה קמ״ל דליתיב להו מתרוייהו

הא אוקימנא למתניתין דלא כר׳ אלעאי

אי מה תרומה בעינן ראשית ששיריה ניכרין אף ראשית הגז ששיריה ניכרין אין

והתנן האומר כל גרני תרומה וכל עיסתי חלה לא אמר כלום הא כל גזזי ראשית דבריו קיימין ותניא אידך לא אמר כלום

אלא לאו שמע מינה הא רבי אלעאי והא רבנן שמע מינה

אמר רב נחמן בר יצחק האידנא נהוג עלמא כהני תלת סבי כר׳ אלעאי בראשית הגז דתניא רבי אלעאי אומר ראשית הגז אינו נוהג אלא בארץ

וכר׳ יהודה בן בתירה בדברי תורה דתניא ר׳ יהודה בן בתירה אומר אין דברי תורה מקבלין טומאה

וכר׳ יאשיה בכלאים דתניא רבי יאשיה אומר לעולם אין חייב עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד׃

חומר בזרוע [וכו׳]׃ וליתני חומר בראשית הגז שנוהג בטרפות מה שאין כן במתנות

אמר רבינא הא מני ר׳ שמעון היא דתניא ר׳ שמעון פוטר את הטרפות מראשית הגז מאי טעמא דר׳ שמעון יליף נתינה נתינה ממתנות מה מתנות טרפה לא אף ראשית הגז נמי טרפה לא

ואי יליף נתינה נתינה ממתנות לילף נתינה נתינה מתרומה מה תרומה בארץ אין בחו״ל לא אף ראשית הגז נמי בארץ אין בחו״ל לא אלמה תנן ראשית הגז נוהג בארץ ובחוצה לארץ

אלא היינו טעמא דר״ש דיליף צאן צאן ממעשר מה מעשר טרפה לא אף ראשית הגז טרפה לא

והתם מנלן דכתיב (ויקרא כז, לב) כל אשר יעבור תחת השבט פרט לטרפה שאינה עוברת ולילף צאן צאן מבכור מה בכור אפי׳ טרפה אף ראשית הגז אפי׳ טרפה

מסתברא ממעשר הוה ליה למילף שכן זכרים טמאין

במרובין מרחם

אדם פשוט לפני הדבור

אדרבה מבכור הוה ליה למילף שכן יתום שלקחו

בשותפות נתנו בפני כהן

דף קלז עמוד א

בקדושה ומכירה והנך נפישין

פשוט מפשוט עדיף ליה:

ראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלים: מנא הני מילי אמר רב חסדא אתיא גיזה גיזה כתיב הכא (דברים יח, ד) ראשית גז צאנך תתן לו וכתיב התם (איוב לא, כ) ומגז כבשי יתחמם מה להלן כבשים אף כאן כבשים

ונילף גיזה גיזה מבכור דתניא (דברים טו, יט) לא תעבוד בבכור שורך ולא תגוז בכור צאנך אין לי אלא שור בעבודה וצאן בגיזה

מנין ליתן האמור של זה בזה ואת האמור של זה בזה ת״ל לא תעבוד ולא תגוז

אמר קרא (דברים יח, ד) תתן לו ולא לשקו

אלא מעתה נוצה של עזים ליחייב בעינן גיזה וליכא

מאן שמעת ליה האי סברא ר׳ יוסי הא מודי ר׳ יוסי במידי דאורחיה

אלא כדאמר ר׳ יהושע בן לוי (דברים יח, ה) לעמוד לשרת דבר הראוי לשירות הכא נמי דבר הראוי לשירות

אלא גיזה גיזה למאי אתא לכדתנא דבי ר׳ ישמעאל דתנא דבי ר׳ ישמעאל כבשים שצמרן קשה פטורים מראשית הגז שנאמר ומגז כבשי יתחמם

תני חדא גוזז את העזים ושוטף את הרחלים פטור ותניא אידך הגוזז את העזים פטור ושוטף את הרחלים חייב לא קשיא הא רבנן והא ר׳ יוסי

דתניא (ויקרא יט, ט) לקט קצירך ולא לקט קיטוף ר׳ יוסי אומר אין לקט אלא הבא מחמת קציר

ר׳ יוסי היינו ת״ק כולה ר׳ יוסי היא והכי קתני שר׳ יוסי אומר אין לקט אלא הבא מחמת קציר

א״ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי מודה ר׳ יוסי במידי דאורחיה דתניא ר׳ יוסי אומר קציר אין לי אלא קציר עוקר מנין

ת״ל (ויקרא יט, ט) לקצור תולש מנין ת״ל (ויקרא כג, כב) בקוצרך

אמר ליה רבינא לרב אשי אף אנן נמי תנינא מלבנות בצלים שבין הירק ר׳ יוסי אומר פאה מכל אחד ואחד וחכמים אומרים מאחת על הכל:

וכמה הוא מרובה: בשלמא לב״ש תרתי נמי איקרו צאן אלא לב״ה מ״ט

אמר רב כהנא אמר קרא (שמואל א כה, יח) עשויות שעושות ב׳ מצות ראשית הגז ומתנות אימא בכורה ומתנות

בכורה חדא מי לא מיחייבא ולטעמיך מתנות חדא מי לא מיחייבא אלא אמר רב אשי עשויות שמעשות את בעליהן ואומרות לו קום עשה מצוה

תניא דבי רבי ישמעאל בר׳ יוסי אומר משום אביו ארבע שנאמר (שמות כא, לז) וארבע צאן תחת השה

תניא אמר רבי אלמלא דבריהן דברי תורה ודברי בריבי קבלה אנן דברי בריבי שומעין וכל שכן שדבריהם דברי קבלה ודברי בריבי דברי תורה

והאמר מר אין הכרעה שלישית מכרעת

דף קלז עמוד ב

אמר ר׳ יוחנן מפי שמועה אמרה מפי חגי זכריה ומלאכי:

ר׳ דוסא בן הרכינס אומר וכו׳: וכמה כל שהן אמר רב מנה ופרס ובלבד שיהו מחומשות ושמואל אמר ששים ונותן סלע אחת לכהן

רבה בר בר חנה אמר ר׳ יוחנן שש לכהן חמשה ואחד לו עולא אמר ר׳ אלעזר כל שהן שנינו

תנן וכמה נותן לו משקל חמש סלעים ביהודה שהן עשר סלעים בגליל בשלמא לרב ורבי יוחנן ניחא אלא לשמואל ור׳ אלעזר קשיא

וליטעמיך ולרב מי ניחא והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו ראשית הגז בששים

הא איתמר עלה דההיא רב ושמואל דאמרי תרוייהו בישראל שיש לו גיזין הרבה עסקינן ומבקש ליתנן לכהן ואמרי׳ ליה כל חד וחד לא תבצר ליה מחמשת סלעים

גופא רב ושמואל דאמרי תרוייהו ראשית הגז בששים תרומה בששים פאה בששים

תרומה בששים והא אנן תנן תרומה עין יפה אחד מארבעים דאורייתא בששים דרבנן בארבעים

דאורייתא בששים והאמר שמואל חטה אחת פוטרת את הכרי דאורייתא כדשמואל דרבנן בדאורייתא אחת מארבעים דרבנן בדרבנן בששים

פאה בששים והתנן אלו דברים שאין להן שיעור הפאה והבכורים והראיון דאורייתא אין לה שיעור דרבנן בששים

מאי קמ״ל תנינא אין פוחתין לפאה מששים אע״פ שאמרו הפאה אין לה שיעור התם בארץ הכא בחו״ל

כי סליק איסי בר היני אשכחיה לר׳ יוחנן דקא מתני ליה לבריה רחלים אמר ליה אתנייה רחלות א״ל כדכתיב (בראשית לב, טו) רחלים מאתים אמר ליה לשון תורה לעצמה לשון חכמים לעצמן

אמר ליה מאן ריש סדרא בבבל אמר ליה אבא אריכא אמר ליה אבא אריכא קרית ליה דכירנא כד הוה יתיבנא אחר י״ז שורן אחוריה דרב קמיה דרבי ונפקי זיקוקין דנור מפומיה דרב לפומיה דרבי ומפומיה דרבי לפומיה דרב ולית אנא ידע מה הן אמרין ואת אבא אריכא קרית ליה

אמר ליה איהו ראשית הגז בכמה אמר ליה ר׳ יוחנן בששים והאנן בכל שהן תנן אמר ליה אם כן מה בין לי ולך

כי אתא רב דימי אמר ראשית הגז רב אמר בששים ור׳ יוחנן משום ר׳ ינאי אמר בשש אמר ליה אביי לרב דימי אנחת לן חדא ואקשת לן חדא

בשלמא דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן לא קשיא הא דידיה הא דרביה

אלא דרב אדרב קשיא דהא אמר רב מנה ופרס דרב אדרב נמי לא קשיא מאי מנה דקאמר בן ארבעים סלעים דהוה ליה

דף קלח עמוד א

בששים ותני תנא מנה בן ארבעים סלעים אין והתנן חמת חדשה אע״פ שמקבלת רמונים טהורה

תפרה ונקרעה שיעורה כמוציא רמונים רבי אליעזר בן יעקב אומר כפקעיות של שתי אחת מארבע במנה בן ארבעים סלעים:

וכמה נותן לו כו׳: תנא לא שילבננו ויתננו לו אלא שילבננו כהן ויעמוד על חמש סלעים:

כדי לעשות בגד קטן: מנהני מילי אמר ר׳ יהושע בן לוי אמר קרא (דברים יח, ה) לעמוד לשרת דבר שהוא ראוי לשירות מאי ניהו אבנט

אימא מעיל תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת

ואימא כיפה של צמר דתניא כיפה של צמר היתה מונחת בראש כהן גדול ועליה ציץ נתון לקיים מה שנאמר ושמת אותו על פתיל תכלת

אמר קרא הוא ובניו דבר השוה לאהרן ולבניו

אבנט נמי לא שוי הניחא למאן דאמר אבנטו של כ״ג לא זהו אבנטו של כהן הדיוט שפיר

אלא למאן דאמר זהו אבנטו של כהן הדיוט מאי איכא למימר שם אבנט בעולם:

לא הספיק ליתנו וכו׳: איתמר גזז ומכר ראשונה רב חסדא אמר חייב ר׳ נתן בר הושעיא אמר פטור

רב חסדא אמר חייב דהא גזז ר׳ נתן בר הושעיא אמר פטור בעידנא דקא מלא שיעורא בעינן צאנך וליכא

תנן הלוקח גז צאנו של עובד כוכבים פטור מראשית הגז הא צאנו לגזוז חייב אמאי כל חד וחד בתר גיזה נפקא לה מרשותיה

תרגמא רב חסדא אליבא דר׳ נתן בר הושעיא כגון שהקנן לו כל שלשים יום:

הלוקח גז צאנו של חבירו כו׳: מאן תנא דהיכא דאיכא שיורא גבי מוכר בתר מוכר אזלינן

א״ר חסדא רבי יהודה היא דתנן המוכר קלחי אילן בתוך שדהו נותן פאה לכל אחד ואחד

אמר רבי יהודה אימתי בזמן שלא שייר בעל השדה אבל שייר בעל השדה נותן פאה על הכל

אמר ליה רבא והא מר הוא דאמר והוא שהתחיל בעל השדה לקצור

וכי תימא הכא נמי והוא שהתחיל לגזוז בשלמא התם (ויקרא יט, ט) ובקצרכם את קציר ארצכם כתיב מעידנא דאתחיל לקצור מיחייב בכולה שדה אלא הכא מעידנא דאתחיל למיגז לא מיחייב בכוליה עדריה

אלא אמר רבא האי תנא הוא דתנן אמר לו מכור לי בני מעיה של פרה זו והיה בהן מתנות נותנן לכהן ואין מנכה לו מן הדמים לקח ממנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים

דף קלח עמוד ב

אלמא מתנות דכהן לא מזבין איניש הכא נמי מתנות דכהן לא מזבין איניש הלכך שייר המוכר מוכר חייב דאמר ליה לוקח מתנה דכהן גבך היא לא שייר לוקח חייב דאמר ליה מוכר מתנה דכהן לא זבני לך:

הדרן עלך ראשית הגז

מתני׳ **שילוח** הקן נוהג בארץ ובחו״ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין חומר בכסוי הדם משילוח הקן שכסוי הדם נוהג בחיה ובעוף במזומן ובשאין מזומן ושילוח הקן אינו נוהג אלא בעוף ואינו נוהג אלא בשאינו מזומן

איזהו שאינו מזומן כגון אווזין ותרנגולים שקננו בפרדס אבל אם קננו בבית וכן יוני הרדסיאות פטור משילוח עוף טמא פטור מלשלח עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור וטהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור מלשלח קורא זכר רבי אליעזר מחייב וחכמים פוטרין:

גמ׳ רבי אבין ור׳ מיישא חד אמר כל היכא דתנן בארץ ובחו״ל שלא לצורך לבד מראשית הגז לאפוקי מדר׳ אלעאי דאמר ראשית הגז אינו נוהג אלא בארץ

וחד אמר כל היכא דתנן בפני הבית ושלא בפני הבית שלא לצורך לבד מאותו ואת בנו סלקא דעתך אמינא הואיל ובענינא דקדשים כתיב בזמן דאיכא קדשים ננהוג בזמן דליכא קדשים לא ננהוג קמ״ל

ותרוייהו אמרי כל היכא דתנן בחולין ובמוקדשים לצורך לבד מגיד הנשה פשיטא משום דאיקדש פקע ליה איסור גיד הנשה מיניה

ולאו אוקימנא בולדות קדשים

ומאי טעמא אוקימנא לאו משום דקשיא לן לא ליתני מעיקרא נמי לא תקשי לך איידי דתנא לצורך תנא נמי שלא לצורך:

בחולין אבל לא במוקדשים: אמאי לא דאמר קרא (דברים כב, ז) שלח תשלח את האם במי שאתה מצווה לשלחו יצא זה שאי אתה מצווה לשלחו אלא להביאו לידי גזבר

אמר רבינא הלכך עוף טהור שהרג את הנפש פטור משלוח מ״ט דאמר קרא שלח תשלח את האם במי שאתה מצווה לשלחו יצא זה שאי אתה מצווה לשלחו אלא להביאו לב״ד היכי דמי אי דגמר דיניה

דף קלט עמוד א

בר קטלא הוא אלא דלא גמר דיניה ובעי לאתוייה לבי דינא וקיומי ביה (דברים יג, ו) ובערת הרע מקרבך

הני מוקדשין היכי דמי אילימא דהוה ליה קן בתוך ביתו ואקדשיה מי מיחייב (דברים כב, ו) כי יקרא קן צפור פרט למזומן

אלא דחזא קן בעלמא ואקדשיה ומי קדוש (ויקרא כז, יד) איש כי יקדיש את ביתו קדש אמר רחמנא מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו

אלא דאגבהינהו לאפרוחים ואקדשינהו והדר הדרינהו האי אפילו בחולין נמי לא מיחייב דתנא נטל את הבנים והחזירן לקן ואח״כ חזרה האם עליהן פטור מלשלח

אלא דאגבהה לאם ואקדשה והדרה מעיקרא איחייב ליה בשילוח מקמי דאקדשה דתניא ר׳ יוחנן בן יוסף אומר הקדיש חיה ואח״כ שחטה פטור מלכסות שחטה ואח״כ הקדישה חייב לכסות שכבר נתחייב בכסוי קודם שיבא לידי הקדש

רב אמר במקדיש פירות שובכו ומרדו ושמואל אמר במקדיש תרנגולתו לבדק הבית

בשלמא שמואל לא אמר כרב דקא מוקים לה בקדשי בדק הבית אלא רב מאי טעמא לא אמר כשמואל

אמר לך רב דוקא קפטרי משילוח כגון פירות שובכו דקדשי מזבח נינהו דכיון דקדשי קדושת הגוף לא פקעה קדושתייהו מינייהו אבל במקדיש תרנגולתו לבדק הבית דלאו קדשי מזבח דקדושת דמים בעלמא הוא כיון דמרדה פקעה קדושתייהו וחייבת בשילוח

ושמואל אמר כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב (תהלים כד, א) לה׳ הארץ ומלואה וכן אמר ר׳ יוחנן במקדיש תרנגולתו לבדק הבית ומרדה אמר ליה רבי שמעון בן לקיש וכיון שמרדה פקעה ליה קדושתה אמר ליה בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב לה׳ הארץ ומלואה

ורמי דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן ורמי דר׳ שמעון בן לקיש אדר״ש בן לקיש

דאיתמר מנה זה לבדק הבית ונגנבו או נאבדו רבי יוחנן אמר חייב באחריותן עד שיבואו לידי גזבר וריש לקיש אמר כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתיה דכתיב לה׳ הארץ ומלואה קשיא דריש לקיש אדריש לקיש קשיא דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן

דריש לקיש אדריש לקיש לא קשיא הא מקמי דשמעיה מר׳ יוחנן רביה הא לבתר דשמעיה מר׳ יוחנן רביה

אלא דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן קשיא דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן נמי לא קשיא הא דאמר עלי הא דאמר הרי זו

מכלל דר״ש בן לקיש אע״ג דאמר עלי לא מחייב

והתניא איזהו נדר ואיזו היא נדבה נדר האומר הרי עלי עולה נדבה האומר הרי זו עולה ומה בין נדר לנדבה נדר מתה או נגנבה או שאבדה חייב באחריותה נדבה מתה או נגנבה או שאבדה אינו חייב באחריותה

אמר לך ריש לקיש הני מילי קדשי מזבח דמחוסר הקרבה אבל קדשי בדק הבית דלאו מחוסר הקרבה אע״ג דאמר עלי לא מחייב

והתנן האומר שור זה עולה בית זה קרבן מת השור נפל הבית אינו חייב באחריותן שור זה עלי עולה בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם

ה״מ היכא דמת השור ונפל הבית חייב לשלם דליתנהו אבל היכא דאיתנהו כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתיה דכתיב לה׳ הארץ ומלואה

אמר רב המנונא הכל מודים בערכין אע״ג דאמר עלי לא מיחייב מאי טעמא דלא מיתמר ליה בלא עלי

היכי לימא לימא ערכי אמאן לימא ערך פלוני אמאן

מתקיף לה רבא לימא הריני בערכי הריני בערך פלוני ועוד תניא רבי נתן אומר (ויקרא כז, כג) ונתן את הערכך ביום ההוא קדש לה׳ מה תלמוד לומר לפי שמצינו בהקדשות ומעשרות שמתחללין על מעות שבחולין נגנבו או שאבדו אינן חייבין באחריותן

דף קלט עמוד ב

יכול אף זה כן ת״ל ונתן את הערכך וגו׳ חולין עד שיבאו לידי גזבר

אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב המנונא הכל מודים בערכין דאע״ג דלא אמר עלי מיחייב דכתיב (ויקרא כז, כג) ונתן את הערכך חולין הן בידך עד שיבאו לידי גזבר:

חומר בכסוי וכו׳: תנו רבנן (דברים כב, ו) כי יקרא קן צפור לפניך מה ת״ל

לפי שנאמר (דברים כב, ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך יכול יחזור בהרים וגבעות כדי שימצא קן ת״ל כי יקרא במאורע לפניך

קן מ״מ צפור טהורה ולא טמאה לפניך ברשות היחיד בדרך ברשות הרבים באילנות מנין ת״ל בכל עץ בבורות שיחין ומערות מנין ת״ל או על הארץ

וכי מאחר שסופנו לרבות כל דבר לפניך בדרך למה לי לומר לך מה דרך שאין קנו בידך אף כל שאין קנו בידך מכאן אמרו יוני שובך ויוני עלייה שקננו בטפיחין ובבירות ואווזין ותרנגולין שקננו בפרדס חייב בשילוח אבל קננו בתוך הבית וכן יוני הרדסיאות פטור משילוח

אמר מר מה דרך שאין קנו בידך אף כל שאין קנו בידך הא למה לי מכי יקרא נפקא כי יקרא פרט למזומן ועוד לפניך למה לי

אלא לפניך לאתויי שהיו לפניך ומרדו בדרך כדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב מצא קן בים חייב בשילוח שנאמר (ישעיהו מג, טז) כה אמר ה׳ הנותן בים דרך וגו׳

אלא מעתה מצא קן בשמים דכתיב (משלי ל, יט) דרך נשר בשמים הכי נמי דמיחייב בשילוח הקן דרך נשר איקרי דרך סתמא לא איקרי

אמרי ליה פפונאי לרב מתנה מצא קן בראשו של אדם מהו אמר (שמואל ב טו, לב) ואדמה על ראשו משה מן התורה מנין (בראשית ו, ג) בשגם הוא בשר

המן מן התורה מנין (בראשית ג, יא) המן העץ

אסתר מן התורה מנין (דברים לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר מרדכי מן התורה מנין דכתיב (שמות ל, כג) מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא:

ואיזהו שאינו מזומן וכו׳: ר׳ חייא ור׳ שמעון חד תני הדרסיאות וחד תני הרדסיאות מאן דתני הרדסיאות על שם הורדוס ומאן דתני הדרסיאות על שם מקומן

אמר רב כהנא לדידי חזיין וקיימן שיתסר דרי בפתי מילא והוה קרא קירי קירי הוה חד מינייהו דלא הוה קרי קירי קירי אמרה לה חברתה סומא אמרי קירי קירי אמרה סומא אמרי קירי בירי אתיוה ושחטוה

א״ר אשי אמר לי [ר׳] חנינא מילין מילין ס״ד אלא אימא במילין:

עוף טמא פטור מלשלח: מנה״מ א״ר יצחק דאמר קרא כי יקרא קן צפור לפניך עוף משמע לן בין טהור בין טמא צפור טהור אשכחן דאיקרי צפור טמא לא אשכחן דאיקרי צפור

תא שמע (דברים ד, יז) תבנית כל צפור כנף מאי לאו צפור בין טהור בין טמא כנף חגבים לא צפור טהור כנף טמא וחגבים

ת״ש (תהלים קמח, י) החיה וכל בהמה רמש וצפור כנף מאי לאו צפור בין טהור בין טמא וכנף חגבים לא צפור טהור כנף טמא וחגבים

תא שמע (בראשית ז, יד) כל צפור כל כנף מאי לאו כדמקשינן לא כדמשנינן

תא שמע (יחזקאל לט, א) ואתה בן אדם אמור לצפור כל כנף מאי לאו כדאקשינן לא כדשנינן

דף קמ עמוד א

(דניאל ד, ט) ובענפוהי ידורן צפרי שמיא איקרו צפרי שמיא איקרו צפרי סתמא לא איקרו

ת״ש (דברים יד, יא) כל צפור טהורה מכלל דאיכא טמאה לא מכלל דאיכא אסורה

מאי היא אי טרפה בהדיא כתיב ואי בשחוטה דמצורע מסיפא דקרא נפקא (דברים יד, יב) וזה אשר לא תאכלו מהם לרבות שחוטת מצורע

לעולם בשחוטה דמצורע ולעבור עליו בעשה ובלא תעשה ולוקמה בטרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה דבר הלמד מענינו ובענינא דשחוטה כתיב

ת״ש (ויקרא יד, ד) שתי צפרים חיות מאי חיות לאו שחיות בפיך מכלל דאיכא לאו שחיות בפיך לא מאי חיות שחיין ראשי אברים שלהן

ת״ש מסיפא טהורות מכלל דאיכא טמאות לא מכלל דאיכא טרפות

טרפות מחיות נפקא הניחא למאן דאמר טרפה חיה אלא למ״ד טרפה אינה חיה מאי איכא למימר ועוד בין למ״ד טרפה חיה בין למ״ד אינה חיה מדתנא דבי ר׳ ישמעאל נפקא

דתנא דבי רבי ישמעאל נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ

מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור בחוץ עשה בו מכשיר כמכפר

אלא אמר רב נחמן בר יצחק למעוטי צפורי עיר הנדחת למאי אי לשילוח לא אמרה תורה שלח לתקלה אלא לשחיטה

רבא אמר למעוטי שלא לזווג לה אחרת קודם שלוחיה למאי אי לשחיטה הא בעיא שילוח אלא לשילוח

רב פפא אמר לצפורים שהחליפו (בצפורי) עבודה זרה דכתיב (דברים ז, כו) והיית חרם כמוהו כל מה שאתה מהייה הימנו כמוהו למאי אי לשילוח לא אמרה תורה שלח לתקלה אלא לשחיטה

רבינא אמר הכא במאי עסקינן בעוף שהרג את הנפש היכי דמי אי דגמר דינא בר קטלא הוא אלא קודם גמר דינא ולמאי אי לשילוח בעי לאתויי לבי דינא וקיומי (דברים יג, ו) ובערת הרע מקרבך אלא לשחיטה:

עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור: בשלמא עוף טמא רובץ על ביצי טהור בעינן צפור וליכא אלא עוף טהור רובץ על ביצי עוף טמא הא צפור הוא

כדאמר רב כהנא (דברים כב, ז) תקח לך ולא לכלביך הכא נמי תקח לך ולא לכלביך

והיכא איתמר דרב כהנא אהא דתניא אם טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרפות פטור משילוח מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא תקח לך ולא לכלביך

ולהקיש אם טרפה לאפרוחים מה אפרוחים טרפות פטור משילוח אף אם טרפה נמי פטור מלשלח

דף קמ עמוד ב

אם כן צפור למעוטי עוף טמא ל״ל

והתניא אם אפרוחין טרפה חייב בשילוח אמר אביי הכי קאמר אפרוח שאמן טרפה חייב בשילוח

בעי רב הושעיא הושיט ידו לקן ושחט מיעוט סימנים מהו

מי אמרינן כיון דאילו שביק להו מטרפי בעינן לך ולא לכלביך או דלמא כיון דבידו למגמר שחיטה תקח לך קרינא ביה וחייב בשילוח תיקו

בעי ר׳ ירמיה מטלית מהו שתחוץ כנפים מהו שיחוצו

ביצים מוזרות מהו שני סדרי ביצים זו על גב זו מהו זכר על גבי ביצים ונקבה על גבי זכר מהו תיקו

בעי ר׳ זירא יונה על ביצי תסיל מהו תסיל על ביצי יונה מהו

אמר אביי ת״ש עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור וטהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור משילוח הא טהור וטהור חייב דלמא בקורא:

קורא זכר רבי אליעזר מחייב וחכמים פוטרין: אמר רבי אבהו מאי טעמא דרבי אליעזר אתיא דגירה דגירה כתיב הכא (ירמיהו יז, יא) קורא דגר ולא ילד וכתיב התם (ישעיהו לד, טו) ובקעה ודגרה בצלה

אמר ר״א מחלוקת בקורא זכר אבל בקורא נקבה דברי הכל חייב פשיטא קורא זכר תנן מהו דתימא רבנן אפילו קורא נקבה פטרי והא דקתני זכר להודיעך כחו דרבי אליעזר קמשמע לן

ואמר רבי אלעזר מחלוקת בקורא זכר אבל בזכר דעלמא דברי הכל פטור פשיטא קורא זכר תנן מהו דתימא רבי אליעזר אפי׳ זכר דעלמא מחייב והאי דקתני קורא זכר להודיעך כחן דרבנן קמ״ל

תניא נמי הכי זכר דעלמא פטור קורא זכר ר״א מחייב וחכמים פוטרין:

מתני׳ היתה מעופפת בזמן שכנפיה נוגעות בקן חייב לשלח אין כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח אין שם אלא אפרוח אחד או ביצה אחת חייב לשלח שנאמר קן קן מכל מקום

היו שם אפרוחים מפריחים או ביצים מוזרות פטור מלשלח שנאמר (דברים כב, ו) והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים מה אפרוחים בני קיימא אף ביצים בני קיימא יצאו מוזרות ומה הביצים צריכין לאמן אף האפרוחין צריכין לאמן יצאו מפריחין:

גמ׳ תנו רבנן רובצת ולא מעופפת יכול אפי׳ כנפיה נוגעות בקן ת״ל רובצת מאי תלמודא מדלא כתיב יושבת

אמר רב יהודה אמר רב היתה יושבת בין שני רובדי אילן רואים כל שאם תשמט נופלת עליהם חייב לשלח ואם לאו פטור

מיתיבי היתה יושבת ביניהן פטור מלשלח על גביהן חייב לשלח היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח

מאי לאו על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דנגעה בהו אף על גביהן דנגעה בהו אבל רובדי אילן פטור

לא על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דלא נגעה עלייהו אף על גביהן דלא נגעה עלייהו והיינו רובדי אילן

ה״נ מסתברא דאי סלקא דעתך רובדי אילן פטור אדתני היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח ליתני רובדי אילן וכ״ש מעופפת

מעופפת איצטריך ליה דאפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח

והאנן תנן בזמן שכנפיה נוגעות בקן חייב לשלח אמר ר׳ ירמיה כי קתני מתניתא בנוגע מן הצד

איכא דאמרי לימא מסייע ליה היתה יושבת ביניהן פטור מלשלח על גביהן חייב לשלח היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח

מאי לאו על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דלא נגעה עלייהו אף על גביהן דלא נגעה עלייהו והיינו רובדי אילן

לא על גביהן דומיא דביניהן מה ביניהן דנגעה בהו אף על גביהן דנגעה בהו אבל רובדי אילן פטור אי הכי אדקתני סיפא היתה מעופפת אפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור

דף קמא עמוד א

ליתני רובדי אילן וכ״ש מעופפת מעופפת איצטריך ליה דאפי׳ כנפיה נוגעות בקן פטור מלשלח

והאנן תנן בזמן שכנפיה נוגעות בקן חייב לשלח אמר רב יהודה כי קתני מתניתין בנוגע מן הצד:

אין שם אפרוח וכו׳: א״ל ההוא מרבנן לרבא אימא איפכא אין שם אפרוח אלא אחד או ביצה אחת פטור מלשלח דבעינן אפרוחים או ביצים וליכא

היו שם אפרוחים מפריחים או ביצים מוזרות חייב לשלח שנאמר קן קן מכל מקום אם כן נכתוב קרא והאם רובצת עליהם מאי (דברים כב, ו) והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים לאקושי אפרוחים לביצים וביצים לאפרוחים:

מתני׳ שלחה וחזרה אפי׳ ארבעה וחמשה פעמים חייב שנאמר (דברים כב, ז) שלח תשלח את האם אמר הריני נוטל את האם ומשלח את הבנים חייב שנאמר שלח תשלח את האם נטל את הבנים והחזירן לה ואח״כ חזרה האם עליהן פטור מלשלח:

גמ׳ א״ל ההוא מרבנן לרבא ואימא שלח חדא זימנא תשלח תרי זימנין

א״ל שלח אפילו מאה פעמים תשלח אין לי אלא לדבר הרשות לדבר מצוה מנין ת״ל תשלח מכל מקום

א״ל ר׳ אבא בריה דרב יוסף בר רבא לרב כהנא אלא טעמא דכתב רחמנא תשלח הא לאו הכי הוה אמינא לדבר מצוה לא עשה ולא תעשה הוא ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה

לא צריכא דעבר ושקלה לאם דלאו עבריה עשה הוא דאיכא ליתי עשה ולידחי עשה קמ״ל

הניחא למאן דתני קיימו ולא קיימו

אלא למאן דתני בטלו ולא בטלו כמה דלא שחטה לא עבריה ללאו

ותו לר׳ יהודה דאמר שלח מעיקרא משמע אפי׳ עשה נמי ליכא

אלא אמר מר בר רב אשי כגון שנטלה על מנת לשלח דלאו ליכא עשה הוא דאיכא וליתי עשה ולידחי עשה

מאי אולמיה דהאי עשה מהאי עשה סלקא דעתך הואיל ואמר מר גדול שלום שבין איש לאשתו שהרי אמרה תורה שמו של הקב״ה שנכתב בקדושה ימחה על המים

והאי מצורע כיון דכמה דלא מטהר אסור בתשמיש המטה דכתיב (ויקרא יד, ח) וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים אהלו זו אשתו מכאן שאסור בתשמיש המטה מהו דתימא כיון דאסור בתשמיש המטה ליתי עשה דידיה ולידחי עשה דשלוח הקן קמ״ל:

מתני׳ הנוטל אם על הבנים ר׳ יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין לוקין עליה:

גמ׳ בעי רבי אבא בר ממל טעמא דרבי יהודה משום דסבר לאו שניתק לעשה לוקין עליו

או דלמא בעלמא סבר לאו שניתק לעשה אין לוקין עליו והכא היינו טעמא משום דקסבר שלח מעיקרא משמע

תא שמע גנב וגזלן ישנן בכלל מלקות דברי רבי יהודה והא הכא דלאו שניתק לעשה הוא דרחמנא אמר (ויקרא יט, יג) לא תגזול (ויקרא ה, כג) והשיב את הגזלה שמע מינה טעמא דר׳ יהודה משום דקסבר לאו שניתק לעשה לוקין עליו

אמר ליה ר׳ זירא לאו אמינא לכו כל מתניתא דלא תניא בי

דף קמא עמוד ב

רבי חייא ובי רבי אושעיא משבשתא היא ולא תותבו מינה בי מדרשא דלמא אינה בכלל מלקות ארבעים תניא

ת״ש דתני ר׳ אושעיא ור׳ חייא (דברים כד, יט) לא תשוב ושב (ויקרא יט, ט) לא תכלה וכלה ישנן בכלל מלקות ארבעים דברי רבי יהודה

שמע מינה טעמיה דרבי יהודה משום דקסבר לאו שניתק לעשה לוקין עליו

דלמא התם היינו טעם דקסבר תעזוב מעיקרא משמע

א״ל רבינא לרב אשי ת״ש (שמות יב, י) לא תותירו ממנו עד בקר וגו׳ באש תשרופו בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר לך שאין לוקין עליו דברי ר׳ יהודה

ש״מ טעמא דר׳ יהודה משום דקסבר שלח מעיקרא משמע ש״מ

א״ל רב אידי לרב אשי מתני׳ נמי דיקא דקתני הנוטל אם על הבנים ר׳ יהודה אומר לוקה ואין משלח ואי ס״ד טעמא דר׳ יהודה לאו שניתק לעשה לוקין עליו לוקה ומשלח מבעי ליה

ודלמא הכי קאמר במתני׳ אין נפטר עד דמלקין ליה

עד כמה משלחה אמר רב יהודה כדי שתצא מתחת ידו במה משלחה רב הונא אמר ברגליה רב יהודה אמר באגפיה רב הונא אמר ברגליה דכתיב (ישעיהו לב, כ) משלחי רגל השור והחמור רב יהודה אמר באגפיה דהא כנפיה נינהו

ההוא דגזינהו לגפה ושלחה ואח״כ תפשה נגדיה רב יהודה א״ל זיל רבי לה גדפיה ושלחה

כמאן אי כר׳ יהודה לוקה ואין משלח אי כרבנן משלח ואין לוקה לעולם כרבנן ומכת מרדות מדרבנן

ההוא דאתא לקמיה דרבא א״ל תימה מהו אמר לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלוחי אמר ליה דילמא חדא ביעתא הוא דרמיא אמר ליה האי ידעי לך מתניתין היא אין שם אלא אפרוח אחד או ביצה אחת חייב לשלח

שלחה ואהדר לה רבא פרסתקי ותפסה וליחוש לחשדא כלאחר יד

ת״ר יוני שובך ויוני עלייה חייבות בשלוח ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום

ואי איתא להא דאמר ר׳ יוסי בר ר׳ חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קרי כאן כי יקרא פרט למזומן

אמר רב ביצה עם יציאת רובה הוא דאחייב בשלוח מקנא לא קני עד דתפול לחצרו וכי קתני חייבות בשלוח מקמי דתפול לחצרו

אי הכי אמאי אסורות משום גזל אאמם ואיבעית אימא לעולם אביצה וביצה כיון דנפיק ליה רובא דעתיה עליה

והשתא דאמר רב יהודה אמר רב אסור לזכות בביצים שהאם רובצת עליהן שנאמר שלח את האם והדר הבנים תקח לך אפי׳ תימא אע״ג דנפל לחצרו כל היכא דאיהו מצי זכי חצרו נמי זכיא וכל היכא דאיהו לא מצי זכי חצרו נמי לא זכיא ליה

אי הכי אמאי אסורות מפני דרכי שלום אי דשלחה גזל מעליא הוא אי דלא שלחה שלוחי בעי

בקטן קטן בר דרכי שלום הוא הכי קאמר אביו של קטן חייב להחזיר לו מפני דרכי שלום

לוי בר סימון אקני פירות שובכו לרב יהודה אתא לקמיה דשמואל א״ל זיל טרוף אקן דליתגבהו וקנינהו

למאי אי למקנא לקנינהו ליה בסודר אי ביום טוב

דף קמב עמוד א

בעומד ואומר זה וזה אני נוטל סגיא הנהו פירי חדתי הוו דלוי בר סימון גופיה לא הוה קני להו והכי קאמר ליה זיל וטריף אקן דליתגבהו וניקנינהו לוי בר סימון והדר ליקנינהו ניהלך בסודר:

מתני׳ לא יטול אדם אם על בנים אפי׳ לטהר את המצורע ומה אם מצוה קלה שהיא כאיסר אמרה תורה (דברים כב, ז) למען ייטב לך והארכת ימים ק״ו על מצות חמורות שבתורה:

גמ׳ תניא דבי ר׳ יעקב אומר אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שמתן שכרה בצדה שאין תחיית המתים תלויה בה בכבוד אב ואם כתיב (דברים ה, טו) למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך בשילוח הקן כתיב למען ייטב לך והארכת ימים

הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות ועלה ושלח את האם ולקח את הבנים ובחזרתו נפל ומת היכן אריכות ימיו של זה והיכן טובתו של זה אלא למען יאריכון ימיך בעולם שכולו ארוך ולמען ייטב לך לעולם שכולו טוב

ודלמא לא הוה הכי ר׳ יעקב מעשה חזא ודלמא מהרהר בעבירה הוה מחשבה רעה אין הקב״ה מצרפה למעשה

ודלמא מהרהר בעבודה זרה הוה דכתיב (יחזקאל יד, ה) למען תפוש את בית ישראל בלבם ואמר רב אחא בר יעקב זו מחשבת עבודה זרה

הכי קאמר אם איתא דאיכא שכר מצות בהאי עלמא תהני ליה ותגן עליה דלא ליתי לידי הרהור וליתזק אלא שכר מצות בהאי עלמא ליכא והאמר ר׳ אלעזר שלוחי מצוה אינן נזוקים בחזרתם שאני

והאמר רבי אלעזר שלוחי מצוה אינן נזוקים לא בהליכתן ולא בחזרתן סולם רעוע הוה ומקום דקבוע היזקא שאני דכתיב (שמואל א טז, ב) ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני

אמר רב יוסף אלמלא דרשיה אחר להאי קרא כרבי יעקב בר ברתיה לא חטא מאי חזא איכא דאמרי כי האי מעשה חזא ואיכא דאמרי לישנא דרבי חוצפית המתורגמן חזא דהוה מוטלת באשפה אמר פה שהפיק מרגליות ילחוך עפר והוא לא ידע למען ייטב לך בעולם שכלו טוב ולמען יאריכון ימיך בעולם שכולו ארוך:

הדרן עלך שילוח הקן וסליקא לה מסכת חולין